

**შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება
„საქართველოს სალიზინგო კომპანია“**

(საიდენტიფიკაციო კოდი 204972155)

ობლიგაციების ემისიის საბოლოო პროსპექტი

10,000,000 (ათი მილიონი) დოლარის ჯამური ნომინალური ღირებულების ფიქსირებული საპროცენტო სარგებლის მქონე კუპონური ობლიგაციები. განადგობის (დაფარვის) ვადა: გამოშვებიდან 24 თვის შემდეგ. ემიტენტს გააჩნია ობლიგაციების სრულად (მაგრამ არა ნაწილობრივ) გამოსყიდვის ოფცია ნებისმიერ „გამოსყიდვის ოფციის თარიღზე“. (დეტალებისთვის გთხოვთ, იხილოთ „ობლიგაციების გამოშვების პირობების“ მე-8 ქვეთავი „ობლიგაციების განადგობა და გამოსყიდვა“). თითო ობლიგაციის ნომინალური ღირებულება გამოშვებისას: 1,000 დოლარი. ფასი გამოშვებისას: ნომინალური ღირებულების 100% (ასი პროცენტი). პროცენტი ობლიგაციებზე გადაიხდება 6 თვეში ერთხელ, 7.5% წლიური განაკვეთით (დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ „ობლიგაციების გამოშვების პირობების“ მე-7 ქვეთავი „საპროცენტო სარგებელი“).

ობლიგაციები წარმოადგენს კომპანიის არაუზრუნველყოფილ და არასუბორდინირებულ ვალდებულებას.

შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“ (შემდგომში „კომპანია“) პასუხისმგებელია წინამდებარე პროსპექტში წარმოდგენილ ინფორმაციაზე. კომპანიის ხელთ არსებული ინფორმაციით (რომლის სიზუსტის დასადასტურებლადაც კომპანიამ მიმართა ყველა გონივრულად შესაძლო ძალისხმევას) წინამდებარე პროსპექტში მოყვანილი მონაცემები ეფუძნება ფაქტებს და არ არის გამოტოვებული იმგვარი ინფორმაცია, რასაც შეეძლო მნიშვნელოვანი გავლენა მოეხდინა ინფორმაციის უტყუარობაზე და სისრულეზე. ამასთან, წინამდებარე პროსპექტში შესულია კომპანიისთვის ცნობილი ყველა არსებითი ფაქტი და ადგილი არ ჰქონია ისეთი ინფორმაციის გამოტოვებას, რაც გავლენას მოახდენდა პროსპექტის შინაარსზე.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ პროსპექტის დამტკიცება შეეხება პროსპექტის ფორმას და იგი არ შეიძლება განხილულ იქნეს როგორც დასკვნა მისი შინაარსის სისწორის ან აქ აღწერილი ინვესტიციების ღირებულების შესახებ.

დოკუმენტის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირები

ელდარ ახვლედიანი - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორი

გიორგი ჯღარკავა - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე

ბელმოწერილია მხს.საქართველოს სალიზინგო კომპანიის" სახელით:

ბელმოწერი:

სახელი, გვარი: ელდარ ახვლედიანი

თანამდებობა: გენერალური დირექტორი

ბელმოწერა:

თარიღი:

25/08/2020

ბელმოწერი:

სახელი, გვარი: ზურაბ ქიქოსაძე

თანამდებობა: სამეთვალყურეო სამსახურის უფროსი

ბელმოწერა:

თარიღი:

25.08.2020

ბელმოწერილია სს „გალტ ენდ თაგარტის“ სახელით:

ბელმოწერი:

სახელი, გვარი: ირაკლი კირტაძე

თანამდებობა: გენერალური დირექტორი

ბელმოწერა:

თარიღი:

25.08.2020

მნიშვნელოვანი ინფორმაცია ინვესტორთათვის:

ამ დოკუმენტის კითხვის გაგრძელებამდე, პოტენციური ინვესტორი ჯერ უნდა გაეცნოს წინამდებარე დათქმას. დათქმა ეხება თანდართულ პროსპექტს (შემდგომში „პროსპექტი“) და შესაბამისად, პოტენციური ინვესტორი უპირველეს ყოვლისა გულდასმით უნდა გაეცნოს მას. პროსპექტის გაცნობით და მისი გამოყენებით (მათ შორის, ინვესტირების მიზნით) ინვესტორი თანხმობას აცხადებს, რომ დაექვემდებარება და შეასრულებს ქვემოთ მოცემულ პირობებს (დროდადრო მათში შეტანილი შესწორებებისა და ცვლილებების ჩათვლით). იმ შემთხვევაში, თუ ინვესტორს პროსპექტი მიეწოდა ელექტრონული გზავნილის ფორმით, იგი ეთანხმება, რომ ელექტრონული გზავნილი (მასზე დართული პროსპექტითურთ) კონფიდენციალურია და მოწოდებულია მხოლოდ ადრესატისათვის. შესაბამისად, ინვესტორი ეთანხმება, რომ არც ერთ სხვა პირს არ გაუგზავნის ან მიაწვდის ელექტრონულ გზავნილს ან/და წინამდებარე პროსპექტის ელექტრონულ ვერსიას და არ გაასაჯაროებს მას.

პროსპექტის დამტკიცებაზე პასუხისმგებელი ორგანო:

საქართველოს ეროვნული ბანკი - მის. სანაპიროს ქუჩა 2, 0114, თბილისი, საქართველო. ტელ: 2 406 406. ელ-ფოსტა: info@nbg.gov.ge. ვებ-გვერდი: www.nbg.gov.ge

პასუხისმგებლობის შეზღუდვა:

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ პროსპექტის დამტკიცება შეეხება პროსპექტის ფორმას და იგი არ შეიძლება განხილულ იქნეს როგორც დასკვნა მისი შინაარსის სისწორის ან აქ აღწერილი ინვესტიციების ღირებულების შესახებ.

ამასთანავე, გარდა იმ შემთხვევებისა, რაც შესაძლოა ცალსახად იქნას გათვალისწინებული შესაბამისი კანონმდებლობით, არც ერთი პირი, გარდა ემიტენტისა, მათ შორის, არც განთავსების აგენტი, ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტი, რეგისტრატორი, კომპანიის სხვა მრჩეველები ან მათთან დაკავშირებული რომელიმე პირი, ან მათი რომელიმე დირექტორი, მრჩეველი ან აგენტი არ არიან პასუხისმგებელნი წინამდებარე პროსპექტის შინაარსზე, მასში წარმოდგენილი ინფორმაციის უტყუარობაზე ან სისრულეზე, ან მათ მიერ ან მათი სახელით კომპანიასთან დაკავშირებით გაკეთებულ რომელიმე განცხადებაზე, ან წინამდებარე პროსპექტით განსაზღვრული ფასიანი ქაღალდების გამოშვებასა და შეთავაზებაზე. შესაბამისად, განთავსების აგენტი და კომპანიის მრჩეველები არ იღებენ არანაირ კანონისმიერ თუ სხვაგვარ პასუხისმგებლობას წინამდებარე პროსპექტთან ან მათ რაიმე სხვა განცხადებასთან დაკავშირებით.

მოცემული შეთავაზების მიზნებისთვის, განთავსების აგენტი მოქმედებს ექსკლუზიურად ემიტენტისთვის, ისინი არ წარმოადგენენ არცერთ სხვა პირს მოცემულ შეთავაზებასთან დაკავშირებით და არ მიიჩნევენ არცერთ სხვა პირს (მიუხედავად იმისა, ამგვარ პირს მიღებული აქვს თუ არა წინამდებარე პროსპექტი) თავიანთ კლიენტად მოცემულ შეთავაზებასთან დაკავშირებით. შესაბამისად, ისინი არ არიან ვალდებული გაუწიონ ვინმეს, გარდა კომპანიისა, მომსახურება ან მისცენ რჩევა შეთავაზებასთან ან წინამდებარე დოკუმენტში მითითებულ რაიმე ოპერაციასთან ან გარიგებასთან დაკავშირებით.

წინამდებარე პროსპექტი არ წარმოადგენს და ვერ იქნება გამოყენებული შეთავაზების მიზნით რომელიმე ისეთ იურისდიქციაში, სადაც ამგვარი ქმედება ნებადართული არ არის, ან რომელიმე ისეთი პირისადმი, რომლისთვისაც ამგვარი შეთავაზება უკანონოა. არც ერთ იურისდიქციაში (საქართველოს გარდა) არ ხორციელდება არანაირი ქმედება წინამდებარე პროსპექტში განსაზღვრული ობლიგაციების შეთავაზებისთვის ნებართვის მისაღებად, ან პროსპექტის (ან ობლიგაციებთან დაკავშირებული სხვა შეთავაზების მასალების) გასავრცელებლად.

ინვესტორის დადასტურება: პროსპექტი ინვესტორს მიეწოდება მისივე თხოვნის საფუძველზე, იმ პირობით, რომ იგი უდასტურებს შესაბამის განთავსების აგენტს სს „გალტ ენდ თაგარტს“; (ს/ნ 211359206), მის: საქართველო, თბილისი 0179, აღმაშენებლის გამზ. N79, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge (შემდგომში „განთავსების აგენტი“) და შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“ (შემდგომში „კომპანია“ ან „ემიტენტი“), რომ ინვესტორი (i) იმყოფება ამერიკის შეერთებული შტატების ფარგლებს გარეთ და არ არის ამერიკის მოქალაქე (აშშ-ს 1933 წლის ფასიანი ქაღალდების შესახებ აქტის „S“ რეგულაციით განსაზღვრული მნიშვნელობით) და (ii) იმყოფება გაერთიანებული სამეფოს და ევროპის ეკონომიკური სივრცის გარეთ, და (iii) არის პირი, რომლისთვისაც წინამდებარე პროსპექტი შეიძლება კანონიერად იქნეს მოწოდებული იმ იურისდიქციის კანონების შესაბამისად, სადაც იგი იმყოფება.

იმ შემთხვევაში, თუ წინამდებარე პროსპექტი ინვესტორს მიეწოდა ელექტრონული ფორმით, კომპანია, განთავსების აგენტი ან/და რომელიმე მათთან აფილირებული პირები არ იქნებიან რაიმე სახით ვალდებული ან პასუხისმგებელი ელექტრონული და ნაბეჭდი ფორმატით გავრცელებული პროსპექტის ვარიანტებს შორის არსებულ რაიმე სხვაობაზე ან/და კომპიუტერული პროგრამის ვირუსებისაგან ან სხვა დამაზიანებელი ელემენტებისაგან დაცვაზე, რაც შესაძლოა გამოწვეულ იქნას ელექტრონული ფორმატით დოკუმენტების მიწოდებით გამოწვეული ცვლილებით მათი გადაგზავნის პროცესში. პროსპექტზე წვდომის განხორციელებით, ინვესტორი თანხმობას აცხადებს მის ელექტრონული ფორმით მიღებაზე.

ყოველგვარი ექვის გამოსარიცხად, უპირატესობა ენიჭება კომპანიის მიერ გამოქვეყნებულ/გასაჯაროებულ პროსპექტს (რომელიც საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დამტკიცებულის იდენტურია).

პროსპექტის წარდგენიდან მის დამტკიცებამდე არსებითი (მატერიალური) ცვლილება არ მომხდარა, ხოლო თუკი რამე მსგავსი ცვლილება მოხდება დამტკიცებიდან შეთავაზებამდე, პროსპექტში შესაბამისად განახლდება.

ნაბეჭდი სახით პროსპექტი ხელმისაწვდომია განთავსების აგენტისადმი მიმართვის საფუძველზე.

შეზღუდვა: თუ პირმა წინამდებარე დოკუმენტზე წვდომა მოიპოვა ზემოაღნიშნული დათქმებისა და შეზღუდვების მიუხედავად და გაუთვალისწინებლად, იგი არ არის უფლებამოსილი შეიძინოს წინამდებარე პროსპექტით განსაზღვრული რომელიმე ფასიანი ქაღალდი.

დამტკიცებულია საქართველოს
ეროვნული ბანკის მიერ

ემისიის სახელმწიფო რეგისტრაციის #

GE2700603949 - 1 - 06

ფასიანი ქაღალდების საერთაშორისო

საიდენტიფიკაციო #

GE2700603949

სარჩევი

სარჩევი	6
პროსპექტის ზოგადი მიმოხილვა	8
შესავალი	8
ინფორმაცია ემიტენტის შესახებ	10
მოკლე ინფორმაცია საქართველოს სალიზინგო სექტორთან დაკავშირებით	12
ფასიანი ქაღალდების ძირითადი მახასიათებლები	18
მოკლე ინფორმაცია ინდუსტრიისა და ეკონომიკისათვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ	20
მოკლე ინფორმაცია ემიტენტის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ	21
მოკლე ინფორმაცია შესათავაზებელი ფასიანი ქაღალდებისათვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ	22
შეთავაზების პირობები	24
რისკის ფაქტორები	27
ინდუსტრიისა და ეკონომიკისათვის დამახასიათებელი რისკები	28
ემიტენტის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი რისკები	38
შესათავაზებელი ფასიანი ქაღალდებისათვის დამახასიათებელი რისკები	50
შეთავაზების მიზეზები და მოზიდული სახსრების გამოყენება	55
სარეგისტრაციო დოკუმენტი	56
დოკუმენტის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირები	56
კაპიტალიზაცია და დავალიანება	58
ძირითადი საქმიანობა	61
ძირითადი ბაზრები	67
ემიტენტის ბიზნეს საქმიანობის განვითარების მნიშვნელოვანი მოვლენების აღწერა	74
სამომავლო სტრატეგია და მიზნები	75
ემიტენტის კონკურენტული გარემოსა და ბაზარზე მისი პოზიციის აღწერა	78
ფინანსური მდგომარეობა	81
საოპერაციო შედეგები	89
ინფორმაცია კაპიტალისა და სასესხო ვალდებულებების შესახებ	93
ემიტენტის დამატებითი სასესხო საჭიროების აღწერა	98
ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისის მიმოხილვა	99
მარეგულირებელი ჩარჩო	101
მმართველი ორგანო და მენეჯმენტი	106
ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან	108
საბალანსო უწყისი	111

მოგება-ზარალის უწყისი	112
ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისი.....	113
დივიდენდების პოლიტიკა.....	114
სასამართლო პროცესები	115
ემიტენტის ფინანსურ ან კომერციულ მდგომარეობაში მნიშვნელოვანი ცვლილებების აღწერა.....	116
კაპიტალი	117
დოკუმენტების ჩამონათვალი, რომლებიც ნახსენებია/მითითება არის გაკეთებული რეგისტრაციის დოკუმენტში.....	120
ფასიანი ქაღალდების მიმოხილვა	121
განაცხადი საბრუნავი კაპიტალის შესახებ	121
შეთავაზების განხორციელებაში ჩართული ფიზიკური და იურიდიული პირების ინტერესის აღწერა.....	122
შეთავაზების პირობები, მოსალოდნელი გრაფიკი და შეთავაზებაში მონაწილეობისათვის საჭირო პროცედურები.....	123
ფასის დადგენა.....	144
განთავსება	145
ფასიანი ქაღალდების სავაჭროდ დაშვება ბირჟაზე.....	146
ობლიგაციების დაბეგვრა საქართველოში	147

პროსპექტის ზოგადი მიმოხილვა

შესავალი

ფასიანი ქაღალდის დასახელება	შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ ობლიგაციები
ემიტენტის დასახელება, სამართლებრივი ფორმა, საიდენტიფიკაციო ნომერი და საკონტაქტო ინფორმაცია	შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“ საიდენტიფიკაციო კოდით 204972155, მის: პეტრე მელიქიშვილის გამზირი N8ა/ერეკლე ტატიშვილის ქუჩა N1, თბილისი, საქართველო.
განთავსების აგენტის/შეთავაზების განმახორციელებელი პირის დასახელება და საკონტაქტო ინფორმაცია	სს „გალტ ენდ თაგარტი“; (ს/ნ 211359206), მის: საქართველო, თბილისი 0179, აღმაშენებლის გამზ. N79, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge
პროსპექტის დამტკიცებაზე პასუხისმგებელი ორგანოს დასახელება და საკონტაქტო ინფორმაცია	საქართველოს ეროვნული ბანკი, სანაპიროს 2, თბილისი, 0114 ტელ: +995 322 406 406; ელ-ფოსტა: info@nbg.gov.ge; ვებ-გვერდი: www.nbg.gov.ge
პროსპექტის დამტკიცების თარიღი	● 26.08.2020

მნიშვნელოვანი მითითებები:

ზოგადი მიმოხილვა წარმოადგენს პროსპექტის განუყოფელ ნაწილს;

ინვესტორის მიერ მიღებული ნებისმიერი გადაწყვეტილება ინვესტირების შესახებ მიღებულ უნდა იქნეს მთლიანი პროსპექტიდან და არა მხოლოდ ზოგადი მიმოხილვის ნაწილიდან გამომდინარე;

ემიტენტს შესაძლებელია დაეკისროს პასუხისმგებლობა, თუ ზოგადი მიმოხილვის ნაწილი შეცდომაში შემყვანია, ან არაზუსტი, ან არ არის ძირითადი პროსპექტის შესაბამისი ან თუ არ იძლევა ძირითად ინფორმაციას, რათა დაეხმაროს ინვესტორებს მიიღონ გადაწყვეტილება, იმის შესახებ დააბანდონ თუ არა სახსრები ამ შესაბამისებელ ფასიან ქაღალდებში;

ობლიგაციებში ინვესტირება საკმაოდ რისკიანია. ნებისმიერი ინვესტორი, რომელიც შეიძენს ობლიგაციებს, მზად უნდა იყოს მისი ინვესტიციის ეკონომიკური რისკიანობისათვის და გაითვალისწინოს, რომ მის მიერ შეძენილი ობლიგაციების ძირითადი თანხისა და დარიცხული პროცენტის დაბრუნება დამოკიდებული იქნება ემიტენტის გადახდისუნარიანობაზე. არც პროსპექტი და არც კომპანიის ან/და განთავსების აგენტის მიერ შეთავაზებასა და განთავსებასთან დაკავშირებით მოწოდებული რაიმე / ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია არ არის გამიზნული ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდებასთან დაკავშირებული რისკების შეფასებისათვის. ყველა ინვესტორმა თავად უნდა შეაფასოს შესაბამისი პოტენციური რისკები. გარდა ამისა, ინვესტორმა შესაძლოა დაკარგოს მთლიანი ინვესტირებული თანხა ან მისი ნაწილი.

წინასწარი პროსპექტი და მასში მოყვანილი ინფორმაცია, შესაძლოა დაექვემდებაროს შესაბამის შესწორებას და დამატებას ვითარების ცვლილებიდან გამომდინარე, რისი ასახვაც ხდება საბოლოო პროსპექტში (მაგ. საპროცენტო განაკვეთის დაზუსტება, ტექნიკური ხარვეზის გასწორება, ემისიის მოცულობის დაზუსტება, და ა.შ.). აღნიშნულის თაობაზე ემიტენტი მოახდენს ინვესტორთა ინფორმირებას კანონით დადგენილი წესით. აქ აღნიშნული ობლიგაციების გაყიდვა, ან ობლიგაციების ყიდვის საჯარო შეთავაზება არ შეიძლება გაკეთდეს მანამ, სანამ არ მოხდება პროსპექტის დამტკიცება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ.

ამ პროსპექტით განსაზღვრული ობლიგაციების შეთავაზება ხდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ და საქართველოს იურისდიქციის ფარგლებში. აღნიშნული არ წარმოადგენს შეთავაზებას

ობლიგაციების ნასყიდობაზე ნებისმიერ იმ იურისდიქციაში, სადაც ამგვარი შეთავაზება ჩაითვლება უკანონოდ.

არც კომპანია და არც განთავსების აგენტი არ აკეთებს არანაირ განცხადებას და არ იძლევა გარანტიას ობლიგაციების პოტენციური ან ფაქტიური მყიდველების მიმართ, ამ უკანასკნელთა მიერ ობლიგაციებში ინვესტირების კანონიერების შესახებ რომელიმე საინვესტიციო ან მსგავსი კანონმდებლობის მიხედვით, რომელსაც ექვემდებარება ან შესაძლოა დაექვემდებაროს ამგვარი მყიდველი.

არცერთი პირი არ არის უფლებამოსილი კომპანიის ან განთავსების აგენტის სახელით გასცეს რაიმე ისეთი ინფორმაცია, ან გააკეთოს რაიმე განცხადება, რაც არ არის გათვალისწინებული წინამდებარე პროსპექტში და ნებისმიერი ასეთი ინფორმაცია ან განცხადება არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს კომპანიის ან განთავსების აგენტის მიერ ნებადართულად. წინამდებარე პროსპექტის მიწოდება ან მასთან დაკავშირებული ობლიგაციების რეალიზაცია არცერთ შემთხვევაში არ უნდა იქნეს აღქმული იმგვარად, რომ წინამდებარე პროსპექტის დამტკიცების თარიღიდან კომპანიის საქმიანობაში ცვლილებები არ განხორციელებულა.

წინამდებარე პროსპექტი არ უნდა იქნას განხილული, როგორც იურიდიული, საინვესტიციო, საქმიანი ან საგადასახადო რჩევა. საინვესტიციო გადაწყვეტილების მიღებისას, ყველა ინვესტორმა კონსულტაციები საჭიროებისამებრ უნდა გაიაროს საკუთარ მრჩეველებთან და თავად განსაზღვროს, რამდენად კანონიერია მის მიერ ამ პროსპექტით განსაზღვრული ფასიანი ქაღალდების შეძენა შესაბამისი საინვესტიციო კანონების ან მსგავსი კანონმდებლობისა და მარეგულირებელი ნორმების ფარგლებში.

გაფრთხილება

ობლიგაციების ემისიის პროსპექტი მარტივი დოკუმენტი არ არის და შესაძლებელია რთული იყოს ინვესტორისთვის ამ პროსპექტით შეთავაზებული პროდუქტის სწორად აღქმა და შეფასება. ნებისმიერი საინვესტიციო გადაწყვეტილებების მიღებისას ინვესტორები უნდა დაეყრდნონ საკუთარ ანალიზს კომპანიასთან, ობლიგაციებთან, შემოთავაზებულ პირობებთან, სარგებელსა და რისკებთან მიმართებაში. აღნიშნულთან დაკავშირებით, იხილეთ თავი „რისკის ფაქტორები“. ყველა პოტენციურმა ინვესტორმა უნდა განსაზღვროს ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდების მიზანშეწონილობა საკუთარი გარემოებების გათვალისწინებით. პროსპექტით გათვალისწინებული ემისია საჯაროა, ამასთან ყველა პოტენციურ ინვესტორს უნდა:

- (i) გააჩნდეს საკმარისი ცოდნა და გამოცდილება ობლიგაციების, მათში კაპიტალდაბანდების სარგებლისა და რისკების, ასევე წინამდებარე პროსპექტში და ნებისმიერ შესაბამის შესწორებაში მოყვანილი ინფორმაციის ჯეროვანი შეფასებისთვის;
- (ii) გააჩნდეს შესაბამისი ანალიტიკურ ინსტრუმენტებზე წვდომა და ცოდნა, რათა შეაფასოს ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდების მიზანშეწონილობა და ამგვარი ინვესტიციის გავლენა მის მთლიან საინვესტიციო პორტფელზე მისი კონკრეტული ფინანსური გარემოების კონტექსტში;
- (iii) გააჩნდეს საკმარისი ფინანსური რესურსები და ლიკვიდური პოზიცია ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდების ყველა რისკის ასაღებად, მათ შორის, როდესაც ძირითადი ნაწილისა და პროცენტის ვალუტა (დოლარი) განსხვავდება იმ ვალუტისაგან, რომელშიც ინვესტიციებს იზიდავს ან ახორციელებს პოტენციური ინვესტორი;
- (iv) ობლიგაციების პირობების სრულყოფილი გაგება და ის უნდა იცნობდეს შესაბამისი ფინანსური ბაზრის მახასიათებლებს;
- (v) შესაძლებლობა შეაფასოს (თავად ან ფინანსური მრჩეველის დახმარებით) ეკონომიკური, საპროცენტო განაკვეთის და სხვა ფაქტორების შესაძლო განვითარების სცენარები, რამაც შეიძლება გავლენა იქონიოს მის ინვესტიციებზე და შესაბამისი რისკის აღების შესაძლებლობაზე.

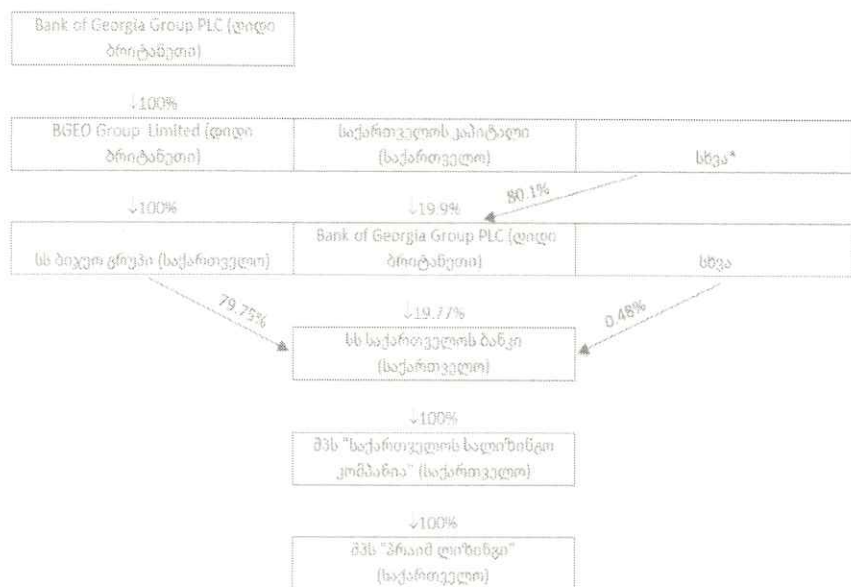
ინფორმაცია ემიტენტის შესახებ

კომპანია 2001 წელს დააარსა „თბილუნინვერსალბანკმა“ და პირველი ქართული კომპანია იყო, რომელმაც ლიზინგის მომსახურების სახით მსურველებს დაფინანსების ალტერნატიული წყარო შესთავაზა სესხებისგან განსხვავებით. 2005 წელს ის საქართველოს ბანკის შვილობილი კომპანია გახდა ორი ბანკის შერწყმის შედეგად. 2015 წლის აგვისტოში, რეორგანიზაციის შედეგად, სს „ბიჯი ფაინენშელი“ გამოეყო სს „საქართველოს ბანკს“ და შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ 100% -იანი წილის მფლობელი გახდა. 2017 წლის ივნისში კომპანიის 100% წილი სს „საქართველოს ბანკმა“ გადაიფორმა.

2015 წლის აპრილში კომპანიამ იყიდა შპს „პრაიმ ლიზინგის“ 100% იანი წილი, რომლის სალიზინგო პორტფელი დაახლოებით 2 მილიონ ლარს შეადგენდა. პორტფელის გადაწერა ეტაპობრივად ხდებოდა საქართველოს სალიზინგო კომპანიის ბალანსზე. დღეისთვის პრაიმ ლიზინგის პორტფელი განულებულია.

ამჟამად კომპანიას (2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით) 89 თანამშრომელი ჰყავს. აქედან 16 თანამშრომელი „ტურბოს“ ოფისებშია გადანაწილებული თბილისში, რუსთავეში, ზუგდიდში, ბათუმსა და ქუთაისში. კომპანიის მთავარი მომხმარებლები მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები და საცალო მომხმარებლები არიან, მას ჰყავს, აგრეთვე, რამდენიმე მსხვილი მომხმარებელი. კომპანიის პროდუქცია მიზნად ისახავს სხვადასხვა მომხმარებელთა საჭიროებების დაკმაყოფილებას.

ემიტენტის ჯგუფის სტრუქტურა 2020 წლის 30 ივნისის მდგომარეობით შემდეგნაირად გამოიყურება:

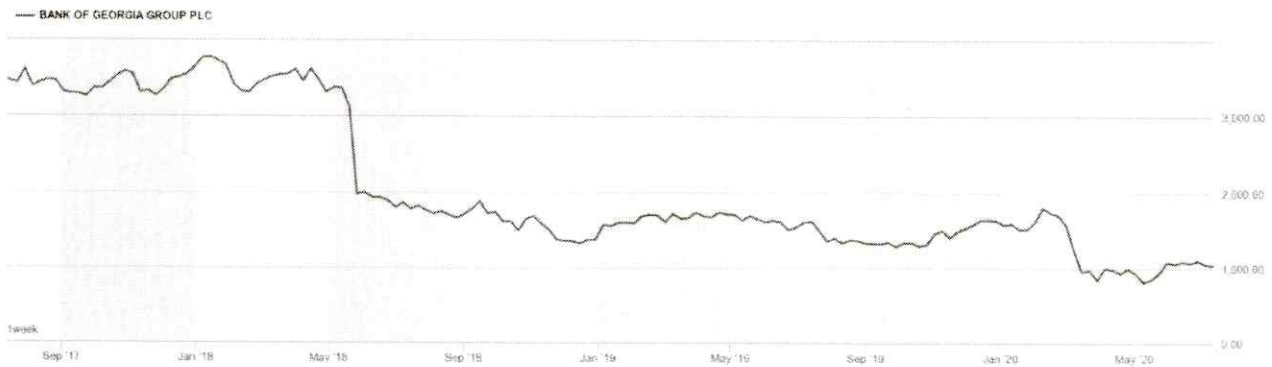

*Bank of Georgia Group PLC-ს სხვა აქციონერები წარმოადგენენ 5%-ზე ნაკლები მფლობელობის აქციონერებს.

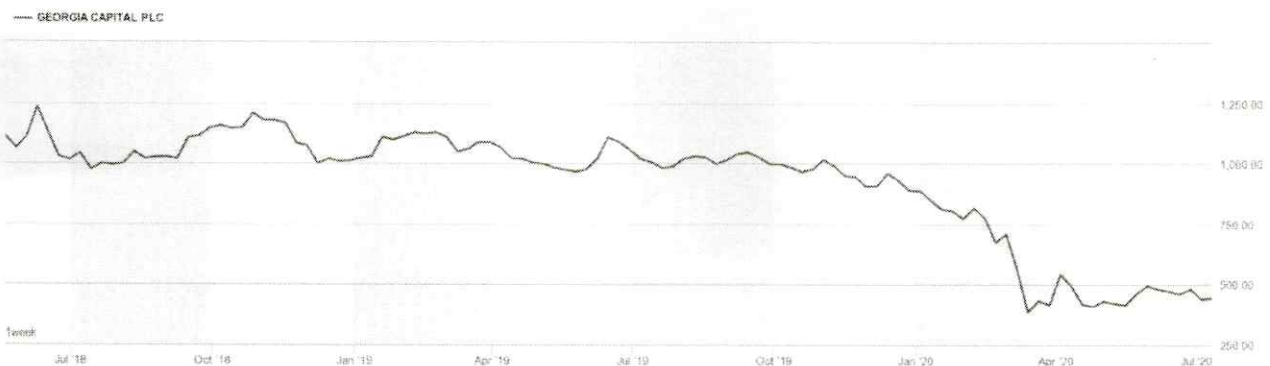
სს საქართველოს ბანკის სხვა აქციები სრულად არის დაღისტული საქართველოს საფონდო ბირჟაზე. აღნიშნული აქციონერების ხელშია 0.48% წილის მფლობელობა..

2018 წლის 29 მაისს გაერთიანებულ სამეფოში რეგისტრირებული „ბიჯი ჯგუფი“ ორად გაიყო. გაყოფის შედეგად, ლონდონის საფონდო ბირჟაზე ორი საჯარო კომპანიის აქციები არის სავაჭროდ დაშვებული - „საქართველოს ბანკის ჯგუფისა“ და „საქართველოს კაპიტალის“.

„საქართველოს ბანკის ჯგუფი“ არის გაერთიანებულ სამეფოში რეგისტრირებული ჰოლდინგური კომპანია რომელიც აერთიანებს: საცალო ბანკინგისა და გადახდის სერვისებს; კორპორატიული საინვესტიციო ბანკინგისა და „wealth management“ ოპერაციებს. წამყვანი უნივერსალური ბანკი „სს საქართველოს ბანკი“ არის კომპანიის ძირითადი შვილობილი. ჯგუფი ასევე წარმოდგენილია ბელარუსში მისი საბანკო შვილობილი „BNB“-ს სახით. „საქართველოს ბანკის ჯგუფის“ უკანასკნელი 3 წლის აქციის ფასის (ბრიტანულ გირვანქა სტერლინგში; 1 აქციის ფასი) დინამიკა წარმოდგენილია ქვემოთ:

„საქართველოს კაპიტალი“ არის ბიზნესების შესყიდვისა და განვითარების პლატფორმა საქართველოში. ჯგუფის მთავარი საქმიანობაა ბიზნესების შესყიდვა, მათი განვითარება და გარდაქმნა მსხვილ ბიზნესებად, რომელთაც ზრდის გაგრძელება შეუძლიათ დამოუკიდებლად ან ზედამხედველობით. ჯგუფის მთავარი სამიზნეა მცირე ან საწყის ეტაპზე მყოფი ბიზნესები, რომელთაც სწრაფი ზრდის პოტენციალი აქვთ, მაგრამ ჯგუფი ასევე განიხილავს მსხვილ ბიზნესებსაც, რომელთაც ბაზრის წილის ზრდის შესაძლებლობა აქვთ შესყიდვის შედეგად. ძირითადად, საქართველოს კაპიტალი თავისი ინვესტიციის ფულში გარდაქმნას 5-10 წლამდე პერიოდში ელის. ჯგუფის მფლობელობის ქვეშ წარმოდგენილი კომპანიები სხვადასხვა სექტორში მოღვაწეობენ: წყალმომარაგება; განახლებადი ენერგია; მშენებლობა; სასტუმროები; დაზღვევა; ალკოჰოლური სასმელების წარმოება; განათლება; ავტოსერვისი; მარკეტინგული სერვისები; ჯანდაცვა; საბანკო სერვისები (19.9% წილი „სს საქართველოს ბანკის ჯგუფში“). კომპანიის უკანასკნელი 3 წლის აქციის ფასის (1 აქციის ფასი; ბრიტანულ გირვანქა სტერლინგში) დინამიკა წარმოდგენილია ქვემოთ:

ემიტენტი არის შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“

კომპანია მომხმარებლებს სთავაზობს სხვადასხვა ტიპის ფინანსურ პროდუქტებს, რომლებიც მორგებულია სხვადასხვა სეგმენტზე. კომპანიას სპეციფიკური პროდუქტები აქვს მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესებისთვის, მცირე და მაღალშემოსავლიანი ფიზიკური პირებისთვის. მაგალითად, 2015 წელს კომპანიამ შპს „კავკასუს ავტო იმპორტთან“ თანამშრომლობით შეიმუშავა საკმაოდ ხელსაყრელი პროდუქტი მეორადი ავტომობილების მომხმარებლებისათვის. 2017 წლის სექტემბრიდან, კომპანიამ დაიწყო კიდევ ერთი პროდუქტის, ტურბოს შეთავაზება დაბალშემოსავლიანი სეგმენტისთვის - ლომბარდული ტიპის დაფინანსების სახით.

მოკლე ინფორმაცია საქართველოს სალიზინგო სექტორთან დაკავშირებით

2007 წლიდან 2019 წლამდე, სალიზინგო სექტორის მთლიანი პორტფელი 250%-ით გაიზარდა და მთლიანმა პორტფელმა 166.2 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა (წყარო: ბაზარზე არსებული სალიზინგო კომპანიების მონაცემები). სექტორზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი გავლენა 2008-09 წლების კრიზისმა და რუსეთ-საქართველოს შორის არსებულმა კონფლიქტმა იქონია. შედეგად, სალიზინგო სექტორის მთლიანი პორტფელი თითქმის განახევრდა და 2009 წელს 17.1 მლნ აშშ დოლარი, ხოლო, 2010 წელს 14.8 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. 2011 წელს კანონმდებლობაში განხორციელებულმა ცვლილებებმა (განხილულია ქვემოთ) ხელი შეუწყო სექტორის ზრდას, რის შედეგადაც, სექტორის ჯამური პორტფელი 2011 წელს 3-ჯერ გაიზარდა. 2014-16 წლებში სასაქონლო ფასების კრიზისმა და ლარის გაუფასურებამ შეანელა სექტორის ზრდა. თუმცა, მიუხედავად საქართველოს ძირითად სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში განვითარებული უარყოფითი მოვლენებისა, საქართველოს ეკონომიკამ შეინარჩუნა სტაბილურობა. აღსანიშნავია, რომ 2017 წლიდან სალიზინგო სექტორის ზრდის ტემპი დაჩქარდა და 2017 წელს სექტორის ჯამური პორტფელი წინა წელთან შედარებით 63.1%-ით გაიზარდა, 2018 წელს ზრდამ 46.5% შეადგინა, ხოლო 2019-ში - 25.8%.

მიუხედავად სექტორის მნიშვნელოვანი ზრდისა (2012-19 წლებში საშუალოდ 26.0%-იანი ზრდა), მშპ-სთან მიმართებით, სალიზინგო სექტორის ჯამური პორტფელის წილი კვლავ საკმაოდ დაბალია - 2019 წელს მხოლოდ 1.1% (2018 წელს 0.9%, 2017 წელს კი 0.6%). (წყარო: საქსტატი; კომპანიების მონაცემები) უნდა აღინიშნოს, რომ ჯამური სალიზინგო პორტფელის მშპ-სთან ფარდობით, საქართველო უსწრებს მეზობელ თურქეთსა (0.7%) და უკრაინას (0.6%), თუმცა, მნიშვნელოვნად ჩამორჩება აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების მაჩვენებლებს. კერძოდ, 2018 წლის მონაცემებით, სალიზინგო პორტფელის წილი მშპ-ში ესტონეთში 4.7%-ია, ლიტვაში 4.5%, პოლონეთში 3.8%, ლატვიასა და ბულგარეთში კი 2.8% და 2.6%. (წყარო: White Clarke Group – Global Leasing Report 2020; Galt & Taggart) სალიზინგო სექტორის მცირე ზომის გათვალისწინებით, საქართველოში არსებობს სექტორის ზრდის მნიშვნელოვანი პოტენციალი.

კომპანიის აქციონერები

კომპანიის 100%-იანი წილის მფლობელი არის სს „საქართველოს ბანკი“.

ემიტენტის დირექტორები

კომპანიის გენერალური დირექტორია ელდარ ახვლედიანი. ის „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორის პოზიციას 2015 წლის 1-ლი აპრილიდან იკავებს. მას საბანკო სფეროში მუშაობის 16 წლიანი გამოცდილება აქვს, საიდანაც 11 წელზე მეტი მუშაობდა სს „საქართველოს ბანკში“ სხვადასხვა პოზიციაზე. ბოლო 8 წელი ის სს „საქართველოს ბანკის“ კორპორაციული საბანკო მომსახურების მიმართულებით უმსხვილეს ბიზნეს სექტორებს ხელმძღვანელობდა. მისი პროფესიული კარიერა მოიცავს წლებს, როდესაც საბანკო სექტორმა მნიშვნელოვანი ზრდა განიცადა, რამაც მას ფასეული გამოცდილება

შესძინა ამ სფეროში. ელდარს უმაღლესი განათლება მიღებული აქვს ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, საბანკო და საფინანსო მიმართულებით.

კომპანიის გენერალური დირექტორის მოადგილეა გიორგი ჯღარკავა. ის „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ აღნიშნულ პოზიციას 2015 წლის 15 მაისიდან იკავებს. იგი საბანკო სექტორში 2006 წლიდან არის დასაქმებული, 2010 წლის შემდეგ კი სს „კორ სტანდარტ ბანკის“ საკრედიტო, საცალო და კორპორაციული საბანკო მომსახურების დეპარტამენტებს ხელმძღვანელობდა. მას აგრეთვე აქვს საკონსულტაციო მიმართულებით მუშაობისა და კრიზისული სიტუაციების მართვის წარმატებული გამოცდილება. გიორგი ჯღარკავამ 2012 წელს მიიღო თავისუფალი უნივერსიტეტისა და BP-ს პროექტების მენეჯმენტის კოლეჯის დიპლომი, 2014 წელს თავისუფალი უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხი ბიზნესის ადმინისტრირების მიმართულებით, ხოლო ამჟამად IE ბიზნეს სკოლის მაგისტრის ხარისხის მისაღებად აგრძელებს სწავლას.

კომპანიის ფინანსური დირექტორია ნესტან მიქელაძე. იგი კომპანიას 2019 წლის 1 ივლისიდან შეუერთდა. ნესტანს 10 წელზე მეტი გამოცდილება აქვს საფინანსო სექტორში. ის „საქართველოს ბანკში“ მუშაობდა 2009 წლიდან 2013 წლამდე კორპორატიული ბანკირის პოზიციაზე და სხვადასხვა მნიშვნელოვან სექტორს ფარავდა. 2013 წლიდან 2019 წლის ივნისამდე ნესტანი სს „გალტ ენდ თაგარტი“ მუშაობდა საინვესტიციო საბანკო მომსახურების დეპარტამენტში ასოცირებული საინვესტიციო ბანკირისა და უფროსი ასოცირებული საინვესტიციო ბანკირის პოზიციაზე. მას ბაკალავრის ხარისხი „კავკასიის ბიზნესის სკოლაში“ აქვს მიღებული 2008 წელს, სადაც 2004 წლიდან სწავლობდა.

ემიტენტის აუდიტორები და პროსპექტში ჩართული მესამე პირები ან ექსპერტები

ემიტენტის ფინანსური აუდიტორი: ემიტენტის ფინანსური აუდიტორია შპს „იუაი“. საიდენტიფიკაციო კოდი: 204441158. მისამართი: საქართველო, ქ. თბილისი, ძველი თბილისის რაიონი, კ. აფხაზის ქუჩა N44. ელ-ფოსტა: info@ge.ey.com

კომპანიის უძრავ და მოძრავ აქტივებს 2019 წლიდან „ქუშმან ენდ ვეიქფილდი“ (შპს ვერიტას ბრაუნ კაუკაზუს) აფასებს. კომპანიის მისამართია : ვაჟა ფშაველას გამზ. 71, 0186, თბილისი საქართველო. ტელ: +995 32 2 47 48 49. ვებ-გვერდი: cushwake.ge

2019 წლამდე კომპანიის უძრავ და მოძრავ აქტივებს „ქართული საშემფასებლო კომპანია“ აფასებდა მისი წარმომადგენლების გიორგი ლეჟავასა და ლაშა ლეჟავას მეშვეობით. კომპანიის მისამართია: მარშალ გელოვანის გამზ. 2, 0159, თბილისი, საქართველო. ტელ: +995 32 2 37 44 61. ვებ-საიტი: valuation.ge

შეთავაზების განხორციელებაში ჩართული ფიზიკური და იურიდიული პირები

განთავსების აგენტი: სს „გალტ ენდ თაგარტი“; (ს/ნ 211359206), მის: საქართველო, თბილისი 0179, აღმაშენებლის გამზ. N79, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge

კომპანიას ხელშეკრულება აქვს გაფორმებული განთავსების აგენტ სს „გალტ ენდ თაგარტთან“. ხელშეკრულება სს „გალტ ენდ თაგარტს“ ავალდებულებს უზრუნველყოს ობლიგაციების ანდერატივინგი მხოლოდ არაგარანტირებულ საფუძველზე. განთავსების აგენტის მოვალეობაა მოაშაადოს ობლიგაციების განთავსებისთვის საჭირო დოკუმენტაცია (მათ შორის ობლიგაციების პროსპექტი), შეასრულოს განთავსების აგენტის ფუნქცია და კომპანიას გაუწიოს ობლიგაციების გამოშვებასთან, რეალიზაციასთან და ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებული კონსულტაციები.

ემიტენტი, განთავსების აგენტი, გაანგარიშებისა და ძირითადი თანხის გადამხდელი აგენტი და რეგისტრატორი დაკავშირებული პირები არიან. ამგვარ პირთა მმართველობითი ორგანოების (მმართველი საბჭო / დირექტორთა საბჭო) წევრები შეიძლება იყვნენ აგრეთვე სხვა დაკავშირებული პირების მმართველ საბჭოში. მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ობლიგაციების გამოშვებასთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების დროს შესაბამისი პირები (და მათი მმართველი საბჭოს წევრები) არსებული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად მოქმედებენ (მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებაში) და ყველა ასეთი გარიგება კომერციულ საფუძველზე იდება, ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება დამატებითი რისკი იყოს ინვესტორებისთვის.

ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები

მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია კომპანიის 2018 და 2019 წლების აუდირებული, 2020 წლის 5 თვის არააუდირებული და მოგება-ზარალის შემთხვევაში, 2019 წლის 5 თვის არააუდირებული შერჩეული ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები.

საბალანსო უწყისი (შემოკლებული) (000' ლარი)	არააუდირებული 31-მაისი-20	აუდირებული 31-დეკ-19	აუდირებული 31-დეკ-18
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17,118	21,281	3,541
შეზღუდული წვდომის დეპოზიტები	-	-	2,794
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	152,100	130,359	88,081
საიჯარო მიზნებისთვის განკუთვნილი აქტივები	23,028	21,468	11,115
სხვა აქტივები	7,971	16,441	11,167
სულ აქტივები	200,217	189,549	116,698
ვალდებულებები			
სასესხო დავალიანება	91,138	86,170	55,292
გამოშვებული ობლიგაციები	80,537	72,539	36,941
სხვა ვალდებულებები	7,474	6,343	3,821
სულ ვალდებულებები	179,149	165,052	96,053
კაპიტალი			
საწესდებო კაპიტალი	3,180	3,180	3,180
დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	15,245	15,188	15,030
გაუნაწილებელი მოგება/(აკუმულირებული ზარალი)	3,238	6,581	2,714
სხვა რეზერვი	(596)	(452)	(279)
სულ კაპიტალი	21,067	24,497	20,645
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	200,217	189,549	116,698

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის უწყისი (შემოკლებული) (000' ლარი)	არააუდირებული 31-მაისი-20	არააუდირებული 31-მაისი-19	აუდირებული 2019	აუდირებული 2018
საპროცენტო შემოსავალი	14,368	9,732	27,722	16,120
საპროცენტო ხარჯები	(5,519)	(3,213)	(10,202)	(4,766)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	8,849	6,519	17,520	11,355
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე	(3,279)	(573)	(1,595)	(932)
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი სხვა აქტივებზე	-	-	(91)	(97)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდეგ	5,570	5,946	15,834	10,325
საოპერაციო შემოსავალი	3,244	6,837	18,436	11,803
საოპერაციო ხარჯები	(6,583)	(5,313)	0020	(9,419)
			(14,547)	
მოგება მოგების გადასახადით დაბეგრამდე	(3,339)	1,525	3,889	2,384
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/სარგებელი	(4)	(2)	(22)	(54)
წმინდა მოგება	(3,343)	1,522	3,867	2,330

სხვა მნიშვნელოვანი ინფორმაცია

თანდართული ფინანსური ანგარიშგებების შესახებ აუდიტის დასკვნის ტიპი: აუდიტის ანგარიშში, კომპანიის დამოუკიდებელი ფინანსური აუდიტორი აცხადებს, რომ მათი დასკვნა არის **უპირობო**.

არც ბოლო საანგარიშო პერიოდში და არც პროსპექტის წარდგენის თარიღამდე არ მომხდარა ისეთი მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელიც შეიძლება მატერიალური იყოს ემიტენტის გადახდისუნარიანობის შესაფასებლად.

კომპანიის სხვადასხვა ფინანსური კოეფიციენტები პერიოდების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

	31-05-20 ¹	31-05-20	31-12-19	31-12-18
ფინანსური ლევერიჯის კოეფიციენტები				
1 სესხებისა და კაპიტალის თანაფარდობის კოეფიციენტი	8.13	8.15	6.48	4.47
2 ჩადებული კაპიტალის ამონაგების კოეფიციენტი	3.1%	3.1%	11.2%	10.3%
3 პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი	0.99 ¹	0.99	1.56	1.72
4 მთლიანი ვალის კოეფიციენტი	0.86	0.86	0.84	0.79
5 სესხი მთლიან კაპიტალთან	0.89	0.89	0.87	0.82
მომგებიანობის კოეფიციენტები				
6 უკუგების კოეფიციენტი აქტივებზე	-4.1% ²	-4.1%	2.5%	2.5%
7 უკუგების კოეფიციენტი კაპიტალზე	-35.2 ²	-35.2%	17.1%	12.2%
8 საერთო მოგების მარჟა	38.8% ²	38.8%	57.1%	64.1%
9 საოპერაციო მოგების მარჟა	-27.7%	-27.7%	12.8%	13.5%
10 წმინდა მოგების მარჟა	-27.8%	-27.8%	12.8%	13.2%
ლიკვიდურობის კოეფიციენტები				
11 ლიკვიდური აქტივები/მთლიანი აქტივები	48.9%	49.1%	45.0%	42.4%
12 ლიკვიდური აქტივები/მოკლევადიანი ვალდებულებები	114.2%	83.4%	77.5%	131.5% ³
13 საბრუნავი კაპიტალის კოეფიციენტი	113.13%	N/A ⁴	N/A ⁴	53.1%
14 მიმდინარე აქტივების კოეფიციენტი	1.37	1.00	0.96	1.81
საოპერაციო კოეფიციენტები				
15 ძირითადი საშუალებების ბრუნვის კოეფიციენტი	38.5	38.5	31.0	15.1
სხვა კოეფიციენტები				
16 კაპიტალი/წმინდა სასესხო პორტფელთან	13.9% ²	13.9%	18.8%	23.4%
17 წმინდა გაუფასურების ხარჯი/შემოსავალთან	22.8% ²	22.8%	5.8%	5.8%
18 პორტფელის ჩამოწერა/პორტფელთან	8.6% ²	8.6%	14.4%	8.0%
19 ჩამოწერილი პორტფელის ამოღება	16.6% ²	16.6%	30.7%	29.4%
20 პორტფელის რესტრუქტურის პორტფელთან	47.0% ²	47.0%	8.8%	18.0%
21 რესტრუქტურისებული პორტფელის ჩამოწერა/პერიოდის განმავლობაში რესტრუქტურისებული პორტფელთან ⁵	1.9% ²	1.9%	52.6%	10.5%

¹ ემისიის შემდგომ კოეფიციენტების გადავლის მიზნებისთვის გაკეთებულია დაშვება, რომ მოზიდული თანხა მთლიანად დაფარავს 2017 წლის 29 აგვისტოს გამოშვებული ობლიგაციებს, ხოლო დასაფარი ობლიგაციების დარჩენილი ნაწილი დაიფარება ფულადი სახსრებით.

² ახალი 10,000,000 დოლარიანი ემისიის გათვალისწინებით. იმ კოეფიციენტებზე რომლებიც არარელევანტურია ან ემისიის გათვალისწინება სუბიექტურია, მოცემულია ემისიამდე მიღებული მნიშვნელოვანობები

³ ამ კოეფიციენტის დათვლისას შეზღუდული წვდომის დეპოზიტები (2,794 ლარი 2018 წელს) ლიკვიდური აქტივების ჯამში არ არის შეყვანილი.

⁴ აღნიშნულ კოეფიციენტების დთვლისას, მცირედით უწყვეთი საბრუნავი კაპიტალის გამო შედგა უწყვეთი მაჩვენებელი. აქედან გამომდინარე, დაწერა N/A.

⁵ კოეფიციენტის მერყეობა გამოწვეულია შემდეგი მიზეზებით: 2020 წლის COVID-19 პანდემიის გამო შეჩერებული ოპერაციების შედეგად შემცირებული ჩამოწერებისა და საშეღავათო პერიოდების გამო გაზრდილი რესტრუქტურისაციებით; 2019 წელს გაზრდილი პორტფელის შესაბამისად გაზრდილი ჩამოწერებით;

1. **სესხებისა და კაპიტალის თანაფარდობის კოეფიციენტი** - კომპანიის გრძელვადიანი სესხები შეფარდებული კაპიტალთან
2. **ჩადებული კაპიტალის ამონაგების კოეფიციენტი** - მოგებას დაბეგვრამდე დამატებული საპროცენტო ხარჯი (2020-ის შემთხვევაში აღებულია გაწლიურებული - 12/5-ზე გამრავლებული რიცხვი) შეფარდებული კაპიტალს დამატებული პროცენტთან ვალდებულებებთან
3. **პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი** - მოგება საპროცენტო ხარჯამდე შეფარდებული საპროცენტო ხარჯთან
4. **მთლიანი ვალის კოეფიციენტი** - მიღებული სესხები შეფარდებული მთლიან აქტივებთან
5. **სესხი მთლიან კაპიტალთან** - მიღებული სესხები შეფარდებული მიღებული სესხებისა და მთლიანი კაპიტალის ჯამთან
6. **უკუგების კოეფიციენტი აქტივებზე** - მოგება (2020-ის შემთხვევაში აღებულია გაწლიურებული - 12/5-ზე გამრავლებული რიცხვი) შეფარდებული უკანასკნელი ორი წლის საშუალო აქტივებთან
7. **უკუგების კოეფიციენტი კაპიტალზე** - მოგება (2020-ის შემთხვევაში აღებულია გაწლიურებული - 12/5-ზე გამრავლებული რიცხვი) შეფარდებული უკანასკნელი ორი წლის საშუალო კაპიტალთან
8. **საერთო მოგების მარჟა** - წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების შემდეგ შეფარდებული საპროცენტო შემოსავალთან
9. **საოპერაციო მოგების მარჟა** - მოგება დაბეგვრამდე შეფარდებული საპროცენტო შემოსავალს დამატებული სხვა შემოსავალთან
10. **წმინდა მოგების მარჟა** - წმინდა მოგება შეფარდებული საპროცენტო შემოსავალს დამატებული სხვა შემოსავალთან
11. **ლიკვიდური აქტივები/მთლიანი აქტივები** - ფული და ფულის ეკვივალენტებს პლუს მოკლევადიანი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები შეფარდებული მთლიან აქტივებთან
12. **ლიკვიდური აქტივები/მოკლევადიანი ვალდებულებები** - ფული და ფულის ეკვივალენტებს პლუს მოკლევადიანი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები შეფარდებული მოკლევადიან ვალდებულებებთან
13. **საბრუნავი კაპიტალის კოეფიციენტი** - საპროცენტო შემოსავალი (2020-ის შემთხვევაში აღებულია გაწლიურებული - 12/5-ზე გამრავლებული რიცხვი) შეფარდებული მოკლევადიან აქტივებს მინუს მოკლევადიან ვალდებულებებთან
14. **მიმდინარე აქტივების კოეფიციენტი** - მოკლევადიანი აქტივები შეფარდებული მოკლევადიან ვალდებულებებთან
15. **ძირითადი საშუალებების ბრუნვის კოეფიციენტი** - წმინდა საპროცენტო შემოსავალი (2020-ის შემთხვევაში აღებულია გაწლიურებული - 12/5-ზე გამრავლებული რიცხვი) შეფარდებული ძირითად საშალებებთან
16. **კაპიტალი წმინდა სასესხო პორტფელთან** - ჯამური კაპიტალი შეფარდებული ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებთან
17. **წმინდა გაუფასურების ხარჯი/შემოსავალთან** - გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე შეფარდებული საპროცენტო შემოსავალთან
18. **პორტფელის ჩამოწერა/პორტფელთან** - ფინანსური ლიზინგის დებიტორული დავალიანების ჩამოწერა (2020-ის შემთხვევაში აღებულია გაწლიურებული - 12/5-ზე გამრავლებული რიცხვი) შეფარდებული საშუალო წლის განმავლობაში ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ საშუალო მოთხოვნებთან
19. **ჩამოწერილი პორტფელის ამოღება** - გაყიდული/რე-ლიზინგით გაცემული აქტივები შეფარდებული ჩამოწერილ პორტფელთან
20. **პორტფელის რესტრუქტურიზაცია/პორტფელთან** - რესტრუქტურიზებული პორტფელი შეფარდებული პერიოდების ბოლო საშუალო პორტფელთან
21. **რესტრუქტურიზებული პორტფელის ჩამოწერა/რესტრუქტურიზებულ პორტფელთან** - რესტრუქტურიზებული პორტფელის ჩამოწერა შეფარდებული პერიოდის განმავლობაში რესტრუქტურიზებულ პორტფელთან

ფასიანი ქაღალდების ძირითადი მახასიათებლები

ობლიგაციის საპროცენტო სარგებელი (კუპონი)	ობლიგაციაზე საპროცენტო განაკვეთი განისაზღვრება მისი ნომინალური ღირებულებიდან, და შეადგენს წლიურად 7.5%. (დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ „ობლიგაციების გამოშვების პირობების“ მე-7 ქვეთავი „საპროცენტო სარგებელი“. საბოლოო საპროცენტო განაკვეთის (კუპონი) დადგენა ხდება ობლიგაციების შესყიდვაზე გამოვლენილი მოთხოვნების მოცულობიდან გამომდინარე (Book-building))
სარგებლის (პროცენტის) დარიცხვა და გადახდა	ობლიგაციებს პროცენტის სახით დაერიცხება საპროცენტო სარგებელი ზემოთ მითითებული განაკვეთით ობლიგაციების გამოშვების თარიღიდან ობლიგაციების განაღდება (დაფარვის) თარიღამდე. პროცენტის დარიცხვა მოხდება წელიწადში 365 დღის საფუძველზე. ობლიგაციებზე დარიცხული პროცენტი გადაიხდება წელიწადში ორჯერ. დარიცხული პროცენტის პირველი გადახდა მოხდება 2021 წლის პირველ მარტს.
ობლიგაციების ვალუტა	ობლიგაციები დენომინირებულია აშშ დოლარში
ობლიგაციებთან დაკავშირებული უფლებებისა და მასთან დაკავშირებული შეზღუდვები	ობლიგაციებთან დაკავშირებული რამე განსაკუთრებული უფლებები და შეზღუდვები პროსპექტით არ არის გათვალისწინებული
ფასიანი ქაღალდების თავისუფალი მიმოქცევის ნებისმიერი შეზღუდვა	ფასიანი ქაღალდების მიმოქცევა შეზღუდული არ არის
ობლიგაციების განაღდებას თარიღი	ობლიგაციების განაღდება, ანუ მისი ძირითადი თანხისა და დარიცხული და გადაუხდელი სარგებლის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გადახდა მოხდება 2022 წლის 31 აგვისტო.
გამოსყიდვის ოფცია (call option)	ემიტენტს გააჩნია ობლიგაციების სრულად (მაგრამ არა ნაწილობრივ) გამოსყიდვის ოფცია ნებისმიერ „გამოსყიდვის ოფციის თარიღზე“, „რეესტრში“ რეგისტრირებული „ობლიგაციონერებისა“ და „ნომინალური მფლობელებისთვის“ არანაკლებ 30 „სამუშაო დღით“ ადრე გამოუთხოვადი შეტყობინების გაგზავნით. „ობლიგაციების“ გამოსყიდვა ხდება მათი ძირითადი თანხისა და „გამოსყიდვის ოფციის თარიღის“ მდგომარეობით დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტის (ასეთის არსებობისას) ღირებულებით.
ობლიგაციონერების წარმომადგენელი	შპს „ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები“; (ს/ნ 204484628) საქართველო, თბილისი 0186, ვაჟა-ფშაველას გამზ. N71, მე-4 სართ., ოფისი N28. ტელ: (995 32) 2207-407; ელ-ფოსტა: eprem@nplaw.ge
რეგისტრატორი	სს „საქართველოს ფასიანი ქაღალდების გაერთიანებული რეგისტრატორი“; (ს/ნ 205156374). თბილისი, 0162, მოსამშვილის ქ. #11; ტელ.: (995 32) 2251 – 560; ელ-ფოსტა: info@usr.ge
სავაჭროდ დაშვება	ემიტენტს გამიზნული აქვს ობლიგაციების განთავსების შემდგომ მიმართოს „საქართველოს საფონდო ბირჟას“ განაცხადით ობლიგაციების სავაჭრო სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტინგში დაშვების თაობაზე
ობლიგაციების კლასი და სტატუსი	ობლიგაციები წარმოადგენს კომპანიის არაუზრუნველყოფილ და არასუბორდინირებულ ვალდებულებას. ყველა ობლიგაციას აქვს თანაბარი, იდენტური სამართლებრივი სტატუსი, ერთმანეთთან რაიმე უპირატესობის გარეშე. შესაბამისი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გამოწვევების გარდა, ობლიგაციებს ექნებათ კომპანიის ყველა სხვა არაუზრუნველყოფილი და არასუბორდინირებული კრედიტორის მოთხოვნის თანაბარი სტატუსი გადახდის უფლებასთან (პრიორიტეტულობასთან) მიმართებაში

დივიდენდების გაცემის პოლიტიკა	კომპანიას არ აქვს გაცხადებული დივიდენდების გაცემის პოლიტიკა და არსებობის მანძილზე არასოდეს გაუცია დივიდენდი
--------------------------------------	--

მოკლე ინფორმაცია ინდუსტრიისა და ეკონომიკისათვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ

2020 წლის 11 მარტს COVID-19 („კორონავირუსი“) ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ პანდემიად გამოცხადდა. აღნიშნულმა მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ზარალი მიაყენა როგორც საქართველოს, ისე ადგილობრივი ბაზრის თითოეულ კომპანიას. პროსპექტის წარდგენის მომენტისათვის ქვეყანა იმყოფება „შეზღუდვების მოხსნის და ეკონომიკის ამოქმედების გეგმის“ 5ე ეტაპზე, რაც მთელ რიგ ეკონომიკურ საქმიანობაზე (მათ შორის ყველა ტიპის საფინანსო მომსახურებაზე) შეზღუდვების მოხსნას გულისხმობს. მიუხედავად იმისა, რომ ქვეყანამ წარმატებით შეძლო ვირუსის მასობრივი გავრცელების თავიდან არიდება, აღნიშნულმა სიტუაციამ შეიძლება დამატებითი რისკები შეუქმნას როგორც ქვეყანას, ისე კომპანიასა და იმ ინდუსტრიას, რომელშიც იგი მოღვაწეობს.

1. ეკონომიკური არასტაბილურობისა და ინვესტირების რისკი მაღალია ისეთ განვითარებად ქვეყნებში, როგორც საქართველოა
 - 1.1. კომპანიის საქმიანობაზე შესაძლოა მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს ლარის გაუფასურებამ აშშ დოლართან/სხვა ეკონომიკურად დაკავშირებული ქვეყნების ვალუტებთან მიმართებით
 - 1.2. არსებობს დამატებითი რისკის ფაქტორები, რომლებიც უკავშირდება ისეთ განვითარებად ბაზრებზე ინვესტირებას, როგორც საქართველოა
 - 1.3. ვინაიდან კომპანია მხოლოდ საქართველოში ოპერირებს, საქართველოს ეკონომიკის პირობებში ცვლილებები მასზე გავლენას მოახდენს.
 - 1.4. პოლიტიკური და სამთავრობო არასტაბილურობა საქართველოში მნიშვნელოვან უარყოფით გავლენას მოახდენს ადგილობრივ ეკონომიკასა და კომპანიის ბიზნესზე
 - 1.5. მაკროეკონომიკურმა ფაქტორებმა, ქვეყნის პოლიტიკამ და საბაზრო პირობებმა შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის საქმიანობაზე
2. მეზობელ ქვეყნებსა და რეგიონთან დაკავშირებული რისკები
 - 2.1. რეგიონულმა დაძაბულობამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე და კომპანიის ბიზნესზე
 - 2.2. საქართველოს მეზობელი ბაზრების დესტრუქციას შესაძლოა ჰქონდეს უარყოფითი გავლენა საქართველოს ეკონომიკაზე
3. საკანონმდებლო და სასამართლო სისტემებთან დაკავშირებული რისკები
 - 3.1. შესაძლოა თავი იჩინოს გამოწვევებმა, რომლებიც დაკავშირებული იქნება საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციით, რასაც თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ ღრმა და ყოვლისმომცველი შეთანხმება მოითხოვს
 - 3.2. საქართველოს საგადასახადო სისტემაში არსებულმა ბუნდოვანებამ შესაძლოა მომავალში გამოიწვიოს კომპანიის საგადასახადო ვალდებულებების კორექტირება ან კომპანიისთვის ჯარიმების დაკისრება. ასევე შესაძლებელია, შეიცვალოს საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობა და პოლიტიკა.
 - 3.3. საქართველოს სასამართლო სისტემაში არსებულმა გაურკვევლობამ, მათ შორის საქართველოში სახელმწიფოს ნებისმიერმა თვითნებურმა ან არათანმიმდევრულმა მომავალმა ქმედებამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე, რამაც, თავის მხრივ, შეიძლება ზიანი მიაყენოს კომპანიის ბიზნესს.
 - 3.4. შეუსაბამოა "ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ" 2019 წლის 30 ოქტომბრის საქართველოს კანონთან
 - 3.5. კომპანიის პორტფელის მნიშვნელოვანი ნაწილი მშენებლობის სექტორზე მოდის, ამ სექტორთან პირდაპირ ან ირიბად დაკავშირებულმა სხვადასხვა რეგულაციებმა შესაძლოა უარყოფითი გავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე
 - 3.6. რეგულაციამ, რომელიც ავტომობილების სავალდებულო ტექდათვალიერებას ეხება, შესაძლოა უარყოფითი გავლენა იქონიოს კომპანიის ბიზნესზე
 - 3.7. ანტიკორუფციული კანონმდებლობის შემადგენელი სამართლებრივი დებულებების დარღვევამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის რეპუტაციასა და ბიზნესზე

3.8. ანტიმონოპოლიურმა რეგულაციებმა შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის საქმიანობაზე

4. ფორს მაჟორი

4.1. ბიზნეს ოპერაციებზე მოქმედებს სტიქიური მოვლენები, ეპიდემიები და ბიზნესის სხვა შეფერხებები, რომლებმაც შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის მომავალ შემოსავლებზე და ფინანსურ მდგომარეობაზე და გაზარდოს ხარჯები

მოკლე ინფორმაცია ემიტენტის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ

5. ლიკვიდობასა და დაფინანსებასთან დაკავშირებული რისკები

5.1. კომპანია მნიშვნელოვან დაფინანსებას საჭიროებს თავისი საქმიანობისთვის და შესაძლებელია ვერ შეძლოს დროულად საჭირო თანხების მოძიება ხელსაყრელი პირობებით

5.2. კომპანიამ შესაძლოა ვერ შეძლოს დავალიანებების დაფარვა და შესაძლოა მოუხდეს უფრო მეტი ვალის აღება

5.3. არ არსებობს იმის გარანტია, რომ კომპანია შეძლებს ან გააგრძელებს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობების შესატყვისობის შენარჩუნებას დავალიანებების ზრდასთან ერთად. ეს კი ზემოქმედებას მოახდენს ლიკვიდურობაზე და კომპანიის უნარზე, დაფაროს თავისი ვალდებულებები, რაც კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე უარყოფით გავლენას მოახდენს

5.4. საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების ცვლილებამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსირების ხარჯებზე და შესაბამისად მის ფინანსურ მდგომარეობაზე

5.5. კომპანია სალიზინგო სექტორის საერთაშორისო სტანდარტებს ვერ აკმაყოფილებს გარკვეული კოეფიციენტების შემთხვევაში (მაგალითისთვის მოგვყავს Fitch Ratings-ის ინდუსტრიის სტანდარტები), რაც შესაძლოა მაღალი საკრედიტო რისკის მანიშნებელი იყოს

6. საკრედიტო რისკები

6.1. აქტივების ხარისხის შენარჩუნების უუნარობამ შესაძლოა არსებითი და უარყოფითი გავლენა მოახდინოს კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე

6.2. კომპანიის სალიზინგო აქტივები და ფინანსური უზრუნველყოფა ან გარანტიები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ლიზინგს, შეიძლება არ აღმოჩნდეს საკმარისი ან სრულად ვერ მოხდეს მათი რეალიზება

6.3. ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების გაუფასურების ზარალის რეზერვი შეიძლება არ იყოს საკმარისი მომავალი საკრედიტო დანაკარგების დასაფარად

7. საოპერაციო რისკები

7.1. კომპანიის რისკების მართვის და შიდა კონტროლის სისტემებს შესაძლოა ჰქონდეთ ნაკლოვანებები, რომლებმაც შეიძლება ეფექტიანად ვერ უზრუნველყონ კომპანიის საოპერაციო რისკების მისაღებ ღონეზე შენარჩუნება

7.2. ბიზნეს ოპერაციები მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული საინფორმაციო სისტემების ეფექტიან და უწყვეტ ფუნქციონირებაზე

7.3. კომპანიას აქვს სხვა საოპერაციო რისკები, რომლებიც მის ბიზნეს-საქმიანობასთან არის დაკავშირებული

7.4. კომპანიის სადაზღვევო ანაზღაურება შეიძლება საკმარისი არ აღმოჩნდეს, რომ დაფაროს პოტენციური ვალდებულებები ან დანაკარგები

- 7.5. კომპანიამ შესაძლოა ვერ აღმოაჩინოს ან თავიდან ვერ აიცილოს მისი თანამშრომლების ან მესამე პირების მიერ თაღლითობის ან სხვა არასათანადო საქციელის ჩადენა
- 7.6. კომპანიის ბიზნესოპერაციებზე ვრცელდება კომპლექსური და ცვალებადი კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ეხება პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობას, მონაცემთა დაცვას და სხვა საკითხებს
8. სტრატეგიულ განვითარებასთან დაკავშირებული და სხვა რისკები
- 8.1. კომპანიის წარმატება ბიზნესში დამოკიდებულია მის უნარზე, მოიზიდოს და შეინარჩუნოს უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტი და საკვანძო თანამშრომლები
- 8.2. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ მაკონტროლებელი აქციონერი კვლავაც გააგრძელებს კომპანიის მხარდაჭერას, ხოლო კომპანიის კონტროლის ცვლილებამ კი შეიძლება არსებითი ხასიათის უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ლიზინგის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ოპერაციების შედეგებზე
- 8.3. თუ კომპანია ვერ შეინარჩუნებს სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდას, ეს არსებით და უარყოფით გავლენას მოახდენს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე
- 8.4. კომპანია 2017 წლიდან შევიდა უფრო მაღალრისკიან საცალო ბაზარზე („ტურბო“) და ამ სტრატეგიის წარმატებლობამ შესაძლოა არსებითი უარყოფითი გავლენა იქონიოს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.
- 8.5. დარგები, რომლებშიც კომპანია მონაწილეობს, სულ უფრო კონკურენტული ხდება
- 8.6. კომპანიაზე შესაძლოა უარყოფითი გავლენა ჰქონდეს საკონტრაქტო მოთხოვნებს, საჩივრებს, სასამართლო განხილვას და ნეგატიურ საჯარო ინფორმაციას
- 8.7. გაფიცებმა და სხვა აქციებმა შეიძლება შეაფერხოს კომპანიის ფუნქციონირება ან გააძვიროს კომპანიის ობიექტების ოპერირება
- 8.8. ემიტენტის დედა კომპანია სს საქართველოს ბანკის ჯგუფი-ის აქციები სავაჭროდ დაშვებულია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე (LON: BGEO), რაც შესაბამისად გარკვეულ შეზღუდვებსა და მოთხოვნებთან არის დაკავშირებული

მოკლე ინფორმაცია შესათავაზებელი ფასიანი ქაღალდებისათვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ

9. „ობლიგაციების“ საბაზრო ფასთან, ლიკვიდურობასთან და სარგებელთან დაკავშირებული რისკები
- 9.1. ობლიგაციების საბაზრო ფასი შეიძლება ცვალებადი იყოს
- 9.2. ობლიგაციებისთვის შესაძლოა არ არსებობდეს აქტიური სავაჭრო ბაზარი
- 9.3. ინვესტორებმა, რომელთა ფინანსური საქმიანობა დენომინირებულია ობლიგაციების ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში ან ფულად ერთეულში, ობლიგაციებზე შესაძლოა მიიღონ ნაკლები პროცენტი ან ძირითადი თანხა, ვიდრე ელიან, გაცვლის კურსებში რყევების ან სავალუტო ოპერაციების რეგულირების შედეგად
10. „ობლიგაციების“ უფლებებთან დაკავშირებული რისკები
- 10.1. ობლიგაციები წარმოადგენს კომპანიის არაუზრუნველყოფილ ვალდებულებებს
- 10.2. ობლიგაციების გასხვისება ექვემდებარება გარკვეულ შეზღუდვებს
- 10.3. მომავალში ობლიგაციების პირობები შეიძლება შეიცვალოს ან უარი ითქვას ობლიგაციების პირობების დარღვევიდან გამომდინარე უფლებებზე

10.4. ობლიგაციებს გააჩნია გამოსყიდვის ოფცია (call option) რაც გარკვეული რისკების მატარებელია ინვესტორთათვის.

11. „ობლიგაციების“ და მათი ფლობის საკანონმდებლო/მარეგულირებელ ჩარჩოსთან დაკავშირებული რისკები

11.1. საქართველოს კანონმდებლობაში ნებისმიერმა ცვლილებამ მომავალში შეიძლება არსებითად უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ობლიგაციებზე, მათ შორის საქართველოს საფონდო ბირჟაზე მათ რეგისტრაციაზე;

11.2. ინვესტორები უნდა დაეყრდნონ რეგისტრატორის, ობლიგაციონერების წარმომადგენლის და, შესაბამის შემთხვევებში, ობლიგაციების ნომინალური მფლობელის პროცედურებს;

11.3. ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდება გულისხმობს ინვესტიციის კანონიერებასთან დაკავშირებული მოსაზრებების გათვალისწინებას.

შეთავაზების პირობები

შეთავაზება	10,000,000 აშშ დოლარის ჯამური ნომინალური ღირებულების სასესხო ფასიანი ქაღალდები (ობლიგაციები), დაფარვის ვადით 2022 წლის 31 აგვისტო.
ინსტრუმენტი	კუპონური ობლიგაცია (ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე სასესხო ფასიანი ქაღალდი)
ობლიგაციის ნომინალური ღირებულება	1,000 (ათასი) დოლარი
ობლიგაციების რაოდენობა	10,000 (ათი ათას) ცალი
მთლიანი ემისიის ნომინალური ღირებულება	10,000,000 (ათი მილიონი) აშშ დოლარი
გამოშვების ფასი	ობლიგაციების ნომინალური ღირებულების 100%
ობლიგაციების გამოშვების თარიღი	ობლიგაციები გამოშვებული იქნება 2020 წლის 31 აგვისტოს
გადავადებული განთავსების თარიღი	ნებისმიერი თარიღი ობლიგაციების გამოშვების თარიღიდან შეთავაზების დასრულების თარიღამდე, როდესაც ხდება ობლიგაციის განთავსება გადავადებული განთავსების ფასით
გადავადებული განთავსების ფასი	ობლიგაციების ნომინალური ღირებულებას დამატებული ობლიგაციების გამოშვების თარიღიდან ობლიგაციების გადავადებული განთავსების თარიღამდე დარიცხული სარგებელი
შეთავაზების დასრულების თარიღი	შეთავაზების დასრულების თარიღია 2021 წლის 30 ივნისი
ობლიგაციების განაღდებას თარიღი	ობლიგაციების განაღდება, ანუ მისი ძირითადი თანხისა და დარიცხული და გადაუხდელი სარგებლის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გადახდა მოხდება 2022 წლის 31 აგვისტო
ობლიგაციების ვალუტა	ობლიგაციები დენომინირებულია აშშ დოლარში
ობლიგაციებთან დაკავშირებული უფლებებისა და მასთან დაკავშირებული შეზღუდვები	ობლიგაციებთან დაკავშირებული რამე განსაკუთრებული უფლებები და შეზღუდვები პროსპექტით არ არის გათვალისწინებული
ფასიანი ქაღალდების თავისუფალი მიმოქცევის ნებისმიერი შეზღუდვა	ფასიანი ქაღალდების მიმოქცევა შეზღუდული არ არის
გამოთვლისა და გადახდის აგენტი	სს „გალტ ენდ თაგარტი“ (ს/ნ 211359206)
დეფოლტი	თუ ადგილი ექნება „დეფოლტის შემთხვევას“ ობლიგაციონერების წარმომადგენელს (და გარკვეულ შემთხვევებში ობლიგაციონერ(ებ)ს და/ან ნომინალურ მფლობელებს) შეუძლია ემიტენტისათვის შეტყობინების გაგზავნით მოითხოვონ ობლიგაციების ძირითადი თანხის 100%-ისა და დარიცხული პროცენტის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დაუყოვნებლივ გადახდა სრული ოდენობით (იხილეთ პროსპექტის თავის „ობლიგაციების გამოშვების პირობები“, ქვეპუნქტი - 11, „დეფოლტის შემთხვევები“)
ობლიგაციების გაყიდვიდან მიღებული სახსრების სავარაუდო გამოყენება	ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებული წმინდა შემოსავალი გამოყენებული იქნება 2017 წლის 29 აგვისტოს გამოშვებული ობლიგაციების (ISIN: GE2700603535) რეფინანსირებისთვის, რომელთა გადახდის ვადაა 2020 წლის 29 აგვისტო. გამოშვებული ობლიგაციების სრულად განთავსების შემთხვევაში, ობლიგაციებიდან მოზიდული წმინდა სახსრები არ იქნება 9,700,000 დოლარზე ნაკლები
რეალიზაციის და გასხვისების შეზღუდვები	ობლიგაციების შეთავაზება მოხდება მხოლოდ საქართველოს იურისდიქციის ფარგლებში, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით
გამოსყიდვის ოფცია (call option)	ემიტენტს გააჩნია ობლიგაციების სრულად (მაგრამ არა ნაწილობრივ) გამოსყიდვის ოფცია ნებისმიერ „გამოსყიდვის ოფციის თარიღზე“, „რეესტრში“ რეგისტრირებული „ობლიგაციონერებისა“ და „ნომინალური მფლობელებისთვის“

	არანაკლებ 30 „სამუშაო დღით“ ადრე გამოუთხოვადი შეტყობინების გაგზავნით. „ობლიგაციების“ გამოსყიდვა ხდება მათი ძირითადი თანხისა და „გამოსყიდვის ოფციის თარიღის“ მდგომარეობით დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტის (ასეთის არსებობისას) ღირებულებით.
მარეგულირებელი კანონმდებლობა	საქართველოს კანონმდებლობა
იურისდიქცია	ობლიგაციებთან დაკავშირებული დავები უნდა მოგვარდეს საქართველოს სასამართლოებისათვის მიმართვის გზით, პროსპექტით განსაზღვრული წესით
განთავსების აგენტი	სს „გალტ ენდ თაგარტი“; (ს/ნ 211359206), მის: საქართველო, თბილისი 0179, აღმაშენებლის გამზ. N79, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge.
განთავსების აგენტთან ხელშეკრულების ძირითადი პირობები	ხელშეკრულება სს „გალტ ენდ თაგარტს“ ავალდებულებს უზრუნველყოს ობლიგაციების ანდერაიტინგი მხოლოდ არაგარანტირებულ საფუძველზე. განთავსების აგენტის მოვალეობაა მოამზადოს ობლიგაციების განთავსებისთვის საჭირო დოკუმენტაცია (მათ შორის ობლიგაციების პროსპექტი), შეასრულოს განთავსების აგენტის ფუნქცია და კომპანიას გაუწიოს ობლიგაციების გამოშვებასთან, რეალიზაციასთან და ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებული კონსულტაციები.

ინვესტორზე დაკისრებული შესაძლო დანახარჯები

ობლიგაციების განთავსებასთან დაკავშირებული ხარჯების ანაზღაურება ხდება ემიტენტის მიერ სრულად და შეთავაზების ფარგლებში ინვესტორს არ დაეკისრება რაიმე სახის დამატებითი დანახარჯი.

შეთავაზებასთან დაკავშირებული ინტერესთა კონფლიქტები

ემიტენტი, განთავსების აგენტი, გაანგარიშებისა და ძირითადი თანხის გადამხდელი აგენტი და რეგისტრატორი დაკავშირებული პირები არიან. ამგვარ პირთა მმართველობითი ორგანოების (მმართველი საბჭო / დირექტორთა საბჭო) წევრები შეიძლება იყვნენ აგრეთვე სხვა დაკავშირებული პირების მმართველ საბჭოში. მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ობლიგაციების გამოშვებასთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების დროს შესაბამისი პირები (და მათი მმართველი საბჭოს წევრები) არსებული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად მოქმედებენ (მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებაში) და ყველა ასეთი გარიგება კომერციულ საფუძველზე იდება, ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება დამატებითი რისკი იყოს ინვესტორებისთვის.

კომპანია ინფორმირებული არ არის შეთავაზებასთან დაკავშირებული სხვა არსებული ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტების შესახებ.

რისკის ფაქტორები

ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდება გულისხმობს გარკვეულ რისკებს. ინვესტირების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებამდე ობლიგაციების პოტენციურმა მყიდველებმა ყურადღებით უნდა წაიკითხონ წინამდებარე პროსპექტი. პროსპექტში მოცემული სხვა ინფორმაციის გარდა, პოტენციურმა ინვესტორებმა, ობლიგაციებში ინვესტიციის განხორციელებამდე, ყურადღებით უნდა შეისწავლონ, საკუთარი ფინანსური მდგომარეობისა და ინვესტიციათა მიზნების გათვალისწინებით, ქვემოთ აღწერილი რისკები. ქვემოთ აღწერილი რისკებიდან ნებისმიერს შეუძლია არსებითი უარყოფითი ზეგავლენის მოხდენა კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საქმიანობის შედეგებზე. ნებისმიერი ამ რისკის რეალურად წარმოქმნის შემთხვევაში ობლიგაციების საბაზრო ღირებულებამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება განიცადოს. გარდა ამისა, ქვემოთ ასევე აღწერილია ის ფაქტორები, რომლებიც მნიშვნელოვანია ობლიგაციებთან დაკავშირებული საბაზრო რისკების შესაფასებლად. და თუმცა კომპანიას მიაჩნია, რომ ქვემოთ აღწერილი რისკის ფაქტორები წარმოადგენს ობლიგაციებში ინვესტიციის განხორციელებასთან დაკავშირებულ ძირითად რისკებს, შესაძლოა წარმოიქმნას დამატებითი რისკები და გაურკვეველი ვითარება, რომლებიც კომპანიას ამჟამად არ მიაჩნია მნიშვნელოვნად ან რომელთა შესახებ არა აქვს ინფორმაცია, და ნებისმიერს ამ რისკთაგან და გაურკვეველი გარემოებებიდან შესაძლოა მოჰყვეს ქვემოთ აღწერილის მსგავსი ზემოქმედება. შესაბამისად, კომპანია არ ამტკიცებს, რომ ობლიგაციების ფლობასთან დაკავშირებით ქვემოთ მოცემული რისკების შესახებ განცხადებები ამომწურავია.

2020 წლის 11 მარტს COVID-19 („კორონავირუსი“) ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ პანდემიად გამოცხადდა. 2020 წლის 13 ივლისის მდგომარეობით, ვირუსით ინფიცირებული მოქალაქეები ყავს მსოფლიოს 215 ქვეყანას, მათ შორის საქართველოს. ქვეყანაში 21 მარტიდან 23 მაისამდე საგანგებო მდგომარეობა და კომენტანტის საათი გამოცხადდა, ასევე შეიზღუდა ეკონომიკური საქმიანობა. 2020 წლის ივლისის მდგომარეობით უმრავლეს ეკონომიკურ საქმიანობაზე შეზღუდვები მოხსნილია, ასევე სახელმწიფოს მიერ ამოქმედებულია ანტიკრიზისული ეკონომიკური გეგმა, რომელიც მოიცავს, როგორც ეკონომიკის წამახალისებელ მოქმედებებს, ისე მოწყვლადი ჯგუფის მოქალაქეების დახმარებას.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს მთავრობა აქტიურ ზომებს იღებს ვირუსის მორიგი გავრცელების თავიდან ასარიდებლად და მის მიერ გამოწვეული პოტენციური ნეგატიური შედეგების შესამცირებლად და კომპანიაც მაქსიმალურად ასრულებს საქართველოს მთავრობისა და ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის რეკომენდაციებს, არსებობს რისკი იმისა, რომ პანდემიის შედეგად შექმნილ ეკონომიკურ პრობლემებს შესაძლოა ჰქონდეს კომპანიაზე როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი უარყოფითი გავლენა.

კომპანიის მენეჯმენტის შეფასება მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით შემდეგია : როგორც ყველა სხვა არაპირდაპირ მოწყვლად სექტორს, სალიზინგო სექტორსაც პოსტ პანდემიური რეცესია მინიმუმ მოკლევადიან პერსპექტივაში სექტორის ზრდის ტემპის შემცირების თვალსაზრისით დაეტყობა და საშუალო ვადიან პერიოდში არსებული კლიენტების გადამხდელუნარიანობის გაუარესების თვალსაზრისით. გარდა სექტორის ზრდის ტემპისა, პოსტ პანდემიურ რეცესიის შედეგად შეიძლება შეიზღუდოს წვდომა ფინანსურ რესურსზე და მოყვეს მისი გაძვირება, შეიზღუდოს პოტენციური კლიენტების წრე. კომპანია ზოგადი ეკონომიკური პრობლემების გამო საშუალო ვადიან პერიოდში მოელის სარეზერვო ხარჯის დაახლოებით 20%-25%-იან ზრდას.

აღნიშნული მოვლენებიდან გამომდინარე, პირველი რისკი რაც კომპანიის წინაშე იდგა COVID-19-ის პანდემიით გამოწვეული საგანგებო მდგომარეობის განმავლობაში და შემდგომ იყო ლიკვიდობის რისკი. მისი მართვა კომპანიამ რამოდენიმე გზით მოახერხა: ა) ახალი ლიზინგების გაცემების შეჩერება; ბ) ფულის მოზიდვა ფორსირებული მეთოდებით და სხვადასხვა ბანკებში არსებული აუთვისებელი ლიმიტების ათვისება; და გ)

მოსალოდნელი სესხების რეფინანსირების (rollover) ვადაზე ადრე შესრულება ან წინასწარი წერილობითი თანხმობების აღება შესაბამისი კრედიტორებისგან მოსალოდნელი რეფინანსირების განხილვის დასტურით. ამასთან პოსტ პანდემიურ გარემოში, რისკების შემცირების მიზნით, კომპანიამ გაამკაცრა რისკის ტოლერანტობა სალიზინგო პორთფელის შექმნის დროს.

მარტის მეორე ნახევრიდან, საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებასთან ერთად, კომპანია სრულად გადავიდა დისტანციურ მუშაობაზე, მოხდა სერვის ცენტრების დახურვა და მომსახურების/გაყიდვების დისტანციურ არხებზე გადატანა. კომპანიას კლიენტების მომსახურება არ შეუწყვეტია, უბრალოდ მოხდა მორგება შეცვლილ რეალობაზე. შემდგომ, ეტაპობრივად მოხდა სათაო ოფისის და სერვის ცენტრების აღჭურვა COVID-19-თან დაკავშირებული რეგულაციების შესაბამისად, მოგვიანებით, დაიწყო ეტაპობრივი გახსნა. კომპანიაში პროსპექტის შედგენის თარიღამდე სამუშაო პროცესი მიმდინარეობს კომბინირებულად, კერძოდ, თანამშრომლები მორიგეობით მუშაობენ ოფისიდან და დისტანციურად. ეს ხდება რათა მაქსიმალურად დაცული იყოს უსაფრთხოების ზომები და თავიდან იქნას არიდებული კომპანიის ფუნქციონირების შეფერხება ვირუსის გავრცელების ფაქტის დაფიქსირების შემთხვევაში.

კომპანიაში ვირუსის თანმდევი ეკონომიკური კრიზისიდან გამომდინარე, ცვლილებები შეეხო საბონუსე სქემებს (იგი მაქსიმალურად მოერგო ახალ რეალობას), რომელიც თანხვედრაში იყო მიმდინარე მოვლენების შესაბამის შემცირებულ აქტივობასთან. ასევე გატარდა სტრუქტურული ცვლილებები და მოხდა ოპტიმიზაცია მიმდინარე პერიოდში კომპანიის უფრო ეფექტურად ფუნქციონირების მიზნით.

კომპანიაში მუდმივად მიმდინარეობს ბიუჯეტირების განახლება, იმისათვის რომ ბაზარზე არსებული ცვლილებები ოპერატიულად იყოს ასახული მენეჯმენტის მოლოდინებში.

ინდუსტრიისა და ეკონომიკისათვის დამახასიათებელი რისკები

1. **ეკონომიკური არასტაბილურობისა და ინვესტირების რისკი მაღალია ისეთ განვითარებად ქვეყნებში, როგორიც საქართველოა**

1.1 კომპანიის საქმიანობაზე შესაძლოა მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს ლარის გაუფასურებამ აშშ დოლართან/სხვა ეკონომიკურად დაკავშირებული ქვეყნების ვალუტებთან მიმართებით;

მიუხედავად იმისა, რომ ლარი სრულად კონვერტირებადი ვალუტაა, მისი საქართველოს ფარგლებს გარეთ კონვერტირებისთვის საერთოდ არ არსებობს სავალუტო ბაზარი. საქართველოში არსებობს ბაზარი ლარის სხვა ვალუტებში კონვერტირებისთვის, მაგრამ მისი მოცულობა შეზღუდულია. ეროვნული ბანკის მონაცემებით, 2018 წელს, ლარის-აშშ დოლარის და ლარის-ევროს ბაზრებზე სავაჭრო ბრუნვის საერთო მოცულობამ (მათ შორის, გაყიდვებისა და შესყიდვების ჯამი, ეროვნული ბანკის საქმიანობის გარდა) შესაბამისად 32.0 მილიარდი აშშ დოლარი და 11.4 მილიარდი ევრო შეადგინა, იგივე მაჩვენებელმა 2019 წელს შესაბამისად 48.6 მილიარდი აშშ დოლარი და 28.7 მილიარდი ევრო, ხოლო 2020 წლის პირველ 5 თვეში აღნიშნული მაჩვენებლები შესაბამისად 19.9 მლრდ აშშ დოლარს და 13.5 მლრდ ევროს შეადგენდა.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მონაცემებით მისმა ოფიციალურმა რეზერვმა 3.6 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით, რომელიც წლიურად 3.3%-ით არის შემცირებული, რაც ძირითადად განპირობებულია წლის დასაწყისიდან სებ-ს მიერ განხორციელებული სავალუტო ინტერვენციებით. მიმდინარე რეზერვების დონე ადეკვატურია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შეფასებით, რომლითაც ქვეყანას შეუძლია თავი გაართვას კრიზისულ სიტუაციებს მოკლევადიან პერიოდში. გარდა ამისა, რეზერვები შეიძლება გამოყენებულ იქნას იმ შემთხვევაში თუ ლარის გაცვლითი კურსი ერთჯერადი

ფაქტორების გამო მნიშვნელოვნად გაუფასურდა, რადგან ვალუტის გაუფასურებამ შეიძლება არსებითი უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ქვეყნის ეკონომიკაზე.

წლების მანძილზე ლარის კურსი დოლართან მიმართებაში მნიშვნელოვნად იცვლებოდა. 2017 წლის დასაწყისიდან ლარმა დაიწყო გამყარება და აშშ დოლარის მიმართ 2.4-2.5-ის ფარგლებში სტაბილურობას ინარჩუნებდა მარტი-სექტემბერის პერიოდში, თუმცა გასული წლების მიხედვით ჩამოყალიბებული ნეგატიური მოლოდინების გამო ლარი ისევ გაუფასურდა 2017 წლის ნოემბერში. 2018 წლის პირველი შვიდი თვის განმავლობაში ლარი ისევ გამყარდა და მერყეობდა 2.4-2.5-ის ფარგლებში, თუმცა თურქული ლირის გაუფასურებამ 18 აგვისტოდან, გავლენა მოახდინა ლარის კურსზე და ადგილი ჰქონდა გაუფასურებას, თუმცა საშუალოდ ლარის კურსი 2018 წელს აშშ დოლარის მიმართ 2.53 იყო, რაც მხოლოდ 1%-იანი გაუფასურებაა 2017 წელთან შედარებით. იმის გამო, რომ ლარის კურსი 2018 წელს მეტ-ნაკლებად სტაბილურობას ინარჩუნებდა ეროვნულ ბანკს საშუალება მისცა შეეცო რეზერვები სავალუტო აუქციონებზე უცხოური ვალუტის შესყიდვის გზით. ჯამში, 2018 წელს ეროვნულმა ბანკმა 197.5 მლნ აშშ დოლარის უცხოური ვალუტა შეისყიდა. ეროვნული ბანკის მიერ უცხოური ვალუტის შესყიდვის ტრენდი 2019 წელსაც გაგრძელდა და 2019 წლის იანვარ-ივნისში ეროვნულმა ბანკმა ჯამში 216 მლნ აშშ დოლარი შეისყიდა (165 მლნ აშშ დოლარი სავალუტო ინტერვენციების გზით, ხოლო 51 მლნ აშშ დოლარი სავალუტო ოფციონების გზით). ამასთან, აღსანიშნავია, რომ 2019 წლის 8 ივლისიდან, მას შემდეგ, რაც რუსეთმა პირდაპირი საჰაერო ფრენები აკრძალა საქართველოს მიმართულებით, ლარმა გაუფასურება დაიწყო აშშ დოლარის მიმართ. შესაბამისად, ეროვნულმა ბანკმა ლარის ზედმეტი გაუფასურების შესაჩერებლად სავალუტო ბაზარზე 92.8 მლნ აშშ დოლარი გაყიდა აგვისტო-ნოემბრის პერიოდში. 2019 წლის დეკემბრის შუა რიცხვებიდან ლარმა გამყარება დაიწყო და აღნიშნული ტრენდი ნარჩუნდებოდა 2020 წლის 10 მარტამდე, თუმცა კორონავირუსის გლობალური პანდემიისგან წარმოქმნილი პრობლემების ფონზე ლარმა გაუფასურება 10 მარტიდან დაიწყო აშშ დოლარის მიმართ და ისტორიულ მაქსიმუმს 27 მარტს მიაღწია, როცა 1 აშშ დოლარი 3.48 ლარს შეადგენდა. ეროვნულმა ბანკმა ლარის ზედმეტი გაუფასურების შეკავების მიზნით სავალუტო ბაზარზე ჯამში 13 მარტიდან 17 ივნისის ჩათვლით 209.7 მლნ აშშ დოლარის ინტერვენცია განახორციელა. 2020 წლის 23 ივნისის მონაცემით ლარი წლის დასაწყისიდან 6.2%-ით არის გაუფასურებული და 1 აშშ დოლარი 3.04 ლარს უტოლდება.

აგრეთვე, ლარის ნებისმიერი არასტაბილურობა დამოკიდებულია რამდენიმე პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ფაქტორზე, მათ შორის ეროვნული ბანკისა და მთავრობის მხრიდან ინფლაციის კონტროლზე. საქსტატის შეფასებით, საქართველოში სამომხმარებლო ფასების წლიური ინფლაცია 2017 წელს 6.7%, 2018 წელს 1.5%, ხოლო 2019 წელს 7.0% იყო. 2019 წელს ინფლაციის გადახრა სებ-ის 3%-იანი მიზნობრივი მაჩვენებლისგან ძირითადად განპირობებული იყო საგარეო რისკების რეალიზებით და თამბაქოს აქციზის გადასახადის ზრდით, რისი ეფექტიც მოსალოდნელი იყო რომ 2020 წლის დასაწყისიდან შესუსტდებოდა. თუმცა, კორონავირუსის გავრცელების ფონზე ლარის გაუფასურებამ მნიშვნელოვანი წნეხი გააჩინა ფასების დონეზე და 2020 წლის პირველ 5 თვეში ინფლაცია კვლავ 6%-ის ზევით შენარჩუნდა. შემცირებული მოთხოვნის და შესუსტებული ეკონომიკური აქტივობის ფონზე ფასების დონე მოსალოდნელია, რომ წლის მეორე ნახევრიდან კლებას დაიწყებს და 2021 წლის პირველ ნახევარში მიზნობრივ მაჩვენებელს მიუახლოვდება. 2020 წლის აპრილში სებ-მა დაიწყო გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკის შემსუბუქება და 0.5033-ით 8.50%-მდე შეამცირა რეფინანსირების განაკვეთი. სებ-ის მიხედვით გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკიდან გამოსვლა ეტაპობრივად მოხდება და დამოკიდებული იქნება ინფლაციაზე როგორც მოთხოვნის, ისე მიწოდების მხრივ მოქმედი ფაქტორების დინამიკაზე.

ინფლაციის მიზნობრივ დონეზე შენარჩუნებას მნიშვნელოვანი როლი აქვს ეკონომიკის სტაბილური განვითარებისათვის. მაღალმა ინფლაციამ შეიძლება გამოიწვიოს სავალუტო და ფინანსური ბაზრების არასტაბილურობა, მომხმარებლების მსყიდველობითი უნარის დაქვეითება და მათი ნდობის შემცირება. ამ

ყველაფერს კი შეუძლია განაპირობოს საქართველოს ეკონომიკური მაჩვენებლების დაბალი დონე და არსებითი უარყოფითი გავლენა მოახდინოს კომპანიის კორპორაციული კლიენტების ბიზნესებზე, რაც, თავის მხრივ, უარყოფითად აისახება კომპანიაზე.

1.2 არსებობს დამატებითი რისკის ფაქტორები, რომლებიც უკავშირდება ისეთ განვითარებად ბაზრებზე ინვესტირებას, როგორიც საქართველოა

განვითარებად ბაზრებს ახასიათებს უფრო დიდი არასტაბილურობა, შეზღუდული ლიკვიდურობა, ნაკლები მოცულობის საექსპორტო ბაზა და მათზე უფრო მეტად მოქმედებს ხშირი ცვლილებები პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ, სამართლებრივ და მარეგულირებელ გარემოში, ვიდრე განვითარებულ ბაზრებზე. განვითარებადი ბაზრები სწრაფად იცვლება და ისინი განსაკუთრებით დაუცველები არიან საბაზრო პირობებისა და მსოფლიოს ნებისმიერ ადგილას მომხდარი ეკონომიკური კრიზისების წინაშე.

გარდა ამისა, საერთაშორისო ინვესტორების რეაქცია მოვლენებთან დაკავშირებით ზოგჯერ „ჯაჭვური ეფექტით“ ხასიათდება, როდესაც ინვესტორები უარყოფენ მთლიანად რეგიონს ან ინვესტიციის კლასს. თუ ადგილი ექნება ამგვარ ჯაჭვურ ეფექტს, საქართველოზე შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს სხვა განვითარებად ბაზრებზე მომხდარმა ნეგატიურმა ეკონომიკურმა ან ფინანსურმა მოვლენებმა. საქართველომ წარსულში უკვე განიცადა ჯაჭვური ეფექტი, მათ შორის რუსეთის 1998 წლის ფინანსური კრიზისის და უფრო გვიანდელი გლობალური ფინანსური კრიზისის შემდეგ და შესაძლებელია, რომ ქვეყანამ მსგავსი უარყოფითი ზეგავლენა მომავალშიც განიცადოს.

ამასთან, ქვეყნის ეკონომიკაზე უარყოფითი გავლენა შეიძლება იქონიოს ფინანსურმა და პოლიტიკურმა არასტაბილურობამ. აღნიშნულის რეალიზების შემთხვევაში ადგილი ექნება კაპიტალის გადინებას, რომელმაც შეიძლება მნიშვნელოვნად დააზიანოს ფინანსური სისტემა და საბოლოოდ ეკონომიკა სტაგნაციაში გადაიყვანოს.

1.3 ვინაიდან კომპანია მხოლოდ საქართველოში ოპერირებს, საქართველოს ეკონომიკის პირობებში ცვლილებები მასზე გავლენას მოახდენს

კომპანია ოპერაციებს საქართველოში აწარმოებს და მთელი მისი შემოსავლები საქართველოდანაა. კომპანიის ოპერაციების შედეგებზე მნიშვნელოვნად ზემოქმედებს საქართველოში მიმდინარე ან საქართველოსთან დაკავშირებული ფინანსური და ეკონომიკური მოვლენები, განსაკუთრებით საქართველოს ეკონომიკური აქტივობა, და ეს ზემოქმედება მომავალშიც გაგრძელდება. ისეთი ფაქტორები, როგორებიცაა მთლიანი შიდა პროდუქტი (მშპ), ინფლაცია, საპროცენტო განაკვეთი და ვალუტის გაცვლის კურსი, ასევე, უმუშევრობა, პირადი შემოსავალი და კომპანიების ფინანსური მდგომარეობა, მნიშვნელოვან ზემოქმედებას ახდენს კომპანიის პროდუქტებსა და სერვისებზე მომხმარებლის მოთხოვნაზე.

საქართველოს ეკონომიკამ, ბოლო წლებში ნავთობის ფასების კლებასთან დაკავშირებული გრძელვადიანი საგარეო შოკების მიმართ მდგრადობა აჩვენა. საქსტატის მონაცემებით, საქართველოში რეალური მშპ 2016 წელს 2.9%-ით გაიზარდა, 2017 წელს 4.8%, 2018 წელს ასევე 4.8%-ით, ხოლო 2019 წელს საქართველოს ეკონომიკა 5.1%-ით გაიზარდა. 2020 წლისთვის საერთაშორისო ფონდი (IMF) საქართველოს ეკონომიკის 4.0%-იან კლებას პროგნოზირებს, რაც ვირუსის გავრცელებიდან გამომდინარე შემცირებულ ეკონომიკურ აქტივობას უკავშირდება. ამასთანავე, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი პროგნოზირებს, რომ 2021 წლიდან მოსალოდნელია ეკონომიკური ზრდის აღდგენა 3%-ის ფარგლებში. .

საქართველოს ეკონომიკური ზრდის პერსპექტივა კვლავ მნიშვნელოვანი საფრთხეების წინაშე დგას, მათ შორის გაცვლითი კურსის მერყეობის, ფინანსური სტაბილურობის შესუსტების, ინფლაციის, ბიუჯეტის შესრულებისა და კაპიტალის გადინების რისკების წინაშე. საბაზრო კრიზისმა და ეკონომიკის გაუარესებამ საქართველოში შეიძლება მომხმარებლების მხრიდან დანახარჯების შემცირება გამოიწვიოს და სერიოზული უარყოფითი გავლენა მოახდინოს საქართველოში კომპანიის მომხმარებელთა ლიკვიდურობასა და ფინანსურ

მდგომარეობაზე. ვირუსიდან მომდინარე გაურკვეველმა და არასტაბილურმა გლობალურმა ეკონომიკურმა პირობებმა, შეიძლება გამოიწვიოს მნიშვნელოვანი პოლიტიკური და მაკროეკონომიკური რეფორმები მსოფლიო მასშტაბით, რაც, თავის მხრივ, მნიშვნელოვან გავლენას იქონიებს საქართველოს ეკონომიკაზე, რაც შესაბამისად უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე და ოპერაციების შედეგებზე.

1.4 პოლიტიკური და სამთავრობო არასტაბილურობა საქართველოში მნიშვნელოვან უარყოფით გავლენას მოახდენს ადგილობრივ ეკონომიკასა და კომპანიის ბიზნესზე

1991 წელს ყოფილი საბჭოთა კავშირიდან დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ საქართველომ მნიშვნელოვანი პოლიტიკური ტრანსფორმაცია განიცადა ფედერალური სოციალისტური სახელმწიფოს შემადგენლობაში მყოფი რესპუბლიკიდან დამოუკიდებელ სუვერენულ დემოკრატიამდე.

საქართველო რამდენიმე გამოწვევის წინაშე დგას, რომელთაგან ერთ-ერთი შემდგომი ეკონომიკური და პოლიტიკური რეფორმების გატარებაა. თუმცა ბიზნესისა და ინვესტორებისთვის ხელსაყრელი რეფორმების გატარება შესაძლოა აღარ გაგრძელდეს ან უკუსვლა განიცადოს; ასევე, ასეთი რეფორმები და ეკონომიკური ზრდა შესაძლოა შეფერხდეს რაიმე ისეთი ცვლილებით, რომელიც კოალიცია „ქართული ოცნების“ მთავრობის მოქმედების გაგრძელებასა თუ სტაბილურობაზე იქონიებს გავლენას, ან/და პრეზიდენტის, პარლამენტისა თუ სხვა ინსტიტუტების მიერ სარეფორმო პოლიტიკის გატარებაზე უარის თქმის შედეგად.

2010 წლის ოქტომბერში საქართველოს პარლამენტმა დაამტკიცა ცვლილებები საქართველოს კონსტიტუციაში, რომლებიც ითვალისწინებდა პარლამენტის მმართველობითი უფლებამოსილების გაფართოებას, საქართველოს პრემიერ-მინისტრის უფლებამოსილებების გაზრდას და პრეზიდენტის ფუნქციების შეკვეცას. 2013 წლის მარტში პარლამენტმა ერთხმად დაუჭირა მხარი საკონსტიტუციო ცვლილებებს, რომლებითაც კიდევ უფრო შეიკვეცა საქართველოს პრეზიდენტის ფუნქციები. საქართველოს პარლამენტის, პრეზიდენტის ან პრემიერ-მინისტრის უფლებამოსილებების ნებისმიერმა შემდგომმა ცვლილებამ შესაძლოა პოლიტიკური კრიზისი ან პოლიტიკური დესტაბილიზაცია გამოიწვიოს ან სხვაგვარი უარყოფითი შედეგი მოუტანოს პოლიტიკურ კლიმატს საქართველოში.

2018 წლის 28 ოქტომბერს ჩატარებულ საპრეზიდენტო არჩევნებში, ვერცერთმა კანდიდატმა ვერ მიიღო ხმების 50%-ზე მეტი და, შესაბამისად, საპრეზიდენტო არჩევნების მეორე ტური დაინიშნა. წინასაარჩევნო გარემო საკმაოდ დაძაბული იყო. მეორე ტურის შედეგების მიხედვით ხელისუფლების მიერ მხარდაჭერილმა კანდიდატმა გაიმარჯვა. ამ ფაქტმა უკმაყოფილება გამოიწვია ოპოზიციის ლიდერებსა და მათ მხარდამჭერებში. მომავალში პოლიტიკურმა დაძაბულობამ/არეულობამ შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა იქონიოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე და, შესაბამისად, კომპანიის ბიზნესზე.

1.5 მაკროეკონომიკურმა ფაქტორებმა, ქვეყნის პოლიტიკამ და საბაზრო პირობებმა შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის საქმიანობაზე.

მსოფლიოს სხვა ქვეყნების მსგავსად, საქართველოშიც კომპანიის საქმიანობაზე, მის ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე მნიშვნელოვან გავლენას უმეტესწილად მაკროეკონომიკური მდგომარეობა და საბაზრო პირობები ახდენს. კომპანია თავისი შემოსავლების უდიდეს ნაწილს სალიზინგო მომსახურებიდან იღებს, რომლის გაფართოება ქართულ ბაზარზე სალიზინგო სერვისების მოთხოვნაზეა დამოკიდებული. ქართული ეკონომიკის ვარდნამ შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს სალიზინგო მომსახურების მოთხოვნაზე, რაც, თავის მხრივ, საფრთხეს შეუქმნის კომპანიას და მისი ზრდის პერსპექტივას.

კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე ზემოქმედებს აგრეთვე, განვითარებადი მაკროეკონომიკა და ადგილობრივი საბაზრო პოლიტიკა, მათ შორის, ინფლაცია თუ დეფლაცია, სავალუტო კურსის რყევები, წვდომა დაფინანსებასა თუ საპროცენტო განაკვეთების დონეები. ცვლილებებმა სახელმწიფოს მაკროეკონომიკასა თუ პოლიტიკაში შესაძლოა არსებითად და უარყოფითად

იმოქმედოს კომპანიისა და ლიზინგის მიმღებების საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე. თუ კომპანია დროულად ვერ მოახერხებს თავისი საქმიანობის სტრუქტურის დარეგულირებას ამ ცვლილებების საპასუხოდ და წინასწარ ვერ აირიდეbs რისკებს თავიდან, სავარაუდოდ მის საქმიანობას და გეგმებს საფრთხე შეექმნება.

2. მეზობელ ქვეყნებსა და რეგიონთან დაკავშირებული რისკები

2.1 რეგიონულმა დაძაბულობამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე და კომპანიის ბიზნესზე

საქართველო რუსეთს, აზერბაიჯანს, სომხეთსა და თურქეთს ესაზღვრება და პოლიტიკურმა დაძაბულობამ მის საზღვრებს შიგნით და მეზობელ ქვეყნებში მასზე შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს. კერძოდ, 1991 წელს დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ საქართველოს კონფლიქტები აქვს აფხაზეთის და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის სეპარატისტულ რეგიონებთან და რუსეთთან. ამ კონფლიქტებმა ქვეყანა ძალადობის ცალკეულ აქტებსა და სამშვიდობო ოპერაციების დარღვევასთან მიიყვანა. 2008 წლის აგვისტოში ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტი გამწვავდა. საქართველოს სამხედრო ძალები ბრძოლაში ჩაებნენ ადგილობრივ შეიარაღებულ ჯგუფებსა და რუსეთის არმიასთან, რომელმაც საქართველოს საერთაშორისო საზღვარი გადმოკვეთა და საქართველომ საომარი მდგომარეობა გამოაცხადა. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველომ და რუსეთმა, საფრანგეთის შუამავლობით, ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმება გააფორმეს, რომლის თანახმადაც რუსეთის სამხედრო ძალები ქვეყნიდან იმ თვის ბოლომდე უნდა გასულიყვნენ, რუსეთმა დაარღვია ეს შეთანხმება და სეპარატისტული რეგიონების დამოუკიდებლობა აღიარა. შესაბამისად, დაძაბულობა გრძელდება, რადგან რუსეთის არმიას კვლავ ოკუპირებული აქვს აფხაზეთი და ცხინვალის რეგიონი/სამხრეთ ოსეთი. მაგალითად, 2013 წლის ზაფხულში რუსეთის სასაზღვრო ძალებმა მავთულხლართის ღობეები აღმართეს საქართველოსა და სამხრეთ ოსეთის სადემარკაციო ხაზის ზოგიერთი ნაწილის გასწვრივ. მომავალში ასეთი ქმედებები დაძაბულობას გაამწვავებს. რუსეთი ეწინააღმდეგება ასევე ნატოს აღმოსავლეთით გაფართოებას, რაც პოტენციურად ყოფილი საბჭოთა კავშირის ისეთი ქვეყნების მოცვას გულისხმობს როგორც საქართველო. საქართველოს ხელისუფლებამ გარკვეული ნაბიჯები გადადგა რუსეთთან ურთიერთობების გასაუმჯობესებლად, მაგრამ ამ ნაბიჯებს დღეისათვის რაიმე ოფიციალური ან იურიდიული ცვლილება ორი ქვეყნის ურთიერთობებში არ მოუტანია.

ურთიერთობები აზერბაიჯანსა და სომხეთს შორის კვლავ დაძაბულია და ამ ორ ქვეყანას შორის ძალადობის ცალკეული შემთხვევები აღინიშნება.

ასევე დაძაბულობა აღინიშნება თურქეთსა და რუსეთს შორისაც. ორი ქვეყნის ურთიერთობაში მწვავე დაძაბულობა მოჰყვა 2015 წლის ინციდენტს, როცა თურქეთის საბრძოლო თვითმფრინავმა თურქეთ-სირიის საზღვარზე რუსეთის ავიაგამანადგურებელი ჩამოაგდო. უთანხმოებას იწვევს კონფლიქტი სირიაშიც, სადაც რუსეთი და თურქეთი ერთმანეთთან დაპირისპირებულ ძალებს ემხრობიან.

უკრაინასა და რუსეთს შორის არსებულმა გეოპოლიტიკურმა დაძაბულობამაც შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს საქართველოს ეკონომიკაზე. უკრაინაში კრიზისი 2013 წლის მიწურულს დაიწყო და ამჟამად ეკონომიკა აღდგენის პროცესშია, თუმცა ზუსტი პროგნოზირება რთულია. შეერთებულმა შტატებმა და ევროკავშირმა სავაჭრო სანქციები დაუწესა რუსეთს, ასევე რუსეთის და ყირიმის სხვადასხვა თანამდებობის პირს, მათ შორის რამდენიმე რუსულ ბანკსა და კომპანიას. უკრაინაში არსებულმა პოლიტიკურმა არასტაბილურობამ, სამოქალაქო არეულობებმა და სამხედრო კონფლიქტმა, რუსეთსა და უკრაინას შორის გეოპოლიტიკური კონფლიქტის გაგრძელებამ ან ესკალაციამ, ასევე, დაწესებული სანქციების და ნავთობის ფასების ვარდნის თუ ვალუტის გაუფასურების შედეგად რუსეთის ეკონომიკის შემდგომმა ვარდნამ, გაურკვევლობის ზრდამ, რეგიონული, პოლიტიკური და ეკონომიკური არასტაბილურობის მატებამ და

რუსეთთან საქართველოს ურთიერთობების გაუარესებამ შესაძლოა ნეგატიური გავლენა იქონიოს საქართველოს პოლიტიკურ თუ ეკონომიკურ სტაბილურობაზე.

2019 წლის 8 ივლისიდან რუსეთიდან საქართველოს მიმართულებით პირდაპირი საჰაერო ფრენები აიკრძალა, რამაც გავლენა იქონია ტურიზმის სექტორზე. ამავდროულად, რუსეთიდან ტურისტული ნაკადების შემცირებამ მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია სავალუტო ბაზარზე. 8 ივლისიდან მოყოლებული ლარმა გაუფასურება დაიწყო და ისტორიულ მაქსიმუმს 27 სექტემბერს მიაღწია, როცა 1 აშშ დოლარი 2.98 ლარს გაუტოლდა (ლარის 6%-იანი გაუფასურება). საქართველოს ეროვნული ბანკის შეფასებით რუსეთიდან პირდაპირი საჰაერო ფრენების აკრძავლით ქვეყანამ ტურიზმიდან დაახლოებით 300 მლნ აშშ დოლარით ნაკლები შემოსავალი მიიღო მოსალოდნელთან შედარებით. ამასთან, აღნიშნული შოკის მიუხედავად, საქართველოს საგარეო ბალანსი 2019 წელს გაუმჯობესდა 2018 წელთან შედარებით.

შესაბამისად, საქართველოს პოლიტიკურ თუ ეკონომიკურ სტაბილურობაზე შეიძლება იმოქმედოს ნებისმიერმა ვითარებამ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან:

- რუსეთთან საქართველოს ურთიერთობების, მათ შორის სასაზღვრო და ტერიტორიულ დავებთან დაკავშირებული ურთიერთობის, გაუარესება;
- ცვლილებები საქართველოს როგორც ენერგომატარებლების სატრანზიტო ქვეყნის მნიშვნელობაში;
- ცვლილებები საქართველოსთვის გაწეული დახმარების მოცულობაში ან ქართველი მწარმოებლების შესაძლებლობაში, ხელი მიუწვდებოდეთ მსოფლიოს საექსპორტო ბაზრებთან;
- რეგიონის ქვეყნებს შორის ურთიერთობების მნიშვნელოვანი გაუარესება .
- რეგიონის ქვეყნებში ეკონომიკური და ფინანსური მდგომარეობის გაუარესება.

2.2 საქართველოს მეზობელი ბაზრების დესტრუქციას შესაძლოა ჰქონდეს უარყოფითი გავლენა საქართველოს ეკონომიკაზე

საქართველოს ეკონომიკა დამოკიდებულია მის რეგიონში არსებული ქვეყნების (აზერბაიჯანი, სომხეთი, რუსეთი, თურქეთი) ეკონომიკებზე. აზერბაიჯანი და სომხეთი ისტორიულად წარმოადგენდა ორ უდიდეს ბაზარს საქართველოს ექსპორტისათვის და საქსტატის მიხედვით, მათმა წილმა საქართველოს მთლიან ექსპორტში, 2019 წელს შეადგინა 13.2% და 11.0%, შესაბამისად. 2020 წლის პირველ ხუთ თვეში კი აზერბაიჯანის წილი მცირედით გაიზარდა, ხოლო სომხეთის წილი მნიშვნელოვნად შემცირდა საქართველოს მთლიან ექსპორტში და შესაბამისად შეადგინა 13.5% და 5.4%. რუსეთი არის ასევე ერთ-ერთი უდიდესი ბაზარი საქართველოს ექსპორტისათვის. საქსტატის მიხედვით, მისი წილი მთლიან ექსპორტში 2016 წლისთვის შეადგენდა 9.8%-ს, 2017-ში 14.5% და 2018-ში 13.0%-ს, ხოლო 2019 წელს 13.2%-ს. რუსეთის წილი 2020 წლის პირველ ხუთ თვეში 12.7%-ს გაუტოლდა. თურქეთი წარმოადგენს უდიდეს იმპორტიორს საქართველოსთვის, და საქსტატის მიხედვით მისი წილი საქართველოს მთლიან იმპორტში შეადგენდა 16.1%-ს 2018 წელს, ხოლო 17.6%-ს 2019 წელს. თურქეთის წილი კვლავ მაღალ დონეზე შენარჩუნდა 2020 წლის პირველი ხუთი თვის მონაცემებით და მთლიანი იმპორტის 16.1% შეადგინა. Turkstat-ის მონაცემებით, თურქეთის ეკონომიკა 2018 წელს 2.8%-ით გაიზარდა. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ეკონომიკა 2018 წლის მეოთხე კვარტალში 2.8%-ით შემცირდა, რომელიც გაგრძელდა 2019 წელს (-2.3% პირველ კვარტალში და -1.6% მეორე კვარტალში) და ეს ძირითადად გამოწვეული იყო პოლიტიკური არასტაბილურობით, არახელსაყრელი გეოპოლიტიკური მოვლენებით, თურქული ლირის მკვეთრი გაუფასურებით და მაღალი ინფლაციით (წლიური ინფლაცია 20.3% იყო 2018 წლის დეკემბერში, ხოლო 15.7% იყო 2019 წლის ივნისში). ეს ყველაფერი წარმოადგენს პოტენციურ დაბრკოლებებს შემდგომი ეკონომიკური ზრდისთვის. ბოლო რამდენიმე წელია, საქართველოს დამოკიდებულება ექსპორტის, ტურიზმის და ფულადი გზავნილების კუთხით რუსეთიდან მნიშვნელოვნად

გაიზარდა. მაგალითად, 2019 წელს საქართველოდან რუსეთში ექსპორტირებული საქონელი საქართველოს მშპ-ის 2.8%-ს შეადგენდა, ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები მშპ-ის 3.9% იყო, ხოლო რუსეთიდან განხორციელებული ფულადი გზავნილები მშპ-ის 2.4% იყო. ასეთი მაღალი დამოკიდებულება ერთ ქვეყანაზე გარკვეული რისკების მატარებელია და თუ რა ნეგატიური ეფექტები ექნება მას საქართველოს ეკონომიკაზე დამოკიდებული იქნება ნებისმიერ პოლიტიკურ, ეკონომიკურ თუ საგარეო კრიზისების სიმძიმეზე, რასაც, თავის მხრივ, შესაძლოა ჰქონდეს არსებითი უარყოფითი გავლენა კომპანიის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე. ნებისმიერმა შემდგომმა ეკონომიკურმა ჩავარდნამ ან კრიზისმა საქართველოს მეზობელ ქვეყნებში, შესაძლოა ძლიერი ნეგატიური გავლენა იქონიოს ქვეყნის ეკონომიკაზე. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში ვირუსის გავრცელება მინიმალურ მაჩვენებელზე შენარჩუნდა, რეგიონში განსხვავებულ სურათს ვხედავთ რასაც გავლენა ექნება მეზობელი ქვეყნების ეკონომიკებზე და შემდეგ უკვე არაპირდაპირი არხებით მოსალოდნელია რომ გადმოეცემა საქართველოსაც. თუმცა მზარდი გაურკვევლობის პირობებში რთულია დაზუსტებით ითქვას რა ეფექტი ექნება რეგიონში განვითარებულ მოვლენებს საქართველოს ეკონომიკაზე.

3. საკანონმდებლო და სასამართლო სისტემებთან დაკავშირებული რისკები

3.1 შესაძლოა თავი იჩინოს გამოწვევებმა, რომლებიც დაკავშირებული იქნება საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციით, რასაც თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ ღრმა და ყოვლისმომცველი შეთანხმება მოითხოვს

2014 წლის 27 ივნისს საქართველომ ხელი მოაწერა ევროკავშირთან ასოცირების შესახებ შეთანხმებას და დააარსა ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცე ევროკავშირთან, რაც ითვალისწინებს ევროკავშირთან ორმხრივი ვაჭრობის ლიბერალიზაციას. მოსალოდნელია, რომ ევროკავშირთან გაფორმებული ასოცირების შესახებ შეთანხმების განხორციელება წარმოქმნის ახალ შესაძლებლობებს ბიზნესისათვის, თუმცა შესაძლოა გამოწვევებიც შექმნას საწარმოებისათვის, საოჯახო მეურნეობებისა და სახელმწიფოსათვის. ევროკავშირთან ხელმოწერილი ასოცირების შესახებ შეთანხმებისა და თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ ღრმა და ყოვლისმომცველი შეთანხმების განხორციელებისათვის საჭიროა, რომ საქართველომ მოახდინოს თავისი კანონმდებლობის შესაბამისობის დამყარება ევროკავშირის სავაჭრო და სექტორულ კანონმდებლობასთან, რაც გამოწვევებთან იქნება დაკავშირებული, განსაკუთრებით გარემოს დაცვისა და მომხმარებლის უსაფრთხოების, მათ შორის პროდუქტისა და ინფორმაციის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ სფეროებში.

მას შემდეგ, რაც საქართველო 2000 წელს ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის წევრი გახდა, იგი თანდათანობით ახდენდა თავისი სავაჭრო სფეროს კანონმდებლობის ჰარმონიზაციას ევროკავშირის ნორმებსა და პრაქტიკასთან. ბოლოდროინდელი ცვლილებები რეგულირებაში მოიცავს შრომის კოდექსში 2013 წელს შეტანილ ცვლილებებს, რომლებიც მიზნად ისახავდა საქართველოს შრომის სფეროში არსებული რეგულაციების დაახლოებას ევროკავშირთან ხელმოწერილი ასოცირების შესახებ შეთანხმებისა და თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ ღრმა და ყოვლისმომცველი შეთანხმების საფუძველზე ნაკისრ ვალდებულებებთან. აღნიშნული ცვლილებები დამსაქმებლებისგან მოითხოვდა ზეგანაკვეთურად ნამუშევარი საათების ანაზღაურებას, გაზრდილ კომპენსაციას სამსახურიდან გათავისუფლებისას (ერთიდან ორი თვის ხელფასის ოდენობით), მუშაკთა გაძლიერებულ უფლებებს დამსაქმებლების გადაწყვეტილებათა სასამართლოში გასაჩივრებისთვის, სამსახურიდან გათავისუფლების აკრძალვას მკაფიო მიზეზის გარეშე და გარანტირებულ საბაზისო სამუშაო პირობებს.

შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს სხვა ცვლილებებს სამთავრობო პოლიტიკაში, მათ შორის ცვლილებებს ადრე გამოცხადებული სამთავრობო ინიციატივების განხორციელებაში ან მათდამი მიდგომაში. გარდა ამისა, ევროკავშირთან ხელმოწერილი ასოცირების შესახებ შეთანხმების განხორციელებამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი

ტვითი დააკისროს მარეგულირებელ უწყებებს, მათი რესურსები მიმდინარე რეფორმებიდან სხვა მიმართულებით გადაიტანოს და შეანელოს მათი ეფექტიანობა.

ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციის მისაღწევად განხორციელებული, რეგულირების სფეროში მოსალოდნელი ცვლილებების შედეგად კომპანიას შესაძლოა მოეთხოვოს მისი პოლიტიკისა და პროცედურების შეცვლა კანონებსა და რეგულაციებში შეტანილ ნებისმიერ ცვლილებებთან შესაბამისობის დასამყარებლად. მაგალითად, კომპანიამ ცვლილებები შეიტანა თავის შრომით ხელშეკრულებებში, რათა აესახა შრომის კოდექსში შეტანილი ზემოხსენებული ცვლილებები. კომპანია ელის, რომ მოხდება კიდევ ახალი ცვლილებები, თუმცა მას არ შეუძლია იმის პროგნოზირება, თუ რამხელა ზეგავლენას მოახდენს მასზე ეს ცვლილებები ან რამდენად შეძლებს შესაბამისობის დამყარებას ნებისმიერ ასეთ ცვლილებებთან.

გარდა ამისა, ევროასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში ხდება ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დაახლოება ევროპის კანონმდებლობასთან, რის გამოც კომპანიას, როგორც ანგარიშვალდებულ საწარმოს შესაძლოა დამატებითი რეგულაციები შეეხო.

3.2 საქართველოს საგადასახადო სისტემაში არსებულმა ბუნდოვანებამ შესაძლოა მომავალში გამოიწვიოს კომპანიის საგადასახადო ვალდებულებების კორექტირება ან კომპანიისთვის ჯარიმების დაკისრება. ასევე შესაძლებელია, შეიცვალოს საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობა და პოლიტიკა

უფრო განვითარებული საბაზრო ეკონომიკის მქონე ქვეყნებთან შედარებით საქართველოში საგადასახადო კანონმდებლობა დიდი ხანი არ არის, რაც არსებობს. ეს პრობლემებს ქმნის საგადასახადო კანონმდებლობის შესრულებისას, რადგან აღნიშნული კანონმდებლობა ბუნდოვანია ან განსხვავებულ ინტერპრეტაციას ექვემდებარება, რაც რისკს უქმნის კომპანიებს, რომ საგადასახდო კანონმდებლობასთან შესაბამისობის მათი მცდელობა შესაძლოა ეჭვს ქვეშ დააყენონ საგადასახადო ორგანოებმა.

გარდა ამისა, აღნიშნული საგადასახადო კანონმდებლობა ცვლილებებს და დამატებებს განიცდის, რამაც უჩვეულო სირთულეები შეიძლება შეუქმნას კომპანიას და მის საქმიანობას. ახალი საგადასახადო კოდექსი 2011 წლის 1 იანვარს შევიდა ძალაში. საგადასახადო კოდექსის სხვადასხვა დებულების ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით განსხვავებული აზრები არსებობს სახელმწიფო სამინისტროებსა და ორგანიზაციებს შორის და მათ შიგნითაც, მათ შორის საგადასახადო ორგანოებშიც, რაც ქმნის გაურკვევლობას, არათანმიმდევრულობას და კოლიზიურ შემთხვევებს. ამასთან, საგადასახადო კოდექსი ითვალისწინებს საქართველოს საგადასახადო ორგანოების მიერ წინასწარი საგადასახადო გადაწყვეტილების მიღებას გადასახადის გადამხდელის მიერ წამოჭრილ საგადასახადო საკითხებზე. მაშინ, როდესაც კომპანიას მიაჩნია, რომ კომპანია ამჟამად ასრულებს საგადასახადო კანონმდებლობას, შესაძლებელია, რომ სათანადო ორგანოებმა განსხვავებული პოზიცია დაიჭირონ მათ ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით, რასაც შეუძლია გამოიწვიოს საგადასახადო კორექტირებები ან ჯარიმები. იმის რისკიც არსებობს, რომ რეგულარული საგადასახადო შემოწმებების შედეგად კომპანიას ჯარიმები და საურავები დაეკისროს.

გარდა ამისა საგადასახადო კანონმდებლობა და მთავრობის საგადასახადო პოლიტიკა შეიძლება შეიცვალოს მომავალში, მათ შორის მთავრობის შეცვლის შედეგად (იხილეთ „პოლიტიკურ და მთავრობის არასტაბილურობას საქართველოში შეუძლია მნიშვნელოვანი უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე და ჩვენზე“). ამგვარი ცვლილებები შეიძლება მოიცავდეს ახალი გადასახადების შემოღებას ან კომპანიის ან მისი მომხმარებლების მიმართ გამოყენებული გადასახადების განაკვეთის გაზრდას, რაც, თავის მხრივ, სერიოზულ უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის ბიზნესზე.

2016 წლის მაისიდან ამოქმედდა ცვლილებები კორპორაციულ საშემოსავლო გადასახადთან დაკავშირებულ წესებში. დაბეგვრას ექვემდებარება მხოლოდ განაწილებული მოგება, რომელიც განისაზღვრება როგორც ფულადი ან არაფულადი დივიდენდი, განაწილებული მფლობელებს - კერძო პირებს ან არარეზიდენტ

იურიდიულ პირებს - შორის - რეინვესტირებული მოგება აღარ იბეგრება. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული ცვლილება არ მოქმედებს ფინანსური სექტორის კომპანიებზე და მათთვის ძველი მეთოდით ხდება მოგების დაბეგვრა (დასაბეგრი მოგების 15%-ის ოდენობით). საგადასახადო კოდექსის ყველა მნიშვნელოვანი ცვლილება ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 იანვრიდან.

3.3 საქართველოს სასამართლო სისტემაში არსებულმა გაურკვევლობამ, მათ შორის საქართველოში სახელმწიფოს ნებისმიერმა თვითნებურმა ან არათანმიმდევრულმა მომავალმა ქმედებამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე, რამაც, თავის მხრივ, შეიძლება ზიანი მიაყენოს კომპანიის ბიზნესს

უფრო განვითარებული საბაზრო ეკონომიკის მქონე ქვეყნებთან შედარებით საქართველოში საგადასახადო კანონმდებლობა დიდი ხანი არ არის, რაც არსებობს. ეს პრობლემებს ქმნის საგადასახადო კანონმდებლობის შესრულებისას, რადგან აღნიშნული კანონმდებლობა ბუნდოვანია ან განსხვავებულ ინტერპრეტაციას ექვემდებარება, რაც რისკს უქმნის კომპანიებს, რომ საგადასახდო კანონმდებლობასთან შესაბამისობის მათი მცდელობა შესაძლოა ექვს ქვეშ დააყენონ საგადასახადო ორგანოებმა.

გარდა ამისა, აღნიშნული საგადასახადო კანონმდებლობა ცვლილებებს და დამატებებს განიცდის, რამაც უზვეულო სირთულეები შეიძლება შეუქმნას კომპანიას და მის საქმიანობას. ახალი საგადასახადო კოდექსი 2011 წლის 1 იანვარს შევიდა ძალაში. საგადასახადო კოდექსის სხვადასხვა დებულების ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით განსხვავებული აზრები არსებობს სახელმწიფო სამინისტროებსა და ორგანიზაციებს შორის და მათ შიგნითაც, მათ შორის საგადასახადო ორგანოებშიც, რაც ქმნის გაურკვევლობას, არათანმიმდევრულობას და კოლიზიურ შემთხვევებს. ამასთან, საგადასახადო კოდექსი ითვალისწინებს საქართველოს საგადასახადო ორგანოების მიერ წინასწარი საგადასახადო გადაწყვეტილების მიღებას გადასახადის გადამხდელის მიერ წამოჭრილ საგადასახადო საკითხებზე. მაშინ, როდესაც კომპანიას მიაჩნია, რომ კომპანია ამჟამად ასრულებს საგადასახადო კანონმდებლობას, შესაძლებელია, რომ სათანადო ორგანოებმა განსხვავებული პოზიცია დაიჭირონ მათ ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით, რასაც შეუძლია გამოიწვიოს საგადასახადო კორექტირებები ან ჯარიმები. იმის რისკიც არსებობს, რომ რეგულარული საგადასახადო შემოწმებების შედეგად კომპანიას ჯარიმები და საურავები დაეკისროს.

3.4 შეუსაბამობა "ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ" 2019 წლის 30 ოქტომბრის საქართველოს კანონთან

მართალია, კომპანიამ განახორციელა ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო და „იცნობდე შენს მომხმარებელს“ ყოველმხრივი პოლიტიკა და იცავს მოქმედი კანონმდებლობის ყველა მოთხოვნას, რომელიც მიმართულია იმისაკენ, რომ თავიდან იქნეს აცილებული კომპანიის გამოყენება ფულის გათეთრების ხელშეწყობ საშუალებად, თუმცა არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ ეს ზომები სრულად ეფექტიანი გამოდგება. თუ მომავალში კომპანია ვერ შეასრულებს დროული ანგარიშების მოთხოვნებს ან ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო სხვა რეგულაციებს, ან თუ იგი ასოცირებული იქნება ფულის გათეთრებასთან ან ტერორისტთა დაფინანსებასთან, ამან შესაძლოა არსებითი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიაზე. გარდა ამისა, ამგვარ საქმიანობაში მონაწილეობას შეიძლება მოჰყვეს მარეგულირებელი ჯარიმები და სანქციები.

3.5 კომპანიის პორტფელის მნიშვნელოვანი ნაწილი მშენებლობის სექტორზე მოდის. ამ სექტორთან პირდაპირ ან ირიბად დაკავშირებულმა სხვადასხვა რეგულაციებმა შესაძლოა უარყოფითი გავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე

სამშენებლო სექტორში მოქმედი კომპანიების შემოსავლები შესაძლოა შემცირდეს საქართველოს ეროვნული ბანკის ახალი რეგულაციების შედეგად, პასუხისმგებლიან დაკრედიტებასთან დაკავშირებით. ბინის შეძენის მსურველთა ნაწილი ვერ შეძლებს საკმარისი ოდენობის სესხის აღებას ბინის შესაძენად, რაც ამ სექტორში მოთხოვნას საკმაოდ შეამცირებს, შესაბამისად, შემცირდება სამშენებლო სექტორის შემოსავლებიც.

გარდა ამისა, „მშენებლობის ნებართვის გაცემის წესისა და სანებართვო პირობების შესახებ“ დადგენილებაში ცვლილებები შევიდა. ცვლილებების შედეგად, როგორც ნებართვის აღების პროცედურები, ასევე მშენებლობის წარმართვის მოთხოვნები საკმაოდ გამკაცრდა. ამასთანავე, 4,000 კვ.მ-ზე დიდი ნაგებობის მშენებლობის ნებართვის მისაღებად დეველოპერებს საწყის ეტაპზე დასჭირდებათ სატრანსპორტო კვლევისა და სატრანსპორტო რეგულირების სქემის წარმოდგენა. ამ ყველაფერთან ერთად შესაძლოა, რომ მშენებლობასთან დაკავშირებული რეგულაციები კიდევ უფრო გამკაცრდეს. გამკაცრებული რეგულაციების დაცვა შესაძლოა გაუჭირდეთ კომპანიის არსებულ კლიენტებს, რაც უარყოფითად აისახება მათ ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე,

ზემოხსენებულზე დაყრდნობით, არის რისკი იმისა, რომ კომპანიამ ვერ შეინარჩუნოს პორტფელის ზომა და ხარისხი ამ სექტორთან მიმართებაში. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ სამშენებლო პორტფელის შემცირების შემთხვევაში, კომპანია შეძლებს წარმატებით ჩაანაცვლოს იგი სხვა სექტორის კომპანიების დაფინანსებით, რაც უარყოფითად აისახება მის ფინანსურ შედეგებზე.

3.6 რეგულაციამ, რომელიც ავტომობილების სავალდებულო ტექდათვალიერებას ეხება, შესაძლოა უარყოფითი გავლენა იქონიოს კომპანიის ბიზნესზე

2019 წლის 1-ლი იანვრიდან ტექდათვალიერება ყველა სახის ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისთვის სავალდებულო გახდა. ავტომობილები ჯამში 12 პარამეტრზე შემოწმდება. მათ შორის ავტომობილის კომპლექტაციაზე: ცეცხლმაქრი, სააფთიაქო ყუთი და სხვა. აუცილებელ პარამეტრებს შორისაა გამართული სამუხრუჭე სისტემა, საჭის მართვის მექანიზმი, საქარე მინები, და ა.შ. 4 წლამდე ავტომობილები სავალდებულო ტექდათვალიერებას არ ექვემდებარება.

2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით კომპანიის სასესხო პორტფელის 53%-მდე ავტომობილების ლიზინგებია. შესაბამისად, არსებობს რისკი, რომ ამ ავტომობილების ნაწილი ვერ შეძლებს დააკმაყოფილოს საჭირო მოთხოვნები, რაც მათ ღირებულებას საგრძნობლად შეამცირებს, რამაც თავის მხრივ, სესხის გადაუხდელობის შემთხვევაში, შეიძლება გაზარდოს აქტივის რეალიზაციიდან მიღებული ზარალი.

3.7 ანტიკორუფციული კანონმდებლობის შემადგენელი სამართლებრივი დებულებების დარღვევამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის რეპუტაციასა და ბიზნესზე

კორუფცია ერთ-ერთი რისკია, რის წინაშეც კომპანია დგას საქართველოში ოპერირებიდან გამომდინარე. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის თანახმად, საქართველო განვითარებადი ბაზარია და ამრიგად, უფრო მოწყვლადია კორუფციის წინაშე. „საერთაშორისო გამჭვირვალობის“ 2019 წლის კორუფციის აღქმის ინდექსის მიხედვით, რითიც შეფასებულია კორუფციის დონე მსოფლიოს ქვეყნებში 0-დან (კორუფციის ყველაზე მაღალი დონე) 100-მდე (კორუფციის ყველაზე დაბალი დონე), საქართველო შეფასებულია 56-ით (44-ე ადგილი შეფასებული 180 ქვეყნიდან). კომპანიას აქვს ნაკისრი ვალდებულება, განახორციელოს ბიზნესი ანტიკორუფციული კანონმდებლობის სამართლებრივი დებულებების შესაბამისად. მიუხედავად ამისა, იგი მაინც დგას თანდაყოლილი რისკის წინაშე, რომ რომელიმე დაინტერესებულმა მხარემ - იქნება ეს დირექტორი, თანამშრომელი თუ ბიზნესპარტნიორი - ჩაიდინოს ისეთი ქმედებები ან დაამყაროს ისეთი ურთიერთობები, რითიც დაარღვევს სამართლებრივ დებულებებს. კორუფციის ზეგავლენის განსაზღვრა კომპანიის ბიზნეს ოპერაციებზე რთული შესაფასებელია. რიგ შემთხვევაში ამან შესაძლოა გამოიწვიოს რეპუტაციის შელახვა, რამაც შესაძლოა უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

3.8 ანტიმონოპოლიურმა რეგულაციებმა შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის საქმიანობაზე

2014 წლის მარტში მნიშვნელოვანი ცვლილებები იქნა შეტანილი საქართველოს კანონში „კონკურენციის შესახებ“ („კანონი კონკურენციის შესახებ“). შემოღებული იქნა სხვადასხვა შეზღუდვა ეკონომიკურ აგენტთა

კონცენტრაციასთან, დომინანტური პოზიციის ბოროტად გამოყენებასთან, სახელმწიფოს მხრიდან დახმარებასთან და ა.შ. დაკავშირებით, მაშინ, როცა ადრე საქართველოში არ არსებობდა ზოგადი მოქმედების კონკურენციის მარეგულირებელი ნორმები (გარდა ზოგიერთი დარგისა, როგორებიც არის საბანკო სექტორი და ტელეკომუნიკაციები). 2014 წლის აპრილში „კონკურენციის შესახებ“ კანონის საფუძველზე შეიქმნა კონკურენციის სააგენტო. კონკურენციის სააგენტო უფლებამოსილია, მონიტორინგი გაუწიოს კერძო ორგანიზაციების მიერ საქართველოს ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის შესრულებას და აქვს ასევე სხვადასხვა უფლებამოსილება, მათ შორის „კონკურენციის შესახებ“ კანონის დარღვევისათვის ჯარიმების დაკისრების უფლება. მოსალოდნელია, რომ კონკურენციის სააგენტო უახლოეს მომავალში „კონკურენციის შესახებ“ კანონის საფუძველზე გამოუშვებს სხვადასხვა ნორმატიულ აქტს. ანტიმონოპოლიური რეგულაციების სიახლემ და სააგენტოს მიერ ამ რეგულაციათა აღსრულების პროცესის არაპროგნოზირებადმა ხასიათმა შესაძლოა კომპანიისთვის რეგულირებასთან დაკავშირებული დამატებითი ტვირთი წარმოქმნას და ნეგატიური ზემოქმედება მოახდინოს მისი გაფართოების გეგმებზე.

4. ფორს მაჟორი

4.1 ბიზნეს ოპერაციებზე მოქმედებს სტიქიური მოვლენები, ეპიდემიები და ბიზნესის სხვა შეფერხებები, რომლებმაც შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის მომავალ შემოსავლებზე და ფინანსურ მდგომარეობაზე და გაზარდოს ხარჯები

კომპანიის სერვისები და ოპერაციები დაუცველია ზარალის ან შეფერხებისგან, რომელსაც იწვევს ქარიშხალი, მიწისძვრა, ელექტროენერგიის შეწყვეტა, ტელეკომუნიკაციების გაუმართაობა, ტერორისტული აქტები, ომი, ადამიანური შეცდომები და მსგავსი მოვლენები. ისეთმა მნიშვნელოვანმა სტიქიურმა უბედურებამ, როგორიცაა ქარიშხალი, მიწისძვრა, ხანძარი და წყალდიდობა, შეიძლება სერიოზული უარყოფითი ზემოქმედება იქონიოს კომპანიის შესაძლებლობაზე, აწარმოოს ბიზნესი, ხოლო სადაზღვევო დაფარვა არასაკმარისი იყოს გამოწვეული ზარალის ასანაზღაურებლად. გარდა ამისა, არსებობს მომავალში მასობრივი ეპიდემიების გავრცელების რისკიც, რამაც შეიძლება აზარალოს არამხოლოდ კომპანია, არამედ ქვეყნის და მსოფლიოს მასშტაბით გამოიწვიოს ეკონომიკის პარალიზება. ნებისმიერი ზემოთხსენებული მოვლენა მომხმარებლის ნდობას და შესაბამისად, მათთვის გაცემული ღირებულების რაოდენობას შეამცირებს. ნებისმიერი ასეთი მოვლენა სერიოზულ უარყოფით გავლენას იქონიებს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

ემიტენტის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი რისკები

5. ლიკვიდობასა და დაფინანსებასთან დაკავშირებული რისკები

5.1 კომპანია მნიშვნელოვან დაფინანსებას საჭიროებს თავისი საქმიანობისთვის და შესაძლებელია ვერ შეძლოს დროულად საჭირო თანხების მოძიება

კომპანიის ბიზნესი აქტივების ზრდაზეა დაფუძნებული (შემოსავლის ზრდის აუცილებელი ფაქტორია აქტივის ზრდა, რაც გამოწვეულია სალიზინგო პროდუქტების რეალიზაციით), რაც მნიშვნელოვან დაფინანსებას საჭიროებს სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდის შესანარჩუნებლად და ოპერაციების და ვალების დასაფინანსებლად. კომპანიას დავალიანების ძირითადი თანხისა და პროცენტების დასაფარად მსხვილი თანხების გადახდა უწევს. მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია საკმაოდ დიდ თანხებს გამოიმუშავებს სალიზინგო ოპერაციებით, ნაღდ ფულზე მოთხოვნის დაკმაყოფილება გრძელვადიან პერსპექტივაში ითხოვს საგრძნობ

ლიკვიდურობას და სტაბილურ წვდომას სხვადასხვა ფინანსურ წყაროზე. კომპანია ოპერაციებისა და საქმიანობის გაფართოების დასაფინანსებლად ძირითადად საბანკო კრედიტებს, გამოშვებულ ობლიგაციებსა, საწესდებო კაპიტალში ფულად შენატანებსა და ბიზნესოპერაციებიდან მიღებულ თანხებს იყენებს. თუ კომპანია ვერ შეინარჩუნებს დაფინანსების არსებულ სქემას კომერციულად მისაღები პირობებით, მას შესაძლოა დასჭირდეს დაფინანსების მოძიება ალტერნატიული წყაროებიდან. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია დროულად შეძლებს დაფინანსების მოძიებას ახალი წყაროებიდან მისაღები პირობებით, რამაც შესაძლოა ნეგატიური გავლენა იქონიოს კომპანიის საოპერაციო შედეგებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე.

5.2 კომპანიამ შეიძლება ვერ შეძლოს დავალიანებების დაფარვა და შესაძლოა მოუხდეს უფრო მეტი ვალის აღება

გამომდინარე იქიდან, რომ კომპანიის ბიზნესი აქტივების ზრდაზეა დაფუძნებული, და აღნიშნული ძირითადად სესხით ფინანსდება, კომპანიას მოუწევს დავალიანების მაჩვენებლის შენარჩუნება მაღალ ნიშნულზე. 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის, კომპანიის სასესხო ვალდებულებები 158,709 ათას ლარს შეადგენდა. ამ თარიღებში კომპანიის გადახდისუნარიანობის კოეფიციენტი (სასესხო ვალდებულებებს მიწის ფული და ფულადი ექვივალენტები, შეფარდებული საკუთარ კაპიტალთან) 5.6x იყო. ზოგიერთ ფინანსურ გარიგებაში კრედიტორები უფლებამოსილები არიან, კომპანიას ვალების გადახდა ვადამდე მოსთხოვონ, თუ წინსწრებით გადახდის ვალდებულება გაჩნდება, როგორცაა გარკვეული რეგულაციური მაჩვენებლების დარღვევა, განსაზღვრული ვალი/უზრუნველყოფის ღირებულების თანაფარდობის ან უიმედო აქტივების წილის მისაღები დონის შეუსრულებლობა. არ არსებობს გარანტია, რომ მსგავსი შემთხვევები არ მოხდება. წინსწრებით გადახდის ვალდებულება შეამცირებს კომპანიის სამუშაო კაპიტალს და ლიკვიდურობას და, შესაბამისად, ნეგატიურ გავლენას მოახდენს მისი დაფინანსების უზრუნველყოფაზე.

მიმდინარე ვალების, საოპერაციო საქმიანობის დაფინანსებისა და ბიზნესის გაფართოების მიზნით ფულადი სახსრების ადეკვატური დონის შესანარჩუნებლად კომპანიას დასჭირდება დამატებითი თანხების მოძიება ბანკებისგან ან სხვა ფინანსური ინსტიტუტებისგან. იმ შემთხვევაში, თუ კომპანია ვერ შეძლებს დამატებითი თანხების მოძიებას, ეს უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე და გაფართოების შესაძლებლობებზე.

5.3 არ არსებობს იმის გარანტია, რომ კომპანია შეძლებს ან გააგრძელებს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობების შესატყვისობის შენარჩუნებას დავალიანებების ზრდასთან ერთად, რაც ზემოქმედებას მოახდენს ლიკვიდურობაზე და კომპანიის უნარზე, დაფაროს თავისი ვალდებულებები

კომპანია მუდმივ რეჟიმში ცდილობს, შეუსაბამოს დაფინანსების ვადები (სესხის ვადიანობა) თავის აქტივებს (სალიზინგო დავალიანებები). მიუხედავად ამისა, მან შეიძლება ვერ შეძლოს დავალიანების დაფარვის ვადებისა და ვალდებულებების ეფექტურად დაბალანსება, ან შეიძლება მან ვერ მართოს ლიკვიდურობის რისკები სესხებისა და სალიზინგო აქტივების მხრივ, რაც თავისთავად ლიკვიდურობის დეფიციტს გამოიწვევს და კომპანიამ შეიძლება ვერ მოახერხოს ვადამოსული ვალების დაფარვა, რაც არსებითად და უარყოფითად იმოქმედებს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

უკანასკნელი წლების განმავლობაში კომპანიის Leverage კოეფიციენტი საგრძნობლად გაიზარდა. 2018 წლის ბოლოს აღნიშნულმა კოეფიციენტმა 4.47 შეადგინა, 2019 წლის ბოლოს 6.48, ხოლო 2020 წლის 31 მაისს 8.15. აღნიშნული ზრდა ძირითადად გამოწვეულია კომპანიის პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგიით, რაც მნიშვნელოვან სასესხო დაფინანსებას საჭიროებდა. მოზიდული სესხების მნიშვნელოვანი ზრდა მოიცავს გადახდის უნარიანობის რისკს მაღალი საპროცენტო ხარჯებიდან გამომდინარე. აქვე გასათვალისწინებელია, რომ კომპანიის სესხების უდიდესი ნაწილი Bullet ტიპის სესხებს წარმოადგენს, რაც გულისხმობს, რომ სესხის ძირის გადახდა არა დროთა განმავლობაში, არამედ სესხის ვადის ბოლოს სრულად უნდა მოხდეს. აღნიშნული

კი დამატებით გადახდისუნარიანობის რისკებზე მიუთითებს. აღსანიშნავია ასევე, რომ უკანასკნელი წლების განმავლობაში გაუარესებულია კომპანიის დაფარვის კოეფიციენტები. კერძოდ, 2018 წელს კომპანიის სესხის დაფარვის კოეფიციენტმა 0.33 შეადგინა, 2019 წელს 0.20, ხოლო 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით 0.06. ასევე, კომპანიის პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტმა 2018 წელს 1.72, 2019 წელს 1.56, ხოლო 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით 0.99 შეადგინა. აღნიშნული ტრენდი ადასტურებს ზემოთხსენებულ გადახდისუნარიანობის რისკებს.

5.4 საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების ცვლილებამ შეიძლება მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე.

ვინაიდან ლიზინგიდან მიღებულ კომპანიის შემოსავალზე და პროცენტებზე, რომლებსაც ის დავალიანებაზე იხდის, საბაზრო საპროცენტო განაკვეთები ახდენს ზეგავლენას, ამ განაკვეთების დიდი ცვალებადობა ბაზარზე პირდაპირ იმოქმედებს დაფინანსების ხარჯებზე, ლიზინგის შემოსავალზე, სუფთა საპროცენტო მარჟაზე და ,თავის მხრივ, გავლენის ქვეშ მოექცევა კომპანიის მომგებიანობის მარჟები და ფინანსური მდგომარეობაც. საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების ცვალებადობა განპირობებულია იმ ფაქტორებით, რომელთა გაკონტროლება კომპანიას არ შეუძლია, მაგალითად, საბანკო და საფინანსო სექტორების ნორმატიული ჩარჩოებით და საქართველოს ეკონომიკური და პოლიტიკური გარემოთი.

5.5 კომპანია სალიზინგო სექტორის საერთაშორისო სტანდარტებს ვერ აკმაყოფილებს გარკვეული კოეფიციენტების შემთხვევაში (მაგალითისთვის მოგვყავს Fitch Ratings-ის ინდუსტრიის სტანდარტები), რაც შესაძლოა მაღალი საკრედიტო რისკის მანიშნებელი იყოს

სარეიტინგო კომპანიები (მაგალითისთვის მოგვყავს Fitch Ratings) სალიზინგო სექტორში მოღვაწე კომპანიების სარეიტინგო რისკების შესაფასებლად, სხვა ფაქტორების ანალიზთან ერთად, რამდენიმე ძირითად ფინანსურ კოეფიციენტს იყენებენ. კომპანიის მაჩვენებლები და სარეიტინგო კომპანიის მიზნობრივი დიაპაზონები შეჯამებულია ცხრილში:

	საქართველოს სალიზინგო კომპანია			Fitch Ratings ინდუსტრიის სტანდარტი		
	31/05/2020*	31/12/2019	31/12/2018	Bbb რეიტინგი	Bb რეიტინგი	B რეიტინგი ან ნაკლები
გაუფასურების კოეფიციენტი	2.3%	1.4%	1.5%	$X \leq 0.75$	$0.75 < x \leq 5$	$x > 5$
მოგება დაბერგვამდე/საშუალო აქტივები (%)	-1.7%	2.5%	2.6%	$x > 6.0\%$	$2.0 < x \leq 6.0\%$	$x \leq 2.0\%$
სესხი/მატერიალური კაპიტალი	8.2	6.6	4.5	$X < 0.6$	$0.6 \leq x < 5.5$	$x \geq 5.5$
არაუზრუნველყოფილი სესხები/ჯამური სესხები (%)	47%	46%	40%	$X = 100$	$50\% < x \leq 100\%$	$x \leq 50\%$

* კოეფიციენტების დათვლისას მოგება-ზარალის მუხლები გაწლიურებულია (გამრავლებულია 12/5-ზე).

როგორც ცხრილიდან ჩანს, კომპანიის მაჩვენებლები აღნიშნული კოეფიციენტების ჭრილში მნიშვნელოვნად ჩამორჩება ინდუსტრიის მიზნობრივ მაჩვენებლებს. აღნიშნული გამოწვეულია იმ ფაქტით, რომ კომპანიას ბოლო წლების განმავლობაში პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგია ჰქონდა, რაც გულისხმობს სასესხო დაფინანსების მოზიდვასა და პორტფელში ინვესტირებას. აქედან გამომდინარე, კომპანიას საკმაოდ მაღალი Leverage-სა და უზრუნველყოფილი აქტივების კოეფიციენტი აქვს. დიდი რაოდენობით სესხი ასევე გავლენას ახდენს შემოსავლიანობაზეც, მსხვილი საპროცენტო ხარჯიდან გამომდინარე.

არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია მომავალში შეძლებს ამ მაჩვენებლების გაუმჯობესებას და საკრედიტო რისკის მისაღებ დონეზე შენარჩუნებას.

ზემოთ მოცემული ინფორმაციის გაანალიზებისას, გასათვალისწინებელია, რამდენიმე ფაქტორი:

1. კომპანიის მონაცემები, 2020 წლის მდგომარეობით, შეიცავს პანდემიის ეფექტს. პანდემიის შედეგად, ემიტენტს, ისევე როგორც ზოგადად სალიზინგო სექტორის სხვა წარმომადგენლებს, სექტორის ზრდის ტემპის შენეებისა და არსებული კლიენტების გადამხდელუნარიანობის გაუარესების გამო გაუუარესდათ ლევერიჯის კოეფიციენტები.
2. ასევე გასათვალისწინებელია, რომ Fitch-ის ინდუსტრიის საშუალო მონაცემები მოიცავს განვითარებულ ქვეყნებსაც და არ არის მხოლოდ განვითარებად ბაზრებზე, მათ შორის საქართველოს ბაზარზე მორგებული. თუ ადგილობრივ ბაზარს დავაკვირდებით, ემიტენტის კონკურენტი კომპანიებისთვისაც საკმაოდ რთული იქნება სარეიტინგო კომპანიების მიერ გამოქვეყნებული ინდუსტრიის სტანდარტებში მოხვედრა.
3. ასევე აღსანიშნავია, რომ ზემოთაღნიშნული შედარება სარეიტინგო კომპანია Fitch-ის ინდუსტრიის სტანდარტებთან მოიცავს მხოლოდ რიცხობრივ ანალიზს. კომპანიის პოტენციური საკრედიტო რეიტინგის განსაზღვრა არ უნდა მოხდეს მხოლოდ ამ ანალიზზე დაყრდნობით. სარეიტინგო კომპანიები რეიტინგის მინიჭებისას ითვალისწინებენ მრავალი ფაქტორის ერთობლიობას, მათ შორის: კომპანიის კორპორაციული სტრუქტურა, ბიზნეს პროცესების გამართულობა, მშობელი კომპანიის რეიტინგი (ემიტენტის მშობელი კომპანიის, საქართველოს ბანკის საკრედიტო რეიტინგი BB მინუსია) და ა.შ.

6. საკრედიტო რისკები

6.1 აქტივების ხარისხის შენარჩუნების უზნარობამ შესაძლოა არსებითი და უარყოფითი გავლენა მოახდინოს კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

საქმიანობის მდგრადობა და სამომავლო ზრდა ძირითადად დამოკიდებულია კომპანიის სალიზინგო აქტივების ეფექტურად მართვასა და მათი ხარისხის შენარჩუნებაზე, რომლის უმრავლესობა შედგება ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივებისგან (საოპერაციო ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივები პორტფელის უმნიშვნელო ნაწილს წარმოადგენს). თუ კომპანიის ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების ხარისხი გაუარესდება, ამან შეიძლება კომპანიის საქმიანობასა და საოპერაციო შედეგებზე არსებითი და არასასურველი ზეგავლენა იქონიოს. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაკუთრებული აქტივების წილი კომპანიის მთლიან აქტივებში შეადგენდა 11%-ს. იგივე მაჩვენებელი 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 10% იყო. (დასაკუთრებულ აქტივებში შედის ის აქტივები, რომელთა დასაკუთრება მოხდა კლიენტის მხრიდან დავალიანების გადაუხდელობის გამო. ასეთ შემთხვევაში, ხდება შესაბამისი დებიტორული დავალიანების ჩამოწერა, აქტივის გადაფასება და ბალანსზე აღრიცხვა - „საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები“ მუხლში).

კომპანიის მიერ დასაკუთრებული აქტივები შეიძლება გაიზარდოს მისი სალიზინგო აქტივების პორტფელის გაუარესების გამო. კომპანია მუდმივად აუმჯობესებს საკუთარ ბიზნეს მოდელს (აქტივების მართვასა და რისკების მართვას, განსაკუთრებით, საკრედიტო რისკების მართვას) და იღებს ზომებს ნეგატიურად კლასიფიცირებული აქტივების დონეების შესამცირებლად. მიუხედავად ამისა, კომპანიამ შეიძლება მომავალში

ეფექტურად ვერ გააკონტროლოს ნეგატიურად კლასიფიცირებული აქტივები სალიზინგო აქტივების პორტფელში.

მომავალში კომპანიის სალიზინგო პორტფელი შეიძლება სხვადასხვა მიზეზით გაუარესდეს და მათ შორის ისეთი მიზეზებით, რომლებსაც კომპანია ვერ გააკონტროლებს. მაგალითად, საქართველოს ეკონომიკური ზრდის შენელება, საკრედიტო კრიზისის განვითარება ქვეყანაში ან არასასურველი საბაზრო ტენდენციები. მიუხედავად იმისა, რომ კომპანიის პორტფელი საკმაოდ დივერსიფიცირებული და მრავალდარგობრივია, გამომდინარე ლიზინგის მიმდებარე საქმიანობის დარგებიდან, ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ცვლილება იმ დარგებში, სადაც ლიზინგის მიმდებარე საქმიანობა შეიძლება უარყოფითად აისახოს მათ ოპერაციებზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე, რაც გავლენას მოახდენს მათ მიერ ფინანსური ვალდებულებების შესრულებაზე და შესაძლოა დეფოლტიც მოჰყვეს.

აღსანიშნავია, რომ COVID-19-ის პანდემიისგან მოწვეული ეკონომიკური პრობლემებისა და მიმდინარე გაურკვევლობის ფონზე კომპანიის პორტფელის ხარისხი მომავალში შეიძლება გაუარესდეს. COVID-19-ის პანდემიამ უკვე მოახდინა მნიშვნელოვანი გავლენა პორტფელის ვადაგადაცილებების სტატისტიკაზე. გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის, გააქტიურებული საშეღავათო პერიოდების, შეზღუდული კომუნიკაციის და პროგრამული უზრუნველყოფის შეზღუდვების ფონზე კომპანიის ვადაგადაცილებულმა პორტფელმა (PAR) 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით 49.8% შეადგინა. (დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ ქვეთავი „ფინანსური მდგომარეობა“ გვ. 81) აღნიშნული სესხების დაფარვისა და რესტრუქტურისაციის გათვალისწინებით, მოცემული ვადაგადაცილების სტატისტიკა 2020 წლის 30 ივნისის მდგომარეობით 5.1%-მდე მცირდება. თუმცა არ არსებობს გარანტია, რომ მიმდინარე გამოწვევებისა და გაურკვევლობის მიუხედავად კომპანია შეძლებს შეინარჩუნოს პორტფელის ადეკვატური ხარისხი. აღნიშნულზე მნიშვნელოვან ზეგავლენას მოახდენს კომპანიის კლიენტების გადახდისუნარიანობა. ეკონომიკური პრობლემებიდან გამომდინარე კომპანიის კლიენტებისთვის სესხების დაფარვა უფრო დიდი წნეხი იქნება, რამაც შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს კომპანიის ვადაგადაცილების სტატისტიკასა და პორტფელის ხარისხზე.

6.2 კომპანიის სალიზინგო აქტივები და ფინანსური უზრუნველყოფა ან გარანტიები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ლიზინგს, შეიძლება არ აღმოჩნდეს საკმარისი ან სრულად ვერ მოხდეს მათი რეალიზება.

კომპანია სალიზინგო აქტივებს განიხილავს როგორც უზრუნველყოფას და მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში (მაღალრისკიან შემთხვევებში) მოითხოვს დამატებით უზრუნველყოფას, რომელიც უმეტეს შემთხვევაში, წარმოადგენს უძრავ ქონებას. სალიზინგო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდის ვადების არსებითი დარღვევის შემთხვევაში, კომპანია უფლებამოსილია, განკარგოს/გაყიდოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ქონება.

მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია სალიზინგო ხელშეკრულების დასრულებისას ამოწმებს უზრუნველყოფაში დაგირავებულ ქონებას, მისი ღირებულება შეიძლება მნიშვნელოვნად შემცირდეს და არსებითი და უარყოფითი ზემოქმედების ქვეშ მოექცეს ისეთი ფაქტორებით, როგორიცაა, მიყენებული ზიანი, ჭარბი მიწოდება, დევალვაცია ან ბაზარზე მოთხოვნის შემცირება.

ანალოგიურად, გარანტორთა ფინანსური მდგომარეობის თუ კრედიტუნარიანობის არსებითმა გაუარესებამ შეიძლება ზემოქმედება მოახდინოს იმ თანხებზე, რომლებიც კომპანიას უნდა ამოეღო შესაბამისი გარანტიებით. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ სალიზინგო ხელშეკრულების პერიოდში გარანტორთა ფინანსური მდგომარეობა მოულოდნელად არ გაუარესდება ან ისინი არ გაკოტრდებიან.

თუ სალიზინგო აქტივების ფასი, ან დამატებითი ფინანსური უზრუნველყოფა თუ გარანტიები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ლიზინგს, არასაკმარისი აღმოჩნდება გადასახადების დროულად გადაუხდელობით გამოწვეული დანაკარგის ასანაზღაურებლად, კომპანიას შესაძლოა დასჭირდეს დამატებითი უზრუნველყოფის მოპოვება ლიზინგის მიმღებებისგან, თავდები პირებისგან ან სხვა წყაროებისგან. ეს უფლება გაწერილია ლიზინგის ხელშეკრულებაში, თუმცა არ არსებობს გარანტია, რომ კომპანია დამატებითი უზრუნველყოფის მოპოვებას შეძლებს. სალიზინგო აქტივების, ლიზინგის უზრუნველყოფისა და გარანტიების ღირებულების შემცირებამ ან კომპანიის უუნარობამ, მოიპოვოს დამატებითი უზრუნველყოფა, შესაძლოა აიძულოს კომპანია, შექმნას დამატებითი რეზერვები ან ჩამოწეროს ნეგატიურად კლასიფიცირებული აქტივები, რაც, თავის მხრივ, არსებითად და უარყოფითად იმოქმედებს კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

ლიზინგის მიმღების დეფოლტის შემთხვევაში, კომპანიამ შესაძლოა ვერ მოახდინოს სალიზინგო აქტივების ლიკვიდაცია ან სხვა მხრივ რეალიზება, განსაკუთრებით მაშინ, თუ არ იარსებებს ლიკვიდური ბაზარი შესაბამისი აქტივების რეალიზაციისთვის. ასევე შესაძლებელია, რეალიზაციიდან მიღებული თანხები არ აღმოჩნდეს საკმარისი სალიზინგო ვალდებულების დასაფარად. გარდა ამისა, შესაძლებელია უზრუნველყოფის ლიკვიდაციის თუ რეალიზაციის პროცედურები დროში გაგრძელდეს და ეს უზრუნველყოფაც არალიკვიდური აღმოჩნდეს. აქედან გამომდინარე, რთული იქნება დაკისრებული საზღაურების თუ გირაოს გადახდევინება. 2017 წლამდე კომპანიას არ უწარმოებია პრობლემური აქტივების რეალიზაცია/რელიზინგის ვადების აღრიცხვა. 2017 წლის სტატისტიკით კი აქტივის დასაკუთრებიდან მის გაყიდვამდე/რელიზინგამდე საშუალო მაჩვენებელი 79 დღეა, 2018 წლის სტატისტიკით ეს მაჩვენებელი 85 დღემდე გაიზარდა, 2019 წლის ანალოგიური მაჩვენებელი კი 107 იყო. გარკვეულ გარემოებებში, კომპანიის უფლება, დაისაკუთროს უზრუნველყოფა, შეიძლება სუბორდინირებული იყოს სხვა მხარეების უფლებების მიმართ (მაგალითად ჯვარედინი დეფოლტის შემთხვევაში). ნებისმიერმა გარემოებამ ზემოთ ჩამოთვლილთაგან შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის შესაძლებლობაზე, დროულად ამოიღოს ან საერთოდ ამოიღოს სალიზინგო აქტივების ღირებულება ან ლიზინგის უზრუნველყოფა.

6.3 ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების გაუფასურების ზარალის რეზერვი შეიძლება არ იყოს საკმარისი მომავალი საკრედიტო დანაკარგების დასაფარავად

კომპანია ქმნის ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების გაუფასურების ზარალის რეზერვს ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად. კომპანიის ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების გაუფასურების ზარალის ოდენობა განისაზღვრება მისი შიდა რეზერვების პროცედურებისა და სახელმძღვანელო მითითებების საფუძველზე, რიგი ფაქტორების გათვალისწინებით, როგორებიცაა ლიზინგის მიმღებების და მათი საქმიანობის სფეროს მახასიათებლები, მათი კრედიტუნარიანობა, ეკონომიკური პირობები და ტენდენციები, გადაცდომები და ძირითადი გირაოს და გარანტიების ღირებულება.

ვინაიდან საბუღალტრო სტანდარტების შესაბამისად მომავალი საკრედიტო რისკები გარკვეული პერიოდის განმავლობაში საჭიროებს არსებით განსჯასა და შეფასებას, კომპანიამ შესაძლოა სათანადოდ ვერ შეაფასოს მომავალი რისკები და ამდენად, რეზერვი შეიძლება არაადეკვატური იყოს ფაქტიური საკრედიტო დანაკარგების დასაფარავად. კომპანიის მიერ შექმნილი რეზერვი შეიძლება არასაკმარისი აღმოჩნდეს, თუ საქართველოს ეკონომიკაში გაუთვალისწინებელი ან არასასურველი ცვლილებები მოხდება, ან თუ სხვა მოვლენები უარყოფითად იმოქმედებს კონკრეტულ ლიზინგის მიმღებზე, დარგზე ან ბაზარზე. ასეთ გარემოებებში კომპანიას შესაძლოა დამატებითი რეზერვი დასჭირდეს თავისი ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივებისთვის, რაც მნიშვნელოვნად შეამცირებს კომპანიის მოგებას და მატერიალურად და უარყოფითად იმოქმედებს მის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ოპერაციების შედეგებზე.

7. საოპერაციო რისკები

7.1 კომპანიის რისკების მართვის და შიდა კონტროლის სისტემებს შესაძლოა ჰქონდეთ ნაკლოვანებები, რომლებმაც შეიძლება ეფექტიანად ვერ უზრუნველყონ კომპანიის საოპერაციო რისკების მისაღებ დონეზე შენარჩუნება.

ბოლო წლებში, მას შემდეგ, რაც კომპანიის ბიზნესი განვითარდა და მოიცვა სხვადასხვა დარგი, მისი ბიზნესის მოდელი და რისკებისადმი მიდრეკილება უფრო კომპლექსური გახდა. კომპანია განუხრელად აუმჯობესებს რისკების მართვის სისტემას, მაგრამ რისკების მართვისკენ მიმართულმა ზომებმა შესაძლოა ვერ გამოავლინოს და შეარბილოს ბიზნესის წინაშე არსებული ყველა არსებითი რისკი. ამიტომ, როდესაც კომპანია ახალ დარგში შედის, ახალ მომხმარებლებთან ამყარებს ურთიერთობას ან ახალ პროდუქტებს თუ სერვისებს ავითარებს, მან შესაძლოა ვერ მოახერხოს ყველა მომავალი რისკის ადეკვატურად იდენტიფიცირება და შეფასება, ვინაიდან რისკების მართვის და კონტროლის ზოგიერთ მის მეთოდს საფუძვლად უდევს ბიზნესის ისტორიული გამოცდილება, საბაზრო ქცევა და წარსულში მომხდარი მოვლენები, და ასეთი რისკები შეიძლება ბევრად უფრო დიდი იყოს, ვიდრე კომპანიის ვარაუდები ისტორიული მონაცემების საფუძველზე.

კომპანიის რისკების მართვის სხვა მეთოდები დამოკიდებულია ბაზრებთან, მომხმარებლებთან ან სხვა რელევანტურ საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის შეფასებაზე და ეს ინფორმაცია შესაძლოა იყოს არაზუსტი, არასრული, მოძველებული ან არასწორად შეფასებული.

გარდა ამისა, კომპანიის ბიზნესის განვითარებასთან ერთად, მისი რისკების მართვის და შიდა კონტროლის პოლიტიკამ შესაძლოა ეფექტიანად ვერ შეამციროს ყველა ტიპის რისკი, მათ შორის მოულოდნელი რისკები და ის რისკები, რომელთა შესახებ კომპანიას არა აქვს ინფორმაცია და რომლებმაც შესაძლოა ხელი შეუწყოს უმოქმედო აქტივების კოეფიციენტის ზრდას. ამასთან, საოპერაციო, სამართლებრივ ან ფინანსურ რისკებზე რეაგირებისთვის კომპანიამ უნდა ჩამოაყალიბოს რიგი სხვადასხვა წესების და პროცედურებისა, რათა ზედმიწევნით დააფიქსიროს და შეამოწმოს ტრანზაქციებისა და მოვლენების დიდი რაოდენობა. ამგვარი წესები და პროცედურები შესაძლოა არ იყოს სრულად ეფექტიანი. ნებისმიერმა წარუმატებლობამ კომპანიის რისკების მართვის პროცედურების სათანადოდ განხორციელებაში ან შესაბამისი რისკების იდენტიფიცირებაში შესაძლოა არსებითი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე და საკმიანობის შედეგებზე.

7.2 ბიზნეს ოპერაციები მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული საინფორმაციო სისტემების ეფექტიან და უწყვეტ ფუნქციონირებაზე

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემები მოწყვლადია რამდენიმე პრობლემის მიმართ, მათ შორის კომპიუტერული ვირუსების, არავტორიზებული წვდომის, სერვერის ფიზიკური დაზიანების და კომპიუტერული პროგრამის ან აპარატურის გაუმართაობის წინაშე. საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების ნებისმიერმა შეფერხებამ ან მათი უსაფრთხოების დარღვევამ შეიძლება სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ისეთ ბიზნესოპერაციებზე, როგორიცაა მომხმარებლის დროული მომსახურება, ფინანსური მონაცემების სწორად აღრიცხვა და ბიზნესის და მომხმარებლის დაცვა ფინანსური თაღლითობის თუ ქურდობისგან. ბიზნესოპერაციების კომპრომეტირების შემთხვევაში, დაზარალებულ კომპანიის რეპუტაცია და შემცირდება კლიენტის ნდობა ბიზნესის მიმართ და კომპანიამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი ფინანსური დანაკარგები განიცადოს, რაც სერიოზულ უარყოფით გავლენას იქონიებს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

გარდა ამისა, არანაირი გარანტია არ არის, რომ ფინანსური თუ ტექნიკური შეზღუდვების გამო, კომპანია შეძლებს, ფეხი აუწყოს უახლეს ტექნოლოგიურ განვითარებას. თუ კომპანია ვერ შეძლებს წარმატებით განახორციელოს ან დაასრულოს კომპანიის საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების და ინფრასტრუქტურის დაგეგმილი განახლება ან/და ბიზნეს ოპერაციების და საპროგრამო უზრუნველყოფის

ადაპტირება, ეს სერიოზულ უარყოფით გავლენას იქონიებს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

7.3 კომპანიას აქვს სხვა საოპერაციო რისკები, რომლებიც მის ბიზნეს-საქმიანობასთან არის დაკავშირებული:

- **ერთ კლიენტზე დამოკიდებულების ხარისხი** - 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით კომპანიის პორტფელის 11.4% (31/12/2019: 10.6%) ხუთ კლიენტზეა კონცენტრირებული. აქედან პორტფელის 5.6% (31/12/2019: 4.7%), ყველაზე მსხვილ ორ კლიენტზე მოდის 3.0% და 2.6% (31/12/2019: 2.5% და 2.2%), შესაბამისად. დანარჩენი კლიენტების პროპორცია კი მთლიან პორტფელში 2.0%-ს არ აღემატება. კომპანიამ შეიძლება გააზრებულად ან გაუთვითცნობიერებლად (თუ არ იცის ლიზინგის მიმღებებს შორის არსებული კავშირების შესახებ) გასცეს აქტივები ლიზინგით ერთი და იმავე აქციონერის დაქვემდებარებაში არსებული კომპანიების ჯგუფებზე, რითიც კიდევ უფრო გაზარდოს კონცენტრაცია და შესაბამისად პორტფელის რისკიც.
- **სექტორზე დამოკიდებულების ხარისხი** - 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით კომპანიის კორპორაციული პორტფელი შეადგენს მთლიანი პორტფელის 71.1%-ს და ძირითადად კონცენტრირებულია 2 წამყვან (ინფრასტრუქტურა და მშენებლობა) სექტორზე (ჯამში კორპორაციული პორტფელის 32.6% და 11.2%). ასევე იმ შემთხვევაში, თუ კიდევ უფრო გაიზრდება კონკრეტულ სექტორზე/სექტორებზე კონცენტრაციის ხარისხი მნიშვნელოვნად მოიმატებს პორტფელის რისკი, რადგან კომპანიის მომგებიანობა დამოკიდებული გახდება კონკრეტულ სექტორზე, ამ სექტორში წარმოქმნილი პრობლემები კი დიდწილად აისახება კომპანიაზე.
- **კლიენტის შესაბამისობა** - კლიენტებს ან მათ აქციონერებს შეიძლება ჰქონდეთ ცუდი საკრედიტო ისტორია, რომელიც მოიცავს ვადაგადაცილებულ გადასახადებსა და დაუფარავ ვალდებულებებს, რაც მათ კრედიტუნარიანობას მნიშვნელოვანი რისკის ქვეშ აყენებს.
- **აქტივების ფასების შეფასების საიმედოობა** - მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია მუშაობს საიმედო მწარმოებლებთან, პორტფელის აქტივების გარკვეული ნაწილი, მეორადი აქტივებისგან შედგება; უფრო მეტიც, არსებობს შემთხვევები, როდესაც კლიენტს ნაკლებად ცნობილი მწარმოებლის აქტივი სჭირდება, რომელიც მას დაბალ ფასს სთავაზობს. ასეთ შემთხვევებში მნიშვნელოვანი ხდება აქტივის ობიექტური/რეალისტური შეფასება - შეფასება კეთდება კომპანიის შემფასებელთა ჯგუფის მიერ (საოპერაციო მიზნებისთვის). ამ ჯგუფის მიერ დადგენილი ღირებულებები, შესაძლოა არ ემთხვეოდეს აქტივის სამართლიან ღირებულებას რამაც კომპანიას შესაძლოა მოუტანოს ზარალი. გარდა ამისა, კომპანია ჩამოწერილი აქტივების შეფასებას აკეთებს დამოუკიდებელი შემფასებლის მეშვეობით. აქტივების შეფასება ხდება როგორც ჩამოწერის მომენტში, ასევე ყოველი წლის ბოლოს. არსებობს რისკი იმისა, რომ აღნიშნული შეფასება შესაძლოა სრული სიზუსტით არ ასახავდეს აქტივების სამართლიან ღირებულებას. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ საშემფასებლო საქმიანობა საქართველოში არ რეგულირდება (გარდა კომერციული ბანკებისთვის, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაწერილი რეგულაციის შესაბამისად).
- **გამყიდველის რისკი** - მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია აქტივს ყიდულობს მხოლოდ მაღალი რეპუტაციის მქონე მომწოდებლებისგან, მაინც არსებობს რისკი, რომ გამყიდველმა შეიძლება მიიღოს წინასწარი გადახდა, მაგრამ არ გადასცეს აქტივი კომპანიას ან/და მიაწოდოს აქტივი, რომელიც არ აკმაყოფილებს შეთანხმებულ პარამეტრებს, რაც სრულად კომპანიის რისკია. კომპანიისთვის ეს რისკი შემოსაზღვრულია წინასწარ გადახდილი თანხით, რომელიც მომწოდებლების მიხედვით განსხვავებულია. კომპანიას თითოეულ მომწოდებელთან ურთიერთობა დარეგულირებული აქვს შესაბამისი კონტრაქტებით, თუმცა გარკვეული რისკი (მცირე მასშტაბებით) მაინც რჩება. ისტორიულად კომპანიას 2015 წელს დაახლოებით 635,000 ლარის ოდენობის ხარჯი აქვს აღიარებული (წინასწარ გადახდილი ხარჯების ჩამოწერა). თუმცა მენეჯმენტის ცვლილების შემდეგ, აღნიშნული მიმართულებითაც მნიშვნელოვანი გაუმჯობესებაა რისკების მართვის კუთხით და 2016 ეს ხარჯი დაახლოებით 136,800 ლარამდე შემცირებული, 2019 წელს განხორციელდა 340,818 ლარის ოდენობის ხარჯად აღიარება. აღნიშნული ხარჯი დაკავშირებული იყო 2014 წელს გაფორმებულ ხელშეკრულებასთან). ამ გაუმჯობესების მიუხედავად, არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანიას მომავალში მსგავსი ტიპის ხარჯები არ წარმოეშება.

- **იურიდიული / საპროცესო რისკი** - კომპანიის თანამშრომლებმა შეიძლება შეცდომა დაუშვან ხელშეკრულების შედგენისას, აქტივების დაზღვევისას ან მომხმარებლისათვის აქტივის გადაცემისას სხვა საკითხებთან ერთად.
- **კლიენტის თაღლითობის რისკი** - კლიენტს შეუძლია გააყალბოს ფინანსური უწყისები და არასწორი ინფორმაცია წარმოადგინოს კლიენტის ზომის, მასშტაბის და შესაძლებლობების შესახებ.

7.4 კომპანიის სადაზღვევო ანაზღაურება შეიძლება საკმარისი არ აღმოჩნდეს, რომ დაფაროს პოტენციური ვალდებულებები ან დანაკარგები

კომპანია, როგორც წესი, ლიზინგის მიმღებებისგან მოითხოვს, რომ ლიზინგის კონტრაქტების ფარგლებში აუნაზღაურონ და დააზღვიონ ვალდებულებები, რომლებიც კომპანიას შეიძლება წარმოექმნას სალიზინგო აქტივების გამოყენების და მათი ექსპლუატაციის, აგრეთვე ქონებისთვის მიყენებული ზიანის და დაკარგვის გამო. კომპანიის ლიზინგის მიმღებები ვალდებულები არიან, კომპანიის მოთხოვნის შესაბამისად შეიძინონ დაზღვევა სადაზღვევო კომპანიებისგან. სადაზღვევო პოლისი ლიზინგის კონტრაქტის იდენტური ვადიანობის უნდა იყოს. მიუხედავად იმისა, რომ კონტრაქტების გაფორმებისას კომპანიამ შესაძლოა შეზღუდოს სალიზინგო ქონების გამოყენება (მაგალითად, გეოგრაფიულად), რათა თავიდან იქნეს აცილებული მომავალი რისკები, არ არსებობს იმის გარანტია, რომ მომავალში კომპანიას არ შეეხება სალიზინგო აქტივებიდან გამომდინარე პრეტენზიები.

არ არსებობს არანაირი გარანტია იმისა, რომ ლიზინგის მიმღებების დაზღვევა და კომპანიის მიერ გაწეული რომელიმე პირობითი დაზღვევა ადეკვატური ან საკმარისი იქნება იმისათვის, რომ დაფაროს ყველა სახის პრეტენზია რომელიც შეიძლება კომპანიის წინააღმდეგ აღიძრას. ნებისმიერ სადაზღვევო დაფარვის დეფიციტს ან სადაზღვევო ვალდებულებების შეუსრულებლობას და ზარალის ანაზღაურებაზე უარს ლიზინგის მიმღებების მხრიდან შეუძლია შეამციროს კომპანიის შემოსავლები ზარალის შემთხვევაში და დაუზღვეველი ვალდებულებები წარმოექმნას კომპანიას, რაც უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობასა და მის მიერ ფინანსური ვალდებულებების დაკმაყოფილების უნარზე.

7.5 კომპანიამ შესაძლოა ვერ აღმოაჩინოს ან თავიდან ვერ აიცილოს მისი თანამშრომლების ან მესამე პირების მიერ თაღლითობის ან სხვა არასათანადო საქციელის ჩადენა

შესაძლებელია, რთული აღმოჩნდეს კომპანიის თანამშრომლების მიერ თაღლითობის (ან სხვა არასათანადო საქციელის, როგორც არის უნებართვო ბიზნესგარიგებები, მექრთამეობა და შიდა პოლიტიკისა და პროცედურების დარღვევა), ან მესამე პირების მიერ დარღვევების, როგორც არის კანონის დარღვევა, გამოვლენა ან თავიდან აცილება. ამან შეიძლება გამოიწვიოს ფინანსური ზიანი კომპანიისთვის და ხელისუფლების ორგანოების მხრიდან მისთვის სანქციების დაკისრება. ამავე დროს, სერიოზულად დაზარალდება მისი რეპუტაცია. ამან ასევე შეიძლება ზემოქმედება მოახდინოს კომპანიის უნარზე, ეფექტიანად მოიზიდოს პოტენციური მომხმარებლები, მოიპოვოს მომხმარებელთა ლოიალობა, მიიღოს დაფინანსება ხელსაყრელი პირობებით, მონაწილეობა მიიღოს ტენდერებში და განახორციელოს სხვა ბიზნეს-საქმიანობა.

კომპანიის რისკების მართვის სისტემები, საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემები და შიდა კონტროლის პროცედურები მიზნად ისახავს, მონიტორინგი გაუწიოს კომპანიის ოპერაციებს და ზოგადად მის შესაბამისობას მოქმედ კანონებსა და რეგულაციებთან. თუმცა კომპანიამ შესაძლოა დროულად ან საერთოდ ვერ მოახერხოს დარღვევების ან საექვო გარიგებების იდენტიფიცირება. გარდა ამისა, ყოველთვის არ არის შესაძლებელი თანამშრომლების ან მესამე პირების მიერ თაღლითობის ან სხვა არასათანადო საქციელის ჩადენის გამოვლენა და პრევენცია და ის გამაფრთხილებელი ზომები, რომლებსაც კომპანია ახორციელებს ამგვარი ქცევის თავიდან ასაცილებლად და გამოსავლენად, შესაძლოა არ აღმოჩნდეს ქმედითი. ამიტომ კომპანიის წინაშე დგას რისკი, რომ ადრე ჩადენილი ყოფილიყო, მაგრამ არ ყოფილიყო გამოვლენილი თაღლითობა ან სხვა არასათანადო

საქციელი, ან რომ ასეთი რამ მომავალში მოხდეს. ამან შესაძლოა არსებითი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საქმიანობის შედეგებზე.

7.6 კომპანიის ბიზნესოპერაციებზე ვრცელდება კომპლექსური და ცვალებადი კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ეხება პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობას, მონაცემთა დაცვას და სხვა საკითხებს

საქართველოს კანონი პერსონალური მონაცემების დაცვის შესახებ განსაზღვრავს მომხმარებელთა შესახებ ინფორმაციის მესამე მხარეებისთვის მიწოდების საფუძვლებს. მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია თანამშრომლებს მუდმივად აწვდის ინფორმაციას პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობასთან, მონაცემთა დაცვასა და სხვა საკითხებთან დაკავშირებით მოქმედი კანონებისა და რეგულაციების თაობაზე, ის გარანტიას ვერ იძლევა, რომ ყველა თანამშრომელი ყოველთვის დაიცავს ასეთ კანონებსა და რეგულაციებს. თუ მომავალში კომპანიის თანამშრომლები არ დაიცავენ ასეთ კანონებსა და რეგულაციებს, კომპანიას შესაძლოა საურავები ან სხვა ჯარიმები დაეკისროს, რამაც შეიძლება დააზარალოს მისი რეპუტაცია და სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

ამასთან პერსონალური ინფორმაციის გადამოწმება მოითხოვს ინდივიდის წინასწარ თანხმობას, რაც კომპანიის მიერ რეგულირდება შესაბამისი თანხმობის აღების გზით. თუმცა, გარკვეულ შემთხვევებში მსგავსი თანხმობის არსებობის მიუხედავად შესაძლოა ინდივიდმა კომპანიის მიერ განხორციელებული ინფორმაციის მოძიების აქტი მაინც მიიჩნიოს უსაფუძვლოდ და კომპანიას კანონისა და რეგულაციის დარღვევაში დასდოს ბრალი. ამასთან არსებობს იმის რისკი, რომ ყველა მსგავსი შემთხვევისათვის (ინფორმაციის მოძიებისათვის) არ არსებობდეს ინდივიდის წინასწარი თანხმობა, რაც ასევე თავის მხრივ რისკის ქვეშ აყენებს კომპანიას და მას შესაძლოა საურავები ან სხვა ჯარიმები დაეკისროს, რამაც შეიძლება დააზარალოს მისი რეპუტაცია და სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

8. სტრატეგიულ განვითარებასთან დაკავშირებული და სხვა რისკები

8.1 კომპანიის წარმატება ბიზნესში დამოკიდებულია მის უნარზე, მოიზიდოს და შეინარჩუნოს უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტი და საკვანძო თანამშრომლები.

კომპანია საქმიანობას ეწევა სულ უფრო კონკურენტულ საბაზრო გარემოში, სადაც აუცილებელია მაღალი დონის სპეციალური ცოდნა სალიზინგო აქტივების ეფექტიანი მართვისათვის. კომპანიის წარმატება დამოკიდებულია მისი უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტის გუნდის და საკვანძო თანამშრომლების განუხრელ მუშაობაზე. კომპანიის უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტი გადამწყვეტ როლს ასრულებს მის ოპერაციებში. თითოეულ მათგანს აქვს საქართველოს ფინანსურ ან ლიზინგის ინდუსტრიაში მუშაობის მრავალწლიანი გამოცდილება და ისინი კოლექტიურად ფლობენ კომპანიის ბიზნესის ძირითადი მიმართულებების, მომხმარებლებისა და კონკურენტების, ასევე ბიზნესთან დაკავშირებული კანონების შესახებ საფუძვლიან ცოდნას. ამიტომ მათ არსებითი მნიშვნელობა ენიჭებათ კომპანიის მიერ წარმატების მისაღწევად აუცილებელი სტრატეგიების ფორმულირებასა და განხორციელებაში. თუმცა უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტის გუნდის წევრებმა და საკვანძო თანამშრომლებმა შეიძლება ნებაყოფლობით შეწყვიტონ კომპანიაში მუშაობა ან დატოვონ თავიანთი პოზიციები ისეთი მიზეზების გამო, რომლებიც სცილდება კომპანიის კონტროლის ფარგლებს. უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტის გუნდიდან რომელიმე წევრის და რომელიმე საკვანძო თანამშრომლის მიერ

სამსახურის დატოვებამ შესაძლოა ზიანი მიაყენოს კომპანიის მოქმედების უნარს და დააბრკოლოს ბიზნესისა და ზრდის სტრატეგიების განხორციელებისკენ მიმართული მისი ძალისხმევა. კომპანიამ გონივრულ ვადაში შესაძლოა ვერ მოახერხოს მათი ჩანაცვლება ეკვივალენტური ცოდნისა და გამოცდილების მქონე თანამშრომლებით.

კომპანიის საქმიანობის წარმატება ასევე დამოკიდებულია მის უნარზე, მოიზიდოს და შეინარჩუნოს კვალიფიციური თანამშრომლები მისი ოპერაციების საწარმოებლად. მას ასევე შეიძლება დასჭირდეს მაღალი ანაზღაურების და სხვა სარგოების შეთავაზება საკვანძო თანამშრომლების მოსაზიდად და შესანარჩუნებლად და ანაზღაურება და სარგოები შესაძლოა არაპროგნოზირებადი სახით ან იმაზე უფრო მაღალი ტემპით გაიზარდოს, ვიდრე კომპანიის შემოსავლები. ამას ასევე შეუძლია არსებითი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობასა და საქმიანობის შედეგებზე.

8.2 არ არსებობს იმის გარანტია, რომ მაკონტროლებელი აქციონერი კვლავაც გააგრძელებს კომპანიის მხარდაჭერას, ხოლო კომპანიის კონტროლის ცვლილებამ კი შეიძლება არსებითი ხასიათის უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ლიზინგის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ოპერაციების შედეგებზე

კომპანია ბევრ ასპექტში იღებს მისი 100%-იანი წილის მფლობელის, სს საქართველოს ბანკის მხარდაჭერას.

კომპანია ახორციელებს თავის საქმიანობას საქართველოს ბანკთან თანამშრომლობით, რომელსაც მომხმარებელთა ფართო წრე და ძლიერი მარკეტინგული რესურსი აქვს. კომპანიის საკრედიტო პოზიციაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს „საქართველოს ბანკი“. ეს ხელს უწყობს კომპანიის დაფინანსების ხარჯების შემცირებას, დაფინანსების არხების გაფართოებას და განამტკიცებს მის პოზიციას სხვადასხვა გარიგების დადების დროს.

თუ „საქართველოს ბანკის“ მხარდაჭერა კომპანიის მიმართ შეიცვლება, ამან შესაძლოა კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ოპერაციების შედეგებზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი გავლენა იქონიოს.

8.3 თუ კომპანია ვერ შეინარჩუნებს სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდას, ეს არსებით და უარყოფით გავლენას მოახდენს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე

კომპანიის შემოსავლები ფინანსური ლიზინგიდან წარმოადგენს საპროცენტო შემოსავლებს ფინანსური ლიზინგისა და უკუალიზინგის საქმიანობიდან. 2018 და 2019 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ლიზინგის პორტფელი (დებიტორული დავალიანება) შესაბამისად 88,081 და 130,359 ათას ლარს შეადგენდა. სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდაზე შეიძლება საქართველოს ეკონომიკურმა პირობებმა ან სხვა მაკროეკონომიკურმა ფაქტორებმა იმოქმედონ, მაგალითად, მშპ-ს ზრდამ, ინფლაციის დონისა და საპროცენტო განაკვეთების მერყეობამ, ისევე როგორც, სალიზინგო კანონმდებლობისა თუ სამთავრობო რეგულაციების ცვლილებებმა. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია შეძლებს სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდის შენარჩუნებას მომავალში.

8.4 კომპანია 2017 წლიდან შევიდა უფრო მაღალრისკიან საცალო ბაზარზე („ტურბო“) და ამ სტრატეგიის წარუმატებლობამ შესაძლოა არსებითი უარყოფითი გავლენა იქონიოს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

2017 წლის სექტემბერში კომპანია უფრო მაღალშემოსავლიან და ასევე შედარებით მაღალრისკიან საცალო ბაზარზე შევიდა „ტურბო“-ს სახით. ეს არის სწრაფი ლიზინგი ფიზიკური პირებისთვის, რომლებზეც ლიზინგის გაცემა საკმაოდ ზრდის კომპანიის საკრედიტო რისკს. მიუხედავად იმისა, რომ საპროცენტო განაკვეთები ამ პროდუქტზე შედარებით მაღალია (საშუალოდ ეფექტური 40%-ზე მეტი), არის იმის რისკი, რომ „ტურბოს“ მომხმარებლების დიდმა ნაწილმა ვერ შეძლოს ლიზინგის შენატანების გადახდა, კომპანიამ ვერ შეძლოს დასაკუთრებული აქტივის სწრაფად გაყიდვა ან ხელახალი ლიზინგი და წაგება ნახოს პორტფელის დიდ ნაწილზე.

2018 წლის სექტემბრის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის ზღვართან დაკავშირებული რეგულაციით, შესაძლებელია მხოლოდ 50%-ზე დაბალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით სესხების გაცემა. მიუხედავად იმისა, რომ ტურბოს არსებული საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი 40%-ია, არსებობს რისკი იმისა, რომ საპროცენტო განაკვეთის ზედა ზღვრის დაწესება უარყოფით გავლენას იქონიებს „ტურბოს“ პორტფელისა და მომგებიანობის ზრდაზე.

8.5 დარგები, რომლებშიც კომპანია მონაწილეობს, სულ უფრო კონკურენტული ხდება

ლიზინგის ინდუსტრია სწრაფად ვითარდება და სულ უფრო კონკურენტული ხდება. მართალია, საქართველოს ლიზინგის ინდუსტრიას განვითარების ჯერ კიდევ დიდი პოტენციალი აქვს, მაგრამ არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია შეძლებს შეინარჩუნოს არსებული პოზიციები სულ უფრო ინტენსიური კონკურენციის ფონზე. კომპანიის ზოგიერთ კონკურენტს შესაძლოა ჰქონდეს მეტი ფინანსური და მმართველობითი რესურსები, ვიდრე კომპანიას, ასევე მომხმარებელთა ქსელები და ურთიერთობები, უფრო დაბალი ფინანსური ხარჯები და რისკებისადმი უფრო მაღალი ტოლერანტობა ან რისკების შეფასების იმგვარი განსხვავებული მეთოდები, რომ მათ შეძლონ განიხილონ ან ხელი მიუწვდეთ უფრო მრავალფეროვან ინვესტიციებზე, დაამყარონ მეტი ურთიერთობები და უფრო აქტიურად გააკეთონ ფასების შეთავაზება გასაყიდი აქტივებისათვის. გარდა ამისა, კომპანიის ზოგიერთმა კონკურენტმა შესაძლოა პერსპექტიული ლიზინგის მიმღებებს შესთავაზონ უკეთესი პირობები, ვიდრე კომპანიამ.

კომპანიის საქმიანობა უმთავრესად მოიცავს მშენებლობის, წარმოების და მომსახურების სხვადასხვა ქვესექტორებს. ეს საქმიანობა შესაძლოა შესაბამისი დარგების ეკონომიკური განვითარების ციკლების გავლენის ქვეშ მოექცეს სხვადასხვა ხარისხით. იმ ცვლილებების ტიპი, დრო და ხარისხი, რომლებიც ამა თუ იმ დარგისთვის ჩვეულ პირობებში შეიძლება მოხდეს, უმეტესწილად არაპროგნოზირებადია. იმ შემთხვევაში, თუ დარგში ჩავარდნა მოხდა, არახელსაყრელმა ეკონომიკურმა და საბაზრო პირობებმა შეიძლება შეამციროს მოთხოვნა სალიზინგო მომსახურებაზე, ხოლო კლიენტებში დეფოლტის ზრდა და სალიზინგო აქტივების ხარისხის გაუარესება უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

კომპანია ასევე კონკურენციას უწევს მსხვილ კომერციულ ბანკებსა და ფინანსური მომსახურების სხვა პროვაიდერებს საქართველოში. ამ დაწესებულებებმა კომპანიის არსებულ და პოტენციურ მომხმარებლებს დაფინანსება შესაძლოა უფრო ხელსაყრელი პირობებით მისცენ. გარდა ამისა, კონკურენტული პირობები შეიძლება შესთავაზონ კონკრეტული სახის ლიზინგის პროდუქტებზე ამ აქტივების დისტრიბუტორებმა/დილერებმაც.

8.6 კომპანიაზე შესაძლოა უარყოფითი გავლენა ჰქონდეს საკონტრაქტო მოთხოვნებს, საჩივრებს, სასამართლო განხილვას და ნეგატიურ საჯარო ინფორმაციას.

კომპანიაზე შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს საკონტრაქტო მოთხოვნებმა, საჩივრებმა და სასამართლო პროცესმა, რომლებიც პარტნიორებთან, მომხმარებლებთან, კონკურენტებსა თუ მარეგულირებელ ორგანოებთან ურთიერთობებიდან გამომდინარეობს, ასევე ნეგატიურმა საჯარო ინფორმაციამ კომპანიის შესახებ. ნებისმიერმა ასეთმა სასამართლო პროცესმა, საჩივარმა, საკონტრაქტო მოთხოვნამ ან ნეგატიურმა საჯარო ინფორმაციამ შესაძლოა სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

სასამართლო პროცესის მოპასუხეობა, წარმატებითაც რომ დასრულდეს, დიდ დროსა და ყურადღებას მოითხოვს კომპანიის მენეჯმენტისგან, ასევე, საკმაოდ დიდ თანხებს იურიდიული მოსაკრებლების და სხვა თანმდევი ხარჯებისთვის. ბიზნესზე ვრცელდება მარეგულირებელი საქმისწარმოება და კომპანიამ შეიძლება მარეგულირებელ საქმისწარმოებაში მოქმედი კანონების, წესებისა და რეგულაციების ინტერპრეტაციამ დააზარალოს, მათ შორის იმ მარეგულირებელ საქმისწარმოებაში, რომლის მხარეც ის არ არის. ნებისმიერმა

ასეთმა მოვლენამ შეიძლება სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

8.7 გაფიცვებმა და სხვა აქციებმა შეიძლება შეაფერხოს კომპანიის ფუნქციონირება ან გააძვიროს კომპანიის ოპერაციების ოპერირება

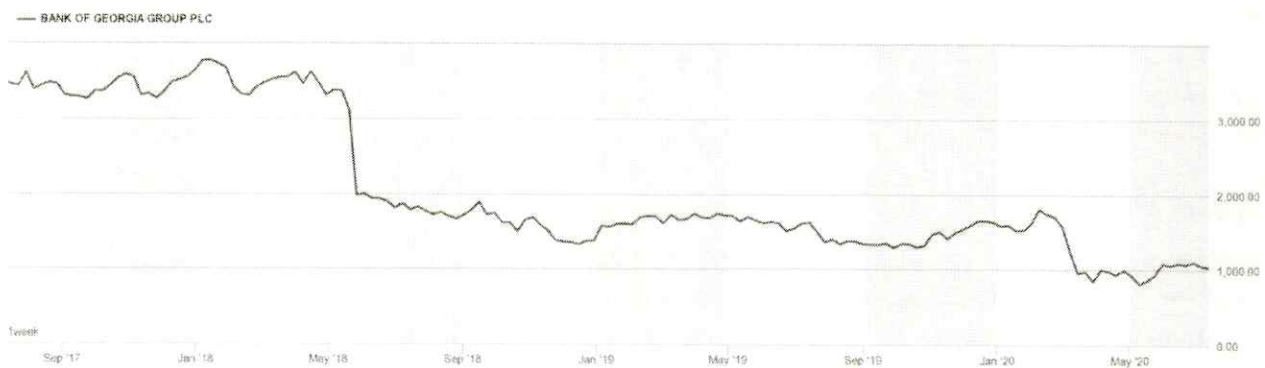
2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით კომპანიას 89-მდე სრულ განაკვეთზე მომუშავე თანამშრომელი ყავდა. ამ რაოდენობის ან ხელფასის ნებისმიერი შემცირება სამუშაოს შეფერხებას გამოიწვევს. სამუშაოს შეფერხება ან საოპერაციო პერსონალის მოზიდვასა ან შენარჩუნებაში წარუმატებლობა სერიოზულ უარყოფით გავლენას იქონიებს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე და ოპერაციების შედეგებზე.

კომპანიას დღემდე არ ჰქონია შემთხვევა, რომელიც საქართველოს კანონის და შრომის კოდექსის 49-ე მუხლის თანახმად ჩაითვლებოდა გაფიცვად, სასამართლო პროცესად ან საკონტრაქტო ვალდებულებების შესრულების ნებაყოფლობით უარყოფად.

8.8 ემიტენტის დედა კომპანია სს საქართველოს ბანკის ჯგუფის აქციები სავაჭროდ დაშვებულია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე (LON: BGEO), რაც შესაბამისად გარკვეულ შეზღუდვებსა და მოთხოვნებთან არის დაკავშირებული

ემიტენტის დედა კომპანია „სს საქართველოს ბანკის ჯგუფის“ აქციები სავაჭროდ დაშვებულია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე, რაც გარკვეულ შეზღუდვებსა და მოთხოვნებთან არის დაკავშირებული. არსებობს რისკი, რომ მშობელმა კომპანიამ ვერ მოახერხოს ზემოთაღნიშნული მოთხოვნების დაკმაყოფილება, რაც რეპუტაციულ რისკს შეუქმნის მას და შესაძლოა უარყოფითად აისახოს ემიტენტზეც, როგორც მის შვილობილზე. ასევე, არსებობს რისკი, რომ ჯგუფზე დაწესებულმა შეზღუდვებმა ბირჟისა თუ ინვესტორების მიერ (მაგ: დათქმები სესხებზე, სხვადასხვა პოლიტიკასთან შესაბამისობა (compliance)) გავლენა იქონიოს ემიტენტზე და მის მაჩვენებლებსა თუ გეგმებზე.

ქვემოთ მოცემულია საქართველოს ბანკის ჯგუფის აქციის ფასების ტრენდი (1 ცალი აქციის დღის დახურვის ფასი, ბრიტანულ გირვანქა სტერლინგებში) უკანასკნელი 3 წლის განმავლობაში:

შესათავაზებული ფასიანი ქაღალდებისათვის დამახასიათებელი რისკები

9. ობლიგაციების“ საბაზრო ფასთან, ლიკვიდურობასთან და სარგებელთან დაკავშირებული რისკები

9.1 ობლიგაციების საბაზრო ფასი შეიძლება ცვალებადი იყოს

ობლიგაციების საბაზრო ფასი შეიძლება მნიშვნელოვნად მერყეობდეს ისეთი მიმდინარე ან მოსალოდნელი ცვლილებების საპასუხოდ, როგორებიცაა: კომპანიის საოპერაციო შედეგების ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი ცვლილებები; კომპანიის კონკურენტების საოპერაციო შედეგების ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი ცვლილებები; ბიზნესის არასახარბიელო განვითარება; კომპანიის მარეგულირებელი გარემოს ცვლილება; ფასიანი ქაღალდების ანალიტიკოსის ფინანსური შეფასების ცვლილება; ობლიგაციების დიდი რაოდენობით გაყიდვა ან მოსალოდნელი გაყიდვა; ასევე ბევრი სხვა ფაქტორი, რომელიც კომპანიაზე ახდენს გავლენას, მათ შორის საქართველოს ეკონომიკური და საბაზრო პირობები. გარდა ამისა, ბოლო წლებში გლობალური ფინანსური ბაზრების ფასმა და მოცულობამ მნიშვნელოვანი რყევები განიცადა. თუ ასეთი რამ მომავალშიც განმეორდა, ეს, კომპანიის საქმიანობის, ფინანსური მდგომარეობის და ოპერაციის შედეგების მიუხედავად, უარყოფითად იმოქმედებს ობლიგაციების საბაზრო ფასზე. თუ ობლიგაციების აქტიური სავაჭრო ბაზარი განვითარდება, არანაირი გარანტია არ არსებობს იმისა, რომ საქართველოში თუ სხვაგან განვითარებული მოვლენები არ გამოიწვევს ბაზარზე რყევებს ან ეს რყევები უარყოფით გავლენას არ მოახდენს ლიკვიდურობასა თუ ობლიგაციების ფასზე ან/და ეკონომიკური და საბაზრო პირობები რაიმე სხვა სახის უარყოფით გავლენას არ მოახდენს. თუ ობლიგაციებით ვაჭრობა მათი პირველადი გამოშვების შემდეგ ხდება, შესაძლოა ისინი შეთავაზების ფასთან შედარებით დისკონტირებულ ფასად გაიყიდოს იმ მომენტისათვის არსებული საპროცენტო განაკვეთის, მსგავსი ობლიგაციების ბაზრის, ზოგადი ეკონომიკური პირობების, კომპანიის ფინანსური პირობების ან სხვა ფაქტორების გათვალისწინებით, რომლებიც შესაძლოა არ ექვემდებარებოდეს კომპანიის კონტროლს.

9.2 ობლიგაციებისთვის შესაძლოა არ არსებობდეს აქტიური სავაჭრო ბაზარი

არ არსებობს იმის გარანტია, რომ ობლიგაციების აქტიური სავაჭრო ბაზარი განვითარდება. არც იმის გარანტია არსებობს, რომ განვითარების შემთხვევაში ამგვარი ბაზარი შენარჩუნდება. თუ ობლიგაციების აქტიური სავაჭრო ბაზარი არ განვითარდება ან განვითარდება და არ შენარჩუნდება, ამან შესაძლოა არსებითად უარყოფითად იმოქმედოს ობლიგაციების ბაზარზე ან სავაჭრო ფასსა და ლიკვიდურობაზე ბევრი ფაქტორის გამო, რომელთა გარკვეული ნაწილი შესაძლოა არ ექვემდებარებოდეს კომპანიის კონტროლს. თუ ობლიგაციებით ვაჭრობა მათი პირველადი გამოშვების შემდეგ ხდება, შესაძლოა ისინი გაიყიდოს შეთავაზების ფასთან შედარებით დისკონტირებულ ფასად იმ მომენტისათვის არსებული საპროცენტო განაკვეთის, მსგავსი ობლიგაციების ბაზრის, ზოგადი ეკონომიკური პირობებისა და კომპანიის ფინანსური მდგომარეობის გათვალისწინებით.

2019 წლის განმავლობაში ბაზარზე გამოშვებულ საჯარო კორპორაციულ ობლიგაციებზე ჯამურად განხორციელებული საბირჟო და არასაბირჟო გარიგებების მოცულობა დაახლოებით 29 მლნ აშშ დოლარს აღწევს. ამავე პერიოდში ბაზარზე არსებული ობლიგაციების საშუალო მოცულობა დაახლოებით 103 მლნ აშშ დოლარს აღწევდა. იმავე პერიოდისთვის საქართველოში გამოშვებული ლარის კორპორატიულ ობლიგაციებზე მეორადი გარიგებების მოცულობა ფაქტობრივად 0-ის ტოლია.

9.3 ინვესტირებმა, რომელთა ფინანსური საქმიანობა დენომინირებულია ობლიგაციების ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში ან ფულად ერთეულში, ობლიგაციებზე შესაძლოა მიიღონ ნაკლები პროცენტი ან ძირითადი თანხა, ვიდრე ელიან, გაცვლის კურსებში რყევების ან სავალუტო ოპერაციების რეგულირების შედეგად

კომპანია ობლიგაციებზე პროცენტებსა და ძირითად თანხას გადაიხდის დოლარში. ეს წარმოშობს ვალუტის კონვერტაციასთან დაკავშირებულ გარკვეულ რისკებს, თუ ინვესტორის ფინანსური საქმიანობა ძირითადად დენომინირებულია დოლარისგან განსხვავებულ ვალუტაში ან ფულად ერთეულში (ინვესტორის ვალუტაში). ეს მოიცავს იმის რისკსაც, რომ ვალუტის კონვერტაციის კურსები შესაძლოა მნიშვნელოვნად შეიცვალოს (იგულისხმება ის ცვლილებებიც, რომლებიც შეიძლება გამოიწვიოს ლარის დევალვაციამ ან ინვესტორის ვალუტის რევალვაციამ) და ასევე იმის რისკს, რომ ხელისუფლებამ, რომლის იურისდიქციაშიც არის კომპანიის

ან ინვესტორის ვალუტა, შეიძლება დააწესოს ან შეცვალოს სავალუტო ოპერაციების რეგულირება. ინვესტორის ვალუტის გამყარება ლართან მიმართებით შეამცირებს (i) ობლიგაციებზე ინვესტორის ვალუტის ეკვივალენტურ შემოსავალს, (ii) ობლიგაციებზე გადასახდელი ინვესტორის ვალუტის ეკვივალენტური ძირითადი თანხის ოდენობას და (iii) ინვესტორის ვალუტის ეკვივალენტურ ობლიგაციების საბაზრო ღირებულებას.

ხელისუფლებამ და ფისკალურმა ორგანოებმა შეიძლება დააწესონ (მსგავსი გამოცდილება არსებობს სხვა ქვეყნებშიც) სავალუტო ოპერაციების იმგვარი რეგულირება, რომელიც უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს შესაბამის გაცვლით კურსზე. შედეგად ინვესტორებმა ობლიგაციებზე შესაძლოა მიიღონ ნაკლები პროცენტები ან ძირითადი თანხა, ვიდრე ელიან.

10. ობლიგაციების უფლებებთან დაკავშირებული რისკები

10.1 ობლიგაციები წარმოადგენს კომპანიის არაუზრუნველყოფილ ვალდებულებებს

ობლიგაციებით ნაკისრი კომპანიის ვალდებულებები კომპანიის არაუზრუნველყოფილ ვალდებულებებია. შესაბამისად, ობლიგაციებთან დაკავშირებით კომპანიისთვის წაყენებული ნებისმიერი მოთხოვნა არ იქნება უზრუნველყოფილი და დაკმაყოფილება უზრუნველყოფილი კრედიტორების შემდგომ. კომპანიის უნარი, დააკმაყოფილოს მსგავსი მოთხოვნები დამოკიდებული იქნება, სხვა ფაქტორებთან ერთად, მის ლიკვიდურობაზე, ზოგად ფინანსურ სიძლიერესა და აქტივების მოზიდვის შესაძლებლობაზე.

10.2 ობლიგაციების გასხვისება ექვემდებარება გარკვეულ შეზღუდვებს

ობლიგაციები არ ყოფილა და არ იქნება რეგისტრირებული აშშ-ის 1933 წლის ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონის („აშშ-ის ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონი“) ან რომელიმე შტატის კანონმდებლობის საფუძველზე. პოტენციურ ინვესტორებს არ შეეძლებათ ობლიგაციების შეთავაზება ან რეალიზაცია გარდა იმ შემთხვევებისა, რომლებიც თავისუფლდება აშშ-ის ფასიანი ქაღალდების კანონის და რომელიმე შტატის ფასიანი ქაღალდების კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეგისტრაციის მოთხოვნებისგან ან/და იმ ოპერაციებში, რომლებიც არ ექვემდებარება აღნიშნულ მოთხოვნებს. პოტენციური ინვესტორების ვალდებულებაა, უზრუნველყონ, რომ მათ მიერ ობლიგაციების შეთავაზება და რეალიზაცია შეერთებულ შტატებსა თუ სხვა ქვეყნებში აკმაყოფილებდეს ფასიანი ქაღალდების შესაბამისი კანონმდებლობის მოთხოვნებს.

10.3 მომავალში ობლიგაციების პირობები შეიძლება შეიცვალოს ან უარი ითქვას ობლიგაციების პირობების დარღვევიდან გამომდინარე უფლებებზე

ობლიგაციების პირობები მოიცავს ობლიგაციონერების კრების მოწვევის წესებს, რათა განხილული იქნეს ის საკითხები, რომლებიც ზოგადად გავლენას ახდენს ობლიგაციონერების ინტერესებზე. აღნიშნული პირობები უშვებს განსაზღვრული უმრავლესობის მიერ დანარჩენი ობლიგაციონერებისთვის სავალდებულო გადაწყვეტილების მიღებას, იმ ობლიგაციონერების ჩათვლით, რომლებიც არ ესწრებოდნენ კრებას და რომლებმაც ხმა მისცეს უმრავლესობის წინააღმდეგ. (იხილეთ პროსპექტის თავის „ობლიგაციების გამოშვების პირობები“ ქვეპუნქტი 11. „ობლიგაციონერების კრებები, ცვლილებები და უფლებებზე უარის თქმა“)

10.4 ობლიგაციებს გააჩნია გამოსყიდვის ოფცია (call option) რაც გარკვეული რისკების მატარებელია ინვესტორთათვის.

ობლიგაციებს გააჩნია გამოსყიდვის ოფცია (გამოსყიდვის ოფციის თარიღებია: 2021 წლის 31 აგვისტო, 2022 წლის 28 თებერვალი), რაც გულისხმობს, რომ კომპანიის მხრიდან აღნიშნული ოფციის გამოყენების

შემთხვევაში ობლიგაციონერები მიიღებენ სრულ ძირ თანხასა და გამოსყიდვის ოფციის თარიღისთვის დარიცხულ პროცენტს, რაც ნაკლები იქნება ვიდრე პროცენტი, რომელსაც ობლიგაციონერები მიიღებდნენ ობლიგაციების სრული ხანდაზმის შემთხვევაში.

არსებობს რისკი, რომ ბაზარზე საპროცენტო განაკვეთების შემცირების შემთხვევაში, კომპანიამ შეიძლება აღნიშნული ოფცია გამოიყენოს. ასეთ შემთხვევაში, ობლიგაციონერებს უფრო მცირე საპროცენტო განაკვეთების პირობებში მოუწევთ თანხების რეინვესტირება, რაც გულისხმობს, რომ ისინი ნაკლებ უკუგებას მიიღებენ თავიანთ თანხებზე, ვიდრე მიიღებდნენ ობლიგაციების სრული ხანდაზმის შემთხვევაში.

11. "ობლიგაციების" და მათი ფლობის საკანონმდებლო/მარეგულირებელ ჩარჩოსთან დაკავშირებული რისკები

11.1 საქართველოს კანონმდებლობაში ნებისმიერმა ცვლილებამ მომავალში შეიძლება არსებითად უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ობლიგაციებზე, მათ შორის საქართველოს საფონდო ბირჟაზე მათ რეგისტრაციაზე

ობლიგაციების პირობები და ვადები ეფუძნება წინამდებარე პროსპექტის გამოცემის თარიღისთვის მოქმედ საქართველოს კანონმდებლობას. არ არსებობს რაიმე გარანტია იმისა, თუ რა გავლენას იქონიებს მათზე საქართველოს რომელიმე სასამართლო განჩინება, ცვლილება კანონმდებლობაში ან ადმინისტრაციულ პრაქტიკაში წინამდებარე პროსპექტის შედგენის თარიღის შემდეგ.

მომავალში, ობლიგაციონერების მიერ ობლიგაციებიდან მიღებული შემოსავლის დაბეგვრის რეჟიმის ცვლილებამ შესაძლოა უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ობლიგაციონერების მიერ მისაღებ წმინდა შემოსავლის ოდენობაზე.

ფასიანი ქაღალდების კანონმდებლობაში შესაძლოა განხორციელდეს ცვლილებები, მათ შორის გამორიცხული არ არის შევიდეს ისეთი სახის ცვლილებებიც, რომლებმაც შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს ობლიგაციების ემისიებზე, მათ რეგისტრაციაზე, განთავსებებზე, საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ დაშვებაზე, ასევე გარიგებების დადების და ანგარიშწორების პროცედურებზე როგორც საბირჟო ასევე არასაბირჟო მეორად ბაზარზე.

11.2 ინვესტორები უნდა დაეყრდნონ რეგისტრატორის, ობლიგაციონერების წარმომადგენლის და, შესაბამის შემთხვევებში, ობლიგაციების ნომინალური მფლობელის პროცედურებს

კომპანია ობლიგაციებთან დაკავშირებულ გადასახდელებს გადაუხდის ობლიგაციონერებს და ობლიგაციების ნომინალურ მფლობელებს, რომლებიც რეგისტრირებულნი არიან რეგისტრატორის მიერ წარმოებულ რეესტრში (ობლიგაციების პირობებში განსაზღვრული თარიღისათვის). ობლიგაციებთან დაკავშირებული გადასახდელების მიღებისას ობლიგაციონერი უნდა დაეყრდნოს რეგისტრატორის და, შესაბამის შემთხვევებში, ნომინალური მფლობელის პროცედურებს. კომპანია არ კისრულობს არანაირ პასუხისმგებლობას ჩანაწერების სიზუსტეზე ან ობლიგაციების ბენეფიციარების მიერ თანხის მიღებაზე. ასევე აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ანგარიშსწორების დროს ემიტენტი პასუხისმგებლობას არ იღებს სხვა პირის მიერ დაშვებულ შეცდომაზე.

11.3 ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდება გულისხმობს ინვესტიციის კანონიერებასთან დაკავშირებული მოსაზრებების გათვალისწინებას

ცალკეული ინვესტორების საინვესტიციო საქმიანობა ექვემდებარება ინვესტიციების კანონიერების მარეგულირებელ კანონმდებლობასა და ნორმატიულ აქტებს, ან ცალკეული უწყებების ზედამხედველობას ან რეგულირებას. ყველა პოტენციურმა ინვესტორმა კონსულტაციები უნდა გაიაროს საკუთარ იურიდიულ მრჩეველთან იმის გადასაწყვეტად, თუ რამდენად და რა მოცულობით (i) არის ობლიგაციები მათთვის

კანონიერი კაპიტალდაბანდება, (ii) შეიძლება ობლიგაციების გამოყენება გირაოს სახით სხვადასხვა ტიპის კრედიტის უზრუნველსაყოფად და (iii) ეხება სხვა შეზღუდვები ობლიგაციების შეძენას ან დაგირავებას. ფინანსურმა ინსტიტუტებმა კონსულტაციები უნდა გაიარონ საკუთარ იურიდიულ მრჩეველებთან ან შესაბამის მარეგულირებლებთან იმის დასადგენად, თუ როგორ კლასიფიცირდება ობლიგაციები მინიმალური სარეზერვო მოთხოვნების ან მსგავსი რეგულაციების მიზნებისათვის.

შეთავაზების მიზნები და მოზიდული სახსრების გამოყენება

ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებული წმინდა შემოსავალი გამოყენებული იქნება 2017 წლის 29 აგვისტოს გამოშვებული ობლიგაციების (ISIN: GE2700603535) რეფინანსირებისთვის, რომელთა გადახდის ვადაა 2020 წლის 29 აგვისტო.

სარეგისტრაციო დოკუმენტი

დოკუმენტის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირები

ელდარ ახვლედიანი - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორი

გიორგი ჯღარკავა - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე

პასუხისმგებელი პირების განცხადება

პასუხისმგებელი პირები აცხადებენ, რომ „სარეგისტრაციო დოკუმენტში წარმოდგენილ ინფორმაციაში შესულია მათთვის ცნობილი ყველა არსებითი ფაქტი და ადგილი არ ჰქონია ისეთი ინფორმაციის გამოტოვებას, რაც გავლენას მოახდენდა პროსპექტის შინაარსზე.“

ემიტენტის ფინანსური აუდიტორი

ემიტენტის ფინანსური აუდიტორია შპს „იუაი“. საიდენტიფიკაციო კოდი: 204441158. მისამართი: საქართველო, ქ. თბილისი, ძველი თბილისის რაიონი, ვ. აფხაზის ქუჩა N44. ელ-ფოსტა: info@ge.ey.com

წარმოდგენილი პერიოდების მანძილზე არ მომხდარა კომპანიის ფინანსური აუდიტორის ცვლილება.

მესამე პირები ან ექსპერტები

კომპანიის უძრავ და მოძრავ აქტივებს 2019 წლიდან „ქუშმან ენდ ვეიქფილდი“ (შპს ვერიტას ბრაუნ კაუკაზუს) აფასებს. კომპანიის მისამართია : ვაჟა ფშაველას გამზ. 71, 0186, თბილისი საქართველო. ტელ: +995 32 2 47 48 49. ვებ-გვერდი: cushwake.ge

აღნიშნული კომპანიის მმართველი პარტნიორია ნინა ყიფიანი. მას 12 წელზე მეტი გამოცდილება აქვს უძრავი ქონების გაყიდვებსა და ლიზინგში. ნინას უმაღლესი განათლება მიღებული აქვს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ბიზნესის ადმინისტრირების მიმართულებით.

კომპანიის შეფასების დეპარტამენტის უფროსია გიორგი ბუიგლიშვილი, რომელსაც ამ სფეროში მუშაობის 12 წლიანი გამოცდილება აქვს. მას ასევე გააჩნია მაგისტრის ხარისხი ეკოლოგიურ ეკონომიკაში წმინდა ანდრია პირველწოდებულის ქართული უნივერსიტეტისგან.

2019 წლამდე კომპანიის უძრავ და მოძრავ აქტივებს “ქართული საშემფასებლო კომპანია“ აფასებდა მისი წარმომადგენლების გიორგი ლეჟავასა და ლაშა ლეჟავას მეშვეობით. კომპანიის მისამართია: მარშალ გელოვანის გამზ. 2, 0159, თბილისი, საქართველო. ტელ: +995 32 2 37 44 61. ვებ-საიტი: valuation.ge

ინფორმაცია ემიტენტის შესახებ

კომპანია 2001 წელს დააარსა „თბილუნისერსალბანკმა“ და პირველი ქართული კომპანია იყო, რომელმაც ლიზინგის მომსახურების სახით მსურველებს დაფინანსების ალტერნატიული წყარო შესთავაზა სესხებისგან განსხვავებით. 2005 წელს ის საქართველოს ბანკის შვილობილი კომპანია გახდა ორი ბანკის შერწყმის შედეგად.

2015 წლის აგვისტოში, რეორგანიზაციის შედეგად, სს "ბიჯი ფაინენშელი" გამოეყო სს "საქართველოს ბანკს" და შპს "საქართველოს სალიზინგო კომპანიის" 100% -იანი წილის მფლობელი გახდა. 2017 წლის ივნისში კომპანიის 100% წილი სს „საქართველოს ბანკმა“ გადაიფორმა.

2015 წლის აპრილში კომპანიამ იყიდა შპს „პრაიმ ლიზინგის“ 100% იანი წილი, რომლის სალიზინგო პორტფელი დაახლოებით 2 მილიონ ლარს შეადგენდა. პორტფელის გადაწერა ეტაპობრივად ხდებოდა საქართველოს სალიზინგო კომპანიის ბალანსზე. დღეისთვის პრაიმ ლიზინგის პორტფელი განულებულია.

ამჟამად კომპანიას 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით ჰყავს 89 თანამშრომელი, საიდანაც 16 თანამშრომელი ჰყავს “ტურბოს” ოფისებში გადანაწილებული: თბილისში, რუსთავეში, ზუგდიდში, ბათუმსა და ქუთაისში. კომპანიის მთავარი მომხმარებლები მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები და საცალო მომხმარებლები არიან, მას ჰყავს, აგრეთვე, რამდენიმე მსხვილი მომხმარებელი. კომპანიის პროდუქცია მიზნად ისახავს სხვადასხვა მომხმარებელთა საჭიროებების დაკმაყოფილებას.

კომპანია რეგისტრირებულია საქართველოში შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ფორმით და საქმიანობას ახორციელებს საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით. კომპანიის საიდენტიფიკაციო კოდია 204972155. მის: პეტრე მელიქიშვილის გამზირი N8ა/ერეკლე ტატიშვილის ქუჩა N1, თბილისი, საქართველო. ტელეფონი: +995 532 444444; ვებ გვერდი: www.leasing.ge

კაპიტალიზაცია და დავალიანება

კაპიტალიზაციისა და დავალიანების სტრუქტურა შესაბამისი პერიოდების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში:

(000' ლარი)	31-05-20 არააუდირებული	31-12-19 აუდირებული	31-12-18 აუდირებული
ვალდებულებები:			
მიღებული სესხები	91,138	86,170	55,292
გამოშვებული ობლიგაციები	80,537	72,539	36,941
სულ პროცენტული ვალდებულებები	171,675	158,709	92,232
კაპიტალი:			
საწესდებო კაპიტალი	3,180	3,180	3,180
დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	15,245	15,188	15,030
გაუნაწილებელი მოგება/(აკუმულირებული ზარალი)	3,238	6,581	2,714
სხვა რეზერვი	(596)	(452)	(279)
მთლიანი კაპიტალი	21,207	24,497	20,645
მთლიანი კაპიტალიზაცია	192,742	183,206	112,877

ახალი 10,000,000 დოლარიანი ემისიის შედეგად (რომელიც გამოყენებული იქნება 2017 წლის 29 აგვისტოს გამოშვებული 10,000,000 დოლარი ობლიგაციების (ISIN: GE2700603535) რეფინანსირებისთვის) კაპიტალიზაციისა და დავალიანების სტრუქტურაში ცვლილებები არ იქნება.

31 მაისიდან 10 ივლისამდე პერიოდში, კომპანიამ დამატებით აიღო სესხები შემდეგი ბანკებისგან: იშ ბანკი 1,120,000 ლარი. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით კომპანიის სასესხო ვალდებულებების ჩაშლა შემდეგნაირია:

მსესხებლის დასახელება	ვალუტა	დარჩენილი ვადა	ძირი	დარიცხული პროცენტი
საქართველოს ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-3 წელი	19,655	41
ბაზის ბანკის სესხი	ლარი	<1 წელი	7,000	13
ქართუ ბანკის სესხი	ლარი	<1 წელი	10,000	53
ხალიკ ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-2 წელი	8,285	87
იშ ბანკის სესხი	ლარი	0-2 წელი	11,457	36
ლიბერთი ბანკის სესხი	ლარი	0-2 წელი	10,329	175
პაშა ბანკის სესხი	ლარი/ევრო	<1 წელი	10,518	56
ვითიბი ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-2 წელი	13,408	25
ობლიგაციები	აშშდ	0-2 წელი	79,190	1,347
სულ პროცენტული ვალდებულებები			169,842	1,833

კომპანიის სესხები ვალუტებისა და სესხის გადახდის ტიპის მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

ვალუტა/სესხი ტიპი	ბუღეტი	ნაწილობრივ ამორტიზირებადი	ამორტიზირებადი	სულ
ლარი	49,332	-	11,493	60,825
აშშდ	88,697	-	-	88,697
ევრო	20,224	1,929	-	22,153
სულ	158,253	1,929	11,493	171,675

კომპანიის სესხები ვალუტებისა და სესხის გადახდის პერიოდების (წელი) მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

ვალუტა/ვადა	0-1	1-3	3+
ლარი	48,566	12,259	-

აშშდ	40,750	47,949	-
ევრო	21,367	786	-
სულ	110,683	60,992	-

სესხების საპროცენტო განაკვეთები ვალუტებისა და საკონტრაქტო ვადიანობის მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

სესხის ვალუტა	საპროცენტო განაკვეთის დიაპაზონი
მოკლევადიანი ლარი	10.75%-16.00%
გრძელვადიანი ლარი	10.50%-12.00%
მოკლევადიანი აშშ დოლარი	6.60%-7.00%
გრძელვადიანი აშშ დოლარი	6.50%-7.50%
მოკლევადიანი ევრო ⁶	4.6%-6.5%
გრძელვადიანი ევრო	5.20%

მოკლევადიან და გრძელვადიან სესხებს შორის საპროცენტო განაკვეთების სხვადასხვაობა გამოწვეულია სხვადასხვა ბანკთან განსხვავებულ პერიოდში გაფორმებული ხელშეკრულებებით. დოლარისა და ევროს მაღალგანაკვეთიან სესხებზე კონტრაქტები გაფორმდა 3 წლის წინ, მათ ვადის გასვლამდე დარჩენილი აქვთ ერთ წელზე ნაკლები, შესაბამისად არიან მოკლევადიან ვალდებულებებში. ხოლო მოკლევადიანი ლარის სესხზე პროცენტის 16%-მდე ზრდა გამოწვეულია პანდემიის პერიოდში განხორციელებული როლოვერით.

ფინანსურ ვალდებულებებზე საპროცენტო განაკვეთები სხვადასხვა ვალუტების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

	31-05-20	31-12-19	31-12-18
ლარი	11.45%	11.06%	11.11%
აშშდ	7.80%	7.70%	7.47%
ევრო	5.36%	5.12%	5.35%

კომპანია მუდმივად ცდილობს დაფინანსების წყაროების დივერსიფიკაციას.

2017 წლის აგვისტოში კომპანიამ 10 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603535) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები გამოუშვა და სრულად განათავსა, ფიქსირებული კუპონის 7% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2020 წლის 31 აგვისტოს.

2018 წლის ივნისში კომპანიამ ასევე გამოუშვა 5 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603659) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები, ფიქსირებული კუპონის 6.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 22 ივნისს, თუმცა ამ ობლიგაციების სრული განათავსება არ მომხდარა და ჯამურად 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით განათავსებული იყო 4,933 ცალი, 4.93 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების

⁶ მოკლევადიანი ევრო გულისხმობს საკრედიტო ხაზს საქართველოს ბანკისგან, რომელსაც კომპანია მოკლევადიანი ლიკვიდურობის სამართავად იყენებს

ობლიგაციები.პროსპექტის შედგენის თარიღისთვის გამოსყიდული იყო 38 ცალი ობლიგაცია და დარჩენილია 4,895 ცალი, ანუ 4,89 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ობლიგაციები.

კომპანიამ 2019 წლის 7 აგვისტოს გამოუშვა 10,000,000 (ათი მილიონი) დოლარის (ISIN GE2700603840) ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე კუპონური ობლიგაციები, 7.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 9 აგვისტო.

2020 წელს კომპანია ინტენსიურად მუშაობს კრედიტორებთან ახალი დაფინანსების მიღების და არსებული საკრედიტო ხაზების პირობების გადახედვის მიზნით.

2020 წელს იანვარი-მაისის პერიოდში, კომპანიამ ა) ადგილობრივი ბანკებისგან აიღო ახალი სესხები, ჯამში 10 მლნ ლარის ოდენობით; და ბ) გააკეთა ვადადამდგარი როლოვერები ჯამში 28,127,406 ლარის ოდენობით.

კომპანია 2020 წლის ივნისი-დეკემბრის პერიოდის როლოვერებზე მუდმივ მოლაპარაკებებს აწარმოებს არსებულ კრედიტორებთან, რისთვისაც უკვე მიღებული აქვს წერილობითი თანხმობა (LOL) ჯამურად 30,437,795 ლარის ოდენობით ვალდებულებების დაროლოვერებასთან დაკავშირებით შესაბამისი დეპარტამენტების დადასტურების შემდეგ, საიდანაც 10,518,279 ლარის ოდენობის ვალდებულებების დაროლოვერება უკვე განხორციელდა 2020 წლის ივლისის თვეში.

ასევე, კომპანია ადგილობრივ ბანკებთან და საერთაშორისო ფინანსურ ინსტიტუტებთან კომუნიკაციის დამასრულებელ ფაზაში იმყოფება დამატებითი სახსრების მოზიდვასთან დაკავშირებით.

კომპანიამ მხარდამჭერი წერილი მიიღო საქართველოს ბანკისგან („მშობელი კომპანია“) 2020 წლის 26 ივნისს, რომელშიც განსაზღვრული იყო, რომ მშობელ კომპანიას განზრახული აქვს მხარდაჭერა გაუწიოს კომპანიის ოპერაციებს უახლოეს მომავალში, კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების გამოშვების თარიღიდან სულ მცირე 12 თვის განმავლობაში და საჭიროების შემთხვევაში მას ფინანსებიც გამოუყოს. კომპანიის ხელმძღვანელობის შეფასებით, მშობელი კომპანია ფლობს შესაბამისი ოდენობით რესურსებს საჭიროების შემთხვევაში კომპანიისთვის ფინანსური მხარდაჭერის გასაწევად.

ძირითადი საქმიანოზა

კომპანია მომხმარებლებს სთავაზობს სხვადასხვა ტიპის პროდუქტებს, რომლებიც მორგებულია სხვადასხვა სეგმენტზე. კომპანიას აქვს სპეციფიკური პროდუქტები როგორც მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესებისთვის, ასევე მცირე და მაღალშემოსავლიანი ფიზიკური პირებისთვის. მაგალითად, 2015 წელს კომპანიამ შპს „კავკასუს ავტო იმპორტთან“ თანამშრომლობით შეიმუშავა საკმაოდ ხელსაყრელი პროდუქტი მეორადი ავტომობილების მომხმარებლებისათვის. 2017 წლის სექტემბრიდან, კომპანიამ დაიწყო კიდევ ერთი ახალი პროდუქტის შეთავაზება დაბალშემოსავლიანი სეგმენტისთვის - ლომბარდული ტიპის დაფინანსების სახით. 2019 წელს კი მოხდა აღნიშნული პროდუქტის ცვლილება იმისათვის, რომ კომპანიას შეძლებოდა ბაზარზე არსებული ნებისმიერი ფიზიკური პირისათვის მათი საკრედიტო რისკიანობიდან გამომდინარე საუკეთესო პირობის შეთავაზება ავტო ლიზინგზე.

კომპანიის პროდუქტები	სალიზინგო თანხა (აშშ\$)	თანადაფინანსება	ლიზინგის ვადა	%	სხვა მოთხოვნები	შენიშვნები
ფინანსური ლიზინგი, უკულიზინგის ჩათვლით (ძირითადი პირობები)	მინ. 5,000	მინ. 10%	მაქს. 5 წელი	მინ. 19% GEL 15% USD 12%EUR	მისაღები აქტივი; აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება; ზოგადი ფინანსური მდგომარეობა; დაზღვევა;	ყველაზე გავრცელებული ფინანსური პროდუქტი მსოფლიოს მასშტაბით
ავტოლიზინგი კომპანიებისთვის (ახალი და მეორადი მანქანები)	მინ. 2,000	მინ. 10%	მაქს. 5 წელი	მინ. 19% GEL 15% USD 12%EUR	ავტოლის მისაღები გამოყენება; დაზღვევა; მისაღები საკრედიტო რეიტინგი;	
საოპერაციო ლიზინგი	მინ. 5,000	0-10%	24-36 თვე	მინ. 21% GEL 15% USD 12% EUR	მისაღები საკრედიტო რეიტინგი; ზოგადი ფინანსური მდგომარეობა; აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება; დაზღვევა;	ფიზიკური და იურიდიული პირებისათვის; ნაკლებად პოპულარული და განვითარებული პროდუქტი ამ დროისათვის;
საგალო ავტოლიზინგი	მინ. 1,000	მინ. 10%	მაქს. 5 წელი	მინ. 21% GEL 15% USD 12% EUR	მისაღები საკრედიტო რეიტინგი; მისაღები აქტივი; აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება; დაზღვევა;	
საგალო ავტოლიზინგი (ავტომარტივი – მანქანების იმპორტი)	მინ. 1,000	10%	მაქს. 5 წელი	მინ. 21.5% GEL	მისაღები საკრედიტო რეიტინგი; მისაღები აქტივი; აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება; დაზღვევა;	მსუბუქი ავტომობილების იმპორტის პირველი დაფინანსება საუკეთესო პირობებით ბაზარზე.
ტურბო ლიზინგი (ყველა რისკ კატეგორიის კლიენტისათვის)	მინ. 1,000	მინ. 20%	მაქს. 5 წელი	მინ. 25% GEL	მისაღები საკრედიტო რეიტინგი; მისაღები აქტივი; აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება;	კომპანიას 5 სხვადასხვა ქალაქში აქვს შესაბამისი სერვის ცენტრები გახსნილი

					დაზღვევა;	ყველა კატეგორიის კლიენტზე მაქსიმალურად მორგებული პირობებით დაფინანსება
--	--	--	--	--	-----------	---

სპეციალიზებული პროგრამული უზრუნველყოფა

კომპანია იყენებს სპეციალიზებულ პროგრამულ უზრუნველყოფას (Microsoft Dynamics NAV). აღნიშნული პროგრამული უზრუნველყოფა მოიცავს ლიზინგს, ფასს და საგადასახადო აღრიცხვას, ადამიანურ რესურსებთან დაკავშირებულ ფუნქციებს.

ბიზნესის უწყვეტობის პოლიტიკა

კომპანიას აქვს ბიზნესის უწყვეტობისა და უბედური შემთხვევისგან აღდგენის გეგმა, რომელიც განსაზღვრავს პროცედურებსა და იმ ღონისძიებების ერთობლიობას, რომელმაც კრიზისული სიტუაციის დაფიქსირების შემთხვევაში უნდა უზრუნველყოს კომპანიის კრიტიკული ბიზნეს პროცესების უწყვეტობის შენარჩუნება, ხოლო შეჩერების შემთხვევაში უმოკლეს ვადაში მათი აღდგენა.

ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის არსებობა და მისი რეგულარული ტესტირება კომპანიისთვის არის გარანტი იმისა, რომ კრიზისულ სიტუაციებში თავიდან იქნება აცილებული გაუთვალისწინებელი სირთულეები და კომპანია შეძლებს დაკისრებული ფუნქციების და საქმიანობის მოკლე პერიოდში აღდგენას და შეუფერხებელ შესრულებას.

კომპანიის ბიზნეს უწყვეტობის გეგმის დოკუმენტში აღწერილი პრინციპები ეფუძნება ბიზნეს უწყვეტობის მართვის ISO22301 სტანდარტს.

აღნიშნული გეგმა მოიცავს გლობალურ და ლოკალურ საფრთხეების.

გლობალური საფრთხეებად მიჩნეულია შემდეგი მოვლენები: საომარი მდგომარეობა, სტიქიური უბედურებები, პანდემია, სხვა მოვლენები, რომლებმაც შეიძლება გამოიწვიოს კომპანიის საქმიანობაში მნიშვნელოვანი შეფერხებები.

ლოკალურ საფრთხეებად მიჩნეულია ისეთი მოვლენები, რომლებიც წარმოიშობა კომპანიის შიგნით და არ სცილდება კომპანიის ფუნქციონირების არეალს. ასეთებია: ხანძარი, მძევლად აყვანა, დანაღმვა, მომწამვლელი გაზი, გაფიცვები, საბოტაჟი, სრულიად საიდუმლო და მკაცრად კონფიდენციალური ინფორმაციის გაჟონვა/მოპარვა, კიბერ შეტევა, IT სისტემების და პროგრამების გათიშვა და სხვა მოვლენები, რომლებმაც შეიძლება გამოიწვიოს კომპანიის საქმიანობაში მნიშვნელოვანი შეფერხებები.

ბიზნესზე ზემოქმედების ანალიზის შედეგად, ხორციელდება ბიზნეს პროცესების რისკების შეფასება და მათი კრიტიკულობის დადგენა.

ბიზნესის უწყვეტობის გეგმით განსაზღვრულია კრიტიკული ობიექტებისათვის მათში განთავსებული ბიზნეს ფუნქციებისათვის სარეზერვო ლოკაციით მათი უზრუნველყოფის გეგმა.

კრიზისის მართვის კომიტეტი შექმნილია ბიზნესის უწყვეტობის მართვის პოლიტიკის შესაბამისად და პასუხისმგებელია კრიზისული სიტუაციის მართვაზე. აღნიშნული კომიტეტი ვალდებულია:

- შეაფასოს მიმდინარე მოვლენა როგორც კრიზისული სიტუაცია;
- მიიღოს გადაწყვეტილება ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის ამოქმედებაზე;
- მიაწოდოს ინფორმაცია შესაბამის თანამშრომლების ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის ამოქმედების თაობაზე;
- მართოს კომპანია კრიზისულ სიტუაციაში;
- დაამყაროს კონტაქტი სახელმწიფო სტრუქტურებთან;
- მიიღოს გადაწყვეტილება სარეზერვო ლოკაციის ამოქმედების შესახებ;
- შექმნას საგანგებო სიტუაციების მართვის შტაბი;
- მიაწოდოს ინფორმაცია შექმნილ სიტუაციაზე კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოს.

ბიზნესის უწყვეტობის გეგმა მოიცავს რეაგირების რამდენიმე ფაზას:

- მოვლენის დაფიქსირება და მისი კვალიფიკაცია კრიზისულ სიტუაციად;
- ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის ამოქმედებაზე გადაწყვეტილების მიღება;
- BCP გეგმის ამოქმედებისათვის მომზადების პერიოდი;
- ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის მოქმედების პერიოდი;
- სრული აღდგენის ფაზა, ძირითად პროცესზე სრული დატვირთვით გადასვლა;

სალიზინგო აქტივების მართვის პოლიტიკა

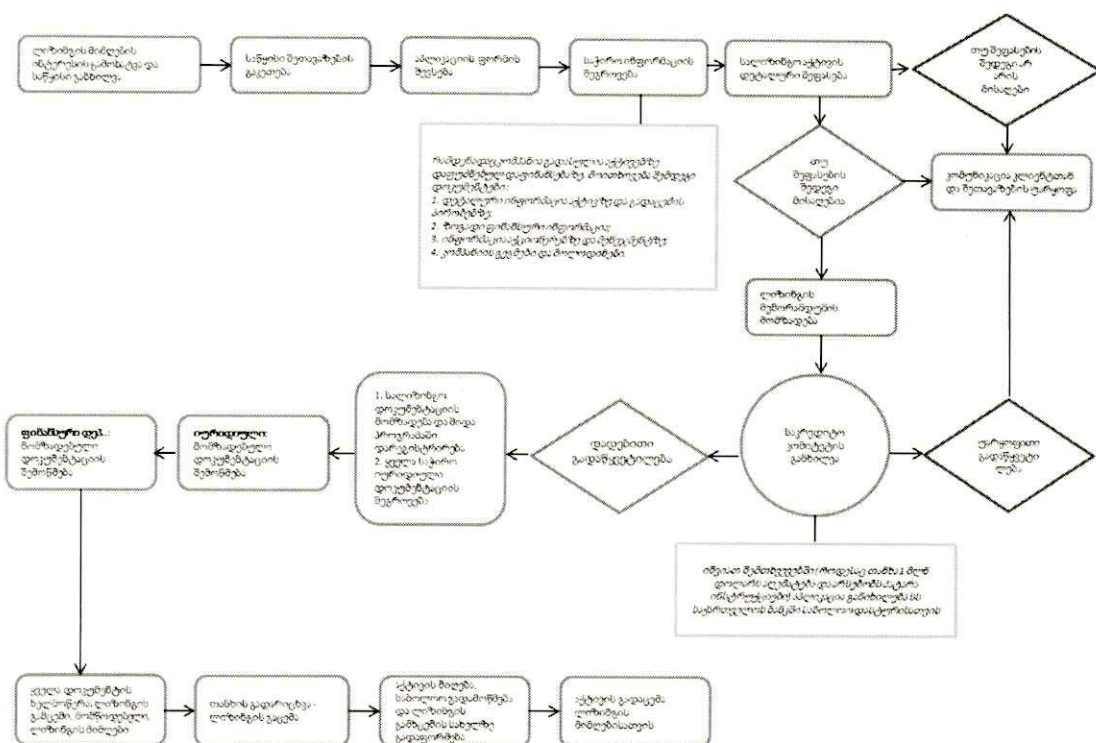
კომპანიისთვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სალიზინგო აქტივების ეფექტურ მართვას, რისთვისაც კომპანიას ყავს მაღალკვალიფიციური გუნდი და შემუშავებული აქვს ეფექტური პროცესები სალიზინგო აქტივების მიმართულებით რისკიანობის მაქსიმალურად დაბალ დონეზე შესანარჩუნებლად.

კომპანიის სალიზინგო აქტივების მართვის პოლიტიკა შემდეგნაირია:

- ყველა აქტივი ფასდება ინდივიდუალურად, ლიზინგის გაცემამდე
- ლიზინგის გაცემის შემდეგ ხდება აქტივების მონიტორინგი - 6 თვეში ერთხელ, რიგ შემთხვევებში (კომიტეტის გადაწყვეტილებით) ნაკლები პერიოდულობით. გარდა მსუბუქი ავტომობილებისა, რადგან არ არის ხშირად გადამოწმების საჭიროება თუ კლიენტს ყოველთვიური გადასახადის გადახდის შეფერხება არ აქვს
- ყველა აქტივი სურათდება და მონიტორინგის აქტებთან ერთად ინახება კომპანიაში
 - მონიტორინგის დროს ასევე ხდება პრობლემის დაფიქსირება ასეთის არსებობის შემთხვევაში, მაგ.: თუ კლიენტი არღვევს ექსპლუატაციის პირობებს, თუ აქტივი მოსალოდნელზე გაცილებით უარეს მდგომარეობაშია და ა.შ.
- ლიზინგის გაპრობლემების შემთხვევაში, ჩამორთმეული აქტივი სურათდება, აღიწერება და გადადის საწყობში
- ყველა აქტივი დაზღვეულია (მათ შორის რისკიან კლიენტებზე აქტივები დაზღვეულია „გაუჩინარების რისკზე“, რაც იმას ნიშნავს, რომ იმ შემთხვევაში, თუ 3 თვეში ვერ მოხდება აქტივის მოძიება, სადაზღვეო კომპანია ანაზღაურებს მთლიან თანხას)

ლიზინგის პოლიტიკა და პროცედურები

პროექტის დამტკიცებისა და გაცემის პროცედურა შემუშავდა მომხმარებლის უკეთ მომსახურების, მომსახურების სტანდარტიზაციის და საოპერაციო საქმიანობიდან გამომდინარე რისკების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით. ეს პროცედურა მოიცავს შიდა და სამეთვალყურეო ზედამხედველობას, სპეციალური პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვას და რამდენიმე საფეხურიან კონტროლს, რათა თავიდან იქნეს აცილებული შეცდომები ან / და თაღლითობა.

პროექტის მონიტორინგის პროცედურა ორი კომპონენტისგან შედგება:

- ლიზინგის **ფინანსური მონიტორინგი**, რომელიც შერჩევით და იშვიათად გამოიყენება, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ლიზინგის გამცემს ეჭვები აქვს ლიზინგის მიმღების ფინანსურ სტაბილურობასთან დაკავშირებით და მნიშვნელოვან რისკებს ხედავს ლიზინგის დაფარვის კუთხით. აღნიშნული მონიტორინგი ითვალისწინებს გირაოების, საგადასახადო ვალდებულებების, გაყიდვების მონაცემების შემოწმებას და სხვა. ფინანსურ მონიტორინგს ლიზინგის მენეჯერი ატარებს კომიტეტის მოთხოვნის შესაბამისად;
- **ტექნიკური მონიტორინგი** მიზნად ისახავს უზრუნველყოფის სალიზინგო აქტივების მდგომარეობის გადმოწმება და მათი მიმდინარე ღირებულების დადგენა. ლიზინგის აქტივის მონიტორინგი ტარდება ყოველ 6 თვეში ერთხელ (არის გამონაკლისებიც როდესაც მონიტორინგი ტარდება უფრო მაღალი სიხშირით) ლიზინგის დაწყებიდან თუ საგანგებო გარემოებების გამო არ გახდება საჭირო დაუგეგმავი

მონიტორინგის ჩატარება. მონიტორინგი, როგორც წესი, გაუფრთხილებლად ტარდება, ხოლო ლიზინგის გამცემის წარმომადგენელს გარანტირებული წვდომა აქვს აქტივზე, რაც უზრუნველყოფილია ლიზინგის ხელშეკრულების პირობებით. ტექნიკურ მონიტორინგს კომპანიის ექსპერტთა ჯგუფი ატარებს.

- ფიზიკურ პირებზე გაცემულ ლიზინგებზე არ ხდება აქტივების (მსუბუქი ავტომობილების) მონიტორინგი.

ვადაგადაცილებული პორტფელის მართვის პროცედურა ადგენს ვადაგადაცილებული გადახდების მართვის წესებს, შესაბამის ზომებს და ხაზს უსვამს ადრეული რეაგირების და ლიზინგის მიმღებთან მჭიდრო ურთიერთქმედების მნიშვნელობას, რომ შემცირდეს ტექნიკური, ფინანსური და სასამართლო დავების რისკები.

თავდაპირველად ლიზინგის მენეჯერი ურევავს ლიზინგის მიმღებს და ატყობინებს გადახდის შესახებ გადახდის თარიღამდე 1 ან 2 დღით ადრე. (ავტომატური SMS შეტყობინების სისტემა 2018 წლის მეოთხე კვარტალში დაინერგა) იმ შემთხვევაში, თუ კლიენტი არ ახორციელებს სათანადო გადახდას კომპანია შემდეგ პროცედურებს მიმართავს:

ვადაგადაცილების დღიური მონიტორინგი	დღეები	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
ლიზინგის გამცემი ავზავნის ფორმალურ წერილს ლიზინგის მიმღებთან ვადაგადაცილებული გადასახადის შესახებ	3-5 დღე																				
ლიზინგის მიმღები იღებს ყოველდღიურ მესხენებას ვადაგადაცილებული გადახდებთან დაკავშირებით	1-45 დღე																				
ლიზინგის მენეჯერი მუშაობს ლიზინგის მიმღებთან რათა გამოიკლიოს ვადაგადაცილების მიზეზები	5 -45 დღე																				
პრობლემური ლიზინგის პორტფელის მენეჯერი იწყებს მუშაობას შემთხვევაზე	45-90 დღე																				
ლიზინგის გამცემი იღებს გადაწყვეტილებას რომ დაიბრუნოს აქტივი	90 + დღე																				

რეზერვირების პროცედურა

კომპანიის სალიზინგო მოთხოვნების რეზერვირების მეთოდოლოგია სრულად ეფუძნება საერთაშორისო ფინანსური რეპორტირების სტანდარტებს (IFRS 9), რაც გულისხმობს, რომ მეთოდოლოგია და კალკულაცია დამოკიდებულია სამომავლო დაშვებებსა და ტენდენციებზე.

რეზერვირების მიზნებისთვის კომპანია სალიზინგო პორტფელს ყოფს 2 ნაწილად (იურიდიული და ფიზიკური პირები), რომლებიც თავის მხრივ ასევე ორ-ორ კატეგორიად იყოფიან:

- იურიდიული პირები:
 - სამშენებლო სექტორი;
 - იურიდიული პირები. გარდა სამშენებლო სექტორისა;
- ფიზიკური პირები:
 - ტურბო;
 - ფიზიკური პირები, გარდა ტურბოსი;

ოთხივე კატეგორიისთვის კომპანია იყენებს კოლატერალიზირებულ მიდგომას, რაც ნიშნავს, რომ თითოეული სალიზინგო პროექტისთვის კომპანია აფასებს გალიზინგებული აქტივის ღირებულებას და ადარებს ლიზინგის დებიტორულ დავალიანებას, მათ შორის სხვაობას კი ამრავლებს პროექტის დეფოლტის ალბათობაზე.

პროექტის დეფოლტის ალბათობის დაანგარიშება ხდება უკანასკნელი სამი წლის სტატისტიკით, რაც თავისმხრივ კორექტირდება სამომავლოდ კლიენტების შესაძლო გადახდის უნარიანობის ალბათობით.

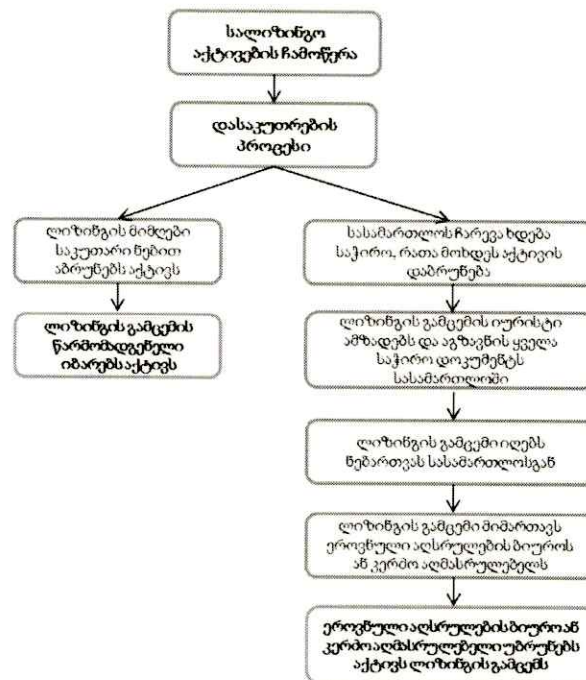
რეზერვების მიზნებისთვის ოთხივე კატეგორიის დეფოლტის ალბათობის დათვლის პრინციპი არის მსგავსი, თუმცა განსხვავდება სტატისტიკური მონაცემები და შესაბამისად მიღებული დეფოლტის ალბათობებიც.

სამომავლოდ კლიენტების შესაძლო გადახდისუნარიანობის ალბათობის დათვლა ხდება ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებული მაკროეკონომიკური პროგნოზების მიხედვით. კერძოდ, როგორც იურიდიული, ისე ფიზიკური პირებისთვის, ხდება კორელაციის დადგენა ისტორიული დეფოლტის ალბათობასა და მაკროეკონომიკურ შედეგებს შორის. მიღებული კორელაციისა და პროგნოზირებული მაკროეკონომიკური პარამეტრების მიხედვით დგინდება სამომავლოდ კლიენტების შესაძლო გადახდისუნარიანობის ალბათობა.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სალიზინგო პორტფელის რეზერვმა შეადგინა 2,415 ათასი ლარი, (2018: 1,139 ათასი ლარი), 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით კი 5,449 ათასი ლარი. (ეს რიცხვი გამოყვანილია კომპანიის მენეჯმენტის მიერ და დაფუძნებულია სუბიექტურ დაშვებებზე. ამ რიცხვის გადამოწმება აუდიტორის მიერ არ მომხდარა).

აქტივებზე საკუთრების უფლების აღდგენის პროცედურა

აქტივზე საკუთრების უფლების აღდგენა ხდება მაშინ, როდესაც ლიზინგის მიმღებს აღარ შეუძლია გადახდა და ლიზინგის გამცემი (კომპანია) გადაწყვეტს, რომ აღიდგინოს აქტივზე საკუთრების უფლება.

ძირითადი ბაზრები

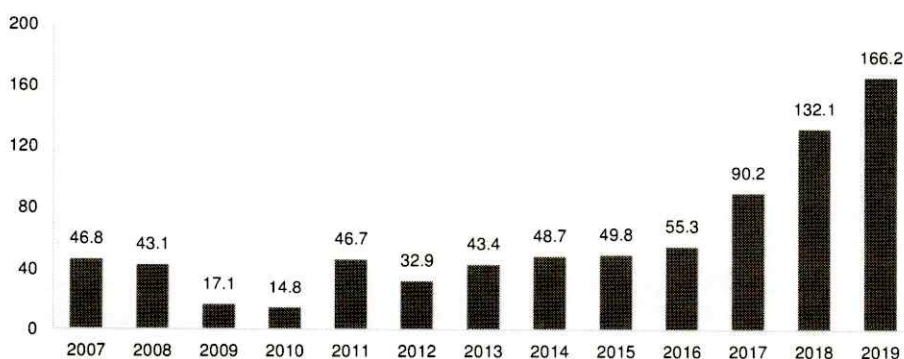
სალიზინგო ბაზრის მიმოხილვა საქართველოში

საქართველოს სალიზინგო ბაზრის ისტორია 2001 წლიდან იწყება, როდესაც თბილუნევერსალბანკმა დაარსა პირველი სალიზინგო კომპანია - ემიტენტი. 2005 წლიდან თბილუნევერსალბანკისა და საქართველოს ბანკის შერწყმის შედეგად, პირველი სალიზინგო კომპანია საქართველოს ბანკის შვილობილი გახდა და ამჟამად ბაზარზე საქართველოს სალიზინგო კომპანიის სახელით ოპერირებს.

დღესდღეობით, სალიზინგო ბაზარს ძირითადად სამი კომპანია ინაწილებს, თიბისი ლიზინგი - თიბისი ბანკის შვილობილი კომპანია, რომელიც ბაზარს 2003 წლიდან შემოუერთდა, საქართველოს სალიზინგო კომპანია და ალიანს ჯგუფი ლიზინგი, რომელიც 2006 წელს დაარსდა და დღესდღეობით მესამე წამყვანი მოთამაშეა, თუმცა, სალიზინგო პორტფელის ზომით - ყველაზე პატარა.

2019 წლის მონაცემებით, სალიზინგო სექტორის მთლიანი პორტფელი (იგულისხმება 3 ძირითადი კომპანიის პორტფელის ჯამური მოცულობა) 166.2 მლნ აშშ დოლარია, რაც თითქმის 4-ჯერ აღემატება 2007 წლის მაჩვენებელს. აღსანიშნავია, რომ 2007-19 წლებში საქართველოს სალიზინგო სექტორი სტაბილურად იზრდებოდა, თუ არ ჩავთვლით 2008-09 წლების კრიზისისა და 2012 წლის ეკონომიკური შენელებით გამოწვეულ გაურკვევლობას, რაც სალიზინგო სექტორზე უარყოფითად აისახა. გარდა 2008-09 წლების ეკონომიკური კრიზისისა, სექტორზე უარყოფითი გავლენა რუსეთ-საქართველოს შორის არსებულმა კონფლიქტმა იქონია. შედეგად, სალიზინგო სექტორის მთლიანი პორტფელი თითქმის განახევრდა და 2009 წელს 17.1 მლნ აშშ დოლარი, ხოლო, 2010 წელს 14.8 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. 2011 წელს კანონმდებლობაში განხორციელებულმა ცვლილებებმა (განხილულია ქვემოთ) ხელი შეუწყო სექტორის ზრდას, რის შედეგადაც, სექტორის ჯამური პორტფელი 2011 წელს 3-ჯერ გაიზარდა. 2014-16 წლებში სასაქონლო ფასების კრიზისმა და ლარის გაუფასურებამ შეანელა სექტორის ზრდა. თუმცა, მიუხედავად საქართველოს ძირითად სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში განვითარებული უარყოფითი მოვლენებისა, საქართველოს ეკონომიკამ შეინარჩუნა სტაბილურობა. 2017 წლიდან ეკონომიკის გააქტიურებასთან ერთად, სალიზინგო სექტორის ზრდის ტემპი დაჩქარდა და 2017 წელს სექტორის ჯამური პორტფელი წინა წელთან შედარებით 63.1%-ით გაიზარდა, ხოლო, 2018-19 წლებში ზრდამ 46.5% და 25.8% შეადგინა.

გრაფიკი 1: სალიზინგო პორტფელის დინამიკა 2007-19 წლებში, მლნ\$

შენიშვნა: გრაფიკზე წარმოდგენილია ბაზარზე 3 ძირითადი კომპანიის (თიბისი ლიზინგი, საქართველოს სალიზინგო კომპანია, და ალიანს ჯგუფი ლიზინგი) პორტფელის ჯამური მონაცემები წყარო: კომპანიის მონაცემები

აღსანიშნავია, რომ 2011 წელს კანონმდებლობაში განხორციელებული ცვლილებების შედეგად, საქართველოს სალიზინგო სექტორმა მნიშვნელოვანი ტრანსფორმაცია განიცადა. კერძოდ, საქართველოს საგადასახადო და სამოქალაქო კოდექსში რამდენიმე ცვლილება შევიდა, რამაც გაამარტივა ლიზინგის სექტორში საგადასახადო ადმინისტრირება და შეამცირა სალიზინგო კომპანიების საგადასახადო ტვირთი. 2011 წლამდე, სალიზინგო კომპანიებს სხვა სექტორის კომპანიებთან განსხვავებით, არ შეეძლოთ 100%-იანი ამორტიზაციის გამოყენება. გარდა ამისა, ახალი კანონმდებლობით შესაძლებელი გახდა უიმედო ლიზინგებისათვის რეზერვის შექმნა და 60 დღეზე მეტი ვადაგადაცილების შემთხვევაში, გაცემული ლიზინგის ღირებულების 80%-ის ჩამოწერა, რამაც მნიშვნელოვნად შეამცირა მოგებაზე ეფექტური გადასახადი. განახლებული საგადასახადო კოდექსი იძლევა აგრეთვე სალიზინგო აქტივებზე ქონების ეფექტური გადასახადების გაანგარიშების საშუალებას ლიზინგის გამცემისთვის (უიმედო ლიზინგების გათვალისწინებით). ამასთან, დღგ-ის გადახდა ლიზინგის გადახდის პროპორციულად ხდება (ლიზინგის გრაფიკის მიხედვით), რაც დამატებით სარგებელს წარმოადგენს.

გარდა ამისა, 2018-19 წლებში განხორციელდა ორი მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილება, რაც სალიზინგო სექტორსაც შეეხო. 2017 წლიდან, ქვეყანაში დოლარიზაციის მაღალი დონის არსებობის გამო, ეროვნულმა ბანკმა დაიწყო ლარიზაციის პროგრამა, რამაც 2018 წლის ივლისიდან ლიზინგის სექტორიც მოიცვა, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში შევიდა ცვლილება, რომლის მიხედვითაც ლიზინგის გამცემის მიერ ფიზიკური პირისაგან (მათ შორის, ინდ. მეწარმისაგან) მისაღები თანხა არ შეიძლება იყოს რაიმე ფორმით უცხოურ ვალუტაზე მიბმული ან ინდექსირებული, თუ ლიზინგის დაფინანსების თანხა არ აღემატება 100,000 ლარს (2019 წლის იანვრიდან, ზღვარი 200,000 ლარამდე გაიზარდა). 2019 წლის იანვრიდან ასევე, ფიზიკურ პირებზე (მათ შორის ინდ. მეწარმეზე) გაცემული ლიზინგისთვის, დაწესდა წლიური ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის 50%-იანი ზედა ზღვარი. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს სალიზინგო სექტორში საცალო პორტფელის წილი დაბალია, მოსალოდნელია, რომ ახალი რეგულაციები შეამცირებს საცალო პორტფელის ზრდას.

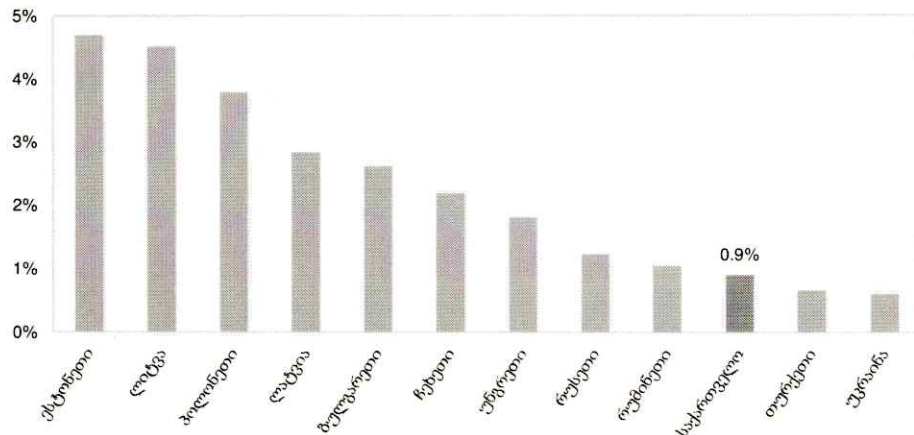
სალიზინგო ბაზრის განვითარების პოტენციალი

მიუხედავად საქართველოს სალიზინგო სექტორის მნიშვნელოვანი ზრდისა (2012-19 წლებში საშუალოდ 26.0%-იანი ზრდა), სალიზინგო სექტორის ჯამური პორტფელის წილი მშპ-სთან მიმართებით კვლავ საკმაოდ დაბალია - 2019 წელს მხოლოდ 1.1% (2018 წელს 0.9%, 2017 წელს კი 0.6%). უნდა აღინიშნოს, რომ ჯამური სალიზინგო პორტფელის მშპ-სთან ფარდობით, საქართველო უსწრებს მეზობელ თურქეთსა (0.7%) და უკრაინას (0.6%), თუმცა, მნიშვნელოვნად ჩამორჩება აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების მაჩვენებლებს. კერძოდ, 2018 წლის მონაცემებით, სალიზინგო პორტფელის წილი მშპ-ში ესტონეთში 4.7%-ია, ლიტვაში 4.5%, პოლონეთში 3.8%, ლატვიასა და ბულგარეთში კი 2.8% და 2.6%. სალიზინგო სექტორის მცირე ზომის გათვალისწინებით, საქართველოში არსებობს სექტორის ზრდის მნიშვნელოვანი პოტენციალი.

ამასთან, დღესდღეობით, სალიზინგო პროდუქტების მიმართ საქართველოში ცნობადობა დაბალია. ფინანსურ ლიზინგს საბანკო სესხთან შედარებით, გარკვეული უპირატესობები გააჩნია და განსაკუთრებით მოსახერხებელია დამწყები ბიზნესებისთვის, რომელთა დაფინანსებაზე საბანკო სექტორს შესაძლოა უფრო კონსერვატიული, მკაცრი მოთხოვნები ჰქონდეს. სესხისგან განსხვავებით, ლიზინგის დროს, როგორც წესი, არ ხდება დამატებითი უზრუნველყოფის მოთხოვნა. გარდა ამისა, ლიზინგით აღებულ აქტივზე კომპანიას არ აქვს ქონების გადასახადის გადახდის ვალდებულება. ლიზინგს გააჩნია უპირატესობები საგადასახადო თვალსაზრისითაც, სალიზინგო გადასახადების გატარება ხდება ხარჯებში, რაც ამცირებს დასაბეგრ მოგებას და შესაბამისად, მოგების გადასახადს. დამატებით, სალიზინგო კომპანიებს მომწოდებლებთან ხანგრძლივი ურთიერთობის ხარჯზე შეუძლიათ ისარგებლონ შეღავათიანი პირობებით და შესაბამისად, ლიზინგის მიმღებსაც შესთავაზონ უფრო ხელსაყრელი პირობები, გამყიდველის რისკი კი მთლიანად გადადის ლიზინგის გამცემზე.

სექტორის შედარებით მცირე ზომასთან ერთად, სალიზინგო პროდუქტებზე ცნობადობის ამაღლება კიდევ უფრო შეუწყობს ხელს ლიზინგის სექტორის განვითარებას საქართველოში.

გრაფიკი 2: ლიზინგის პორტფელის წილი მშპ-ში, 2018

წყარო: White Clarke Group. გალტ ენდ თაგარტი

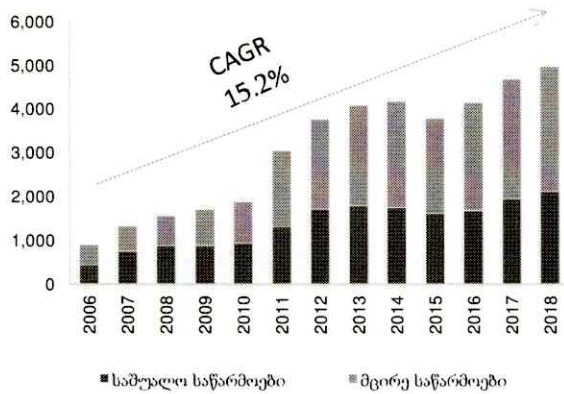
ლიზინგით დაფინანსებაზე მოთხოვნას ძირითადად ბიზნეს სუბიექტები, განსაკუთრებით კი მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესები ქმნიან. ბოლო ათწლეულის განმავლობაში საქართველოში ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესების მიზნით, არაერთი სტრუქტურული რეფორმა გატარდა, რამაც ქვეყანაში ბიზნესის განვითარებას მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი. კერძოდ, შემცირდა კორუფცია, გამარტივდა საგადასახადო და საბაჟო პროცედურები, გაუმჯობესდა საჯარო მომსახურება, შემცირდა გადასახადების რიცხვი (2004 წელს არსებული 21 გადასახადიდან დღეს მხოლოდ 6 მოქმედებს). შემუშავდა მოგების გადასახადის ე.წ. ესტონური მოდელი და განხორციელდა დღგ-ს ავტომატური უკან დაბრუნების რეფორმა, რამაც გააუმჯობესა ქართული კომპანიების ფინანსური მდგომარეობა და შექმნა კორპორატიული სექტორის ჯანსაღი ზრდის საფუძველი. აღსანიშნავია, რომ მსოფლიო ბანკის 2020 წლის ანგარიშის - „Ease of Doing Business“ მიხედვით, საქართველომ ბიზნესის კეთების სიმარტივით, 190 ქვეყანას შორის მე-7 ადგილი დაიკავა. შედეგად, საქართველოში მოქმედი აქტიური ბიზნესების რიცხვი სტაბილურად იზრდებოდა და 2020 წლის აპრილის მდგომარეობით, 184,633 შეადგინა.

Year	Number of Employees
2013	135,000
2014	138,000
2015	168,000
2016	172,000
2017	175,000
2018	178,000
2019	182,000

სქესი	პროცენტი
მამაკაცი	13%
ქალი	10%
სხვა	8%
შვიდი	7%
ქორწილი	6%
შვიდი	5%
შვიდი	8%
შვიდი	6%
შვიდი	5%
შვიდი	8%

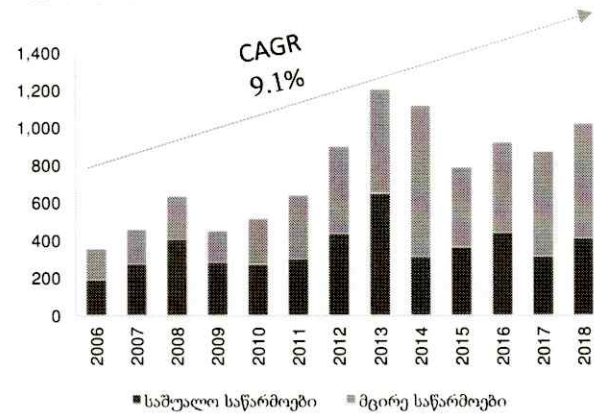
70

გრაფიკი 5: მცირე და საშუალო ბიზნესების შექმნილი დამატებული ღირებულება, მლნ აშშ \$

წყარო: საქსტატი

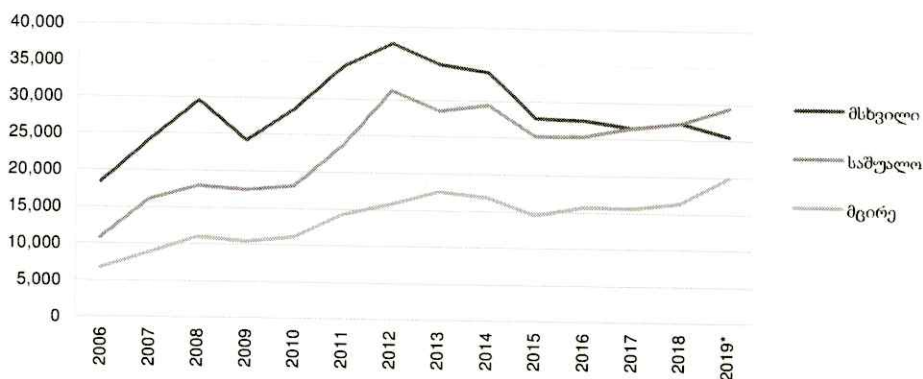
გრაფიკი 6: მცირე და საშუალო საწარმოების ინვესტიციები ძირითად საშუალებებში, მლნ აშშ \$

წყარო: საქსტატი

საქართველოში ბოლო წლებში იზრდება მცირე და საშუალო ბიზნესებში დასაქმებულთა პროდუქტიულობის მაჩვენებელი. დასაქმებულთა პროდუქტიულობა ბიზნესის წარმატებულობის ერთ-ერთი საუკეთესო მაჩვენებელია. 2018-19 წლებში საშუალო ზომის კომპანიებში მსხვილ კომპანიებთან შედარებით დასაქმებულთა უფრო მაღალი პროდუქტიულობის მაჩვენებელი ფიქსირდება. რაც შეეხება მცირე კომპანიებს, აქ დასაქმებულთა პროდუქტიულობის მაჩვენებელი ისტორიულად ყველაზე დაბალია, თუმცა საკმაოდ სწრაფად იზრდება. უნდა ითქვას, რომ საქართველოში დასაქმებულთა პროდუქტიულობის მაჩვენებელი ევროპის საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით მნიშვნელოვნად დაბალია, რაც პროდუქტიულობის გაზრდის მეტ შესაძლებლობებზე მიუთითებს. თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების ზრდა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ლიზინგის სექტორის ზრდას.

გრაფიკი 7: დასაქმებულთა პროდუქტიულობა კომპანიებში, აშშ \$ ერთ დასაქმებულზე

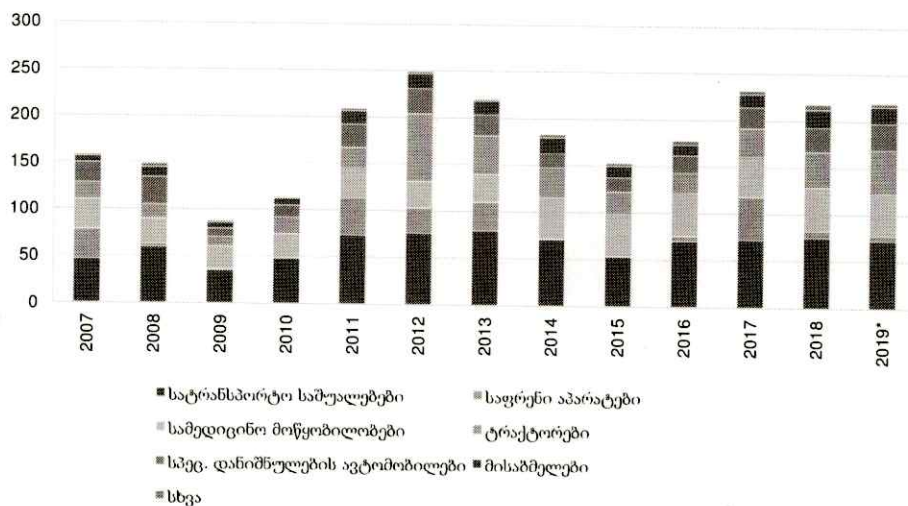

წყარო: საქსტატი

* წინასწარი მონაცემები

გარდა ზემოთ ხსენებულისა, პოტენციური სალიზინგო პროდუქტების იმპორტი ბოლო 3 წელია სტაბილურ დონეს ინარჩუნებს (2019 წელს დაახლოებით 219 მლნ აშშ დოლარი), რაც სალიზინგო პროდუქტებზე მოთხოვნის არსებობის ხელშემწყობი ფაქტორია.

გრაფიკი 8: პოტენციური სალიზინგო საქონლის იმპორტი, მლნ აშშ \$

წყარო: საქსტატი

* წინასწარი მონაცემები

უნდა აღინიშნოს, რომ 2020 წელი მსოფლიოსთვის საკმაოდ მძიმედ დაიწყო, Covid-19 პანდემიამ მსოფლიოსა და მათ შორის საქართველოს ეკონომიკას მნიშვნელოვანი დარტყმა მიაყენა და ეკონომიკური ზრდის მოლოდინები მკვეთრად გააუარესა, რაც ეკონომიკის სხვა სექტორებთან ერთად შეაფერხებს სალიზინგო სექტორის ზრდას მოკლევადიან პერიოდში, თუმცა, საშუალოვადიან პერიოდში კომპანიის მოლოდინები

ოპტიმიზტურია. სექტორის შედარებით მცირე ზომა, სალიზინგო პროდუქტებზე ცნობადობის ამაღლება, კომპანიებში გაზრდილი მომგებიანობა და მცირე და საშუალო ბიზნესების გაზრდილი პროდუქტიულობა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს სექტორის ზრდას საშუალოვადიან პერიოდში.

ემიტენტის ბიზნეს საქმიანობის განვითარების მნიშვნელოვანი მოვლენების აღწერა

კომპანიის ბიზნეს საქმიანობის განვითარების მნიშვნელოვანი მოვლენები წლების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

- 2001 წელი - დაარსდა „თბილუნისერსაზის მიერ, როგორც პირველი სალიზინგო კომპანია საქართველოში
- 2005 წელი - გახდა საქართველოს ბანკის შვილობილი კომპანია საქართველოს ბანკისა და თბილუნისერსაზის შერწყმის შედეგად
- 2011 წელი - მიიღეს ახალი სალიზინგო რეგულაციები და ცვლილებები შევიდა საგადასახადო და სამოქალაქო კოდექსებში
- 2013 წელი - მთლიანი პორტფელი 2.8-ჯერ გაიზარდა 2009 წ-თან შედარებით და 15.8 მლნ აშშ \$ შეადგინა
- 2014 წელი - კომპანიამ პირველად გამოუშვა 10 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების საჯარო ობლიგაციები
- 2015 წელი - განცხადება მენეჯმენტის ახალი გუნდის შესახებ
- 2016 წელი - განვითარების ახალი სტრატეგიის, ინოვაციური პროდუქტების, განახლებული პროცედურების შემოღება. საცალო მიმართულებით აქტიური მუშაობის დაწყება
- 2017 წელი - გაიხსნა ახალი მიმართულება - ტურბო, რომლითაც ხდება მაღალრისკიანი ფიზიკური პირების დაფინანსება ავტოლიზინგის პროდუქტით.
- 2020 წელი - კომპანიის მასშტაბის ზრდასთან ერთად, აუცილებელი გახდა შიდა საოპერაციო და საკრედიტო რისკების კონტროლის შემუშავება, რასაც წარსულში მშობელი კომპანიის შიდა აუდიტის სამსახური და გარე აუდიტორები ასრულებდნენ. აღნიშნული მიზნით, კომპანიას შეუერთდა გიორგი გოჩიტაშვილი კომპანიის რისკებისა და კონტროლის დეპარტამენტის უფროსი.

სამომავლო სტრატეგია და მიზნები

კომპანიამ 2015 წლიდან მკვეთრად შეცვალა მოქმედი განვითარების სტრატეგია და ამჟამად ძალიან ზუსტი მიზნები და მიმართულებები აქვს.

კომპანიამ წინა წლების გამოცდილების გათვალისწინებისა და ბაზარზე არსებული ტენდენციების შესწავლის საფუძველზე მოახდინა არსებული სტრატეგიის შემუშავება. ძველი ბიზნეს მოდელი შედარებით მოუქნელი და დაუხვეწავი იყო აქტივის სამართლიანი ღირებულების დადგენის, სანდო მომწოდებლის სწორად შერჩევის, არაკეთილსინდისიერი გადამხდელების დროული/სწორი იდენტიფიკაციის, საეჭვო მოთხოვნების ადეკვატური რეზერვების შექმნის და სხვა რისკების სათანადოდ მართვის კუთხით.

აღნიშნული ხარვეზების აღმოსაფხვრელად კომპანიამ განახორციელა მთელი რიგი ცვლილებები: გადავიდა ახალ, უფრო მეტად სწრაფ და მოქნილ მიდგომაზე რისკების მენეჯმენტის კუთხით, მნიშვნელოვნად გააძლიერა სალიზინგო აქტივების მართვისა და შეფასების გუნდი და შემდგომი მონიტორინგის სამსახური. ამასთან, კომპანიამ აქცენტი გააკეთა პორტფელის დივერსიფიკაციაზე და გაზარდა მომხმარებლების სპექტრი სრულიად ახალ სეგმენტზე გათვლილი პროდუქტების შეთავაზების მეშვეობით.

ამჟამად კომპანიის პორტფელი მოიცავს როგორც ბიზნესის, ისე საცალო მიმართულების სექტორებს. კომპანია ძლიერი კონკურენტია არა მარტო სალიზინგო კომპანიების, არამედ ბანკების. კონკურენტუნარიანობის შენარჩუნებისა და გაძლიერებისათვის კომპანია მიზნად ისახავს დახვეწოს და დააჩქაროს სხვადასხვა პროცესები. მან შეცვალა დამტკიცების (და რისკების შეფასების) პროცედურა და გადავიდა უფრო სწრაფ და ზუსტ მიდგომაზე - აქტივზე დაფუძნებულ დაფინანსებაზე. აღნიშნული მიდგომის თანმდევი რისკების მინიმიზაციის მიზნით კომპანიამ ჩამოაყალიბა აქტივების მართვის ძალიან ძლიერი გუნდი, რაც უზრუნველყოფს აქტივების უკეთეს თავდაპირველ შეფასებას, გაუმჯობესებულ მონიტორინგს და სწრაფი რეაგირების პროცესს დეფოლტის შემთხვევაში. შედეგად, კომპანიის მომსახურება გახდა უფრო სწრაფი და მოქნილი, რაც ბოლო პერიოდში უკვე აისახა კომპანიის პორტფელის ზრდის ტემპზე. რისკების მართვის გაუმჯობესებულმა პროცედურებმა კი კომპანია უფრო მომგებიანი გახადა.

კომპანია დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს სინერგიებს და მიზნად ისახავს ამ გზით კლიენტებს საუკეთესო პირობები შესთავაზოს. ამის მაგალითები უკვე არის კომპანიაში, რამაც წლების მანძილზე დაადასტურა მსგავსი მიდგომის ეფექტურობა, კონკურენტული უპირატესობა და სტაბილურობა.

გასულ წლებში მიღწეული წარმატების შედეგად კომპანია განვითარების იმ ეტაპზეა, როდესაც ზუსტად ხედავს, რამდენად მნიშვნელოვანია სტაბილური გრძელვადიანი განვითარებისთვის პროცესების კიდევ უფრო მეტად გაუმჯობესება, პორტფელის მეტი დივერსიფიკირება, ციფრული არხების კიდევ უფრო განვითარება, თანამედროვე მიდგომების დანერგვა, თანამშრომლების განვითარებაზე ზრუნვა და კლიენტებისათვის და მომწოდებლებისათვის კიდევ უფრო მყარ და სანდო პარტნიორად ჩამოყალიბება. კომპანია იაზრებს იმ ფაქტს, რომ მიუხედავად წარმატებული შედეგებისა აღნიშნული მიმართულებებით განვითარება მუდმივი პროცესია, რადგან კიდევ უფრო მაღალი სტანდარტების მოთხოვნილებები უყალიბდება მას როგორც მზარდ, ცოცხალ ორგანიზმს. ამ მიზნების მისაღწევად გუნდი აქტიურად მუშაობს შემდეგი მიმართულებით:

ახალი ძირითადი (Core) სისტემის იმპლემენტაცია - აღნიშნული პროცესი უკვე დაწყებულია და მისი დასრულება დაგეგმილია მომავალი წლის პირველ კვარტალში. ძლიერი და უახლესი სისტემური უზრუნველყოფა ფაქტობრივად საძირკველია იმ ციფრული მიმართულებების განვითარებისთვის, რაც კომპანიის ხედვით აუცილებელია გრძელვადიანი სტაბილური ზრდისთვის და კონკურენტული უპირატესობების გაძლიერებისთვის. აღნიშნული პროგრამული უზრუნველყოფა ხელს შეუწყობს კომპანიას გააუმჯობესოს პროცესები, მათ შორის ციფრული მიმართულებით მოახდინოს ინტეგრაციები პარტნიორ

ორგანიზაციებთან, რაც ურთიერთობას კიდევ უფრო მოქნილს, გამჭვირვალეს და მოსახერხებელს გახდის, ასევე გაზარდოს თანამშრომლების მოტივაცია, ეფექტურობა და შედეგიანობა მათი ყურადღების უფრო მნიშვნელოვან, შემოქმედებით და შედეგების მომტან საქმეზე კონცენტრირებით.

მიმდინარე წელს კომპანია გეგმავს კიდევ უფრო დიდი ყურადღება დაუთმოს რისკების მართვას და პორტფელის ხარისხის ზრდას. ასევე პორტფელში მეტი კონცენტრაცია გაკეთდება იმ პროდუქტებზე რომლებიც უფრო დაბალ რისკიანია, აღნიშნული გადაწყვეტილება ორი ძირითადი მიზეზით არის გამოწვეული: 1. კომპანიის ზრდის ტემპიდან გამომდინარე საჭირო გახდა რისკების მართვის პროცესების კიდევ უფრო დახვეწა, რადგან, კომპანიის ღრმა რწმენით, აღნიშნული პროცესების გაუმჯობესებით პროდუქტები მეტად მოქნილი და დახვეწილი გახდება. ამ მხრივ უკვე მოხდა გუნდის გაძლიერება და მიმდინარეობს თანმიმდევრული პროცესები; 2. მიმდინარე წელს განვითარებულმა მოვლენებმა, კერძოდ პანდემიამ, აუცილებელი გახდა რისკების და პორტფელის ხარისხის მართვის გაუმჯობესებული პრაქტიკების დანერგვა, ასევე დაანახა კომპანიას, როგორც მთელ მსოფლიოს, თუ რამდენად მოულოდნელი მოვლენებისთვის უნდა იყვნენ კომპანიები მზად, რომ მაქსიმალურად გარანტირებული ქონდეთ სტაბილურობა და სიმყარე.

კომპანიის პორტფელი საკმაოდ დივერსიფიცირებულია. მომავალ პერიოდში კიდევ უფრო აქტიურად იგეგმება იმ სექტორებზე კონცენტრაცია, სადაც კომპანიის წილი შედარებით ნაკლებია. ასეთია ის სექტორები, რომლებიც ქვეყნის სტაბილურობისთვის და ე.წ. self-sufficient სტატუსის გამყარებისთვის უმნიშვნელოვანესია. ასეთ სექტორებს შორის არის წარმოება და სოფლის მეურნეობა.

კომპანიისთვის მეტად მნიშვნელოვანია ისეთი პროექტების დაფინანსება, რასაც გარდა დადებითი ეფექტისა ბიზნესზე და ქვეყნის ეკონომიკაზე, აქვს დადებითი ეფექტი ზოგადად ქვეყნის მგდომარეობაზე, მათ შორის გარემოს დაბინძურებაზე, ქვეყნის ტექნოლოგიურ განვითარებაზე და ა.შ. ამისათვის კომპანია ჩართულია საერთაშორისო პროექტებში რომლებიც ითვალისწინებენ ენერგო ეფექტური პროექტების/აქტივების დაფინანსებას, მსგავსი სახის აქტივების პოპულარიზაციას და ამ მიმართულების დახვეწილი პროდუქტების შექმნას. კომპანიას უკვე აქვს შემუშავებული სტანდარტები ენერგო ეფექტური აქტივების დაფინანსების მიმართულებით, აქტიურად ახდენს მათ ფინანსირებას და მსგავსი აქტივების პოპულარიზაციისთვის ცოდნის გავრცელებას კლიენტებს შორის.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს ისიც, რომ ბოლო პერიოდში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა მოზიდული სახსრების დივერსიფიკაციის მიმართულებით, რაც ასევე ძალიან მნიშვნელოვანი ფაქტორია ორგანიზაციის გრძელვადიანი და სტაბილური ზრდისთვის, და რამაც ფაქტობრივად უნდა შეუწყოს ხელი კომპანიის სამომავლო მიზნების განხორციელებას.

მარკეტინგული პროგრამა

საქართველოს სალიზინგო კომპანიისთვის მნიშვნელოვანია მათი მომხმარებლებისთვის სარგებლის მოტანა და მათთვის საინტერესო ინფორმაციის მიწოდება. ამ მიზნის განსახორციელებლად კომპანია მარკეტინგულ აქტივობებში ყურადღებას გაამახვილებს კლიენტებისათვის მნიშვნელოვან, საინტერესო და სასარგებლო საკითხებზე, რაც მათ დაეხმარება უკეთესი ბიზნეს თუ პირადი (ფიზიკური პირების პროდუქტების შემთხვევაში) გადაწყვეტილებების მისაღებად.

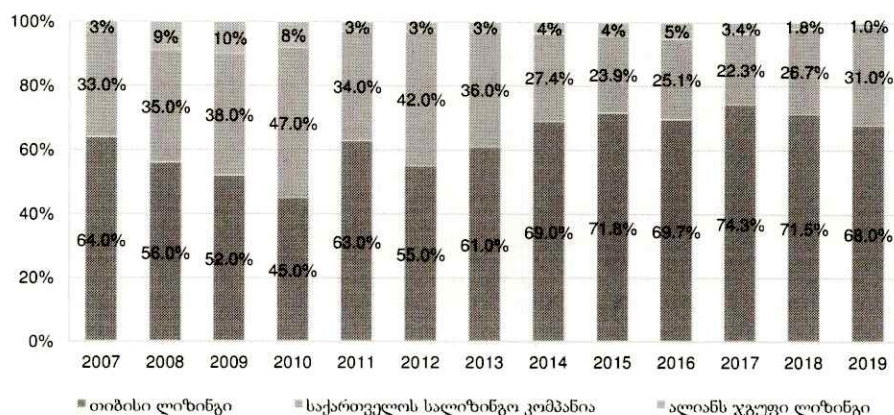
კომპანია აქტიურად ეცდება ზოგადად ლიზინგის პროდუქტის პოპულარიზაციას და მასზე მეტი ცოდნის მიწოდებას მომხმარებლებისათვის, რადგან ადგილობრივ ბაზარზე ლიზინგის სექტორს განვითარების დიდი პოტენციალი აქვს. ამის მისაღწევად სხვადასხვა არხებით გავრცელებულ მარკეტინგულ აქტივობებში გამოიყენებს საინტერესო და სასარგებლო ინფორმაციას ლიზინგის პროდუქტებისა და ლიზინგით დასაფინანსებელი აქტივების შესახებ.

ემიტენტის კონკურენტული გარემოსა და ბაზარზე მისი პოზიციის აღწერა

დღესდღეობით, საქართველოს სალიზინგო ბაზარზე საბანკო საკუთრებაში არსებული სალიზინგო კომპანიები დომინირებენ, კერძოდ: თი-ბი-სი ლიზინგი და საქართველოს სალიზინგო კომპანია, რომელთაც შედარებით მცირე ზომის სალიზინგო კომპანია ალიანს ჯგუფი ლიზინგი მოსდევთ. საბანკო საკუთრებაში არსებული სალიზინგო კომპანიების უპირატესობები მოიცავს ბანკის მომხმარებელთა ბაზის ხელმისაწვდომობას და ბანკის საბალანსო უწყისის სიძლიერეს, აგრეთვე სასესო რესურსების გამოყენების უფრო მაღალ მაჩვენებელს. გარდა ამისა, სხვა ფინანსური ინსტიტუტებისგან განსხვავებით, სალიზინგო კომპანიები ეროვნული ბანკის მიერ პირდაპირ არ რეგულირდება, თუმცა, ადგილობრივ ბანკებთან კავშირის გამო თი-ბი-სი ლიზინგი და საქართველოს სალიზინგო კომპანია ირიბად მაინც კონტროლირდება. საქართველოში, ლიზინგის უმეტესი ნაწილი (დაახლ. 90%-95%) ფინანსური ლიზინგია.

2019 წლის მონაცემებით, საქართველოს სალიზინგო ბაზარს სამი ძირითადი კომპანია შემდეგნაირად იწილებს: თიბისი ლიზინგი 68%, საქართველოს სალიზინგო კომპანია 31% და ალიანს ჯგუფი ლიზინგი 1%. უნდა აღინიშნოს, რომ 2007 წლიდან დღემდე (გარდა 2010 წლისა), საქართველოს სალიზინგო ბაზარზე თი-ბი-სი ლიზინგი ინარჩუნებს ლიდერობას, თუმცა, საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელი ბოლო წლებში ყველაზე სწრაფად იზრდება. 2018-19 წლებში საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელის ზრდა 81.3% და 56.6% იყო, რაც თითქმის 2-ჯერ აღემატება თიბისი ლიზინგის პორტფელის ზრდას (2018 წელს 45.5% და 2019 წელს 28.2%). რაც შეეხება ალიანს ჯგუფ ლიზინგს, მისი საბაზრო წილი ბოლო წლების განმავლობაში სტაბილურად მცირდებოდა და 2019 წელს 1% შეადგინა, მაშინ, როდესაც 2016 წელს ხსენებული კომპანიის წილი ბაზარზე 5.1% იყო.

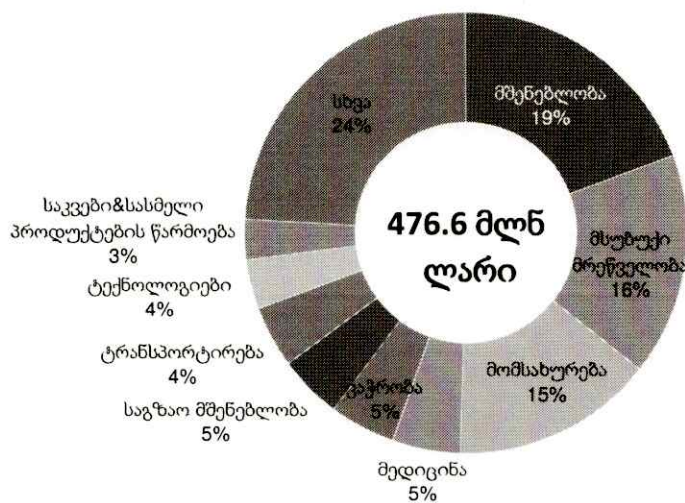
გრაფიკი 9: სამი ძირითადი კონკურენტის წილი მთლიან სალიზინგო პორტფელში

წყარო: კომპანიის მონაცემები

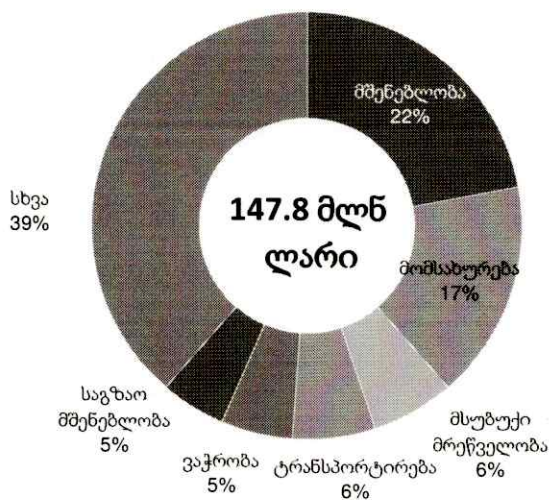
სალიზინგო პროდუქტებს ყველაზე აქტიურად სამშენებლო, მსუბუქი მრეწველობის, მომსახურებისა და სამედიცინო სექტორები იყენებენ, რომელთა წილიც მთლიან პორტფელში 55.4%-ს შეადგენს, 2019 წლის მდგომარეობით. ამ სექტორების წილი თიბისი ლიზინგის პორტფელში 60.6%-ია 2019 წელს, საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელის მნიშვნელოვანი ნაწილი კი კონცენტრირებულია მშენებლობის (მათ შორის საგზაო მშენებლობის), მომსახურების, მსუბუქი მრეწველობის, ტრანსპორტირებისა და ვაჭრობის სექტორებში (მთლიანი პორტფელის 61.3%).

გრაფიკი 10: ლიზინგის ბაზრის პორტფელი დარგების მიხედვით, 2019

წყარო: კომპანიის მონაცემები

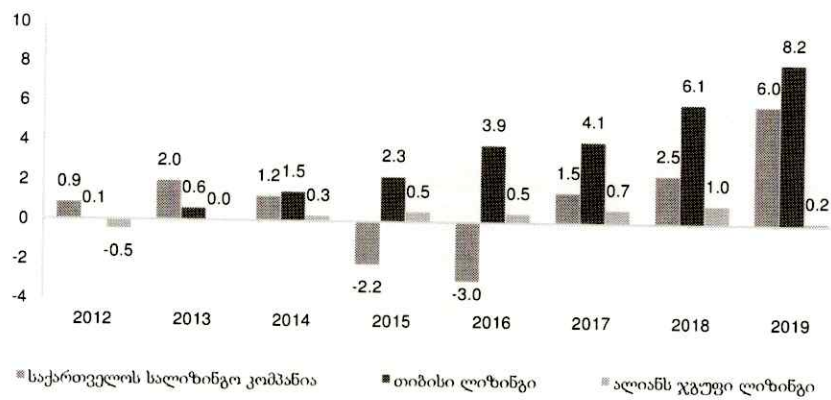
გრაფიკი 11: საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელი, 2019

წყარო: კომპანიის მონაცემები

2019 წლის მონაცემებით, სალიზინგო ბაზარზე თიბისი ლიზინგი ყველაზე მომგებიანი კომპანიაა, რომლის დასაბეგრმა მოგებამ 8.2 მლნ ლარი შეადგინა, რაც წინა წელთან შედარებით 34.6%-იანი ზრდაა. უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს სალიზინგო კომპანიის დასაბეგრი მოგება ამავე პერიოდში 2.4-ჯერ გაიზარდა და 6.0 მლნ ლარი შეადგინა. 2015-2016 წლებში საქართველოს სალიზინგო კომპანიის ზარალიანობა დიდწილად გამოწვეულია მნიშვნელოვანი აქტივების ჩამოწერით. 2017 წელს მდგომარეობა მკვეთრად გაუმჯობესდა და კომპანიის მომგებიანობა წლიდან წლამდე იზრდება. (რიცხვები დაყრდნობილია არააუდირებულ, მენეჯერული აღრიცხვის მიზნებისთვის შედგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაზე).

გრაფიკი 12: წლიური მოგება დაბეგვრამდე, მლნ ლარი

წყარო: კომპანიის მონაცემები (არააუდირებული) ბენეფიციური ადრისების მიხედვით

ფინანსური მდგომარეობა

კომპანიის აქტივებისა და ვალდებულებების გადანაწილება ვადიანობის მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	31-05-20 (არააუდირებული)	31-12-19 (აუდირებული)	31-12-18 (აუდირებული)
მოკლევადიანი აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17,118	21,281	6,335
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	81,089	64,071	43,103
საიჯარო მიწებისთვის ფლობილი აქტივები	12,845	5,987	11,115
საიჯარო მიწებისთვის განკუთვნილ აქტივებზე გადახდილი ავანსები	4,543	13,768	6,112
აქტივები გამოყენების უფლებით	-	-	-
სხვა აქტივები	2,066	1,091	1,300
სულ მოკლევადიანი აქტივები	117,662	106,198	67,964
გრძელვადიანი აქტივები			
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	71,011	66,289	44,979
საიჯარო მიწებისთვის ფლობილი აქტივები	10,182	15,481	-
საიჯარო მიწებისთვის განკუთვნილ აქტივებზე გადახდილი ავანსები	-	52	-
ძირითადი საშუალებები	551	565	750
აქტივები გამოყენების უფლებით	563	686	-
საინვესტიციო ქონება	-	-	2,754
სხვა აქტივები	246	278	251
სულ გრძელვადიანი აქტივები	82,555	83,351	48,734
სულ აქტივები	200,217	189,549	116,698
მოკლევადიანი ვალდებულებები			
სასესხო დავალიანება	75,136	71,971	31,358
გამოშვებული ობლიგაციები	35,565	32,211	2,428
ვალდებულებები გამოყენების უფლებით	265	346	-
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	1,939	3,556	2,606
დღგ და სხვა საგადასახადო დავალიანება	1,307	-	117
სხვა ვალდებულებები	3,593	2,050	1,098
სულ მოკლევადიანი ვალდებულებები	117,805	110,135	37,607
გრძელვადიანი ვალდებულებები			
სასესხო დავალიანება	16,002	14,199	23,934
გამოშვებული ობლიგაციები	44,972	40,328	34,513
ვალდებულებები გამოყენების უფლებით	370	390	-
სულ გრძელვადიანი ვალდებულებები	61,344	54,916	58,447
სულ ვალდებულებები	179,149	165,052	96,053

2018 წელთან შედარებით ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 2019 წლის ბოლოს 236%-ით გაიზარდა და 21,281 ათასი ლარი შეადგინა. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით ეს რიცხვი 20%-ით შემცირდა და 17,118 ათასი ლარი შეადგინა. კომპანია აქტიურად ითვისებს ქართულ ბანკებში არსებულ ლიმიტებს, მათი პორტფელში დაბანდების მიზნით.

კომპანიის საბრუნავი კაპიტალი (მოკლევადიან აქტივებს მინუს მოკლევადიანი ვალდებულებები) 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით -144 ათასი ლარი იყო (31/12/2019: -3,937 ათასი ლარი). უარყოფითი საბრუნავი კაპიტალის ძირითადი გამომწვევი ფაქტორია მოკლევადიანი ვალდებულებების მკვეთრი ზრდა. კომპანიას ბოლო წლებში პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგია ჰქონდა, რისი დაფინანსებისთვისაც აქტიურად იყენებდა გრძელვადიან სესხებს. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით რამდენიმე ასეთ სესხსა და ობლიგაციას დაფარვის ვადა უახლოვდება, რის გამოც მოკლევადიანი ვალდებულებები გაზრდილი, ხოლო საბრუნავი კაპიტალი უარყოფითია. აღნიშნული სხვაობა არამატერიალურია (ჯამური აქტივების 0.1%-ია), თუმცა პროსპექტში მოცემული ობლიგაციების გამოშვებით სწორედ ერთ-ერთი ვადამოსული ობლიგაციების

რეფინანსირება მოხდება, რაც საბრუნავ კაპიტალს საგრძნობლად გააუმჯობესებს. კერძოდ, საბრუნავი კაპიტალი ობლიგაციების გამოშვების შემდგომ 30,480 ათას ლარს გაუტოლდება. კომპანიის მიმდინარე და სწრაფი კოეფიციენტები 2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით შემცირდა 2018 წლის 31 დეკემბერთან შედარებით. აღნიშნული კოეფიციენტები, 1.00 და 0.89 2019 წლის 31 დეკემბრის და 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით შესაბამისად (31/12/2019: 1.00 და 0.91; 31/12/2018: 1.81 და 1.51). აღნიშნული შემცირებაც ძირითადად ზემოაღნიშნული მიზეზებით არის გამოწვეული. აღსანიშნავია, რომ 10,000,000 დოლარის ოდენობის ობლიგაციების გამოშვების შემთხვევაში მიმდინარე და სწრაფი კოეფიციენტები 1.36 და 1.21 გაუტოლდება.

ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით 2019 წლის 31 დეკემბერთან შედარებით 17%-ით გაიზარდა და 152,100 ათასი ლარი შეადგინა, რაც მთლიანი აქტივების 76% იყო (31/12/2019: 130,359 ლარი). ამ აქტივების 53%-ის გადახდა 1 წელიწადში უწევს, ხოლო დანარჩენი - ერთი წლის შემდეგ. აღსანიშნავია, რომ პორტფელის ზრდის ტემპი მნიშვნელოვნად არის შემცირებული წინა წლებთან შედარებით. კერძოდ, 2018 წელს პორტფელი 94%-ით (42,657 ათას ლარიანი ზრდა) გაიზარდა 2017 წელთან შედარებით. 2019 წელს, წინა წელთან შედარებით, კი ზრდამ 48% შეადგინა (42,278 ათას ლარიანი ზრდა). აღსანიშნავია, რომ პორტფელის ზრდის თანხობრივი მაჩვენებელი ბოლო წლებში არ შეცვლილა, თუმცა პორტფელის ბაზის ზრდის ხარჯზე პროცენტული ზრდა შემცირებულია. საქართველოს სალიზინგო ბაზარი ლიმიტირებულია, ხოლო კონკურენცია კი მაღალი, რაც ზრდის აბსოლუტურ მაჩვენებელზე გავლენას ახდენს. 2020 წლის ზრდის ანალიზისას, გასათვალისწინებელია COVID-19-ის გავლენაც. საგანგებო მდგომარეობის პირობებში 3 თვის განმავლობაში ფაქტობრივად შეჩერდა ბიზნეს აქტივობები, რამაც მნიშვნელოვნად შეაფერხა პორტფელის ზრდა.

მინიმალური სალიზინგო გადასახდელებისგან შესაბამისი რეკონსილაციის ცხრილი წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	1 წლამდე ვადით, 31/05/2020	1-იდან 5 წლამდე ვადით, 31/05/2020	სულ 31/05/2020
ლიზინგზე მისაღები მინიმალური გადასახდელები	93,117	120,828	213,946
გამოკლებული: გამოუმუშავებელი ფინანსური ლიზინგის შემოსავალი ⁷	(8,647)	(47,749)	(56,396)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები	84,470	73,080	157,550
გამოკლებული ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(3,381)	(2,068)	(5,449)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული წმინდა მოთხოვნები	81,089	71,011	152,100

(000' ლარი)	1 წლამდე ვადით, 31/12/2019	1-იდან 5 წლამდე ვადით, 31/12/2019	სულ 31/12/2019
ლიზინგზე მისაღები მინიმალური გადასახდელები	73,061	112,509	185,570
გამოკლებული: გამოუმუშავებელი ფინანსური ლიზინგის შემოსავალი	(7,652)	(45,144)	(52,796)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები	65,409	67,365	132,775
გამოკლებული ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1,338)	(1,077)	(2,415)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული წმინდა მოთხოვნები	64,071	66,289	130,359

⁷ გამოუმუშავებელი ფინანსური ლიზინგის შემოსავალი მოიცავს მთლიანი ლიზინგის პერიოდის განმავლობაში მისაღებ საპროცენტო შემოსავალს

2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით, ფინანსური ლიზინგის პორტფელის კონცენტრაცია 5 უმსხვილეს კლიენტზე (4 ინფრასტრუქტურის, ხოლო 1 სამშენებლო ინდუსტრიიდან) შეადგენს 18,091 ათას ლარს (31/12/2019: 14,027 ათასი ლარი) რაც მთლიანი პორტფელის 11.4%-ია (31/12/2019 10.6%).

კომპანია ლიზინგს აშშ დოლარში, ევროსა და ლარში გასცემს. ახალი რეგულაციების მიხედვით, თანდათან შეიზღუდა უცხო ვალუტაში სესხების/ლიზინგის გაცემა. რეგულაცია 2017 წლიდან ზღუდავდა 100,000 ლარის ეკვივალენტი ოდენობების სესხების/ლიზინგის უცხო ვალუტაში გაცემას, ხოლო შემდეგ (2019 წლიდან) კი ეს ზღვარი 200,000 ლარამდე გაიზარდა. ამ რეგულაციის შედეგები ნათლად ჩანს კომპანიის პორტფელის (მისაღები მინიმალური სალიზინგო გადასახდელების*) ვალუტების მიხედვით ჩაშლაში.

(000' ლარი)	31-05-20	31-12-19	31-12-18	31-12-17
აშშ დოლარი	84,341	77,528	65,421	48,525
ევრო	25,547	17,706	18,178	7,035
ლარი	104,057	90,336	42,496	6,413
მინიმალური სალიზინგო გადასახდელები	213,946	185,570	126,095	61,973

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მისაღები მინიმალური სალიზინგო გადასახდელების მხოლოდ 10% იყო ეროვნულ ვალუტაში. ეს წილი სტაბილურად იზრდებოდა, 31/12/2018-ის მდგომარეობით 34%-ს მიაღწია, ხოლო ზღვარის 200,000 ლარამდე აწევს გამო 31/12/2019-ისა და 31/05/20-ის მდგომარეობით 49% შეადგინა.

კომპანიის პორტფელი მოიცავს სხვადასხვა საპროცენტო სარგებელში გაცემულ ფინანსურ ლიზინგებს. 2019 წლის ბოლოს პორტფელის 83% გაცემული იყო 10%-20% საპროცენტო განაკვეთის შუალედში. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით ამ შუალედზე პორტფელის 80% მოდის. 2017 წელთან შედარებით, 2018 წლის 31 დეკემბრიდან 2020 წლის 31 მაისამდე პერიოდში, საპროცენტო განაკვეთები გაზრდილია. ეს გამოწვეულია 2017 წლის სექტემბერში უფრო მაღალრისკიან და მაღალმარჟიან საცალო სექტორში შესვლით „ტურბო“-ს სახით, რამაც გამოიწვია 20 და უფრო მაღალ პროცენტებში გაცემული ლიზინგების წონის ზრდა. ტურბოს წილი 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით მთელს პორტფელში 12.1% იყო (31/12/2019: 13.4%). სხვადასხვა საპროცენტო სარგებელში გაცემული ლიზინგების მიხედვით, კომპანიის პორტფელის გადანაწილება ბოლო 3 წლის განმავლობაში შემდეგია:

	0% - 10%	10%-15%	15% - 20%	20% და ზემოთ	საშუალო შეწონილი პროცენტი %
31-12-17	9.00%	44.90%	41.10%	5.00%	16.00%
31-12-18	6.31%	49.53%	31.15%	13.01%	17.41%
31-12-19	1.55%	42.33%	40.89%	15.23%	16.88%
31-05-20	3.81%	41.33%	39.13%	15.74%	16.63%

* მისაღებ მინიმალურ მოცულობის სალიზინგო გადასახდელებში აღრიცხულია ის თანხები (ძირისა და პროცენტის ჩათვლით) რომლებსაც მიიღებს კომპანია ფინანსური ლიზინგებიდან პერიოდის განმავლობაში

საყურადღებოა ის ფაქტი, რომ 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით, კომპანიის ვადაგადაცილების სტატისტიკა საკმაოდ არის გაუარესებული. PAR 18.1%-იდან 49.8%-მდე გაიზარდა 2020 წლის პირველი ხუთი თვის განმავლობაში.

	30-06-20	31-05-20	31-12-19	31-12-18	31-12-17
PAR	34.9%	49.8%	18.1%	8.2%	7.5%
PAR30	21.5%	40.8%	8.3%	3.5%	2.6%
PAR60	19.4%	22.4%	5.9%	2.2%	1.3%
PAR90	12.4%	10.5%	3.2%	1.6%	1.1%

პანდემიის დაწყებასთან ერთად გამოცხადდა მორატორიუმი და ფაქტობრივად მოხდა ყველა საცალო მიმართულების კლიენტისათვის სამ თვიანი საშეღავათო პერიოდის ავტომატურად გააქტიურება. მსგავსი მასშტაბური რესტრუქტურირების განსახორციელებლად პროგრამული უზრუნველყოფა საჭიროებდა ცვლილებებს, კერძოდ, დიდი რაოდენობით რესტრუქტურირების ასახვისთვის საჭირო იყო დამატებითი ფუნქციონალის ინტეგრაცია. აღნიშნულს დასჭირდა რამოდენიმე თვე. საჭირო ფუნქციონალის არარსებობიდან გამომდინარე, რესტრუქტურირების ასახვა ხდებოდა ხელოვნურად, რაც თანამშრომლების რაოდენობიდან გამომდინარე დიდ დროს საჭიროებდა. შესაბამისად ამ პერიოდში საცალო მიმართულების კლიენტებს უფიქსირდებოდათ ვადაგადაცილება. აღნიშნული პროგრამული ცვლილება დასრულდა 2020 წლის ივნისის თვეში. ასევე, პანდემიის შედეგად დაწყებულმა შეზღუდვებმა გაართულა კლიენტებთან კომუნიკაცია პანდემიამდე არსებულ ვადაგადაცილებებთან დაკავშირებით, რადგან მხოლოდ სატელეფონო არხებით ხდებოდა კლიენტებთან კონტაქტი.

2020 წლის 30 ივნისის მდგომარეობით არსებული ვადაგადაცილებიდან (34.9%):

- 9.0% - 2020 წლის 31 ივლისისათვის დაიფარა/გაუკეთდა რესტრუქტურირაცია;
- 6.5% - კომპანია შეთანხმებულია რესტრუქტურირაციის პირობებზე კლიენტებთან და დარჩენილია ტექნიკური შესრულება.
- 6.2% - ფიზიკური პირები, რომელთაც მორატორიუმის დასრულების და გრაფიკის გაგრძელების შემდეგ პირველივე გადასახდელი არ აქვთ გადახდილი.
- 5.0% - არის სექტორი, რომელიც ხასიათდება სეზონური შემოსავლიანობით, კერძოდ პასიურია ზამთრის პერიოდში, მარტამდე. მიმდინარე წელს ამ სექტორისთვის აქტიური პერიოდი რადიკალურად შეიზღუდა პანდემიის გამო და აღნიშნულმა კომპანიებმა ვერ შეძლეს სალიზინგო გადასახდელების დროულად გადახდა. აღნიშნულ კლიენტებთან მიმდინარეობს მოლაპარაკებები და ახალი გადახდის გრაფიკების შეთანხმება. პროცესი გრძელდება, რადგან ხდება ყველა კლიენტთან საკითხის დეტალურად განხილვა და ოპტიმალური ვარიანტების შეთანხმება. კომპანიას არ მიაჩნია აღნიშნული პორტფელი რისკიანად;

იმ აქტივების ტიპები, რომლებსაც კომპანია გასცემს ლიზინგით 2018 და 2019 წლის 31 დეკემბრის და 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით შეიძლება გაერთიანდეს შემდეგ კატეგორიებში:

	31-05-2020		31-12-2019		31-12-2018	
(000' ლარი)	თანხა	პროექტების რაოდენობა	თანხა	პროექტების რაოდენობა	თანხა	პროექტების რაოდენობა
სამგზავრო მანქანები	100,199	4,492	88,510	4,198	56,976	2,543
სამშენებლო აღჭურვილობა	68,799	424	59,263	389	39,346	262
მანქანები და დანადგარები	24,766	132	23,480	138	13,827	97
სატრანსპორტო საშუალებები, სამგზავრო მანქანების გარდა	20,181	289	14,317	237	15,945	140
მინიმალური სალიზინგო გადასახადის დებიტორული დავალიანება *	213,946	5,337	185,570	4,962	126,095	3,042

*გასათვალისწინებელია რომ ზემოთ ცხრილში მოცემული მინიმალური სალიზინგო გადასახადის დებიტორული დავალიანება არ არის დადისკონტირებული მონაცემები.

საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები წარმოადგენს კომპანიის ბალანსზე რიცხული აქტივების მეორე უმსხვილეს კლასს, რომელიც მთლიანი აქტივების 11% და 12%-ია 2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით. ეს აქტივები შემდეგნაირად არის გადანაწილებული.

(000' ლარი)	31-05-20	31-12-19	31-12-18
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები - დასაკუთრებული	5,944	6,597	2,671
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები - დასაკუთრებას დაქვემდებარებული	17,084	14,871	8,444
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები	23,028	21,468	11,115

კომპანიის მიერ ჩამორთმეული აქტივები გაიყიდება ან ხელახლა გაიცემა ლიზინგით შესაბამისი სალიზინგო ხელშეკრულების საფუძველზე. ამ აქტივების 21% 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით ერთ კლიენტზე მოდის და სარწყავ სისტემებშია კონცენტრირებული, რომლებიც დიდი მოცულობისა და პოტენციური მყიდველის შეზღუდული რაოდენობის გამო შეიძლება ნაკლებად ლიკვიდური იყოს. ამ აქტივთან ერთად ამავე კლიენტზე ლიზინგით გაცემულია სასოფლო სამეურნეო დანიშნულების სხვა აქტივებიც. აღნიშნულ კლიენტზე ლიზინგით გაცემული აქტივების საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით ჯამში დაახლოებით 4,915 ათას ლარს შეადგენდა. აღნიშნულ დავალიანებასთან დაკავშირებით სარჩელი შეტანილ იქნა პირველი ინსტანციის სასამართლოში, ხოლო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებად მოთხოვნილი იქნა და სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე დაყადაღდა ლიზინგის მიმღების საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთები, რომელთა ღირებულება არის 3,234 ათასი აშშ დოლარი. საქმე უკვე განიხილა პირველი ინსტანციის სასამართლომ და 2018 წლის 15 მარტს მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება (სასამართლოს ბოლო მთავარი სხდომა ჩატარდა 2018 წლის 26 თებერვალს, ამიტომ გადაწყვეტილებაც ამ თარიღით იქნა მიღებული), რომლის საფუძველზეც კომპანიის სასარჩელო მოთხოვნა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ და მოპასუხეს დაეკისრა კომპანიის სასარგებლოდ ვალდებულების ანაზღაურება, რაც შემდეგნაირად გამოიყურება ციფრებში: ვადამოსული ვალდებულება - 5,518 ათასი აშშ დოლარი. არ დაკმაყოფილდა მხოლოდ ერთ-ერთი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვადამოსვლელ ვალდებულებასთან დაკავშირებით კომპანიის მოთხოვნა, რაც თანხობრივად 262 ათასი აშშ დოლარია. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება გასაჩივრდა როგორც მოპასუხე მხარის მიერ, ისე კომპანიის მხრიდან. კომპანიის მხრიდან გასაჩივრებული იყო ვადამოსვლელი ვალდებულების არდაკმაყოფილების საკითხი. სააპელაციო სასამართლოში სხდომები ჩატარდა 2019 წლის 15 მაისს, 2019 წლის ნოემბერში, თუმცა არ დასრულებულა და გადაიდო 2020 წლის 21 აპრილს, რომელიც არ ჩატარებულა COVID-19-თან დაკავშირებით ქვეყანაში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის გამო. მომდევნო პროცესი ჩანიშნული იყო 2020 წლის 15 ივლისს, თუმცა გადაიდო და სავარაუდო თარიღი ცნობილი გახდება 2020 წლის აგვისტოში. მხარეებისა და სასამართლოს მხრიდან არის მზადყოფნა, რომ პროცესი დასრულდება ამავე პროცესზე.

მოცულობითია საკუთრების უფლების აღდგენის პროცესში არსებული აქტივები- ანუ ის აქტივები, რომელთა გადმოტანა კომპანიის საწყობში ფიზიკურად არ მომხდარა. ამ აქტივების დიდ ნაწილს კვლავ ზემოთ ხსენებული სარწყავი სისტემები და სასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მანქანა-დანადგარები/ინვენტარი წარმოადგენს. კომპანიას შეუძლია დავალიანების დაფარვის წყაროდ გამოიყენოს ზემოთ ხსენებული

დაყადაღებული მიწები (სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველსაყოფად დაყადაღებულია მიწები 3,234 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით). გარდა ამისა, საცალო პორტფელის სწრაფი ზრდის შესაბამისად მნიშვნელოვნად გაიზარდა ჩამოწერილი მსუბუქი ავტომანქანების რაოდენობაც, კერძოდ საკუთრების უფლების აღდგენის პროცესში არსებული აქტივების 47%-ს შეადგენს. დარჩენილი აქტივებიდან ნაწილი (დაახლოებით 2%) მოდის სამედიცინო აპარატურაზე, რომელსაც განსაკუთრებული დემონტაჟი და სასაწყობო პირობები სჭირდება და ადგილზევა დალუქული. დანარჩენ აქტივებზე მიმდინარეობს საკუთრების აღდგენის პროცესი (საშუალო ვადა 3 თვეა). ბალანსზე აღრიცხული აქტივები გადაფასებულია და შესაბამემა მათ სამართლიან საბაზრო ღირებულებას.

დასაკუთრებული აქტივების დიდი უმრავლესობა, გარდა მსუბუქი ავტომანქანებისა, წინა მენეჯმენტის დროს გაცემულ ლიზინგებს უკავშირდება. მას შემდეგ, რაც კომპანიაში შეიცვალა რისკის მართვის პროცედურები და მნიშვნელოვნად გაძლიერდა შემფასებელთა და მონიტორინგის ჯგუფები, მომავალში აღნიშნული მიმართულებით მნიშვნელოვანი ჩამოწერები და მასთან დაკავშირებული ზარალები მოსალოდნელი არ არის. როგორც წესი, დასაკუთრებული აქტივების ლიზინგით გაცემა ძველი ლიზინგის მიმღებზე არ ხდება.

2019 წლის ბოლოს საგრძნობლად გაიზარდა ჩამოწერილი აქტივების მოცულობა. 2019 წლის ბოლოს ჩამოწერილი ფინანსური ლიზინგის დებიტორული დავალიანება მთლიანი პორტფელის 12.1% იყო, ხოლო წინა წლის იგივე მაჩვენებელი 6.1% იყო. აღნიშნული ზრდა ძირითადად გამოწვეულია ტურბოს პორტფელის გაცემების მკვეთრი ზრდით, რასაც ასევე ჩამოწერილების ზრდაც მოყვა. COVID-19-ის პანდემიასთან დაკავშირებული საგანგებო მდგომარეობიდან და შეზღუდული ეკონომიკური აქტივობებიდან გამომდინარე, 2020 წლისთვის ჩამოწერების სტატისტიკა საგრძნობლად გაუმჯობესდა და მთლიანი პორტფელის 3.32%-ს გაუტოლდა.

აღსანიშნავია, რომ კომპანიამ საკმაოდ გაუმჯობესა ჩამოწერილი აქტივების გაყიდვა/რე-ლიზინგის სტატისტიკა. 2019 წელს გაყიდული/რე-ლიზინგით გაცემული აქტივები იმ წელს ჩამოწერილი აქტივების 30.7% იყო (2018: 29.4%; 2017: 17.4%). 2020 წლის 31 მაისისთვის იგივე მაჩვენებელი 16.6% იყო. 2020 წელს წინა წელთან შედარებით მკვეთრი კლების ძირითადი გამომწვევი მიზეზი COVID-19-ის პანდემიასთან დაკავშირებით ქვეყანაში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობა იყო. აღნიშნულ პერიოდში კომპანიას აქტივების გაყიდვა საერთოდ არ უწარმოებია, რამაც აღნიშნული სტატისტიკის გაუარესება გამოიწვია.

ცხრილში მოცემულია ბოლო 3 წლის განმავლობაში აქტივების დასაკუთრების სტატისტიკა და მასთან დაკავშირებული ხარჯები:

(000' ლარი)	2020 5m.	2019	2018	2017
ფინანსური ლიზინგის დებიტორული დავალიანების ჩამოწერა	5,055	15,772	5,370	4,352
ჩამოწერილი აქტივების სამართლიანი ღირებულება	5,381	21,002	6,152	4,109
მოგება-ზარალში აღიარებული ხარჯი	(166)	(258)	(387)	(628)
გაყიდული/ რე-ლიზინგით გაცემული აქტივები	841	4,848	1,579	759
სულ გაყიდული/ რე-ლიზინგით გაცემული აქტივები ⁹	3,625	6,557	2,897	2,922

საიჯარო მიზნებისთვის განკუთვნილ აქტივებზე გადახდილი აგანსები დამახასიათებელია სალიზინგო კომპანიებისთვის და წარმოადგენს აქტივის მომწოდებლებისათვის წინასწარ გადახდას იმ აქტიურ ლიზინგებზე, რომლებიც უკვე გამოგზავნილია, მაგრამ ჯერ არ არის მიღებული და ამიტომ არ არის

⁹ ამ პუნქტში შეყვანილია წინა პერიოდებში დასაკუთრებული აქტივების გაყიდვა/რე-ლიზინგიც.

ადიარებული პორტფელში. აქტივის უცხოეთიდან ჩამოსვლის შემდეგ ფორმდება მიღება-ჩაბარების აქტი და ეს თანხები აღიარდება ფინანსური ღირებულების დებიტორულ დავალიანებაში. შესაბამისად, რაც უფრო მეტია ისეთია აქტივი, რომლის ყიდვაც უცხოეთში ხდება, მით უფრო დიდია საბალანსო უწყისის ეს მუხლიც. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით ეს თანხა 4,543 ათასი ლარი იყო და მთლიანი აქტივების 2%-ს წარმოადგენდა (31/12/2019: 13,820 ათასი ლარი, 7%). კომპანიას რამდენიმე დიდი პროექტი ჰქონდა 2019 წლის ბოლოსთვის და ეს აქტივები 2020 წლის პირველ ნახევარში ჩამოვიდა, რაც შემდგომ სალიზინგო პორტფელში აისახა.

აქტივები გამოყენების უფლებით მოიცავს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთით დადისკონტირებულ იჯარის გადასახდელებს იჯარით აღებულ აქტივებზე. ფასს (IFRS) 16-ში მოცემულია იჯარის აღიარების, შეფასების, წარდგენისა და განმარტებითი შენიშვნების პრინციპები და მოიჯარისგან მოითხოვს ყველა იჯარის აღრიცხვას საბალანსო უწყისზე, ბასს (IAS) 17-ის მიხედვით, ფინანსური იჯარის აღრიცხვის ანალოგიურად.

ემიტენტმა მიიღო ფასს (IFRS) 16, მიღების მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მეთოდის გამოყენებით, რომლის თავდაპირველი გამოყენების თარიღია 2019 წლის 1 იანვარი. ამ მეთოდის საფუძველზე, სტანდარტი რეტროსპექტულად გამოიყენება თავდაპირველი გამოყენების თარიღში აღიარებული სტანდარტის თავდაპირველად გამოყენების კუმულაციური ეფექტით. კომპანიამ გადაწყვიტა გადასვლის პრაქტიკული გამოცდილების გამოყენება, რაც სტანდარტის მხოლოდ იმ ხელშეკრულებებთან გამოყენების საშუალებას იძლევა, რომლებიც თავდაპირველი გამოყენების თარიღში იჯარებად განისაზღვრა ბასს (IAS) 17 და ფასიკ (IFRIC) 4-ის გამოყენებით. კომპანიამ ასევე გადაწყვიტა გამოეყენებინა აღიარებასთან დაკავშირებული გამონაკლისები საიჯარო ხელშეკრულებებზე, რომლებსაც დაწყების თარიღში აქვთ 12 ან ნაკლებთვიანი საიჯარო ვადა და არ მოიცავენ შესყიდვის უფლებას ('მოკლევადიანი იჯარა'). ფასს (IFRS) 16-ის მიღებით კომპანიამ აღიარა საიჯარო ვალდებულებები იმ იჯარებთან მიმართებაში, რომლებიც ადრე კლასიფიცირებული იყო „საოპერაციო იჯარებად“, ბასს (IAS) 17 („იჯარა“) პრინციპების საფუძველზე. ეს ვალდებულებები შეფასდა დარჩენილი საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებით, რომელიც დისკონტირდება 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით ჯგუფის ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. 2019 წლის 1 იანვარს საიჯარო ვალდებულებებთან მიმართებაში გამოყენებული საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი 6.50%-დან 11.30%-მდე დიაპაზონში იყო, იჯარის პირობებიდან გამომდინარე. გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივი შეფასდა სტანდარტზე გადასვლისას საიჯარო ვალდებულების ოდენობის თანხით, რომელიც დაკორექტირდა ნებისმიერი ავანსად გადახდილი თანხით, რომელიც აღიარდა უშუალოდ თავდაპირველი გამოყენების თარიღამდე. შედეგად, კომპანიას არ უღიარებია სტანდარტზე გადასვლის ეფექტი მის გაუნაწილებელ მოგებაზე 2019 წლის 1 იანვარს.

ფასს (IFRS) 16-ის მიღების ეფექტი 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით შემდეგი ოდენობით იზრდება:

აქტივები	01-იან-19
ძირითადი საშუალებები	1,023
სულ აქტივები	1,023
ვალდებულებები	
საიჯარო ვალდებულება	1,023
სულ ვალდებულებები	1,023

ქვემოთ მოცემულია ჯგუფის გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივების და საიჯარო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებები და მოძრაობა 2019 წლის განმავლობაში:

	აქტივების გამოყენების უფლება შენიშვნები	საიჯარო ვალდებულება
01-იან-19	1,023	1,023
შესყიდვები	-	-
ცვთის ხარჯი	(338)	-
საპროცენტო ხარჯი	-	63
გადახდები	-	(405)
FX ეფექტი	-	55

კომპანიას 2018 წელს ქონდა **საინვესტიციო ქონება**, რომელიც შედგებოდა კომერციული ფართისგან. აღნიშნული ფართი კომპანიამ თავის მშობელ კომპანიას მისცა საოპერაციო იჯარით და ეს იჯარა 2018 წლის ივლისში შეწყდა. ქონება 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეფასებული იყო 2,754 ათას ლარად დამოუკიდებელი შემფასებლის (შპს ქართული საშემფასებლო კომპანია - ს/კ 205187251) მიერ. აღნიშნული ქონება 2019 წელს გაიყიდა 3,250 ათას ლარად საქართველოს კანონმდებლოთ გათვალისწინებული გადასახადების ჩათვლით.

2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით **მთლიანი ვალდებულებები** 179,149 ათასი ლარი იყო და მთლიანი აქტივების 89%-ს შეადგენდა. მთლიანი ვალდებულებების 51% შედგებოდა ადგილობრივი ბანკებიდან მოზიდული სესხებიდან, ხოლო 44% კი **გამოშვებული ობლიგაციებისგან**.

მსესხებლის დასახელება	ვალუტა	დარჩენილი ვადა	ბირი	დარიცხული პროცენტი
საქართველოს ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-3 წელი	19,655	41
ბაზის ბანკის სესხი	ლარი	<1 წელი	7,000	13
ქართუ ბანკის სესხი	ლარი	<1 წელი	10,000	53
ხალიკ ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-2 წელი	8,285	87
იშ ბანკის სესხი	ლარი	0-2 წელი	11,457	36
ლიბერთი ბანკის სესხი	ლარი	0-2 წელი	10,329	175
პაშა ბანკის სესხი	ლარი/ევრო	<1 წელი	10,518	56
ვითიბი ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-2 წელი	13,408	25
ობლიგაციები	აშშდ	0-2 წელი	79,190	1,347
სულ პროცენტული ვალდებულებები			169,842	1,833

2017 წლის აგვისტოში კომპანიამ 10 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603535) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები გამოუშვა და სრულად განათავსა, ფიქსირებული კუპონის 7% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2020 წლის 31 აგვისტოს.

2018 წლის ივნისში კომპანიამ ასევე გამოუშვა 5 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603659) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები, ფიქსირებული კუპონის 6.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 22 ივნისს, თუმცა ამ ობლიგაციების სრული განათავსება არ მომხდარა და ჯამურად 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით განათავსებული იყო 4,933 ცალი, 4.93 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ობლიგაციები.

კომპანიამ 2019 წლის 7 აგვისტოს გამოუშვა 10,000,000 (ათი მილიონი) დოლარის (ISIN GE2700603840) ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე კუპონური ობლიგაციები, 7.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 9 აგვისტო.

ობლიგაციები წარმოადგენენ არაუზრუნველყოფილ, არასუბორდინირებულ ვალდებულებას. ობლიგაციების ნომინალური ღირებულება - 1,000 აშშ დოლარი (დოლარის ობლიგაციები).

2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით, ადგილობრივი ბანკებისგან მოზიდული სახსრების 22% მოიცავდა კომპანიის 100%-იანი წილის მფლობელი ბანკისგან მიღებულ სესხებს.

2019 წლის 31 დეკემბრიდან პროსპექტის შედგენის თარიღამდე ადგილი არ ჰქონია სესხსა თუ ობლიგაციაზე პროცენტის ან ძირის გადაუხდელობას. თუმცა ამ პერიოდში კომპანიამ დაარღვია მსესხებლებთან არსებული ორი კოვენანტი, რომლებზეც მიღებული აქვს ვეივერები: PAR30 არ უნდა იყოს 7%-ზე მეტი; მიმდინარე კოვენიენტი არ უნდა იყოს 1.2-ზე ნაკლები. აღნიშნულთან დაკავშირებით დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ ქვეთავი „ფინანსური კოვენანტების მიმოხილვა“ გვ. 94.

კომპანიას სხვადასხვა ბანკებში ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების პორტფელი აქვს დაგირავებული, როგორც ეს ნაჩვენებია ქვემოთ:

- საქართველოს ბანკი (19.30%)
- პაშა ბანკი (7.57%)
- იშ ბანკი (8.08%)
- ვითიბი ბანკი (9.07%)
- ჰალიკ ბანკი (9.41%)
- ბაზის ბანკი (5.13%)
- ლიბერთი ბანკი (7.53%)
- ქართუ ბანკი (7.37%)

პორტფელის 26.54% არ არის დაგირავებული

ვალდებულებები გამოყენების უფლებით მოიცავს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთით დადისკონტირებულ იჯარის გადასახდელებს იჯარით აღებულ აქტივებზე. ეს მუხლი არის „**აქტივები გამოყენების უფლებით**“-ის შესაბამისი ანგარიში ვალდებულებებში. ამ მუხლის გაჩენა განპირობებულია IFRS 16-ის მიხედვით აღრიცხვით, რომლის დეტალებიც გთხოვთ იხილოთ გვ. 87-ზე.

კლიენტებისგან მიღებული ავანსები მოიცავს ლიზინგის მიმღებების მიერ სალიზინგო კონტრაქტების ფარგლებში გადახდილ თანხებს ლიზინგებზე, რომლის გაცემაც ჯერ არ მომხდარა. ამ მუხლის შემცირება ძირითადად განპირობებულია კომპანიის ეფექტიანობის გაზრდით რაც გამოიხატება სალიზინგო აქტივების უფრო სწრაფი გაცემით.

2018 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, **კომპანიის საწესდებო და დამატებით შეტანილი** კაპიტალი შეადგენდა 18,210 ათასსა და 18,368 ათას ლარს, შესაბამისად. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით ეს რიცხვი უმნიშვნელოდ გაიზარდა 18,425 ათას ლარამდე.

2018 წლის 31 დეკემბრიდან 2020 წლის 31 მაისის ჩათვლით **დივიდენდები** კომპანიას არ გამოუცხადებია და არ გაუცია.

საოპერაციო შედეგები

კომპანია ძირითად შემოსავალს **ფინანსური იჯარიდან** იღებს. 2019 წლის პირველ ხუთ თვესთან შედარებით, 2020 წელს ეს შემოსავალი 47%-ით გაიზარდა და 14,192 ათასი ლარი შეადგინა. ეს მნიშვნელოვანი ზრდა ძირითადად გამოწვეულია პორტფელის ზრდით. 2019 წლის 31 დეკემბერთან შედარებით 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით პორტფელი 17%-ით არის გაზრდილი.

(000' ლარი)	არააუდიტირებული 2020 5თვე	არააუდიტირებული 2019 5 თვე	აუდიტირებული 2019	აუდიტირებული 2018
საპროცენტო შემოსავალი				
ფინანსური შემოსავალი იჯარიდან	14,192	9,680	27,439	16,001
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	176	52	283	119
საპროცენტო ხარჯი				
საპროცენტო ხარჯი გამოყენების უფლებით	(19)	(33)	(63)	-
ფლობილ ვალდებულებებზე	(3,052)	(2,030)	(6,143)	(2,505)
სასესხო დავალიანება	(2,448)	(1,159)	(3,995)	(2,261)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	8,849	6,509	17,520	11,355
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი				
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე	(3,279)	(573)	(1,595)	(932)
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი სხვა აქტივებზე	-	-	(91)	(97)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი				
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდეგ	5,570	5,936	15,834	10,325

2020 წლის პირველ ხუთ თვეში დაგენერირებული 14,192 ათასი ლარის საპროცენტო შემოსავლიდან 52% (7,439 ათასი ლარი) ლარში დენომინირებული ლიზინგებიდან იყო, 39% (5,510 ათასი ლარი) კი დოლარში დენომინირებული ლიზინგებიდან (დანარჩენი 9% ევრო). აღსანიშნავია, რომ 2017 წელს ლარში დენომინირებული ლიზინგებიდან შემოსავალი მთლიანი შემოსავლის მხოლოდ 8% იყო, 2018 წელს 28%, 2019 წელს კი 50%. მოსალოდნელია, რომ ლარში დენომინირებული პორტფელის (და შესაბამისი შემოსავლის) წილი კიდევ უფრო გაიზრდება (განსაკუთრებით საცალო პორტფელის ხარჯზე ახალი რეგულაციების გამო).

კომპანიის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები გაცემულ ლიზინგებზე ვალუტების მიხედვით შემდეგია:

	31-05-20	31-05-19	31-12-19	31-12-18
ლარი	32.9%	34.7%	32.8%	36.7%
აშშდ	23.0%	24.4%	24.1%	26.3%
ევრო	18.4%	20.8%	19.1%	22.8%

კომპანიის დაფინანსების წყაროები საბანკო სესხები და საჯაროდ გამოშვებული ობლიგაციებია. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით, მთლიანი პროცენტის ვალდებულებების 53%-ს ადგილობრივი ბანკებიდან მოზიდული სესხები წარმოადგენდა, ხოლო დანარჩენ 47%-ს გამოშვებული ობლიგაციები. საპროცენტო ხარჯი ამ ვალდებულებებზე 72%-ით გაიზარდა 2019 წლის იმავე პერიოდთან შედარებით, თუმცა დაფინანსების საშუალო განაკვეთები მნიშვნელოვნად არ შეცვლილა. აღნიშნული ზრდა გამოწვეულია პროცენტის ვალდებულებების ზრდით.

ფინანსურ ვალდებულებებზე საპროცენტო განაკვეთები სხვადასხვა ვალუტების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

	31-05-20	31-05-19	31-12-19	31-12-18
ლარი	11.45%	11.0%	11.1%	11.1%
აშშდ	7.8%	7.5%	7.7%	7.5%
ევრო	5.4%	5.5%	5.1%	5.3%

კომპანია მუდმივად ცდილობს დაფინანსების წყაროების დივერსიფიკაციას.

გაუფასურების რეზერვის ხარჯი საპროცენტო შემოსავლის 23% იყო 2020 წლის პირველ ხუთ თვეში. იგივე მაჩვენებელი საგრძნობლად მცირე - 6% იყო წინა წლის იმავე პერიოდში. აღნიშნული მაჩვენებლის ზრდა გამოწვეულია 2020 წლის COVID-19-ის პანდემიასთან დაკავშირებით ქვეყანაში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობითა და შექმნილი ეკონომიკური პრობლემებით. შეწყვეტილი ეკონომიკური საქმიანობებიდან გამომდინარე, კომპანიამ მოახდინა კლიენტების სესხების რესტრუქტურზაცია. გარდა ამისა, გაუარესებული ეკონომიკური პროგნოზებისა და მოლოდინების გამო კომპანიამ გაზარდა რეზერვების კოეფიციენტი. აღნიშნული ფაქტორების შედეგად მკვეთრად გაიზარდა გაუფასურების რეზერვის ხარჯი და შესაბამისად, მისი ფარდობა საპროცენტო შემოსავალთან.

სხვა საოპერაციო შემოსავლის მნიშვნელოვანი პუნქტია **შემოსავალი ჯარიმებიდან**, რომელიც 2020 წლის პირველ ხუთ თვეში წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით 13%-ით გაიზარდა და 708 ათასი ლარი შეადგინა. ეს ზრდა ძირითადად გამოწვეულია სალიზინგო პორტფელის ზრდით.

სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით 31.5%-ით გაიზარდა და 5,587 ათას ლარს მიაღწია. ამ ხარჯების დეტალური ჩაშლა წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	2020 5თვე	2019 5თვე	2019	2018
სადაზღვევო ხარჯები	3,251	1,829	5,115	3,079
საოპერაციო გადასახადი მოგების გადასახდის გარდა	1,050	796	1,531	1,252
იურიდიული და პროფესიული მომსახურება	355	476	1,126	867
სარეკლამო მომსახურება	176	433	1,105	641
საიჯარო ხარჯი	136	138	358	326
აქტივების გაყიდვის შედეგად წარმოშობილი ზარალი	-	-	-	225
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	316	282	677	168
დებიტორული დავალიანებების ჩამოწერა	21	42	385	-
GPS-ის ხარჯები	3	11	18	30
მგზავრობის ხარჯები	32	30	92	60
საბანკო მომსახურება	5	4	32	24
შეკეთების ხარჯები	10	8	25	11
სხვა	230	201	589	417
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები, სულ	5,587	4,249	11,054	7,100

სადაზღვევო ხარჯები მთლიანი ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯების 58% იყო და წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით 78%-ით გაიზარდა. ეს ხარჯები ძირითადად დაკავშირებულია პორტფელთან და პორტფელის ზრდის შესაბამისად არის გაზრდილი. 2019 წლის ბოლოს სადაზღვევო ხარჯებისა და მთლიანი პორტფელის ფარდობა იყო 4%, ხოლო 2020 წლის 5 თვეში 5%¹⁰. ზოგადად, სადაზღვევო ხარჯი გარკვეულწილად მერყეობს კონკრეტული სალიზინგო აქტივის პოტენციური მფლობელის მიხედვით.

საოპერაციო გადასახადი მოგების გადასახადის გარდა მთლიანი ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯების 32% იყო. ეს ხარჯი შედგება ქონების გადასახადისგან, რომელიც იანგარიშება, როგორც ყველა გალიზინგებული

¹⁰ აღნიშნული კოეფიციენტის დათვლის მიზნებისთვის 2020 წლის 5 თვის სადაზღვევო ხარჯის გაწლიურებული - 12/5-ზე გამრავლებული ნიშნული იყო გამოყენებული.

აქტივის საწყისი ღირებულების 0.6%. ამ ხარჯის ზრდა პირდაპირ დაკავშირებულია სალიზინგო პორტფელის ზრდასთან.

ამ მუხლში შემავალი სხვა ხარჯები მნიშვნელოვნად არ გაზრდილა და არც ინდივიდუალურად არის მატერიალური.

ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი 2020 წლის პირველ ხუთ თვეში წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით 10%-ით გაიზარდა და 1,100 ათას ლარს მიაღწია. ეს ზრდა გამოწვეულია თანამშრომელთა რაოდენობის 20%-იანი ზრდით.

	2020 5თვე	2019 5თვე	2019	2018
ხელფასები	793	613	1,614	1,054
ბონუსები	307	384	996	801
სულ	1,100	998	2,610	1,855

ინფორმაცია კაპიტალისა და სასესხო ვალდებულებების შესახებ

2019 წლის 31 მაისის მდგომარეობით მთლიანი ვალდებულებები 171,675 ათასი ლარი იყო და მთლიანი აქტივების 86%-ს შეადგენდა. მთლიანი ვალდებულებების 53% შედგებოდა ადგილობრივი ბანკებიდან მოზიდული სესხებიდან, ხოლო 47% კი გამოშვებული ობლიგაციებისგან.

მსესხებლის დასახელება	ვალუტა	დარჩენილი ვადა	ძირი	დარიცხული პროცენტი
საქართველოს ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-3 წელი	19,655	41
ბაზის ბანკის სესხი	ლარი	<1 წელი	7,000	13
ქართუ ბანკის სესხი	ლარი	<1 წელი	10,000	53
ხალიკ ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-2 წელი	8,285	87
იშ ბანკის სესხი	ლარი	0-2 წელი	11,457	36
ლიბერთი ბანკის სესხი	ლარი	0-2 წელი	10,329	175
პაშა ბანკის სესხი	ლარი/ევრო	<1 წელი	10,518	56
ვითიბი ბანკის სესხი	ლარი/აშშდ/ევრო	0-2 წელი	13,408	25
ობლიგაციები	აშშდ	0-2 წელი	79,190	1,347
სულ პროცენტული ვალდებულებები			169,842	1,833

2017 წლის აგვისტოში კომპანიამ 10 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603535) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები გამოუშვა, ფიქსირებული კუპონის 7% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2020 წლის 31 აგვისტოს.

2018 წლის ივნისში კომპანიამ ასევე გამოუშვა 5 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603659) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები, ფიქსირებული კუპონის 6.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 22 ივნისს, თუმცა ამ ობლიგაციების სრული განთავსება არ მომხდარა და ჯამურად 2019 წლის 31 მარტის მდგომარეობით განთავსებული იყო 4,933 ცალი, 4.93 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ობლიგაციები. პროსპექტის შედგენის თარიღისთვის გამოსყიდული იყო 38 ცალი ობლიგაცია და დარჩენილია 4,895 ცალი, ანუ 4.89 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ობლიგაციები. ობლიგაციები წარმოადგენენ არაუზრუნველყოფილ, არასუბორდინირებულ ვალდებულებას. ობლიგაციების ნომინალური ღირებულება - 1,000 აშშ დოლარი.

კომპანია 2019 წლის იანვარში გეგმავდა ლარში დენომინირებული ობლიგაციების ემისიას, თუმცა 2018 წლის ბოლოს კომპანიამ საბანკო სესხის სახით მოიძია საჭირო რესურსები შედარებით ხელსაყერლი პირობებით და ობლიგაციების ემისიაზე უარი განაცხადა.

2019 წლის აგვისტოს კომპანიამ გამოუშვა 10 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE 2700603840) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები, ფიქსირებული კუპონის 7.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 9 აგვისტო.

2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით, ადგილობრივი ბანკებისგან მოზიდული სახსრების 22% მოიცავდა კომპანიის 100%-იანი წილის მფლობელი ბანკისგან მიღებულ სესხებს.

ფინანსური კოვენანტების მიმოხილვა

კომპანიას სხვადასხვა ბანკიდან აღებულ სესხებზე სხვადასხვა ტიპის კოვენანტები აქვს. ძირითადი/ყველაზე მკაცრი კოვენანტები (არასრული/მენეჯმენტის მიერ შერჩეული) და შესაბამისი მაჩვენებლები 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ:

კოვენანტის ტიპი	ფაქტობრივი	ობლიგაციების გამოშვების შემდეგ	ლიმიტი	აკმაყოფილებს კი/არა
PAR30 არ უნდა იყოს 7.0%-ზე მეტი	41.0%	41.0%	<7.0%	არა
PAR90 არ უნდა იყოს 5.0%-ზე მეტი	10.5%	10.5%	<5.0%	არა
სასესხო ვალდებულებები შეფარდებული კაპიტალთან არ უნდა იყოს 9-ზე მეტი	8.1	8.1	<9	კი
დასაკუთრებული აქტივების შეფარდება სალიზინგო პორტფელთან და სალიზინგო მიზნებისთვის ფლობილ აქტივებთან	13.1%	13.1%	<35%	კი
საოპერაციო ხარჯების შეფარდება შემოსავალთან არ უნდა იყოს 45%-ზე მეტი ¹¹	21.5%	21.5%	<45%	კი
წმინდა სესხისა და ჯამური საოპერაციო აქტივების ფარდობა არ უნდა იყოს 90%-ზე მეტი ¹²	89.2%	89.2%	<90%	კი
კაპიტალისა და ჯამური აქტივების ფარდობა არ უნდა იყოს 10%-ზე ნაკლები	10.5%	10.6%	>10%	კი
საპროცენტო ხარჯის დაფარვის კოეფიციენტი	59.6%	59.6%	>15%	კი
სალიზინგო აქტივების და სასესხო ვალდებულებების თანაფარდობა	116.2%	116.2%	>115%	კი
მიმდინარე კოეფიციენტი არ უნდა იყოს 1.2-ზე ნაკლები	1.00	1.36	>1.2	არა

დარღვეული PAR30 და PAR90 კოვენანტები 2020 წლის COVID-19-ის პანდემიისა და მის შესაჩერებლად გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის შედეგია. ამ პერიოდში კომპანიის საცალო მიმართულების ფაქტობრივად ყველა კლიენტს ავტომატური 3 თვიანი საშელავათო პერიოდი გაუაქტიურდა. პანდემიის ეფექტის გამოკლებით 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით არსებული ვადაგადაცილებული პორტფელი 5.1%-ია. კომპანიას აღნიშნულ დარღვევებთან დაკავშირებით მოპოვებული აქვს გათავისუფლების წერილი კრედიტორებისგან. (აღნიშნულ საკითხზე დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ ქვეთავი „ფინანსური მდგომარეობა“ გვ. 81)

დარღვეული მიმდინარე კოეფიციენტის კოვენანტის ძირითადი გამომწვევი ფაქტორია მოკლევადიანი ვალდებულებების მკვეთრი ზრდა. კომპანიას ბოლო წლებში პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგია ჰქონდა, რისი დაფინანსებისთვისაც აქტიურად იყენებდა გრძელვადიან სესხებს. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით რამდენიმე ასეთ სესხსა და ობლიგაციას დაფარვის ვადა უახლოვდება, რის გამოც მოკლევადიანი ვალდებულებები გაზრდილი, ხოლო მიმდინარე კოეფიციენტი შემცირებულია. პროსპექტში მოცემული ობლიგაციების გამოშვებით სწორედ ერთ-ერთი ვადამოსული ობლიგაციების რეფინანსირება მოხდება, რაც აღნიშნულ კოეფიციენტს საგრძნობლად გააუმჯობესებს. კერძოდ, 10,000,000 აშშ დოლარის

¹¹ საოპერაციო ხარჯები (სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები (გარდა დაზღვევისა და ქონების გადასახადის) და ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი) მთლიან შემოსავალთან (ჯამური შემოსავალი, გარდა საინვესტიციო ქონების გადაფასებიდან მიღებული შემოსავლისა და კლიენტებისგან აღებული დაზღვევისა და ქონების გადასახადის)

¹² ჯამურ სასესხო ვალდებულებებს გამოკლებული ფული და ფულის ექვივალენტები შეფარდებული ჯამურ აქტივებს გამოკლებული არამატერიალური აქტივები, საინვესტიციო ქონება, ძირითადი საშუალებები და ფული და ფულის ექვივალენტები.

ოდენობის ობლიგაციების ემისიის შემთხვევაში მიმდინარე კოეფიციენტი 1.36-ს გაუტოლდება. კომპანიას აღნიშნულ დარღვევასთან დაკავშირებით მოპოვებული აქვს გათავისუფლების წერილი კრედიტორებისგან.

სასესხო ვალდებულებებისა და კაპიტალის ფარდობის ზრდა, ერთი მხრივ, გამოწვეულია COVID-19-ის პანდემიის დროს საკურსო სხვაობიდან მიღებული ზარალით (2020-ის მარტის თვეში 3.8 მილიონი ლარი), რომელიც იყო ლარის მნიშვნელოვანი გაუფასურების შედეგი, ხოლო მეორე მხრივ, გამოწვეულია COVID-19-ის პანდემიის შედეგად გაზრდილი რეზერვის ხარჯით, რომელიც გამოწვეულია გაზრდილი ვადაგადაცდილებული და რესტრუქტურირებული პორტფელის წილით და გაუარესებული მაკროეკონომიკური პროგნოზებით. მიმდინარე თარიღისთვის კომპანიას აღარ აქვს ღია სავალუტო პოზიცია და, შესაბამისად, დაზღვეულია საკურსო სხვაობიდან შესაძლო ზარალისგან.

კომპანიის კაპიტალი

2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, **კომპანიის საწესდებო და დამატებით შეტანილი** კაპიტალი შეადგენდა 18,368 ათასსა და 18,210 ათას ლარს, შესაბამისად. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით ეს რიცხვი უმნიშვნელოდ გაიზარდა 18,425 ათას ლარამდე.

2018 წლის 31 დეკემბრიდან 2020 წლის 31 მაისის ჩათვლით **დივიდენდები** კომპანიას არ გამოუცხადებია და არ გაუცია და ამ პერიოდში მთლიანი კაპიტალი 2%-ით გაიზარდა და 21,067 ათას ლარს მიაღწია.

ვადიანობის პოზიცია

კომპანიის პოზიცია ფინანსური აქტივებისა და ვადიანობის მიხედვით 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	ერთი წლის ვადაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	სულ
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17,118	-	17,118
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	81,089	71,011	152,100
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები	12,845	10,182	23,028
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივებზე გადახდილი ავანსები	4,543	-	4,543
ძირითადი საშუალებები	-	551	551
აქტივები გამოყენების უფლებით	-	563	563
საინვესტიციო ქონება	-	-	-
სხვა აქტივები	2,066	246	2,313
სულ აქტივები	117,662	82,555	200,217
ვალდებულებები			
სასესხო დავალიანება	75,136	16,002	91,138
გამოშვებული ობლიგაციები	35,565	44,972	80,537
ვალდებულებები გამოყენების უფლებით	266	370	635
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	1,939	-	1,939
მოგების გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები	-	-	-
დღგ და სხვა საგადასახადო დავალიანება	1,307	-	1,307
სხვა ვალდებულებები	3,593	-	3,593
სულ ვალდებულებები	117,806	61,344	179,149
წმინდა პოზიცია	(144)	21,211	21,067

როგორც ცხრილიდან ჩანს, კომპანიას ძალიან მცირე უარყოფითი მოკლევადიანი წმინდა პოზიცია აქვს და, შესაბამისად, საბრუნავი კაპიტალი -144 ათას ლარს შეადგენს. უარყოფითი საბრუნავი კაპიტალის ძირითადი გამომწვევი ფაქტორია მოკლევადიანი ვალდებულებების მკვეთრი ზრდა. კომპანიას ბოლო წლებში პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგია ჰქონდა, რისი დაფინანსებისთვისაც აქტიურად იყენებდა გრძელვადიან სესხებს. 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით რამდენიმე ასეთ სესხსა და ობლიგაციას დაფარვის ვადა უახლოვდება, რის გამოც მოკლევადიანი ვალდებულებები გაზრდილი, ხოლო საბრუნავი კაპიტალი უარყოფითია. აღნიშნული სხვაობა არამატერიალურია (ჯამური აქტივების 0.1%-ია), თუმცა პროსპექტში მოცემული ობლიგაციების გამოშვებით სწორედ ერთ-ერთი ვადამოსული ობლიგაციების რეფინანსირება მოხდება, რაც საბრუნავ კაპიტალს საგრძნობლად გააუმჯობესებს. კერძოდ, საბრუნავი კაპიტალი ობლიგაციების გამოშვების შემდგომ 30,480 ათას ლარს გაუტოლდება.

სავალუტო პოზიცია

კომპანიის ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ვალუტების მიხედვით 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	ლარი	აშშდ	ევრო	სულ
ფინანსური აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	14,483	2,633	2	17,118
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	68,797	63,362	19,941	152,100
ფორვარდული გარიგებები (Swaps)	-	15,881	3,537	19,417
სხვა აქტივები	3,499	7,530	552	11,581
სულ ფინანსური აქტივები	86,780	89,405	24,032	200,217
ფინანსური ვალდებულებები				
სასესხო დავალიანება	60,825	8,160	22,153	91,138
გამოშვებული ობლიგაციები	-	80,537	-	80,537
სხვა ვალდებულებები	4,622	2,688	164	7,475
სულ ფინანსური ვალდებულებები	65,447	91,385	22,318	179,149
წმინდა პოზიცია	21,333	(1,980)	1,714	21,067

მიმდინარე პერიოდისათვის კომპანიას სავალუტო პოზიციების ჰეჯირებისთვის გაფორმებული აქვს 5 მილიონი დოლარის და 1 მილიონი ევროს ფორვარდული გარიგებები.

კომპანიას უარყოფითი წმინდა სავალუტო პოზიცია დოლარში აქვს, თუმცა მთლიან ფინანსურ აქტივებთან შედარებით ეს თანხა მხოლოდ 1%-ია და მატერიალურ რისკს არ წარმოადგენს.

ემიტენტის დამატებითი სასესხო საჭიროების აღწერა

კომპანიის მიერ 2017 წლის 29 აგვისტოს გამოშვებული ობლიგაციების (ISIN: GE2700603535) გადახდის ვადაა 2020 წლის 29 აგვისტო. სწორედ ამ ობლიგაციების რეფინანსირებაში იქნება გამოყენებული ობლიგაციებით მოზიდული წმინდა სახსრები.

ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისის მიმოხილვა

კომპანიისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ფულადი ნაკადების სწორი მართვა და დაფინანსების წყაროების მუდმივი ძიება. ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	2020 5 თვე	2019 5 თვე	2019	2018
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები				
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი	9,408	9,136	25,139	14,850
სხვა მიღებული შემოსავალი	1,083	1,321	3,263	2,135
გადახდილი პროცენტი	(5,203)	(3,353)	(8,779)	(4,464)
სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული გადახდილი ხარჯები	(6,067)	(4,108)	(10,595)	(6,736)
გადახდილი ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	(1,548)	(1,270)	(2,544)	(1,799)
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებებში ცვლილებამდე	(2,327)	1,725	6,485	3,986
საოპერაციო აქტივების (ზრდა) კლება				
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები	(12,107)	(13,605)	(50,912)	(43,467)
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები	(1,456)	(4,194)	2,573	1,504
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივებზე გადახდილი ავანსები	9,395	1,483	(7,730)	215
სხვა აქტივები	(979)	(235)	406	(877)
საოპერაციო ვალდებულებების ზრდა (კლება)				
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	(1,255)	(709)	869	1,378
დღგ და სხვა საგადასახადო დავალიანება	2,052	(741)	(996)	(287)
სხვა ვალდებულებები	436	(376)	640	113
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები	(6,240)	(16,651)	(48,665)	(37,436)

ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებებში ცვლილებამდე 2020 წლის პირველ 5 თვეში 4,052 ათასი ლარით შემცირდა წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით და -2,327 ათასი ლარი შეადგინა. აღნიშნული კლების ძირითადი გამომწვევი მიზეზები იყო დაახლოებით 4,784 ათასი ლარი სხვაობა დარიცხულ საპროცენტო შემოსავალსა და ფულად მიღებულ საპროცენტო შემოსავალს შორის. ამგვარი სხვაობა 2020 წლის COVID-19-ის პანდემიისა და ამ პერიოდში გაცემული 3 თვიანი საშელავათო პერიოდების შედეგია. ამასთან, 1,850 ათასი ლარით არის გაზრდილი გადახდილი პროცენტი და 1,959 ათასი ლარით გაზრდილი სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული გადახდილი ხარჯები. ფულად მიღებული შემოსავლები ფაქტობრივად იმავე ნიშნულზე შენარჩუნდა (0.3%-იანი ზრდა), ხოლო ფულად გადახდილი ხარჯები კი 47%-ით გაიზარდა. მიუხედავად ზემოაღნიშნული კლებისა, შემცირებული ფინანსური ლიზინგების გაცემების (1,498 ათასი ლარი კლება), შემცირებული საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივების (2,737 ათასი ლარი კლება), გაზრდილი საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივებზე გადახდილი ავანსების (7,912 ათასი ლარიანი ზრდა) და გაზრდილი დღგ და სხვა საგადასახადო დავალიანების (2,793 ათასი ლარიანი ზრდა) ხარჯზე, საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული ფულადი სახსრები 63%-ით შემცირდა და 6,240 ათას ლარს მიაღწია (10,410 ათას ლარიანი შემცირება).

კომპანიას მნიშვნელოვანი ინვესტიციები არ გაუკეთებია მოცემულ პერიოდში და შესაბამისი ცხრილი წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	2020 5 თვე	2019 5 თვე	2019	2018
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან				
ძირითადი საშუალებების შეძენა	(266)	(290)	(294)	(468)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	(4)	(26)	(80)	(147)
საინვესტიციო ქონების გაყიდვა	-	-	3,250	-
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები	(270)	(316)	2,876	(614)

ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	2020 5 თვე	2019 5 თვე	2019	2018
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები				
შეზღუდული წვდომის ფულადი ნაკადების წმინდა მოძრაობა	-	2,794	2,794	(2,794)
სალიზინგო ვალდებულება	(120)	(128)	(345)	-
გამომგებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	2,533	32,409	8,968
ნასესხები სახსრების დაფარვა	(32,604)	(20,756)	(63,019)	(17,358)
ნასესხები სახსრების მიღება	34,779	31,264	91,695	51,303
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები	2,055	15,708	63,534	40,119

ლიკვიდობის მართვისა და სესხების კარგი პირობებით აღების მიზნით, კომპანია ხშირად იღებს და ფარავს სხვადასხვა ვადამოსულ ობლიგაციებსა და ადგილობრივი ბანკებიდან მიღებულ სახსრებს. 2020 წლის ხუთ თვეში კომპანიამ 32,604 ათასი ლარის ღირებულების სესხები დაფარა (11,848 ათასი ლარი ზრდა წინა წლის ამავე პერიოდთან შედარებით) და ამასთანავე 34,779 ათასი ლარი (3,514 ათასი ლარი ზრდა) მიიღო სესხების გზით. შესაბამისად, ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები 87%-ით შემცირდა და 2,055 ათასი ლარი შეადგინა.

მარეგულირებელი ჩარჩო

სალიზინგო საქმიანობის რეგულირება საქართველოში

მარეგულირებელი ბაზის განვითარება

სალიზინგო საქმიანობის პირველი სამართლებრივი აქტი იყო საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი ("სამოქალაქო კოდექსი"), რომელიც მიღებულია 1997 წლის 26 ივნისს. მოგვიანებით 2002 წელს მიღებული იქნა კანონი "სალიზინგო საქმიანობის ხელშეწყობის შესახებ". ეს ორი სამართლებრივი აქტი საქართველოს საგადასახადო კოდექსთან ერთად ("საგადასახადო კოდექსი") არეგულირებდა საქართველოს სალიზინგო სექტორს 2011 წლამდე.

სალიზინგო საქმიანობის მარეგულირებელ ბაზას ძალიან აკრიტიკებდნენ არასასურველი და დისკრიმინაციული საგადასახადო რეჟიმის და მოქმედ რეგულაციებთან წინააღმდეგობის გამო. სალიზინგო კომპანიებს კომერციული ბანკებისგან განსხვავებით არ შეეძლოთ უიმედო სალიზინგო პროექტების ჩამოწერა, მათზე არ ვრცელდებოდა 100%-იანი ამორტიზაციის წესები, ხოლო მოგების გადასახადის გაანგარიშების პრინციპები ბუნდოვანი იყო.

2011 წელს, USAID-ის მხარდაჭერით და დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობით, საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა "სალიზინგო საქმიანობის ხელშეწყობის შესახებ" კანონი, შეცვალა საგადასახადო კოდექსი და მნიშვნელოვანი ცვლილებები შეიტანა სამოქალაქო კოდექსში კერძო სამართლის უნიფიკაციის საერთაშორისო ინსტიტუტის (UNIDROIT) საერთაშორისოდ აღიარებული სალიზინგო სტანდარტების მიხედვით, რომელიც დამოუკიდებელი მთავრობათაშორისი ორგანიზაციაა, დაფუძნებულია რომში და ორიენტირებულია კერძო და კომერციული სამართლის შეჯერებაზე სახელმწიფოების მასშტაბით. აღნიშნული კანონმდებლობა (1) კომპანიებს მეტ სტიმულს აძლევდა ლიზინგთან მიმართებაში მათთვის გარკვეული საგადასახადო მოქნილობის უზრუნველყოფით და ლიზინგის მიმღებებისთვის საგადასახადო პროცედურების გამარტივების გზით და (2) ლიზინგის ბუღალტრული აღრიცხვის შეცვლის გზით ლიზინგის გამცემების და ლიზინგის მიმღებებისთვის ეფექტური საგადასახადო განაკვეთების შემცირებით.

ახალმა საგადასახადო კანონმდებლობამ გაამარტივა საგადასახადო ადმინისტრირება და შეამცირა სალიზინგო კომპანიების საგადასახადო ტვირთი. ახალი კოდექსი ასევე ეფექტური ქონების გადასახადების გაანგარიშების საშუალებას იძლევა სალიზინგო აქტივებზე. დღე-ს გადახდა სალიზინგო გადასახადების პროპორციულად ხდება. დღე-ს გადახდა სალიზინგო გადასახადების პროპორციულად ხდება.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსში განხორციელებული ცვლილების შესაბამისად, 2020 წლის 1 მარტიდან 6 კალენდარული თვის (მარტი-აგვისტოს საანგარიშო პერიოდების) განმავლობაში პირი უფლებამოსილია გაწეული იჯარის/ლიზინგის მომსახურება დღე-ით დაბეგროს ამ მომსახურების საკომპენსაციო თანხის/თანხის ნაწილის ფაქტობრივად გადახდის საანგარიშო პერიოდში.

კორპორაციული საშემოსავლო გადასახადის წესების ცვლილებები ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 იანვრიდან. მხოლოდ მოგების განაწილება ექვემდებარება დაბეგრას, რომელიც განისაზღვრება როგორც ფულადი ან არაფულადი დივიდენდი, გაცემული მფლობელებზე, რომლებიც ფიზიკური პირები ან არარეზიდენტი იურიდიული პირები არიან - რეინვესტირებული მოგება აღარ ექვემდებარება დაბეგრას. ახალი კორპორაციული მოგების საგადასახადო მოდელი არ ითვალისწინებს სალიზინგო კომპანიებისთვის სპეციალურ საგადასახადო რეგულაციებს - მოგების გადასახადით იბეგრება განაწილებული მოგება (გამოთვლილი ფასის-ის შესაბამისად).

სალიზინგო საქმიანობის მარეგულირებელი ბაზის ძირითადი მახასიათებლები

სალიზინგო საქმიანობა და სალიზინგო კომპანიები არ ექვემდებარება ლიცენზირებას ან სავალდებულო რეგისტრაციის მოთხოვნებს. ლიზინგის ინდუსტრიაში არ არის სპეციალური მარეგულირებელი ორგანო და არც კაპიტალის ადეკვატურობის ან სხვა მსგავსი მოთხოვნები არ გამოიყენება სალიზინგო კომპანიების მიმართ. თუმცა, ისინი ექვემდებარებიან ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო პოლიტიკის წესებს და ფინანსთა სამინისტროს ზედამხედველობას, როგორც ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო პოლიტიკის სამეთვალყურეო ორგანოს, და ანგარიშვალდებულნი არიან ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის წინაშე (იხილეთ "ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო რეგულაციები და მონიტორინგის მოთხოვნები").

2019 წლის 8 თებერვლამდე საქართველოს სალიზინგო სექტორში ინვესტიციისათვის არ არსებობდა სამართლებრივი ან მარეგულირებელი ბარიერები. საქართველოს კანონმდებლობა არ უწყობდა საპროცენტო განაკვეთის რაიმე ზედა ზღვარს სალიზინგო საქმიანობას. ამ თარიღიდან ძალში შევიდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში 2018 წლის 22 დეკემბერს მიღებული ცვლილება, რომლის საფუძველზეც ლიზინგთან მიმართებაში შემოღებულ იქნა წინსწრებისა და რეფინანსირების მაქსიმალური საკომისიოებისა და ვალდებულების დარღვევისათვის მაქსიმალური პირგასამტეხლოს ოდენობები, განისაზღვრა ეფექტური საპროცენტო სარგებლის ზღვრული მოცულობა და ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გაანგარიშებასთან დაკავშირებით საქართველოს ეროვნულ ბანკს დაევალა სპეციალური დოკუმენტის შემუშავება, რომელიც გამოიცა და ამოქმედდა სწორედ 2019 წლის 08 თებერვლიდან. აღნიშნული ცვლილებების საფუძველზე ასევე დაწესდა შეზღუდვა ლიზინგის სხვადასხვა ვალუტაში გაცემასთან დაკავშირებით, კერძოდ „თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი და ლიზინგის დაფინანსების თანხის გაცემის შედეგად ლიზინგის მიმღების ჯამური ვალდებულებები ამავე ლიზინგის გამცემის მიმართ 200 000 (ორასი ათას) ლარზე ნაკლებია, ლიზინგის გამცემის მიერ საზღაურის მიღება არ უნდა იყოს ნებისმიერი ფორმით უცხოურ ვალუტაზე მიმღებულ ან ინდექსირებული“.

საქართველოს კანონმდებლობა არ აწესებს სალიზინგო ქონების თანადაფინანსების სავალდებულო მოთხოვნებს ლიზინგის მიმღებებისა ან ლიზინგის გამცემებისთვის.

სამოქალაქო კოდექსი არეგულირებს სალიზინგო საქმიანობის ძირითად ასპექტებს, როგორიცაა მხარეთა ვალდებულებები, ზარალის ანაზღაურება, ლიზინგის ხელშეკრულებების შეწყვეტის შედეგები და ა.შ. სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრული სალიზინგო საქმიანობის ძირითადი მახასიათებლები შემდეგია: ლიზინგის გამცემი გადასცემს ქონებას ლიზინგის მიმღებს გარკვეული შეთანხმებული ვადით, ამ ქონების შესყიდვის უფლებით ან აღნიშნული უფლების გარეშე, ხოლო ლიზინგის მიმღები ახდენს პერიოდულ გადახდებს. ლიზინგის მიმღები ირჩევს ლიზინგის საგანს და მის მიმწოდებელს და მიმწოდებელისთვის ცნობილია, რომ ლიზინგის გამცემმა ლიზინგით გაცემის მიზნით შეიძინა ქონება (შემდგომში ლიზინგის საგანი).

ფული, ფასიანი ქაღალდი, წილი ან პაი სამეწარმეო საზოგადოებაში არ შეიძლება იყოს ლიზინგის საგანი. საგადასახადო კოდექსის მიზნებისათვის, მხოლოდ ის აქტივები, რომლებიც ცვეთას განიცდის, ექვემდებარება ლიზინგს და სალიზინგო კომპანიად განისაზღვრება ის კომპანია, რომელიც საგადასახადო წლის განმავლობაში თავისი მთლიანი შემოსავლების სულ მცირე 70% -ს იღებს სალიზინგო ტრანზაქციებიდან.

გარდა ზემოთქმულისა, სამოქალაქო კოდექსი გარკვეულ მოთხოვნებს და შეზღუდვებს აწესებს სალიზინგო ხელშეკრულებებში ცვლილებების შეტანასა და მათ შეწყვეტასთან დაკავშირებით. ლიზინგის გამცემი, მიმწოდებელთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე, გადასცემს თავის უფლებებს ლიზინგის მიმღებს, ამ უკანასკნელის თხოვნით. ლიზინგის გამცემს და მიმწოდებელს შორის გაფორმებული

ხელშეკრულების ნებისმიერი შესწორება შეთანხმებული უნდა იყოს ლიზინგის მიმღებთან და ანალოგიურად ლიზინგის მიმღებს არ აქვს უფლება შეთანხმოს რაიმე ცვლილება მიმწოდებელთან ლიზინგის გამცემის თანხმობის გარეშე. ლიზინგის გამცემს უფლება აქვს მოშალოს სალიზინგო ხელშეკრულება, თუ ლიზინგის მიმღები არსებითად არღვევს თავის ვალდებულებებს. ამავდროულად, ლიზინგის მიმღებმა შეიძლება მხოლოდ ზიანის ანაზღაურება მოითხოვოს ლიზინგის გამცემისგან და არ აქვს უფლება, მოშალოს ლიზინგის ხელშეკრულება მას შემდეგ, რაც ლიზინგის საგანს მიიღებს, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ის ვეღარ ახორციელებს მფლობელობას ლიზინგის საგანზე.

ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო წესები და მონიტორინგის მოთხოვნები

2003 წლის 06 ივნისს მიღებული კანონი "უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ", გაუქმდა 2019 წლის 30 ოქტომბერს ამავე თარიღში მიღებული ახალი კანონით „ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ („ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონი“). ზოგადად ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონმდებლობამ გააძლიერა კონტროლი საქართველოს ფარგლებში ფულადი სახსრების მოძრაობაზე და შექმნა დამოუკიდებელი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, ფინანსური მონიტორინგის სამსახური („ფმს“), ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მონიტორინგის და ზედამხედველობისთვის და ტერორიზმის დაფინანსების წინააღმდეგ ღონისძიებების გასატარებლად და განკარგულებების გამოსაცემად შემდგომი პრევენციული ღონისძიებების გატარებისა და საანგარიშო მოთხოვნების შესრულების მიზნით. ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონის საფუძველზე 2013 წლის 5 სექტემბერს გამოიცა ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის უფროსის ბრძანება №2 „სალიზინგო კომპანიების მიერ ინფორმაციის მიღების, სისტემატიზაციის, დამუშავებისა და წარდგენის შესახებ“ (**„მონიტორინგის განკარგულება“**), რომელიც მიმდინარე თარიღისათვის კვლავ მოქმედია, თუმცა 2020 წლის 05 ივნისს საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის უფროსის ბრძანება #2-ს საფუძველზე ძალადაკარგულად ცხადდება 2020 წლის 01 სექტემბრიდან. ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონი და მონიტორინგის განკარგულება ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების თავიდან აცილების მიზნით აწესებს სალიზინგო კომპანიებისთვის ფინანსური მონიტორინგის მოთხოვნებს.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო არის ლიზინგის კომპანიების სამეთვალყურეო ორგანო ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონის შესაბამისად. თუ ფინანსთა სამინისტრო აღმოაჩენს ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონის ან მონიტორინგის განკარგულების უგულვებელყოფას ან დარღვევას, მან უნდა შეატყობინოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურს და დააკისროს სათანადო სანქციები. თუ ფინანსური მონიტორინგის სამსახური მიიღებს ანგარიშს გარიგების შესახებ, რომელიც, მისი აზრით, შეიძლება დაკავშირებული იყოს ფულის გათეთრებასთან ან ტერორიზმის დაფინანსებასთან, ანგარიში უნდა გადაეგზავნოს გენერალურ პროკურატურასა და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამის სამსახურებს.

სალიზინგო კომპანიებმა უნდა განახორციელონ მონიტორინგი ისეთი სალიზინგო ოპერაციების მიმართ, რომლებიც აღემატება 30,000 ლარს ან მის ეკვივალენტს სხვა ვალუტაში და „საექვო გარიგებების“ მიმართ, როგორც ეს განსაზღვრულია შესაბამის რეგულაციებში. გარდა ამისა, სალიზინგო კომპანიების მონიტორინგს ექვემდებარება: (i) ნებისმიერი გარიგება, თუ არსებობს ეჭვი, რომ გარიგების მხარე ტერორიზმთან არის დაკავშირებული ან ფული შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ტერორიზმის დაფინანსებისათვის; და (ii) ნებისმიერი გარიგება საექვო ზონებში მოქმედი ან რეგისტრირებული პირების მონაწილეობით.

ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსებასთან დაკავშირებული გარიგებისა და კლიენტების იდენტიფიცირების მიზნით, სალიზინგო კომპანიები ვალდებული არიან მიიღონ შიდა კონტროლის ღონისძიებები, მათ შორის შიდა რეგულაციები, დანიშნონ თანამშრომელი ან შექმნან სპეციალური

განყოფილება, რომელიც ზედამხედველობას ახორციელებს ინფორმაციის წარდგენაზე ფინანსური მონიტორინგის სამსახურისთვის.

ანტიმონოპოლიური რეგულაციები

სალიზინგო კომპანიები კონკურენციის სააგენტოს ზედამხედველობას ექვემდებარებიან, რომელიც 2014 წლის 31 მარტიდან შეიქმნა შესწორებული "კონკურენციის შესახებ" საქართველოს კანონის შესაბამისად. კონკურენციის სააგენტო მონიტორინგს უწევს კერძო პირების შესაბამისობას საქართველოში ანტიმონოპოლიურ კანონმდებლობასთან და სხვადასხვა უფლებამოსილება აქვს, მათ შორის, კონკურენციის კანონის დარღვევისათვის ჯარიმების დაწესების უფლება.

დამატებითი მოთხოვნები, რომლებიც ანგარიშვალდებულ კომპანიებს ეხება

ანგარიშგების მოთხოვნები

ობლიგაციების საჯარო შეთავაზების შემდეგ კომპანია ანგარიშვალდებულ კომპანიას წარმოადგენს "ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ" საქართველოს კანონით განსაზღვრული მნიშვნელობით (**"კანონი ფასიანი ქაღალდების შესახებ"**), რომლის თანახმად ის არის კომპანია, რომელმაც საჯარო შეთავაზების გზით განათავსა ფასიანი ქაღალდები ან რომლის ფასიანი ქაღალდები დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ.

ფასიანი ქაღალდების კანონი ანგარიშვალდებულების საგანგებო მოთხოვნებს აკისრებს ანგარიშვალდებულ კომპანიებს. ანგარიშგების კომპანია ვალდებულია წარუდგინოს ეროვნულ ბანკს, გამოაქვეყნოს ან უზრუნველყოს მისი ფასიანი ქაღალდების რეგისტრირებული მფლობელებისათვის წლიური, ნახევარწლიური და მიმდინარე ანგარიშგების მიწოდება. თუ საქართველოს საფონდო ბირჟაზე ხდება ობლიგაციებით ვაჭრობა, ასეთი ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს, აგრეთვე, საქართველოს საფონდო ბირჟას. ეროვნულ ბანკს უფლება აქვს, დამატებითი ინფორმაცია მოითხოვოს ანგარიშვალდებულ კომპანიებისგან.

დაინტერესებული / დაკავშირებული მხარის გარიგებების დამტკიცება

ფასიანი ქაღალდების კანონი აწესრიგებს დაინტერესებულ მხარეთა ტრანზაქციებს და ადგენს ანგარიშვალდებულ კომპანიისთვის დამტკიცებისა და გამჭვირვალობის სხვადასხვა მოთხოვნებს. ქვემოთ მოყვანილი შემთხვევების გარდა, ეს მოთხოვნები არ ვრცელდება გარიგებებზე, რომლებიც დაიდო: (i) კომპანიას და მის მთლიან მფლობელობაში არსებულ შვილობილ კომპანიას შორის; და (ii) კომპანიასა და მის 100%-იან აქციონერს შორის.

თუ ანგარიშვალდებულ კომპანია შედის გარიგებაში და მისი მმართველი ორგანოს წევრი ან მისი ხმის უფლების მქონე აქციების 20%-ის ან მეტის მფლობელი (ან მასთან დაკავშირებული პირი) (ა) რაიმე კავშირშია გარიგების კონტრაგენტ მხარესთან (მაგალითად, უშუალოდ ან ირიბად ფლობს აქციების 20%-ს ან მისი სამეთვალყურეო საბჭოს ან დირექტორატის წევრია) ან (ბ) მიიღებს სარგებელს, ასეთი პირი განიხილება როგორც **"დაინტერესებული მხარე"** ფასიანი ქაღალდების კანონის მიზნებისთვის. ზოგადად, დაინტერესებულმა მხარემ უნდა აცნობოს სამეთვალყურეო საბჭოს და, გარიგების ღირებულების მიხედვით, აქციონერთა საერთო კრებას, დასაღებ გარიგებასთან მიმართებაში თავისი ინტერესის შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭომ ან აქციონერთა საერთო კრებამ (რომელიც მიესადაგება) უნდა დაამტკიცოს გარიგება. ანგარიშვალდებულ კომპანიები ვალდებული არიან, მიაწოდონ დაინტერესებულ მხარეთა გარიგებების შესახებ ინფორმაცია ეროვნულ ბანკს და გამოაქვეყნონ ასეთი ტრანზაქციების შესახებ ინფორმაცია (მათ შორის,

მთლიან მფლობელობაში არსებულ შვილობილ კომპანიებსა და 100%-იან აქციონერებთან დადებული გარიგებების შესახებ).

თუ გარიგება ზემოთ აღწერილი წესების დარღვევით დაიდო, ანგარიშვალდებული კომპანიის მმართველი ორგანოს წევრი ან მისი აქციების 5%-ის ან მეტის მფლობელი აქციონერი (ან აქციონერთა ჯგუფი) უფლებამოსილია აღძრას საქმე დაინტერესებული მხარის წინააღმდეგ ზარალის ანაზღაურების ან გარიგებიდან მიღებული ნებისმიერი სარგებლის დაბრუნების მოთხოვნით. მოსარჩელემ უნდა დაადგინოს, რომ დაინტერესებულ მხარეთა ტრანზაქციის შედეგად ანგარიშვალდებულ კომპანიას ზიანი მიაღდა და ამგვარი დაინტერესებული მხარე რომ არ ყოფილიყო, გარიგება უკეთესი პირობებით დაიდებოდა. გარიგების გაუქმება შეიძლება მოთხოვნილი იქნეს მისი დადებიდან 18 თვის განმავლობაში.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, კომპანია არის ანგარიშვალდებული კომპანია; აქედან გამომდინარე, კომპანიის უფლებამოსილი ორგანო ვალდებულია, დაამტკიცოს დაინტერესებულ მხარეებთან დაკავშირებული გარიგებები, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც გარიგება იდება მისი უფლებამოსილი ორგანოს წევრთან.

მოთხოვნების პრიორიტეტულობა გაკოტრების საქმის წარმოების შემთხვევაში

კომპანიის გაკოტრების შემთხვევაში კრედიტორების მოთხოვნები შემდეგი თანამიმდევრობით დაკმაყოფილდება:

1. საპროცესო ხარჯები და სააღსრულებო ბიუროს მომსახურების საფასური;
2. დავალიანება მოვალეების მიმართ, დარიცხული იმ დღიდან, როდესაც სასამართლომ გამოსცა გადაწყვეტილება გადახდისუუნარობის საქმის წარმოების შესახებ განაცხადის მიღებასთან დაკავშირებით, მათ შორის, საგადასახადო ვალდებულებები, დარიცხული გაკოტრების საქმის წარმოების დაწყების შემდეგ;
3. გაკოტრების მმართველის დანიშვნასა და მისი მოვალეობების შესრულებასთან დაკავშირებული ყველა ხარჯები და ანაზღაურება;
4. ყველა უზრუნველყოფილი მოთხოვნა, მათ შორის საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული უზრუნველყოფილი მოთხოვნები;
5. არაუზრუნველყოფილი საგადასახადო ვალდებულებები;
6. ყველა დარჩენილი აღიარებული არაუზრუნველყოფილი მოთხოვნა; (მოცემული ობლიგაციები განეკუთვნება აღნიშნულ რიგს) და
7. კრედიტორთა მოთხოვნები, წარმოდგენილი მოგვიანებით.

ყოველი შემდეგი კატეგორიის მოთხოვნები უნდა იქნეს გადახდილი მხოლოდ წინა კატეგორიის მოთხოვნების სრულად დაკმაყოფილების შემდეგ, თუ კრედიტორთა შეთანხმებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. თუ არსებული სახსრები არასაკმარისია, ერთ კატეგორიაში ჩამოთვლილი ყველა მოთხოვნის სრულად დასაფარავად, თითოეული კატეგორიის თითოეული კრედიტორის მოთხოვნა უნდა გადახდილი იქნეს პროპორციულად.

მმართველი ორგანო და მენეჯმენტი

კომპანიის კორპორაციული მართვის მართვის უმაღლესი რგოლია პარტნიორი და პარტნიორების საერთო კრება ("საერთო კრება"), ხოლო კომპანიის საქმიანობაზე ზედამხედველობა ხორციელდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ, რომელიც აირჩევა პარტნიორის მიერ კომპანიის წესდების დებულებების შესაბამისად. კომპანიის ყოველდღიური საქმიანობის ხელმძღვანელობა ხორციელდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დანიშნული გენერალური დირექტორის („მთავარი აღმასრულებელი თანამდებობის პირი“) მიერ, რომელსაც ენიჭება კომპანიის ერთპიროვნულად და დამოუკიდებლად წარმომადგენლობის უფლებამოსილება მესამე პირებთან ურთიერთობაში. კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოსთან შექმნილია აუდიტის კომიტეტი. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები:

ზურაბ ქოქოსაძე (პ/ნ 62001032255) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი / თავმჯდომარე

გიორგი ჭილაძე (პ/ნ 01008008277) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი

ნიკოლოზ ალაგიძე (პ/ნ 59001000119) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი (დამოუკიდებელი პირი)

ლევან ყულიჯანიშვილი (პ/ნ 03001000435) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი

საერთო კრება

საერთო კრება არის კომპანიის უმაღლესი მმართველი ორგანო და უფლებამოსილია საქართველოს კანონმდებლობისა და კომპანიის წესდების ("წესდება") თანახმად მიიღოს გადაწყვეტილებები მათ შორის, შემდეგ საკითხებზე:

- ცვლილებები წესდებაში;
- სააქციო კაპიტალის გაზრდა ან შემცირება;
- კომპანიის შერწყმა, გაყოფა ან გარდაქმნა სხვა იურიდიულ პირად, ლიკვიდაცია;
- კომპანიის ქონების, რომელიც არ წარმოადგენს საზოგადოების მიერ ლიზინგით ლიზინგის გამცემზე გადასაცემ საგანს, შეძენა, გასხვისება ან სხვაგვარი განკარგვა (ან ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებების დადება), რომლის ღირებულება აღემატება 1,000,000 (ერთი მილიონი) აშშ დოლარს;
- სხვა საწარმოს წილის/აქციების შეძენა და გასხვისება, თუკი ამგვარი წილის/აქციების მოცულობა აღემატება ამგვარი საწარმოს კაპიტალის 50%-ს ან გარიგების ღირებულება აღემატება 1,000,000 (ერთი მილიონი) აშშ დოლარს;
- ვალდებულებათა აღება და უზრუნველყოფა (ან ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებების დადება), რომელთა ღირებულება აღემატება 1,000,000 (ერთი მილიონი) აშშ დოლარს;
- კომპანიის მიერ ქონების და ქონებრივი უფლებების შეძენა, გასხვისება, გაცვლა (ან ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებები) ან დატვირთვა, რომელთა ღირებულება აღემატება კომპანიის აქტივების 10%-ს;
- და
- სხვა საკითხები, რომლებიც შედის კანონის და წესდების საერთო კრების კომპეტენციაში.

წესდების თანახმად, საერთო კრება მოწვეული უნდა იქნეს საჭიროების შემთხვევაში. პარტნიორებს, რომელთა წილი ერთად შეადგენს საწესდებო კაპიტალის ხუთ პროცენტს, შეუძლიათ მოსთხოვონ გენერალურ დირექტორს საერთო კრების მოწვევა (ამჟამად ერთი პარტნიორი - სს „საქართველოს ბანკი“ ფლობს საკუთრების

100%-იან წილს). გენერალური დირექტორი და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი უფლებამოსილია ნებისმიერ დროს მიმართოს პარტნიორს გადაწყვეტილების მისაღებად. გენერალურმა დირექტორმა ასევე დაუყოვნებლივ უნდა მოიწვიოს საერთო კრება ან მიმართოს პარტნიორს გადაწყვეტილების მისაღებად, თუ ეს კომპანიის ინტერესებშია ან თუ მოსალოდნელია, რომ კომპანიამ შეიძლება კაპიტალის ნახევარი დაკარგოს.

საერთო კრება უფლებამოსილად ითვლება, თუ მას ესწრებიან პარტნიორები, რომელთა წილი 50%-ს აღემატება. საერთო კრების გადაწყვეტილებები მიიღება უბრალო უმრავლესობით, გარდა წესდების ნებისმიერი ცვლილების დამტკიცებისა, რასაც საერთო კრების მონაწილეთა ხმების მინიმუმ 2/3 სჭირდება. წესდების თანახმად, საერთო კრებამ კომპანიის ყველა პარტნიორის მონაწილეობით უნდა დაამტკიცოს ნებისმიერი გადაწყვეტილება, რომლის მნიშვნელობაც სცილდება კომპანიის ბიზნესის ჩვეულებრივ მიმდინარეობას.

სამეთვალყურეო საბჭო:

კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭო შედგება არანაკლებ 3 (სამი) წევრისაგან. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები ინიშნებიან და გამოიწვევიან პარტნიორის მიერ. სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეული წევრი აირჩევა 4 (ოთხი) წლის ვადით, თუმცა, მისი უფლებამოსილება გაგრძელდება ვადის გასვლის შემდგომ პარტნიორის მიერ ახალი წევრის დანიშვნამდე. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის განმეორებითი არჩევა შეუზღუდავია. ვადამდე გადარჩევა შესაძლებელია პარტნიორის გადაწყვეტილების საფუძველზე ნებისმიერ დროს. სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეულ წევრს შეუძლია ნებისმიერ დროს გადადგეს პარტნიორისთვის 30 (ოცდაათი) დღით ადრე წარდგენილი წერილობითი მიმართვის საფუძველზე. წევრის გაწვევიდან არაუგვიანეს 3 (სამი) თვისა, უნდა არჩეული იქნას სამეთვალყურეო საბჭოს ახალი წევრი. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე იმავდროულად არ შეიძლება იყოს „საზოგადოების“ გენერალური დირექტორი.

2020 წლის 5 აგვისტოდან სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეა ზურაბ ქოქოსაძე. ამ დრომდე აღნიშნულ პოზიციას იკავებდა გიორგი ფაილოძე, რომელიც ამავდროულად საქართველოს ბანკის გენერალური დირექტორის მოადგილე არის დაგროვილი ქონების მართვისა და საინვესტიციო საბანკო საქმიანობაში. ზურაბ ქოქოსაძეს ფინანსურ სექტორში მუშაობის 15 წლიანი გამოცდილება აქვს. ის საქართველოს ბანკს 2003 წელს კორპორაციული საბანკო მიმართულების სტაჟორად შემოუერთდა. მას შემდეგ ბანკში მისმა კარიერულმა განვითარებამ არაერთი მნიშვნელოვანი საფეხური მოიცვა: ის იყო უფროსი კორპორაციული ბანკირი (2006-2009); FMCG სექტორის უფროსი (2009-2016); კორპორაციული საბანკო მომსახურების მიმართულების დირექტორის მოადგილე (2016-2017) და კორპორაციული საბანკო მომსახურების მიმართულების ხელმძღვანელი, უშუალოდ გენერალური დირექტორის მოადგილის ხელმძღვანელობის ქვეშ (2017-2020).

ზურაბ ქოქოსაძეს ბაკალავრის ხარისხი კავკასიის ბიზნეს სკოლაში აქვს მიღებული. ასევე, ფლობს მაგისტრის ხარისხს და არის გრენოზლის ბიზნესის სკოლის კურსდამთავრებული.

სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომები ტარდება კვარტალში ერთხელ მაინც. შეტყობინება/მოწვევა უნდა გაიგზავნოს წერილობით, სავარაუდო დღის წესრიგთან ერთად სულ მცირე 8 (რვა) დღით ადრე სხდომის მოწვევის სავარაუდო თარიღამდე. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებმა შეიძლება სხდომა ჩაატარონ აღნიშნული შეტყობინების ვადის დაუცველად, იმის გათვალისწინებით, რომ ყველა წევრი ერთხმად დაეთანხმება ამგვარი სხდომის ჩატარებას და დაესწრება მას. ამგვარ სხდომაზე ყველა წევრის დასწრება ავტომატურად ჩაითვლება მათი თანხმობის მტკიცებულებად, სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომის, აღნიშნული შეტყობინების გაგზავნის ვადის დაუცველად ჩატარებაზე.

სამეთვალყურეო საბჭოს ამოცანები და კომპეტენცია:

- სამეთვალყურეო საბჭო კონტროლს უწევს გენერალური დირექტორის საქმიანობას;
- სამეთვალყურეო საბჭოს ნებისმიერ დროს შეუძლია მოითხოვოს გენერალური დირექტორისაგან „საზოგადოების“ საქმიანობის ანგარიში;
- სამეთვალყურეო საბჭოს შეუძლია გააკონტროლოს და შეამოწმოს „საზოგადოების“ ფინანსური დოკუმენტაცია;
- სამეთვალყურეო საბჭო ამოწმებს წლიურ ანგარიშებს, მოგების განაწილების წინადადებას და ამის თაობაზე მოახსენებს პარტნიორს.;

- თუ „საზოგადოების“ წინაშე ლიზინგის მიმდების ჯამური ვალდებულება (გასაცემი/დასამტკიცებელი ლიზინგის ჩათვლით) კონკრეტული მომენტისათვის აღემატება 2 000,000 (ორი მილიონი) აშშ დოლარს.
- გენერალური დირექტორის დანიშვნა და თანამდებობიდან გათავისუფლება;
- სამეთვალყურეო საბჭო უფლებამოსილია შექმნას აუდიტის კომიტეტი („ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად);
- ფილიალების დაარსება და ლიკვიდაცია;
- წლიური ბიუჯეტისა და გრძელვადიანი ვალდებულებების მიღება;
- ახალი სახის ეკონომიკური საქმიანობის დაწყება ან არსებული სახის საქმიანობის შეწყვეტა;
- ფასიანი ქაღალდების გამოშვება ან/და საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ დაშვების შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;

ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან

ბასს (IAS) 24-ის (დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები) მიხედვით, მხარეები დაკავშირებულად ითვლება, თუ ერთ მხარეს აქვს უნარი, გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ და საოპერაციო გადაწყვეტილებებზე. თითოეული შესაძლო ურთიერთკავშირის განხილვისას ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

დაკავშირებულმა მხარეებმა შეიძლება დადონ ისეთი გარიგებები, როგორსაც არ დადებდნენ დაუკავშირებელი მხარეები და დაკავშირებულ მხარეებს შორის დადებული გარიგებები შეიძლება არ დაიდოს იმავე პირობებითა და თანხებით, როგორითაც დაიდებოდა გარიგებები დაუკავშირებელ მხარეებს შორის. დაკავშირებულ მხარეებთან დადებული ყველა გარიგება, რომელიც ქვემოთ არის განხილული, განხორციელდა 'გაშლილი ხელის მანძილის' პრინციპით.

(ლარი)	2019		2018	
	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლის დაქვემდებარებული პირები ¹³	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლის დაქვემდებარებული პირები
საიჯარო მიწებისთვის განკუთვნილ აქტივებზე გადახდილი ავანსები	676,777	-	-	-
საპროცენტო შემოსავალი მიმდინარე ანგარიშებიდან	283,004	-	118,872	-
ქირის ხარჯები	-	-	58,447	-
სასესხო ვალდებულება 1 იანვრის მდგომარეობით	17,221,819	-	14,799,862	-
წლის განმავლობაში მიღებული სესხები	12,140,017	-	15,217,056	-
სესხის დაფარვა წლის განმავლობაში	(13,721,907)	-	(12,805,048)	-
სხვა მოძრაობა/სხვა დანარიცხები (გადახდები)	(23,042)	-	9,949	-
სასესხო ვალდებულება 31 დეკემბრის მდგომარეობით	15,616,887	-	17,221,819	-
სასესხო ვალდებულების საპროცენტო ხარჯი	1,915,254	-	1,391,578	-
1 იანვრისთვის გამოშვებული ობლიგაციები	-	466,890	-	1,395,866
წლის განმავლობაში გამოშვებული ობლიგაციები	-	1,806,622	-	331,182
წლის განმავლობაში შესყიდული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	(377,198)	-	(1,566,067)

¹³ საერთო კონტროლს ქვეშ დაქვემდებარებულ საწარმოებში „საქართველოს ბანკის ჯგუფის“ წევრებიც შედიან

სხვა მოძრაობა	-	1,544,398	-	305,909
31 დეკემბრისთვის გამოშვებული ობლიგაციები	-	3,440,712	-	466,890
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდების საპროცენტო ხარჯი	-	183,919	-	29,200
ვალდებულებები მომწოდებლების წინაშე 1 იანვრის მდგომარეობით	-	-	-	185,423
წლის განმავლობაში წარმოშობილი	-	-	-	-
წლის განმავლობაში დაფარული	-	-	-	(185,423)
ვალდებულებები მომწოდებლების წინაშე 31 დეკემბრის მდგომარეობით	-	-	-	-
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	8,692,304	-	3,540,825	-

2020 31 მაისი

(ლარი)	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლის დაქვემდებარებული პირები ¹⁴
საიჯარო მიწებისთვის განკუთვნილ აქტივებზე გადახდილი ავანსები	-	-
საპროცენტო შემოსავალი მიმდინარე ანგარიშებიდან	152,455	-
ქირის ხარჯები	-	-
სასესხო ვალდებულება 1 იანვრის მდგომარეობით	15,616,887	-
წლის განმავლობაში მიღებული სესხები	13,302,884	-
სესხის დაფარვა პერიოდის განმავლობაში	(9,803,109)	-
სხვა მოძრაობა/სხვა დანარიცხები (გადახდები)	579,426	-
სასესხო ვალდებულება 31 მაისის მდგომარეობით	19,696,088	-
სასესხო ვალდებულების საპროცენტო ხარჯი	760,913	-
1 იანვრისთვის გამოშვებული ობლიგაციები	-	3,440,712
პერიოდის განმავლობაში გამოშვებული ობლიგაციები	-	-
პერიოდის განმავლობაში შესყიდული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	(1,058,713)
სხვა მოძრაობა	-	369,290
31 მაისისთვის გამოშვებული ობლიგაციები	-	2,751,289
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდების საპროცენტო ხარჯი	-	83,181
ვალდებულებები მომწოდებლების წინაშე 1 იანვრის მდგომარეობით	-	-
პერიოდის განმავლობაში წარმოშობილი	-	-
პერიოდის განმავლობაში დაფარული	-	-
ვალდებულებები მომწოდებლების წინაშე 31 მაისის მდგომარეობით	-	-
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	16,295,380	-

¹⁴ საერთო კონტროლს ქვეშ დაქვემდებარებულ საწარმოებში „საქართველოს ბანკის ჯგუფის“ წევრებიც შედიან

მენეჯმენტის კომპენსაცია შედგებოდა შემდეგი მუხლებისგან:

(ლარი)	2020 წ.	2019	2018
ხელფასები და ნაღდი ფულით გაცემული პრემიები	335,000	417,313	174,060
აქციებზე დაფუძნებული ანაზღაურება	57,238	157,980	135,212
სულ ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება	392,238	575,293	309,272

საბალანსო უწყისი

კომპანიის საბალანსო უწყისი წარმოდგენილია ქვემოთ:

საბალანსო უწყისის მონაცემები (000' ლარი)	არააუდირებული 31-05-20	აუდირებული 31-12-2019	აუდირებული 31-12-2018
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17,118	21,281	3,541
შეზღუდული წევრების დეპოზიტები	-	-	2,794
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	152,100	130,359	88,081
საიჯარო მიწებისთვის ფლობილი აქტივები	23,028	21,468	11,115
საიჯარო მიწებისთვის განკუთვნილ აქტივებზე გადახდილი ავანსები	4,543	13,820	6,112
ძირითადი საშუალებები	551	565	750
არამატერიალური აქტივები	246	278	251
აქტივები გამოყენების უფლებით	563	686	-
საინვესტიციო ქონება	-	-	2,745
დღგ და სხვა გადასახადები	-	160	-
სხვა აქტივები	2,066	931	1,300
სულ აქტივები	200,217	189,549	116,698
ვალდებულებები			
სასესხო დავალიანება	91,138	86,170	55,292
გამოშვებული ობლიგაციები	80,537	72,539	36,941
ვალდებულებები გამოყენების უფლებით	635	736	-
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	1,939	3,556	2,606
დღგ და სხვა საგადასახადო დავალიანება	1,307	-	117
სხვა ვალდებულებები	3,593	2,050	1,098
სულ ვალდებულებები	179,149	165,052	96,053
კაპიტალი			
საწესდებო კაპიტალი	3,180	3,180	3,180
დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	15,245	15,188	15,030
გაუნაწილებელი მოგება/(აკუმულირებული ზარალი)	3,238	6,581	2,714
სხვა რეზერვი	(596)	(452)	(279)
სულ კაპიტალი	21,067	24,497	20,645
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	200,217	189,549	116,698

მოგება-ზარალის უწყისი

კომპანიის მოგება-ზარალის უწყისი მოცემულია ქვემოთ:

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის უწყისი (000' ლარი)	არააუდირებული 2020 5 თვე	არააუდირებული 2019 5 თვე	აუდირებული 2019	აუდირებული 2018
საპროცენტო შემოსავალი				
ფინანსური შემოსავალი იჯარიდან	14,192	9,680	27,439	16,001
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	176	52	283	119
საპროცენტო ხარჯი				
საპროცენტო ხარჯი გამოყენების უფლებით ფლობილ ვალდებულებებზე	(19)	(23)	(63)	-
სასესხო დავალიანება	(3,052)	(2,030)	(6,143)	(2,505)
გამოშვებული ობლიგაციები	(2,448)	(1,159)	(3,995)	(2,261)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	8,849	6,518	17,520	11,355
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე	(3,279)	(573)	(1,595)	(932)
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი სხვა აქტივებზე	-	-	(91)	(97)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდეგ	5,570	5,946	15,834	10,325
შემოსავალი ჯარიმებიდან	708	628	2,059	983
შემოსავალი საინვესტიციო ქონების იჯარიდან	-	-	-	84
წმინდა შემოსულობა საინვესტიციო ქონების გადაფასებიდან	-	-	-	19
წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოური ვალუტის კონვერტაციიდან	(3,350)	(329)	(532)	(556)
სხვა შემოსავალი	315	593	1,075	947
საოპერაციო შემოსავალი	3,244	6,837	18,436	11,803
სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	(5,587)	(4,249)	(11,054)	(7,100)
ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	(1,100)	(998)	(2,610)	(1,855)
საიჯარო მიწებისთვის ფლობილი აქტივების ჩამოწერა	104	(66)	(883)	(464)
საოპერაციო ხარჯები	(6,583)	(5,313)	(14,547)	(9,419)
მოგება მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე	(3,339)	1,525	3,889	2,384
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/სარგებელი	(4)	(2)	(22)	(54)
წმინდა მოგება	(3,343)	1,522	3,867	2,330
სხვა სრული შემოსავალი/ზარალი				
სხვა სრული შემოსავალი, რომლის შემდეგ პერიოდებზე მოგებად ან ზარალად რეკლასიფიცირებაც ხდება	-	-	-	-
არარეალიზებული შემოსულობა გასაყიდად გამიზნულ საინვესტიციო ფასიან ქაღალდებზე	-	-	-	-
გასაყიდად გამიზნული საინვესტიციო ფასიან ქაღალდებზე რეალიზებული შემოსულობის	-	-	-	-
რეკლასიფიკაცია მოგებაში ან ზარალში	-	-	-	-
მოგების გადასახადით დაბეგვრის გავლენა	-	-	-	-
წლის სხვა სრული შემოსავალი/(ზარალი), წმინდა	-	-	-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი/(ზარალი)	(3,343)	1,522	3,867	2,330

ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისი

ფულადი სახსრების მოძრაობის უწყისი ('000 ლარი)	31-მაისი-2020 (არააუდირებული)	31-მაისი-2019 (არააუდირებული)	31-დეკ-2019 (აუდირებული)	31-დეკ-2018 (აუდირებული)
ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან				
საპროცენტო შემოსავალი	9,408	9,136	25,139	14,850
სხვა შემოსავალი	1,083	1,321	3,263	2,135
გადახდილი პროცენტი	(5,203)	(3,353)	(8,779)	(4,464)
სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული გადახდილი ხარჯები	(6,067)	(4,108)	(10,595)	(6,736)
გადახდილი ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	(1,548)	(1,270)	(2,544)	(1,799)
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებებში ცვლილებამდე	(2,327)	1,725	6,485	3,986
<i>საოპერაციო აქტივების (ზრდა) კლება</i>				
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები	(12,107)	(13,605)	(50,912)	(43,467)
საიჯარო მიწებისთვის ფლობილი აქტივები	(1,456)	(4,194)	2,573	1,504
საიჯარო მიწებისთვის ფლობილი აქტივებზე გადახდილი ავანსები	9,395	1,483	(7,730)	215
სხვა აქტივები	(979)	(235)	406	(877)
<i>საოპერაციო ვალდებულებების ზრდა (კლება)</i>				
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	(1,255)	(709)	869	1,378
დღგ და სხვა საგადასახადო დავალიანება	2,052	(741)	(996)	(287)
სხვა ვალდებულებები	436	(376)	640	113
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები	(6,240)	(16,651)	(48,665)	(37,436)
ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობიდან				
ძირითადი საშუალებების შეძენა	(266)	(290)	(294)	(468)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	(4)	(26)	(80)	(147)
საინვესტიციო ქონების გასხვისება	-	-	3,250	-
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები	(270)	(316)	2,876	(614)
ფულადი სახსრები ფინანსური საქმიანობიდან				
შეზღუდული წევრობის ფულადი ნაკადების წმინდა მოძრაობა	-	2,794	2,794	(2,794)
სუბორდინირებულ და არასუბორდინირებულ სესხებში გადახდილი თანხები	(120)	(128)	(345)	-
გადახდილი დივიდენდი	-	2,533	32,409	8,968
ჩვეულებრივი აქციების გამოშვებიდან მიღებული ფულადი სახსრები	(32,604)	(20,756)	(63,019)	(17,358)
პრივილეგირებული აქციებიდან მიღებული ფულადი სახსრები	34,779	31,264	91,695	51,303
ფინანსური საქმიანობიდან შემოსული (გამოყენებული) წმინდა ფულადი სახსრები	2,055	15,708	63,534	40,119
საკურსო სხვაობის ეფექტი ფულად სახსრებზე	293	57	(5)	294
ფულადი სახსრების წმინდა ზრდა/კლება	(4,163)	(1,202)	17,739	2,364
ფულადი სახსრები პერიოდის დასაწყისში	21,281	3,542	3,542	1,178
ფულადი სახსრები პერიოდის ბოლოს	17,118	2,340	21,281	3,542

დივიდენდების პოლიტიკა

კომპანიას არ აქვს დივიდენდების გაცხადებული და გაწერილი პოლიტიკა და, ამასთანავე, 2017 წლის 31 დეკემბრიდან 2020 წლის 31 მაისის ჩათვლით დივიდენდები კომპანიას არ გამოუცხადებია და არ გაუცია.

სასამართლო პროცესები

მოპასუხე: შპს TR Georgia Project 2.

სასარჩელო მოთხოვნა თანხობრივად: სარჩელის შეტანის თარიღისათვის ვადამოსული ვალდებულების ანაზღაურება 5,389 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით და 392 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით ვადამოსვლელი ვალდებულების ანაზღაურება.

თავდაპირველი სასარჩელო მოთხოვნით კომპანია უარს ამბობდა ლიზინგის საგნის დაბრუნებაზე და ითხოვდა ხელშეკრულებების მოშლასა და ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე ვალდებულების ანაზღაურებას, ხოლო შემდგომ, დაზუსტებული სასარჩელო მოთხოვნით სასამართლოს წინაშე უარი განაცხადა ხელშეკრულების მოშლის მოთხოვნაზე, დარჩა სახელშეკრულებო ჩარჩოებში და მოითხოვა ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე ვადამოსული ვალდებულებების და ასევე ვადამოსვლელი ვალდებულებების ანაზღაურება. კომპანია არ ითხოვს ლიზინგის საგნის დაბრუნებას დაზუსტებული სარჩელით. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებად გამოყენებულ იქნა მოპასუხის უძრავი ქონებების დაყადაღება: ჯამში 3,234 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით. საქმე განიხილა პირველი ინსტანციის სასამართლომ და 2018 წლის 15 მარტს მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება (სასამართლოს ბოლო მთავარი სხდომა ჩატარდა 2018 წლის 26 თებერვალს, ამიტომ გადაწყვეტილებაც ამ თარიღით იქნა მიღებული), რომლის საფუძველზეც კომპანიის სასარჩელო მოთხოვნა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ და მოპასუხეს დაეკისრა კომპანიის სასარგებლოდ ვალდებულების ანაზღაურება, რაც შემდეგნაირად გამოიყურება რიცხვებში: ვადამოსული ვალდებულება - 5,518 ათასი აშშ დოლარი. არ დაკმაყოფილდა მხოლოდ ერთ-ერთი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვადამოსვლელ ვალდებულებასთან დაკავშირებით კომპანიის მოთხოვნა, რაც თანხობრივად არის 262 ათასი აშშ დოლარი, რომლის გადახდის ვალდებულება ლიზინგის მიმღებს აქვს ხელშეკრულებაზე თანდართული გრაფიკის შესაბამის თარიღებში (ხელშეკრულება სრულდებოდა 2018 წლის 26 ნოემბერს). პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება გასაჩივრდა როგორც მოპასუხე მხარის მიერ, ისე კომპანიის მხრიდან. კომპანიის მხრიდან გასაჩივრებული იყო ვადამოსვლელი ვალდებულების არდაკმაყოფილების საკითხი. აღნიშნული იყო სტრატეგიული სვლა, რადგან აღნიშნული ვალდებულება ვადამოსული იქნება იმ ეტაპზე, როცა სააპელაციო სასამართლო განიხილავს აღნიშნულ საქმეს. სააპელაციო სასამართლოში სხდომები ჩატარდა 2019 წლის 15 მაისს, 2019 წლის ნოემბერში, თუმცა არ დასრულებულა და გადაიდო 2020 წლის 21 აპრილისთვის. აღნიშნული სხდომა არ ჩატარებულა COVID-19-თან დაკავშირებით ქვეყანაში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის გამო. სააპელაციო სასამართლოში სამოქალაქო პროცესები ამ პერიოდში სრულად იყო გადადებული, განხილვის ქვეშ იყო მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეები დისტანციური მეთოდით. ამ ეტაპზე კომპანია არის სასამართლო პროცესის ჩაწინაშის მოლოდინის რეჟიმში, რომელიც მათი ვარაუდით უნდა ჩაინიშნოს უახლოვეს მომავალში. მხარეებისა და სასამართლოს მხრიდან არის მზადყოფნა/მოლოდინი, რომ პროცესი დასრულდება ამავე დღეს.

პროსპექტის წარდგენის თარიღისთვის, კომპანიის წინააღმდეგ სასამართლოში არ არის შეტანილი არანაირი დავა.

ემიტენტის ფინანსურ ან კომერციულ მდგომარეობაში მნიშვნელოვანი ცვლილებების აღწერა

2020 წლის 31 მაისის შემდეგ პროსპექტის შედგენის თარიღამდე არ მომხდარა ემიტენტის ფინანსურ ან კომერციულ საქმიანობასთან დაკავშირებული არანაირი მნიშვნელოვანი ცვლილება.

კაპიტალი

საზოგადოების საწესდებო კაპიტალი განისაზღვრება 3,180,000 (სამი მილიონ ას ოთხმოცი ათასი) ლარის ოდენობით.

პარტნიორები, საწესდებო კაპიტალში შესატანის საბოლოო შეტანამდე, საზოგადოების კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ შეუტანელი შესატანის ოდენობით.

პარტნიორებს შეუძლიათ გაზარდონ საწესდებო კაპიტალის ოდენობა. საწესდებო კაპიტალში შენატანის სახით შესაძლებელია შეტანილ იქნას ნებისმიერი ვალუტა, აგრეთვე სხვა ქონებრივი და არაქონებრივი შენატანი.

საზოგადოების დაფუძნებისას ან საწესდებო კაპიტალის გაზრდისას შესატანი შეიძლება შესრულდეს ნებისმიერი ვალუტით. საზოგადოების საბუღალტრო წიგნებში თანხა აღინიშნება ეროვნული ვალუტით, შესატანი შეიძლება წარმოდგენილ იქნეს აგრეთვე სხვა ქონებრივი ან არაქონებრივი ობიექტების სახით, რომელიც უნდა შეაფასოს დამოუკიდებელმა ექსპერტმა. შეტანაზე ვალდებული პარტნიორი საზოგადოების წინაშე პასუხს აგებს არაფულადი შესატანის იმ ღირებულებისათვის, რაც ამ ობიექტს რეგისტრაციის მომენტში ჰქონდა.

პარტნიორების უფლებები და მოვალეობები

საზოგადოებას ჰყავს ერთი პარტნიორი, სს „საქართველოს ბანკი“

„საზოგადოების“ პარტნიორს გააჩნია და ეკისრება ამ წესდებითა და საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი უფლებები და ვალდებულებები.

თანაბარ პირობებში პარტნიორებს თანაბარი უფლება-მოვალეობები აქვთ.

ყოველ პარტნიორს აქვს წლიური ანგარიშის ასლისა და საზოგადოების ყველა პუბლიკაციის მიღების უფლება. გარდა ამისა, მას უფლება აქვს შეამოწმოს წლიური ანგარიშის სისწორე და ამ მიზნით გაეცნოს საზოგადოების საბუღალტრო წიგნებს უშუალოდ ან დამოუკიდებელი ექსპერტის მეშვეობით და საზოგადოების ორგანოებს მოსთხოვოს განმარტებები წლიური ანგარიშის წარდგენის შემდეგ, ოღონდ ამ ანგარიშის დამტკიცებამდე. თუ აღმოჩნდება, რომ ანგარიში არასწორადაა შედგენილი, ამ ანგარიშის შემოწმების ხარჯები ეკისრება საზოგადოებას. კონტროლისა და შემოწმების ეს უფლებები შეიძლება შეიზღუდოს მხოლოდ „მეწარმეთა შესახებ“ კანონით.

„საზოგადოების“ პარტნიორს აქვს „საზოგადოებაში“ საკუთარი წილის (ან მისი ნაწილის) განკარგვის სრული და შეუზღუდავი უფლება (მათ შორის შეუზღუდავად, გაყიდვის, გაჩუქების, გაცვის, დაგირავების უფლება).

პარტნიორი, პარტნიორთა საერთო კრების ნებართვით, უფლებამოსილია მთლიანად ან ნაწილობრივ დაუთმოს თავისი წილი (წილის ნაწილი) საზოგადოების ერთ ან რამოდენიმე პარტნიორს ან მესამე პირს.

პარტნიორი მესამე პირისათვის საწესდებო ფონდში თავისი წილის (წილის ნაწილის) გადაცემასთან ერთად გადასცემს მას ასეთ წილთან (წილის ნაწილთან) დაკავშირებულ ყველა თავის უფლებასა და მოვალეობას;

პარტნიორები სარგებლობენ პარტნიორის მიერ დასათმობი წილის (წილის ნაწილი) შემენის უპირატესობით საწესდებო ფონდში მათი წილის პროპორციულად.

„საზოგადოების“ პარტნიორს აქვს თავისი წილის პროპორციულად „საზოგადოების“ მოგებიდან დივიდენდის მიღების უფლება.

დაუშვებელია საკუთარი წილის შეძენა.

პარტნიორები, რომელთა წილი ერთად შეადგენს საწესდებო კაპიტალის ხუთ პროცენტს, უფლებამოსილი არიან, მოითხოვონ პარტნიორთა საერთო კრების მოწვევა ამ კრების მიზნებისა და საფუძვლების მითითებით.

პარტნიორები ერთობლივად აკონტროლებენ საზოგადოების ხელმძღვანელობას.

„საზოგადოების“ გენერალურმა დირექტორმა პარტნიორის მოთხოვნის საფუძველზე დაუყოვნებლივ უნდა მიაწოდოს მას ინფორმაცია „საზოგადოების“ საქმიანობის შესახებ და ნება დართოს გაეცნოს „საზოგადოების“ წიგნებსა და ჩანაწერებს.

„საზოგადოების“ პარტნიორი ვალდებულია არ გაახმაუროს „საზოგადოების“ საქმიანობასთან დაკავშირებული კონფიდენციალური ინფორმაცია და თავისი ქმედებით ან უმოქმედობით არ შელახოს „საზოგადოების“ იმიჯი ან/და საქმიანი რეპუტაცია.

აუდიტის კომიტეტი

კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოსთან შექმნილია აუდიტის კომიტეტი, რომლის ძირითადი ფუნქციაა შიდა აუდიტისა და გარე აუდიტის ფუნქციონირების ხელშეწყობა. აუდიტის კომიტეტი შედგება არანაკლებ სამი წევრისაგან, რომელსაც ნიშნავს სამეთვალყურეო საბჭო. აუდიტის კომიტეტში უნდა შევიდეს არანაკლებ ერთი სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრი. აუდიტის კომიტეტის სხვა წევრებს ასევე ნიშნავს კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭო.

აუდიტის კომიტეტის წევრები არიან:

ზურაბ ქოქოსაძე (პ/ნ 62001032255) - აუდიტის კომიტეტის წევრი

გიორგი ჭილაძე (პ/ნ 01008008277) - აუდიტის კომიტეტის წევრი

ნიკოლოზ ალავიძე (პ/ნ 59001000119) - აუდიტის კომიტეტის დამოუკიდებელი წევრი / თავმჯდომარე

ლევან ყულიჯანიშვილი (პ/ნ 03001000435) - აუდიტის კომიტეტის წევრი

აუდიტის კომიტეტის უფლება-მოვალეობები:

- განსაზღვროს შიდა აღრიცხვის, ფინანსური ანგარიშგების და კონტროლის შესაბამისი წესები და განახორციელოს მათი დაცვის ზედამხედველობა;
- თვალყური ადევნოს კომპანიის მიერ მოქმედი კანონმდებლობის დაცვას;
- დაამტკიცოს შიდა აუდიტის სამსახურის დებულება და ორგანიზება გაუკეთოს მის ფუნქციონირებას
- უზრუნველყოს შიდა აუდიტის სამსახურის ობიექტურობა და დამოუკიდებლობა სამეთვალყურეო საბჭოსგან და გენერალური დირექტორისაგან;
- დაამტკიცოს შიდა აუდიტის სამსახურის კვარტალური მოხსენებები, აუდიტორული შეფასება და რეკომენდაციები;
- ზედამხედველობა გაუწიოს შიდა აუდიტის სამსახურის მუშაობას;
- დაამტკიცოს შიდა აუდიტის სამსახურის მიერ მომზადებული შიდა აუდიტის წლიური სამუშაო პროგრამა;
- აუდიტის კომიტეტი იკრიბება კვარტალში ერთხელ მაინც, ხოლო საგანგებო შემთხვევებში კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოს მოთხოვნის საფუძველზე.
- აუდიტის კომიტეტი გადაწყვეტილებებს იღებს კომიტეტის დამსწრე წევრთა ხმების უბრალო უმრავლესობით, რომლებსაც კენჭისყრის დროს თავის შეკავების უფლება არ აქვთ.

აუდიტის კომიტეტს ხელმძღვანელობს კომიტეტის თავმჯდომარე, რომელსაც ირჩევს სამეთვალყურეო საბჭო.

დოკუმენტების ჩამონათვალი, რომლებიც ნახსენებია/მითითება არის გაკეთებული რეგისტრაციის დოკუმენტში

რეგისტრაციის დოკუმენტში ნახსენებია შემდეგი დოკუმენტები:

- აუდირებული ფინანსური ანგარიშგებები - 2018 და 2019 წლები
- კომპანიის წესდება
- ხელშეკრულება განთავსების აგენტსა და ემიტენტს შორის
- ხელშეკრულება გადახდისა და დაანგარიშების აგენტსა და ემიტენტს შორის
- ხელშეკრულება ობლიგაციონერების წარმომადგენელსა და ემიტენტს შორის

ფასიანი ქაღალდების მიმოხილვა

განაცხადი საბრუნავი კაპიტალის შესახებ

კომპანიის საბრუნავი კაპიტალი (მოკლევადიან აქტივებს მინუს მოკლევადიანი ვალდებულებები) 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით -144 ათასი ლარი იყო (31/12/2019: -3,937 ათასი, 31/12/2018: 30,358 ათასი ლარი), აღნიშნული სხვაობა არამატერიალურია (ჯამური აქტივების 0.1%-ია), თუმცა პროსპექტში მოცემული ობლიგაციების გამოშვებით სწორედ ერთ-ერთი ვადამოსული ობლიგაციების რეფინანსირება მოხდება, რაც საბრუნავ კაპიტალს საგრძნობლად გააუმჯობესებს. კერძოდ, საბრუნავი კაპიტალი ობლიგაციების გამოშვების შემდგომ 30,480 ათას ლარს გაუტოლდება.

შეთავაზების განხორციელებაში ჩართული ფიზიკური და იურიდიული პირების ინტერესის აღწერა

ემიტენტი, განთავსების აგენტი, გაანგარიშებისა და ძირითადი თანხის გადამხდელი აგენტი და რეგისტრატორი დაკავშირებული პირები არიან. ამგვარ პირთა მმართველობითი ორგანოების (მმართველი საბჭო / დირექტორთა საბჭო) წევრები შეიძლება იყვნენ აგრეთვე სხვა დაკავშირებული პირების მმართველ საბჭოში. მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ობლიგაციების გამოშვებასთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების დროს შესაბამისი პირები (და მათი მმართველი საბჭოს წევრები) არსებული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად მოქმედებენ (მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებაში) და ყველა ასეთი გარიგება კომერციულ საფუძველზე იდება, ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება დამატებითი რისკი იყოს ინვესტორებისთვის.

შეთავაზების პირობები, მოსალოდნელი გრაფიკი და შეთავაზებაში მონაწილეობისათვის საჭირო პროცედურები

ობლიგაციების გამოშვების პირობები

„ობლიგაციები“, რომელთა საერთო ძირითადი თანხა შეადგენს 10,000,000 (ათ მილიონ) აშშ დოლარს, ხოლო დარიცხული პროცენტი - 7.5%-ს და რომლებიც ვადამოსული ხდება 2022 წლის 31 აგვისტოს, გამოშვებულია „კომპანიის“/„ემიტენტის“ აქციონერთა საერთო კრების 2020 წლის 16 ივლისის გადაწყვეტილების შესაბამისად.

ობლიგაციების პირობები და „ობლიგაციონერთა“ უფლებები განისაზღვრება: წინამდებარე პროსპექტით, მათ შორის, წინამდებარე „ობლიგაციების გამოშვების პირობებით“ (შემდგომში - „ობლიგაციების გამოშვების პირობები“ ან „პირობები“) და ემიტენტსა და შპს „ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები“, როგორც ობლიგაციონერების წარმომადგენელს („ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“) შორის ობლიგაციების გამოშვების პირობების შესახებ 2020 წლის 21 აგვისტოს ხელშეკრულებით (შემდგომში „ხელშეკრულება“). გარდა პროსპექტის სხვა თავებში (მათ შორის, „შეთავაზების ძირითად პირობებში“) აღწერილი ობლიგაციების გამოშვების პირობებისა, მოცემულ თავში „ობლიგაციების გამოშვების პირობები“ - ასევე აღწერილია გარკვეული დამატებითი პირობები, რაც ასევე ასახულია „ხელშეკრულებაში“. ხელშეკრულებასა და პროსპექტს შორის ურთიერთსაწინააღმდეგო/ურთიერთგამომრიცხავი დათქმების აღმოჩენის შემთხვევაში, უპირატესობა მიენიჭება პროსპექტის პირობებს.

ზემოაღნიშნული „ხელშეკრულება“ ხელმისაწვდომია ინვესტორთათვის გასაცნობად „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ ოფისში: შპს „ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები“, საქართველო, თბილისი 0186, ვაჟა-ფშაველას გამზ. N71, მე-4 სართ., ოფისი N28, და ემიტენტის ოფისში: საქართველო, თბილისი მთაწმინდის რაიონი, პეტრე მელიქიშვილის გამზირი 8ა/ერეკლე ტატიშვილის ქუჩა 1. წინამდებარე პროსპექტის (მათ შორის, „პირობების“) გარდა, „ობლიგაციონერებს“ (ამ ტერმინის ქვემოთ განსაზღვრული მნიშვნელობით) და ობლიგაციების „ნომინალურ მფლობელებს“ (თუ და როდესაც ეს გათვალისწინებულია პროსპექტით, მათ შორის „პირობებით“) უფლებები და ვალდებულებები წარმოეშობათ ასევე „ხელშეკრულების“ საფუძველზე და იგულისხმება, რომ „ობლიგაციონერები“ (და პროსპექტით, მათ შორის, „პირობებით“ გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ობლიგაციების „ნომინალურ მფლობელები“) ექვემდებარებიან „ხელშეკრულების“ შესაბამის პირობებს და ამგვარი პირობები ვრცელდება და მოქმედებს მათთან მიმართებაში. ობლიგაცი(ებ)ის შეძენით თითოეული „ობლიგაციონერი“ თანხმობას აცხადებს, რომ წინამდებარე „პირობების“ მე-6 პუნქტი და „ხელშეკრულების“ მე-6 მუხლით გათვალისწინებული დათქმები („დათქმები“) და მათი შესრულებიდან, არაუგვიანეს შესრულებიდან ან შეუსრულებლობიდან გამომდინარე უფლება-მოვალეობები მის სასარგებლოდ გავრცელდება, მხოლოდ იმ პირობით, რომ ის „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ „პირობების“ 5(ა) ქვეპუნქტის შესაბამისად ანიჭებს მისი სახელით მოქმედების უფლებამოსილებას. შესაბამისად, არც „ობლიგაციონერი“ და არც „ნომინალური მფლობელი“ არ არის უფლებამოსილი, „დათქმების“ დარღვევის შემთხვევაში, უშუალოდ თვითონ იმოქმედოს ემიტენტის წინააღმდეგ. „დათქმების“ დარღვევასთან დაკავშირებით ემიტენტის წინააღმდეგ მოქმედების უფლებამოსილება გააჩნია მხოლოდ „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“, გარდა „პირობების“ მე-13 პუნქტით განსაზღვრული შემთხვევებისა.

„ობლიგაციებთან“ დაკავშირებით ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდა განხორციელდება „გადახდის და კალკულაციის აგენტის“ შესახებ ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, რომელიც გაფორმებულია „კომპანიისა“ და სს „გალტ ენდ თაგარტი“-ს - როგორც „გადახდისა და კალკულაციის აგენტს“ - შორის („გადახდისა და კალკულაციის აგენტი“). თითოეული „ობლიგაციონერი“ უფლებამოსილია გაეცნოს/შეისწავლოს „გადახდის და კალკულაციის აგენტის“ შესახებ ხელშეკრულების“ ასლი, რომელიც ხელმისაწვდომი იქნება „გადახდისა და კალკულაციის აგენტის“ მითითებულ მისამართზე. შესაბამისად,

„გადახდის და კალკულაციის აგენტის შესახებ ხელშეკრულების“ პირობები გავრცელდება „რეგისტრირებულ მფლობელებზე“ და ექნება სავალდებულო ძალა მათთვის.

ფორმა, ნომინალური ღირებულება და საკუთრების უფლება

ობლიგაციები გამოშვებულია დემატერიალიზებული ფორმით, ელექტრონული ჩანაწერის სახით. ერთი ობლიგაციის ნომინალური ღირებულებაა: 1,000 (ერთი ათასი) აშშ დოლარი.

საკუთრების უფლება ობლიგაციებზე დასტურდება რეგისტრაციით: (i) ფასიანი ქაღალდების რეესტრში („ფასიანი ქაღალდების რეესტრი“), რომლის წარმოებასაც უზრუნველყოფს ემიტენტი „შეთავაზების ძირითად პირობებში“ მითითებული რეგისტრატორის მეშვეობით ემიტენტსა და „რეგისტრატორს“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად; და/ან (ii) სხვა რეესტრებში/ჩანაწერებში, რომელსაც აწარმოებს ობლიგაციების ნებისმიერი „ნომინალური მფლობელი“. „ფასიანი ქაღალდების რეესტრი“ და (ii) პუნქტში მითითებული სხვა რეესტრები/ჩანაწერები შემდგომში მოიხსენიება როგორც „რეესტრი“.

1. ობლიგაციების შეთავაზების პროცედურა

ობლიგაციების შეთავაზებას ემიტენტის სახელით და მასთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე განახორციელებს განთავსების აგენტი. საჯარო შეთავაზების დაწყებამდე, ობლიგაციებით დაინტერესების მიზნით, განთავსების აგენტს ან/და მის უფლებამოსილ შუამავალს/შუამავლებს უფლება აქვთ დააგზავნონ დამტკიცებული პროსპექტი პოტენციურ ინვესტორებთან.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ პროსპექტის დამტკიცების შემდეგ, ემიტენტი მოახდენს ობლიგაციების საჯარო შეთავაზებას საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. ემიტენტი გამოაქვეყნებს შეტყობინებას ობლიგაციების შეთავაზების შესახებ საკუთარ ვებ-გვერდზე. ემიტენტი, განთავსების აგენტი, ან/და განთავსების პროცესში ჩართული ფინანსური შუამავალი პოტენციურ ინვესტორებს, მათი სურვილის შესაბამისად, მიაწვდიან პროსპექტის ელექტრონულ ბმულს, ან დასკანერებულ ვარიანტს ან პროსპექტის დაბეჭდილ ასლს. საბოლოო პროსპექტი მიეწოდება პოტენციურ ინვესტორებს (მათ შორის, ემიტენტის ვებ-გვერდზე გამოქვეყნების გზით) საჯაროდ შეთავაზებული ობლიგაციების გაყიდვის თარიღამდე, დაწყებისთანავე ან/და გაყიდვის პროცესში.

პოტენციურ ინვესტორებს შეუძლიათ ობლიგაციების შესყიდვაზე ინტერესი გამოხატონ შესყიდვის შესახებ განაცხადის / შეტყობინების მიწოდებით ნებისმიერ განთავსების აგენტთან. ობლიგაციების ყიდვის სურვილის შეტყობინება დასაშვებია ელექტრონული კომუნიკაციის ან/და განთავსების აგენტის მიერ ნებადართული ნებისმიერი სხვა საშუალებებით. ობლიგაციების შესყიდვის შესახებ განაცხადის მიღების ბოლო ვადას ერთპიროვნულად განსაზღვრავს განთავსების აგენტი. თუ განაცხადების მიღების საბოლოო თარიღს დაემთხვა დასვენების დღე, მაშინ ასეთი თარიღის წინა სამუშაო დღე ჩაითვლება ობლიგაციების შესყიდვის შესახებ განაცხადის მიღების საბოლოო თარიღად.

ობლიგაციების ნომინალურ ღირებულებაზე დასარიცხი პროცენტის (კუპონის) საბოლოო განაკვეთი დგინდება პოტენციური ინვესტორებისათვის ობლიგაციების შეთავაზების პროცესში, ობლიგაციების შესყიდვაზე გამოვლენილი მოთხოვნების მოცულობიდან / პირობებიდან გამომდინარე (Book-building-ის შედეგად), რომელიც არის დამტკიცებულ წინასწარ პროსპექტში მითითებულ ფარგლებში და ისახება საბოლოო პროსპექტში. ამასთან, წინასწარ პროსპექტში მითითებულ ფარგლებში საბოლოო საპროცენტო განაკვეთის (კუპონის) ფორმირება არ წარმოადგენს არსებით ცვლილებას და საჭიროებს მხოლოდ და მხოლოდ საბოლოო პროსპექტში ასახვას.

თუ საპროცენტო სარგებლის საბოლოო განაკვეთის ფორმირების (Book-building-ის) პროცესში პოტენციური ინვესტორებისაგან ობლიგაციების შესყიდვის თაობაზე განაცხადებით გამოხატულია ინტერესი იმაზე მეტი

ობლიგაციის შეძენაზე, ვიდრე ამ პროსპექტით არის გათვალისწინებული, მაშინ განაცხადების დაკმაყოფილება ხდება ნაწილობრივ, შემოსულ განაცხადებში მითითებული ოდენობების პროპორციულად ან სხვაგვარად, ემიტენტის გადაწყვეტილებისამებრ. ამასთანავე, იმ შემთხვევაში, თუ პოტენციური ინვესტორის განაცხადი დაკმაყოფილდა მხოლოდ ნაწილობრივ, პოტენციური ინვესტორი უფლებამოსილია უარი განაცხადოს ან გააგრძელოს ობლიგაციების შესყიდვის პროცესში მონაწილეობა. ამგვარი გადაწყვეტილების თაობაზე განთავსების აგენტს უნდა ეცნობოს დაუყოვნებლივ (არაუგვიანეს მომდევნო სამუშაო დღის 14.00 საათამდე (თბილისის დროით)) მას შემდეგ, რაც ინვესტორს ეცნობება მისი განაცხადის კორექტირების (ობლიგაციების ოდენობის თვალსაზრისით) შესახებ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, განთავსების აგენტი უფლებამოსილია, თავისი შეხედულებისამებრ, კვლავ განიხილოს ინვესტორის საწყისი განაცხადი (მოთხოვნილი ფასიანი ქაღალდების სრულ ოდენობაზე), ან უარი განაცხადოს მასზე.

საპროცენტო სარგებლის საბოლოო განაკვეთის ფორმირების (Book-building-ის) დასრულების შემდგომ განთავსების აგენტი აცხადებს შეთავაზების დასრულების შესახებ და იმ ინვესტორებს, რომელთა განაცხადებიც (მათ შორის, შეცვლილი რაოდენობით) დაკმაყოფილდა, აწვდის შესაბამის შეტყობინებას (ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად). შეტყობინებაში მითითებულ უნდა იქნას ობლიგაციებზე დასარიცხი საპროცენტო განაკვეთის საბოლოო ოდენობა და ობლიგაციების ის ოდენობა, რომლის ფარგლებშიც დაკმაყოფილდა პოტენციურ ინვესტორის განაცხადი. შეთავაზების დასრულების შესახებ გამოცხადების მომენტიდან იმ პოტენციურ ინვესტორთა („ხელმომწერი ინვესტორები“) განაცხადებს, რომლებიც დაკმაყოფილდა, აქვთ გამოუთხოვადი და მავალდებულებელი ძალა „ხელმომწერი ინვესტორისათვის“. ემიტენტი და/ან განთავსების აგენტი უფლებამოსილია მოახდინონ ობლიგაციების განთავსება გადავადებული განთავსების ფასით გამოშვების თარიღიდან შეთავაზების დასრულების თარიღამდე (ამ უკანასკნელი თარიღის ჩათვლით) პერიოდში. ობლიგაციების გადავადებული განთავსება მოხდება გადავადებული განთავსების ფასით. ინვესტორებს შეუძლიათ გადავადებით გამოსაშვები ობლიგაციების შესყიდვაზე ინტერესი გამოხატონ შესყიდვის შესახებ განაცხადის / შეტყობინების მიწოდებით განთავსების აგენტთან. ობლიგაციების ყიდვის სურვილის შეტყობინება დასაშვებია ელექტრონული კომუნიკაციის ან/და განთავსების აგენტის მიერ ნებადართული ნებისმიერი სხვა საშუალებებით.

„ხელმომწერი ინვესტორები“ ვალდებული არიან შესაბამისი ოდენობის ობლიგაციების შესასყიდი თანხები სრულად განთავსონ საბროკერო ანგარიშზე „გამოშვებისა და განთავსების თარიღამდე“ არანაკლებ 2 სამუშაო დღით ადრე. „ხელმომწერი ინვესტორის“ მიერ აღნიშნული საბროკერო ანგარიში გახსნილი უნდა იქნას განთავსების აგენტთან. ამავე ანგარიშზე ხდება „ხელმომწერი ინვესტორის“ მიერ შესყიდული ობლიგაციების მიწოდება ემიტენტის მიერ „გამოშვებისა და განთავსების თარიღზე“. გამონაკლის შემთხვევებში, განთავსების აგენტს შეუძლია ერთპიროვნულად დართოს ნება „ხელმომწერი ინვესტორს“ ობლიგაციების გამოსასყიდი თანხები, ნაცვლად განთავსების აგენტთან გახსნილი საბროკერო ანგარიშისა, მიმართოს ემიტენტის ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე განთავსების აგენტთან. ასეთ შემთხვევაში, ობლიგაციების მიწოდება „ხელმომწერი ინვესტორისათვის“ ხდება „რეგისტრატორთან“ ან სხვა უფლებამოსილ „ნომინალურ მფლობელთან“ არსებულ „ხელმომწერი ინვესტორის“ ანგარიშზე.

ობლიგაციების განთავსების შემდეგ „ობლიგაციონერებს“ შეუძლიათ ფლობდნენ ობლიგაციებს სხვა „ნომინალურ მფლობელთან“ გახსნილ ანგარიშ(ებ)ზე ან „რეგისტრატორში“ ჩანაწერის სახით.

თუ საბოლოო პროსპექტით გათვალისწინებული ობლიგაციების სრული რაოდენობა არ იქნება განთავსებული შეთავაზების დასრულების თარიღისთვის, განუთავსებელი ობლიგაციები ჩაითვლება გაუქმებულად (გაუქმდება) და ემიტენტი ობლიგაციების განთავსებული რაოდენობის შესახებ ინფორმაციას მიაწვდის

საქართველოს ეროვნულ ბანკს, საფონდო ბირჟას – თუ ფასიანი ქაღალდი დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე და აგრეთვე გამოაცხადებს მას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

2. საჯარო შეთავაზების პერიოდში ცვლილების შეტანის პროცედურა

იმ შემთხვევაში, თუ საჯარო შეთავაზების პერიოდში (საჯარო შეთავაზების დაწყებიდან შეთავაზების დასრულების თარიღამდე) ემიტენტი გადაწყვეტს შეცვალოს ობლიგაციების შესახებ არსებითი ინფორმაცია, როგორცაა საბოლოო პროსპექტში მითითებული გამოსაშვები ფასიანი ქაღალდების ოდენობა, განთავსების მინიმალური ოდენობა, ფასი, შეთავაზების ვადა და სხვა, იგი მიმართავს შემდეგ პროცედურას:

- (i) წარუდგენს საქართველოს ეროვნულ ბანკს პროსპექტში შესწორებას, რომელშიც განიმარტება მასში შეტანილი ყველა ცვლილება;
- (ii) აქვეყნებს შეტყობინებას ემიტენტის ვებ-გვერდზე ან შესაბამისი კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა საშუალებით, სადაც ასევე მიუთითებს დეტალებს შეცვლილი ინფორმაციის შესახებ; აცხადებს არსებული ფორმით შეთავაზების გაუქმების შესახებ და ახორციელებს შეთავაზებას მითითებულ თარიღამდე ობლიგაციების გაყიდვაზე ყველა ხელშეკრულების გაუქმების თაობაზე;
- (iii) განუსაზღვრავს ინვესტორებს არანაკლებ 10 კალენდარული დღის ვადას რათა რეაგირება მოახდინონ შეთავაზების გაუქმებაზე არსებულ ფორმაში, რის შემდეგაც უფლებამოსილია განახორციელოს შეცვლილი საჯარო შეთავაზება.

თუ პროსპექტში შესწორება შედის ამა თუ იმ არსებით მოვლენასთან დაკავშირებით, ობლიგაციების შემძენ ინვესტორებს უფლება ეძლევათ უარი განაცხადონ შესყიდულ ობლიგაციებზე და მოითხოვონ მათი დაუყოვნებლივ განაღდება ნომინალურ ღირებულებისა და დარიცხული საპროცენტო სარგებლის ჯამის ფასად. ასეთ შემთხვევაში, ემიტენტმა ინვესტორების მიერ შეთავაზებაზე უარის განცხადებიდან 10 დღის ვადაში უნდა გაანაღდოს ობლიგაციები. ინვესტორები ("ობლიგაციონერები"), რომლებიც უარს არ განაცხადებენ შესყიდულ ობლიგაციებზე, ექვემდებარებიან შეთავაზების ახალ პირობებს.

თუ პროსპექტში მითითებული სხვა არაარსებითი ინფორმაცია საჯარო შეთავაზების პროცესში შეიცვალა, ემიტენტი ვალდებულია საქართველოს ეროვნულ ბანკს წარუდგინოს ამ ახალი ინფორმაციის (ცვლილების) ამსახველი დოკუმენტი, ვიდრე მოცემულ ცვლილებას პროსპექტში შეიტანდეს ეროვნული ბანკის წესებით დადგენილი პროცედურის მიხედვით.

(გ) ობლიგაციების გასხვისება

ობლიგაციების გასხვისება ხდება საქართველოს კანონმდებლობით (მათ შორის, „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ კანონით“) დადგენილი წესით საქართველოს იურისდიქციის ფარგლებში. ობლიგაციების გასხვისება და საკუთრების უფლების გადაცემა მხოლოდ მაშინ არის ნამდვილი, თუ ამგვარი გასხვისების შედეგად ობლიგაცი(ებ)ზე საკუთრების უფლების ცვლილება დარეგისტრირდება შესაბამის „რეესტრში“. ობლიგაციების განთავსების შემდგომ შეძლებისდაგვარად მოკლე ვადებში, მაგრამ ობლიგაციების განთავსების დასრულებიდან არაუგვიანეს 1 თვის ვადაში, ემიტენტი მიმართავს საქართველოს საფონდო ბირჟას განაცხადით ობლიგაციების სავაჭრო სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტინგში დაშვების თაობაზე. სავაჭრო სისტემაში დაშვების თაობაზე დადებითი გადაწყვეტილების შემთხვევაში, შესაძლებელი გახდება ობლიგაციებით გარიგებების დადება საქართველოს საფონდო ბირჟაზე საფონდო ბირჟის წესებისა და ბირჟაზე დაშვებული ფასიანი ქაღალდების თაობაზე კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად.

3. სტატუსი

ობლიგაციები წარმოადგენს ემიტენტის არაუზრუნველყოფილ ვალდებულებას. ობლიგაციებს ექნებათ იდენტური სამართლებრივი სტატუსი ერთმანეთთან რაიმე უპირატესობის გარეშე. ობლიგაციებთან დაკავშირებული და „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე ემიტენტისადმი მოთხოვნები ყოველთვის იქნება ემიტენტის სხვა დანარჩენი არასუბორდინირებული კრედიტორების მოთხოვნების თანაბარი გადახდევინების ნაწილში („პირობების“ 5(ა) ქვეპუნქტის გათვალისწინებით), გარდა იმგვარი მოთხოვნებისა, რომელთაც კანონმდებლობის იმპერატიული ნორმების შესაბამისად გააჩნიათ უპირატესობა.

4. ობლიგაციების გასხვისება

ობლიგაციების გასხვისება ხდება საქართველოს კანონმდებლობით (მათ შორის, „ფასიანი ქაღალდების კანონით“) დადგენილი წესით საქართველოს იურისდიქციის ფარგლებში. ობლიგაციების გასხვისება და საკუთრების უფლების გადაცემა მხოლოდ მაშინ არის ნამდვილი, თუ ამგვარი გასხვისების შედეგად ობლიგაცი(ებ)ზე საკუთრების უფლების ცვლილება დარეგისტრირდება შესაბამის „რეესტრში“. ობლიგაციების განთავსების შემდგომ ემიტენტს აქვს უფლება მიმართოს საქართველოს საფონდო ბირჟას განაცხადით ობლიგაციების სავაჭრო სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტიგში დაშვების თაობაზე. სავაჭრო სისტემაში დაშვების თაობაზე დადებითი გადაწყვეტილების შემთხვევაში, შესაძლებელი გახდება ობლიგაციებით გარიგებების დადება საქართველოს საფონდო ბირჟაზე საფონდო ბირჟის წესებისა და ბირჟაზე დაშვებული ფასიანი ქაღალდების თაობაზე კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად.

5. „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ დანიშვნა

(ა) „ობლიგაციების“ შეძენით (პირველადი განთავსებისას ან მეორად ბაზარზე შეძენისას) თითოეული „ობლიგაციონერი“ ან/და „ნომინალური მფლობელი“ ობლიგაციებთან დაკავშირებულ ყველა იმ საკითხთან მიმართებაში, რაც რეგულირდება წინამდებარე „პირობების“ მე-5 პუნქტით და „ხელშეკრულების“ მე-6 მუხლით, თავის წარმომადგენლად ნიშნავს „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“, რომელსაც ენიჭება (რაიმე წინასწარი თანხმობის მიღების გარეშე, თუ ამგვარი თანხმობის მიღება პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული „პირობებით“, „ხელშეკრულებით“) ან/და კანონმდებლობით) თითოეული „ობლიგაციონერისა“ ან/და „ნომინალური მფლობელის“ სახელით მოქმედების უფლებამოსილება ამ „ობლიგაციონერებისა“ და/ან „ნომინალური მფლობელების“ მფლობელობაში არსებულ ობლიგაციებთან დაკავშირებული ნებისმიერი სამართლებრივი საქმის წარმოებისას.

(ბ) თითოეულმა „ობლიგაციონერმა“ ან/და „ნომინალურმა მფლობელმა“, მოთხოვნის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ უნდა მიაწოდოს „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ ნებისმიერი ისეთი დოკუმენტაცია, მათ შორის, წერილობითი მინდობილობა („ობლიგაციონერების წარმომადგენლისთვის“ მისაღები ფორმითა და შინაარსით), რომელიც ამ უკანასკნელს აუცილებლად მიაჩნია „პირობებით“ და/ან „ხელშეკრულებით“ დაკისრებული უფლებებისა და/ან ვალდებულებების შესასრულებლად და „ობლიგაციონერთა“ ინტერესების დასაცავად პროსპექტისა (მათ შორის, „პირობების“) და „ხელშეკრულების“ შესაბამისად. „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ არ გააჩნია ვალდებულება წარმოადგინოს ის „ობლიგაციონერი“, რომელიც (ან რომლის „ნომინალური მფლობელიც“) არ შეასრულებს წინამდებარე პუნქტით გათვალისწინებულ მოთხოვნას.

(გ) „ობლიგაციონერი“ (ან მისი სახელით მოქმედი „ნომინალური მფლობელი“) უფლებამოსილია პირდაპირ (უშუალოდ) იმოქმედოს ემიტენტის წინააღმდეგ ემიტენტის მიერ „პირობების“ 7(ა) ქვე-პუნქტის (და ასევე „ხელშეკრულების“ 2.2 პუნქტის) შესაბამისად ობლიგაციების ძირითადი თანხის გადახდის ვალდებულების და/ან „პირობების“ 6 პუნქტის (და ასევე „ხელშეკრულების“ 2.2 პუნქტის) შესაბამისად პროცენტის გადახდის ვალდებულების დარღვევის შემთხვევაში, ან „პირობების“ მე-12 პუნქტის შესაბამისად.

6. დათქმები

(ა) **საქმიანობის ცვლილება:** ემიტენტი ვალდებულია უზრუნველყოს, რომ „ჯგუფის“ მიერ განხორციელებული საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები არ შეიცვალოს ობლიგაციების „გამოშვების თარიღისათვის“ არსებულ მდგომარეობასთან შედარებით.

(ბ) **საქმიანობის გაგრძელება, უფლებამოსილების შენარჩუნება და იურიდიული ძალა:**

- (i) ემიტენტმა უნდა მიიღოს ყველა აუცილებელი ზომა, და უნდა უზრუნველყოს, რომ მისი ყველა „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ მიიღებს ყველა აუცილებელ ზომას, რათა შენარჩუნებულ იქნას მისი და მათი, როგორც სამეწარმეო იურიდიული პირების, განგრძობადი არსებობა (გარდა „პირობების“ 5(გ) ქვე-პუნქტით („შერწყმა“) გათვალისწინებული შემთხვევებისა) და ბიზნეს საქმიანობა და აგრეთვე ყველა ის მნიშვნელოვანი ინტელექტუალური საკუთრება, ყველა საჭირო ნებართვა, ლიცენზია, თანხმობა და უფლებამოსილება, რაც დაკავშირებულია ან/და აუცილებელია მისი (მათი) საქმიანობის შეუფერხებლად განხორციელებისათვის.
- (ii) ემიტენტმა უნდა მიიღოს ყველა აუცილებელი ზომა, მოიპოვოს და შეინარჩუნოს ყველა ის უფლებამოსილება, ნებართვა, ლიცენზია და განახორციელოს და უზრუნველყოს ყველა იმ საჭირო პროცედურების განხორციელება, რაც საქართველოს კანონმდებლობით სავალდებულოა ობლიგაციებითა და „ხელშეკრულებით“ ნაკისრი მისი ვალდებულებების კანონიერად შესრულებისათვის და საქართველოში ობლიგაციებისა და „ხელშეკრულების“ ნამდვილობის, აღსრულებადობისა და მტკიცებულებად დასაშვებობისათვის.

(გ) შერწყმა:

- (I) „ობლიგაციონერების“ წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე ემიტენტმა არ უნდა განახორციელოს შემდეგი: (გ.1) რეორგანიზაცია (იქნება ეს სხვა იურიდიულ პირთან შერწყმის, გაყოფის თუ გარდაქმნის სახით) ან რაიმე სხვა სახის კორპორატიული ცვლილება, ან (გ.2) ერთი ან რამდენიმე დაკავშირებული ტრანზაქციით, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, კონსოლიდაცია ან შერწყმა, ემიტენტის მთლიანი კონსოლიდირებული ქონების ან აქტივების ან მათი მნიშვნელოვანი ნაწილის გაყიდვა, გასხვისება, გადაცემა, იჯარით გაცემა ან სხვაგვარი განკარგვა; გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც:
 - (i) ზემოთხსენებული (გ.1) ან (გ.2) პუნქტებში მითითებული ტრანზაქციის შემდეგ დაუყოვნებლივ:
 - (ა) რეორგანიზაციის შედეგად ჩამოყალიბებული „პირი“ ან ქონების მიმღები (შემდგომში „სამართალმემკვიდრე“) არის კვლავ ემიტენტი, ან თუ ამგვარი „პირი“ არ არის ემიტენტი, მაშინ ეს „სამართალმემკვიდრე“ ცალსახად გადაიკისრებს ობლიგაციებიდან და „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე ყველა უფლებას და ვალდებულებას „ობლიგაციონერების წარმომადგენლისათვის“ მისაღები ფორმითა და პირობებით,
 - (ბ) „სამართალმემკვიდრე“ (თუ ის არ არის ემიტენტი) უნდა ინარჩუნებდეს ან იყოს ემიტენტის უფლებამონაცვლე ყველა მნიშვნელოვან სამთავრობო ნებართვასთან, ლიცენზიასთან, თანხმობასთან და უფლებამოსილებასთან მიმართებაში და უნდა აკმაყოფილებდეს ყველა სახის მნიშვნელოვან მარეგულირებელ მოთხოვნას იმ იურისდიქციაში, სადაც ის ოპერირებს;
 - ii) არცერთი „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“ არ დამდგარა, და არ დადგება ამგვარი რეორგანიზაციის ან მსგავსი ტრანზაქციის შედეგად; და
 - iii) ზემოთხსენებულ (გ.1) ან (გ.2) პუნქტებში მითითებული ტრანზაქციები არ გამოიწვევს არსებითად საზიანო შედეგს.
- (II) ემიტენტი უზრუნველყოფს, რომ „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე „მნიშვნელოვანმა შვილობილმა“ არ უნდა განახორციელოს შემდეგი: (გ.1) რეორგანიზაცია (იქნება ეს სხვა იურიდიულ პირთან შერწყმის, გაყოფის თუ გარდაქმნის სახით) ან რაიმე სხვა სახის კორპორატიული ცვლილება, ან (გ.2) ერთი ან რამდენიმე დაკავშირებული ტრანზაქციით, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, კონსოლიდაცია ან შერწყმა, „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მთლიანი კონსოლიდირებული ქონების ან აქტივების ან მათი მნიშვნელოვანი

ნაწილის გაყიდვა, გასხვისება, გადაცემა, იჯარით გაცემა ან სხვაგვარი განკარგვა; გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც:

(i) ზემოთხსენებული (გ.1) ან (გ.2) პუნქტებში მითითებული ტრანზაქციის შემდეგ დაუყოვნებლივ:

(ა) რეორგანიზაციის შედეგად ჩამოყალიბებული „პირი“ ან ქონების მიმღები (შემდგომში „სამართალმემკვიდრე“) არის კვლავ „მნიშვნელოვანი შვილობილი“,

(ბ) „სამართალმემკვიდრე“ (თუ ის არ არის ემიტენტი) უნდა ინარჩუნებდეს ან იყოს შესაბამისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ უფლებამონაცვლე ყველა მნიშვნელოვან სამთავრობო ნებართვასთან, ლიცენზიასთან, თანხმობასთან და უფლებამოსილებასთან მიმართებაში და უნდა აკმაყოფილებდეს ყველა სახის მნიშვნელოვან მარეგულირებელ მოთხოვნას იმ იურისდიქციაში, სადაც ის ოპერირებს;

(ii) არცერთი „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“ არ დამდგარა, და არ დადგება ამგვარი რეორგანიზაციის ან მსგავსი ტრანზაქციის შედეგად; და

(iii) ზემოთხსენებულ (გ.1) ან (გ.2) პუნქტებში მითითებული ტრანზაქციები არ გამოიწვევს არსებითად საზიანო შედეგს.

(III) განურჩევლად ზემოთქმულისა, ნებისმიერ „მნიშვნელოვან შვილობილი“ უფლებამოსილია ემიტენტთან ან „შვილობილთან“ (რომელიც ამ პუნქტში აღწერილი ტრანზაქციის შედეგად ჩაითვლება „მნიშვნელოვან შვილობილად“ ამ პროსპექტის მიზნებისთვის) მიმართებაში, მოახდინოს კონსოლიდირება ან შეწყმა (რეორგანიზაციის ნებისმიერი ფორმით) ან ერთი ან რამდენიმე დაკავშირებული ტრანზაქციით, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, მთლიანი კონსოლიდირებული ქონების ან აქტივების ან მათი მნიშვნელოვანი ნაწილის გაყიდვა, გასხვისება, გადაცემა, იჯარით გაცემა ან სხვაგვარი განკარგვა.

(IV) განურჩევლად ზემოთქმულისა, წინამდებარე პუნქტი 5(გ) არ შეეხება (i) ტრანზაქციებს ემიტენტსა და ნებისმიერ მის 100%-იან „შვილობილს“ შორის, (ii) მისი ქონების ლიზინგით გაცემა, გაყიდვა ან სხვაგვარი განკარგვა ჩვეულებრივი სალიზინგო საქმიანობის პროცესში, ან (iii) ნებისმიერ არსებულ ან სამომავლო აქტივს ან შემოსავალს, ასევე მათ ნაწილს, რაც ექვემდებარება სექტორითიზაციას, მისაღები თანხებით, აქტივებით გამყარებული დაფინანსებას ან მსგავსი ტიპის დაფინანსებას, სადაც ყველა ვალდებულება დაკმაყოფილებულ უნდა იქნეს მხოლოდ ამ აქტივებიდან ან შემოსავლებიდან იმ პირობით, რომ ამგვარი აქტივების ან შემოსავლების ღირებულება და შემოსავლების ღირებულების ჯამური ოდენობა, არ უნდა აღემატებოდეს უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე ემიტენტის მთლიანი კონსოლიდირებული აქტივების 80 პროცენტს.

(დ) გასხვისება: გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც სხვაგვარი დათქმვა გათვალისწინებული წინამდებარე „პირობებში“, და „პირობების“ 5(გ) პუნქტის („შერწყმა“) და 5(ე) პუნქტის („აფილირებულ პირებთან განხორციელებული ტრანზაქციები“) დებულებების შეუზღუდავად, ემიტენტი არც თავად და არც რომელიმე მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ საშუალებით არ გაყიდის, გაასხვისებს, იჯარით გასცემს ან სხვაგვარად განკარგავს მის აქტივებს ან შემოსავლებს, მთლიანად ან ნაწილობრივ, ერთი ან რამდენიმე (დაკავშირებული ან დამოუკიდებელი) ტრანზაქციით სხვა რომელიმე „პირზე“, გარდა ემიტენტისა ან მისი „შვილობილისა“, რომელშიც ემიტენტი ფლობს წილის უმრავლესობას. აღნიშნული შეზღუდვა არ შეეხება იმ შემთხვევებს, როდესაც

- (1) ყველა ასეთი ტრანზაქცია ხორციელდება „სამართლიანი საბაზრო ღირებულებით“ და საბაზრო პირობებით; და
- (2) ნებისმიერი იმ ტრანზაქციასთან მიმართებით, როდესაც ხდება უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე ემიტენტის მთლიანი კონსოლიდირებული აქტივების 10 პროცენტზე მეტის გასხვისება, გასხვისებამდე ემიტენტი ვალდებულია ობლიგაციონერებს მიაწოდოს „დამოუკიდებელი შემფასებლის“ წერილობითი დასკვნა იმის შესახებ, რომ ტრანზაქცია განხორციელდა „სამართლიანი საბაზრო ღირებულებით“.

წინამდებარე პუნქტი 5(დ) არ შეეხება (i) ტრანზაქციებს ემიტენტსა და ნებისმიერ მის 100%-იან „შვილობილს“ შორის, (ii) მისი ქონების ლიზინგით გაცემა, გაყიდვა ან სხვაგვარი განკარგვა ჩვეულებრივი სალიზინგო საქმიანობის პროცესში, ან (iii) ნებისმიერ არსებულ ან სამომავლო აქტივს ან შემოსავალს, ასევე მათ ნაწილს, რაც ექვემდებარება სექიურითიზაციას, მისაღები თანხებით, აქტივებით გამყარებული დაფინანსებას ან მსგავსი ტიპის დაფინანსებას, სადაც ყველა ვალდებულება დაკმაყოფილებულ უნდა იქნეს მხოლოდ ამ აქტივებიდან ან შემოსავლებიდან იმ პირობით, რომ ამგვარი აქტივების ან შემოსავლების ღირებულება და შემოსავლების ღირებულების ჯამური ოდენობა, არ უნდა აღემატებოდეს უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე ემიტენტის მთლიანი კონსოლიდირებული აქტივების 80 პროცენტს.

(ე) აფილირებულ პირებთან განხორციელებული ტრანზაქციები

- (i) არც ემიტენტი და არც მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ პირდაპირ ან არაპირდაპირ არ განახორციელებს და არ დაუშვებს რაიმე საქმიანობას ან ტრანზაქციას (მათ შორის ქონების ან მომსახურების შეძენა, გაყიდვა, გასხვისება, გადაცემა, იჯარით გაცემა, გადაცემა ან გაცვლა) „აფილირებულ პირთან“ ან მათ სასარგებლოდ (შემდგომში „აფილირებულ პირებთან განხორციელებული ტრანზაქციები“), მათ შორის, „ჯგუფის“ შიდა სესხების გაცემას/მიღებას, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ამგვარი გარიგების პირობები (შესაბამისი „აფილირებული პირის“ მდგომარეობის გათვალისწინებით) არ არის ნაკლებად ხელსაყრელი ემიტენტისთვის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილისთვის“, ვიდრე „სამართლიანი საბაზრო ღირებულებითა“ და პირობებით განხორციელებული გარიგებები იქნებოდა იმ „პირთან“, რომელიც არ არის/არაა ემიტენტთან ან მის „მნიშვნელოვან შვილობილთან“ „აფილირებული პირ(ებ)ი“.
- (ii) იმ „აფილირებულ პირთან განხორციელებული ტრანზაქციის“ შემთხვევაში, სადაც გარიგების ან დაკავშირებული გარიგებების საერთო ღირებულება აღემატება უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე ჯგუფის მთლიანი აქტივების 5 პროცენტს, ემიტენტმა აღნიშნული ტრანზაქციის განხორციელებამდე „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ უნდა მიაწოდოს „დამოუკიდებელი შემფასებლის“ წერილობითი დასკვნა იმის თაობაზე, რომ ტრანზაქცია განხორციელდა „სამართლიანი საბაზრო ღირებულებით“ და პირობებით.
- (iii) შემდეგი გარიგებები არ იქნება მიჩნეული „აფილირებულ პირებთან განხორციელებულ ტრანზაქციებად“ და ამდენად, არ ექვემდებარება (i) და (ii) ქვეპუნტებში განსაზღვრულ დათქმებს:
 - (ა) „ჯგუფის“ წევრის მიერ მისი საქმიანობის ჩვეულ რეჟიმში გაფორმებული შრომითი კონტრაქტი, რომელიც შეესაბამება „ჯგუფის“ წევრის წარსულში განხორციელებულ პრაქტიკას;
 - (ბ) ემიტენტსა და მის 100%-იან „შვილობილს“ შორის განხორციელებული ტრანზაქციები;
 - (გ) გონივრული ოდენობის ანაზღაურების გადახდა მმართველი ორგანოების წევრებისათვის, რომლებიც ემიტენტთან სხვაგვარად ასოცირებულნი არ არიან;

(დ) ემიტენტის ნებისმიერი პირდაპირი ან არაპირდაპირი დამფუძნებლის/აქციონერისგან ემიტენტისათვის სალიზინგო საქმიანობის დასაფინანსებლად გაცემული ნებისმიერი სესხი ან სხვა დაფინანსების საშუალება, რომელიც მიღებულია საბაზრო პირობებით; და

(ე) ნებისმიერი სადაზღვევო ხელშეკრულება „აფილირებულ პირებთან“, რომელიც დადებულია ემიტენტის სალიზინგო საქმიანობის ან აქტივების დასაზღვევად საბაზრო პირობებით.

(ვ) გადასახადების გადახდა და სხვა მოთხოვნები: ემიტენტმა და მისმა „მნიშვნელოვანმა შვილობილმა“ დროულად უნდა გადაიხადოს „გადასახადები“, რომელიც ეკისრებათ მათ (შემოსავალზე, მოგებაზე, ქონებაზე და ა.შ.), იმ პირობით, რომ ემიტენტი ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ ამ პროსპექტის მიზნებისათვის არ დაეკისრება პასუხისმგებლობა „გადასახადების“ გადაუხდელობაზე, თუ (ა) დაკისრებული თანხის ოდენობა ან დაკისრების მართებულობა კეთილსინდისიერად არის გასაჩივრებული სამართლებრივი წესით და ამ თანხაზე შექმნილია ადეკვატური რეზერვი „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ ან სხვა მოთხოვნების შესაბამისად, ან (ბ) ამგვარი „გადასახადების“ თანხა, სხვა დარიცხულ „გადასახადებთან“ ან სხვა მსგავსი მოთხოვნებთან ერთად არ აღემატება 500,000 აშშ დოლარს (ან მის ექვივალენტს).

(ზ) აკრძალული გადახდები : ემიტენტმა არ უნდა (და ასევე უნდა უზრუნველყოს, რომ მისმა „შვილობილებმა“ არ) (ზ.1) განაცხადოს დივიდენდების გაცემის თაობაზე, ან გასცეს დივიდენდი ფულადი ან სხვა სახით, ან მოახდინოს მსგავსი განაწილება (მათ შორის, აქციების გამოსყიდვის ან სხვა სახით), გარდა ემიტენტის ან მისი „შვილობილის“ სასარგებლოდ დივიდენდების გაცემისა და მათი განაწილებისა (ხოლო, თუ „შვილობილი“ არ არის ემიტენტის 100%-იანი „შვილობილი“, სხვა აქციონერების სასარგებლოდაც მათი წილის პროპორციულად); ან (ზ.2) პირდაპირ ან არაპირდაპირ ნებაყოფლობით შეიძინოს, გამოისყიდოს ან სხვაგვარად მოახდინოს საკუთარი სააქციო კაპიტალის ან აქციების შეძენა, სუბორდინირებული სესხის დაბრუნების ვადამდე (გარდა „ჯგუფის“ შიდა სესხის გადახდისა, რომელიც გაცემულია ემიტენტის ან მისი სხვა „შვილობილის“ მიერ, ემიტენტის „შვილობილი კომპანიისათვის“. ნებისმიერი ამგვარი ქმედება რომელიც განსაზღვრულია პუნქტებით (ზ.1) ან (ზ.2) მიიჩნევა „აკრძალულ გადახდებად“. ამასთან, ზემოაღნიშნული ქმედებები და ტრანზაქციები ჩაითვლება „აკრძალულ გადახდად“ თუ:

(i) ამგვარი გადახდის განხორციელების დროისთვის დამდგარია და გრძელდება, ან ამ გადახდის განხორციელების შემთხვევაში შესაძლოა დადგეს „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“;

(ii) ამგვარი „აკრძალული გადახდის“ და 2019 წლის 31 დეკემბრის შემდგომ განხორციელებულ ყველა სხვა „აკრძალული გადახდის“ თანხობრივი მოცულობების ჯამი აღემატება შემდეგი ორი კომპონენტის ჯამს:

(ა) ემიტენტის კონსოლიდირებული წმინდა მოგების 50 პროცენტს (რომელიც გამოითვლება „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებით“) იმ პერიოდისათვის, რომელიც იწყება 2019 წლის 31 დეკემბერს და სრულდება უკანასკნელი განვლილი ფინანსური წლის, ან 6 თვიანი ფინანსური პერიოდის ბოლო დღეს; და

(ბ) ემიტენტის მიერ 2019 წლის 31 დეკემბრის შემდეგ აქციების გამოშვებიდან ან რეალიზაციიდან და ამავე პერიოდში ემიტენტის ნებისმიერი „ვალდებულების“ კაპიტალში კონვერტაციიდან ან აქციებში გაცვლიდან მიღებული წმინდა შემოსავლების 100 პროცენტს.

(თ) ვალდებულება :

(i) ემიტენტი ეკრძალება, რომ პასუხისმგებლობა აიღოს, ან სხვა სახით იკისროს ნებისმიერი სახის „ვალდებულება“, გარდა ნებისმიერი „ვალდებულებისა“, იმის გათვალისწინებით, რომ:

ჯგუფის ჯამური „ვალდებულება“, გარდა ჩვეულებრივი ბიზნეს საქმიანობის ფარგლებში წარმოშობილი არაუზრუნველყოფილი პირობითი ვალდებულებებისა (მათ შორის

გარანტიებისა/თავდებობებისა), დროის ნებისმიერ მონაკვეთში არ გადააჭარბებს უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული აქტივების 90 (ოთხმოცდაათ) პროცენტს.

- (ii) ნებადართულია შემდეგი ფინანსური ვალდებულებები რომელსაც არ ეხება (თ) პუნქტის (i) მუხლში არსებული დათქმა:
- ა) ემიტენტსა და მის „შვილობილს“ შორის ვალდებულება და ემიტენტის შვილობილებს შორის ვალდებულება.

(ი) ფინანსური ინფორმაცია :

ემიტენტი კისრულობს ვალდებულებას ფინანსური წლის დასრულებიდან 120 დღის ვადაში

„ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ მიაწოდოს და ემიტენტის ვებ-გვერდზე განათავსოს განვლილი ფინანსური წლის აუდიტებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშის ასლი „აუდიტორის“ დასკვნასთან ერთად. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება უნდა იყოს მომზადებული საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გამოყენებული „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ საფუძველზე.

- (ii) ემიტენტი კისრულობს ვალდებულებას ყოველი ფინანსური წლის მეორე კვარტლის დასრულებიდან 60 დღის ვადაში „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ მიაწოდოს და ემიტენტის ვებ-გვერდზე განათავსოს განვლილი ექვსი თვის არაუდირებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშის ასლი, რომელიც მომზადებულია საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გამოყენებული „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ საფუძველზე.

(iii) თუ „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“, გაუჩნდება გონივრული საფუძველი ივარაუდოს, რომ დადგა „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“, მას შეუძლია ემიტენტისაგან მოითხოვოს, და ემიტენტი ვალდებულია „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ დაუყოვნებლივ მიაწოდოს ინფორმაცია, რაც პირდაპირ უკავშირდება აღნიშნულ „დეფოლტის შემთხვევას“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევას“. „დეფოლტის შემთხვევის“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევის“ თაობაზე ამგვარი ინფორმაცია შეიძლება ასევე წერილობითი სახით იქნეს მოთხოვნილი ობლიგაციების საერთო მოცულობის 25%-ზე მეტის მფლობელი „ობლიგაციონერების“ მიერ (პირდაპირ ან „ნომინალური მფლობელების“ მეშვეობით) და ასეთ შემთხვევაში ემიტენტი ვალდებულია დაუყოვნებლივ მიაწოდოს მოთხოვნილი ინფორმაცია „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“, და იმ „ობლიგაციონერებს“ და „ნომინალურ მფლობელებს“, რომლებმაც წარმოადგინეს ამგვარი წერილობითი მოთხოვნა. წერილობითი მოთხოვნა შესაძლოა წარმოდგენილ იქნეს „ობლიგაციონერების“ ან/და „ნომინალური მფლობელების“ მიერ ხელმოწერილი ერთი დოკუმენტის, ან რამდენიმე ერთნაირი შინაარსის მქონე დოკუმენტის სახით. ამგვარი მოთხოვნა შესაძლოა ასევე მიღებულ იქნას „ობლიგაციონერთა კრების“ გადაწყვეტილების სახით.

(კ) დაზღვევა : ემიტენტი უზრუნველყოფს თავისი და მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილების“ ქონების დაზღვევას ემიტენტისა და შესაბამისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ შეხედულებით კარგი რეპუტაციის მქონე მზღვეველებთან დაზიანებისა და განადგურების რისკისაგან იმ ფარგლებში, რომელშიც ჩვეულებრივ ახდენენ დაზღვევას მსგავსი ქონებისა და მდგომარეობის მქონე კომპანიები საქართველოში.

(ლ) კანონთან შესაბამისობა : ემიტენტი ვალდებულია უზრუნველყოს, რომ იგი და მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილები“ ნებისმიერ დროს არსებითად შეესაბამებოდნენ მოქმედ კანონმდებლობის მოთხოვნებს, მათ შორის, ხელისუფლების ორგანოების მითითებებსა და სამართლებრივ აქტებს.

7. საპროცენტო სარგებელი

თუ არ იქნა ვადამდე გამოსყიდული/გაუქმებული წინამდებარე პროსპექტით განსაზღვრული პირობების შესაბამისად, თითოეულ ობლიგაციას ერიცხება 6 თვეში ერთხელ (პერიოდის ბოლოს) გადასახდელი საპროცენტო სარგებელი, რომელიც გადახდილ უნდა იქნეს ყოველი წლის 31 აგვისტოსა და 28 თებერვალს. პროცენტის პირველი გადახდა უნდა მოხდეს 2021 წლის პირველ მარტს, ამ (მე-7) პირობაში გათვალისწინებული თითოეული პროცენტის გადახდის თარიღი შემდგომში მოიხსენიება, როგორც „პროცენტის გადახდის თარიღი.“

ობლიგაციებზე საპროცენტო სარგებლის დარიცხვა მოხდება მათი დაფარვის / გამოსყიდვის თარიღამდე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც „ობლიგაციონერს“ ამ მომენტისათვის არ დაუბრუნდა ძირითადი თანხა. ასეთ შემთხვევაში საპროცენტო სარგებლის დარიცხვა გაგრძელდება არსებული განაკვეთით მანამ, სანამ ამგვარი ობლიგაციაზე გადასახდელი თანხა სრულად იქნება გადახდილი შესაბამისი ობლიგაციონერის ან მისი უფლებამოსილი წარმომადგენლისათვის.

თუ პროცენტის დათვლა ხდება „საპროცენტო პერიოდზე“ (ქვემოთ მოცემული განმარტების შესაბამისად) ნაკლები პერიოდისათვის, შესაბამისი დარიცხული (დასარიცხი) საპროცენტო სარგებლის დაანგარიშება მოხდება წელიწადში 365 დღის საფუძველზე.

პერიოდი ობლიგაციების „გამოშვებისა და განთავსების თარიღიდან“ (ამ თარიღის ჩათვლით), პირველი „პროცენტის გადახდის თარიღამდე“ (ამ თარიღის ჩათვლელად), და ყოველი შემდგომი პერიოდი წინა „პროცენტის გადახდის თარიღიდან“ (ამ თარიღის ჩათვლით) მომდევნო „პროცენტის გადახდის თარიღამდე“ (ამ თარიღის ჩათვლელად) მიიჩნევა „საპროცენტო პერიოდად“.

„საპროცენტო განაკვეთის განსაზღვრის თარიღი“ თითოეული საპროცენტო პერიოდისათვის აღნიშნავს დღეს ერთი კალენდარული დღით ადრე ასეთი პერიოდის პირველ დღემდე.

8. ობლიგაციების განაღდება და გამოსყიდვა

(ა) **განაღდება:** ემიტენტს უფლება აქვს განაღდების თარიღამდე შესთავაზოს ობლიგაციონერ(ებ)ს გადაუხდელი ძირითადი თანხისა და განაღდების თარიღისათვის დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტის თანხის გადახდის გზით ობლიგაციების, შესაბამის ნაწილში (შესაძლოა ნაწილობრივადც), განაღდება. აღნიშნულ შემთავაზებაზე ობლიგაციონერ(ებ)ის თანხმობის მიღების შემთხვევაში, ობლიგაციები, შესაბამის ნაწილში, ჩაითვლება განაღდებულად ემიტენტის მიერ განაღდების თარიღისათვის გადაუხდელი ძირითადი თანხისა და დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტის თანხის გადახდის შედეგად. ყოველგვარი ეჭვის გამოსარიცხად, ობლიგაციები, შესაბამის ნაწილში, ჩაითვლება განაღდებულად მხოლოდ ემიტენტის შეთავაზებაზე შესაბამისი ობლიგაციონერ(ებ)ის თანხმობის მიღების შემთხვევაში და აღნიშნულ შეთავაზებაზე დათანხმება ან უარის გაცხადება წარმოადგენს შესაბამისი ობლიგაციონერ(ებ)ის აბსოლუტურ და უპირობო დისკრეციას. თუ ობლიგაციები მანამდე არ იქნა განაღდებული, გამოსყიდული ან გაუქმებული, ობლიგაციების განაღდება მოხდება 2022 წლის 31 აგვისტოს ძირითადი თანხის (ნომინალის) გადახდით. დაუშვებელია ობლიგაციების განაღდება ემიტენტის შეხედულებისამებრ, გარდა იმ შემთხვევებისა, რაც მოცემულია პროსპექტში (მათ შორის, წინამდებარე „პირობების“ შესაბამისად).

(ბ) **გამოსყიდვის ოფცია:** „ემიტენტს“ გააჩნია „ობლიგაციების“ სრულად (მაგრამ არა ნაწილობრივ) გამოსყიდვის ოფცია ნებისმიერ „გამოსყიდვის ოფციის თარიღზე“, „რეესტრში“ რეგისტრირებული „ობლიგაციონერებისა“ და „ნომინალური მფლობელებისთვის“ არანაკლებ 30 „სამუშაო დღით“ ადრე გამოუთხოვადი შეტყობინების გაგზავნით. „ობლიგაციების“ გამოსყიდვა ხდება მათი ძირითადი თანხისა და „გამოსყიდვის ოფციის თარიღის“ მდგომარეობით დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტის (ასეთის არსებობისას) ღირებულებით.

„გამოსყიდვის ოფციის თარიღები“: 2021 წლის 31 აგვისტო, 2022 წლის 28 თებერვალი .

(გ) **გამოსყიდვა საგადასახადო მიზეზით:** ემიტენტის შეხედულებით, ობლიგაციების ვადამდე განაღდება შესაძლოა მოხდეს სრული ოდენობით (მაგრამ არა ნაწილობრივ), „ფასიანი ქაღალდების რეესტრში“ რეგისტრირებული „ობლიგაციონერების“ და „ნომინალური მფლობელებისათვის“ არანაკლებ 30 და არაუმეტეს 60 დღით ადრე გაგზავნილი გამოუთხოვადი შეტყობინების გაგზავნითა და ძირითადი თანხის (გამოსყიდვის თარიღისათვის დარიცხულ საპროცენტო სარგებელთან ერთად) გადახდით, იმ შემთხვევაში, თუ: (ბ.1) შეტყობინების გაგზავნამდე ემიტენტი დაარწმუნებს „ობლიგაციონერებს“ რომ მათ უწევს, ან მოუწევს გადასახადების სახით დამატებითი თანხების გადახდა ობლიგაციებთან მიმართებაში, რაც გამოწვეულია საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის ცვლილებით, ან ამგვარი კანონმდებლობის სხვაგვარი ინტერპრეტაციით „გამოშვებისა და განთავსების თარიღის“ შემდგომ პერიოდში; და (ბ.2) ამგვარი დამატებითი თანხების გადახდის ვალდებულება ვერ იქნებოდა თავიდან აცილებული მიუხედავად ემიტენტის მიერ გონივრული ზომების განხორციელებისა.

(დ) **შეძენა:** ემიტენტს და მის „შვილობილ(ებ)ს“ უფლება აქვთ ნებისმიერ დროს შეიძინონ ობლიგაციები ნებისმიერ ფასად საფონდო ბაზარზე ან სხვაგვარად. ემიტენტის ან მისი „შვილობილის“ საკუთრებაში არსებული ამგვარი ობლიგაციები არ სარგებლობენ ხმის უფლებით „ობლიგაციონერთა კრებაზე“ და არ მიიღებიან მხედველობაში „პირობების“ 11.(ა) ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მიზნით, ან „ობლიგაციონერთა კრების“ ქვორუმის დადგენის მიზნით.

9. გადახდები

(ა) ანგარიშსწორება:

(i) ობლიგაციების ძირითადი თანხისა და პროცენტის გაანგარიშება მოხდება შესაბამისი გადახდის თარიღამდე 3 სამუშაო დღით ადრე. ანგარიშსწორება განხორციელდება აშშ დოლარებში „სააღრიცხვო თარიღისათვის“ „ფასიანი ქაღალდების რეესტრში“ რეგისტრირებული „ობლიგაციონერებისა“ და „ნომინალური მფლობელების“ საბანკო ანგარიშზე საბანკო გადარიცხვის გზით. „ფასიანი ქაღალდების რეესტრში“ რეგისტრირებულმა „ობლიგაციონერებმა“ და „ნომინალურმა მფლობელებმა“ უნდა უზრუნველყონ „რეგისტრატორისათვის“ განახლებული, სრული და სწორი ინფორმაციის მიწოდება მათი საბანკო ანგარიშების შესახებ, რომელზეც მოხდება ობლიგაციებთან დაკავშირებული ნებისმიერი სახის გადახდა. არც ემიტენტი, „რეგისტრატორი“ და არც „ანგარიშსწორებისა და ძირითადი გადამხდელი აგენტი“ არ იქნება პასუხისმგებელი გადახდის არ / ვერ განხორციელების შემთხვევაში, თუ „ობლიგაციონერი“ ან/და „ნომინალური მფლობელი“ „რეგისტრატორს“ დროულად არ მიაწვდის მისი საბანკო ანგარიშების შესახებ ინფორმაციას, ან ემიტენტის ან „რეგისტრატორის“ მოთხოვნის მიუხედავად, „სააღრიცხვო თარიღისათვის“ ვერ უზრუნველყოფს ამგვარი ინფორმაციის განახლებას.

(ii) თუ „ობლიგაციონერის“ ან „ნომინალური მფლობელის“ ზემოაღნიშნულ ქვეპუნქტში მითითებული საბანკო ანგარიში არ არის გახსნილი „ანგარიშსწორებისა და ძირითადი გადამხდელი აგენტთან“, განხორციელებული გადახდებიდან შესაძლოა დაიკვეთოს საბანკო მისამართების საკომისიოები. თუ „ობლიგაციონერის“ ან „ნომინალური მფლობელის“ საბანკო ანგარიში არ არის აშშ დოლარებში, ანგარიშსწორება მოხდება შესაბამისი ვალუტის კონვერტაციის ხარჯების გამოკლებით.

(iii) ძირითადი თანხისა და დარიცხული პროცენტის სრული ოდენობით მიღებაზე „ობლიგაციონერთა“ უფლებების შეუზღუდავად, თუ ნებისმიერი გადახდის თარიღისათვის გადახდილი თანხა ნაკლებია ამ თარიღისათვის გადასახდელ თანხაზე, ემიტენტი ვალდებულია ასეთი ნაკლული თანხა გადაანაწილოს „ობლიგაციონერებს“ შორის მათი წილის პროპორციულად.

(iv) ემიტენტის ან/და „რეგისტრატორის“ მოთხოვნით, „სააღრიცხვო თარიღიდან“ შესაბამისი გადახდის თარიღამდე ობლიგაციებით მეორადი ვაჭრობა შესაძლოა აიკრძალოს ან შეიზღუდოს.

(ბ) **აგენტების დანიშვნა:** „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტი“, „განთავსების აგენტი“ და „რეგისტრატორი“, ისევე როგორც მათი საკონტაქტო ინფორმაცია მითითებულია „შეთავაზების ძირითად პირობებში“ და პროსპექტის ბოლოს. „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტი“, „განთავსების აგენტი“ და „რეგისტრატორი“ წარმოადგენენ მხოლოდ და მხოლოდ ემიტენტის აგენტებს და ამ

პროსპექტის და შეთავაზების მიზნებისათვის, არ კისრულობენ რაიმე სახის ვალდებულებას „ობლიგაციონერების“ ან „ნომინალური მფლობელების“ წინაშე და შესაბამისად, არ წარმოადგენენ მათ ინტერესებს. ემიტენტი იტოვებს უფლებას „ობლიგაციონერების“ თანხმობით შეცვალოს ან შეწყვიტოს „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტთან“, „განთავსების აგენტთან“ ან/და „რეგისტრატორთან“ ხელშეკრულება, და დანიშნოს დამატებითი ან სხვა „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტი“, „განთავსების აგენტი“ და „რეგისტრატორი“. ამასთან ემიტენტს ნებისმიერ დროს ევალება ჰყავდეს (i) „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტი“ და (ii) „რეგისტრატორი“ ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში „ობლიგაციონერების“ დასტურით.

ნებისმიერ ასეთ ცვლილებაზე ან მითითებული საკონტაქტო ინფორმაციის ცვლილების თაობაზე დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს „ობლიგაციონერებს“ ემიტენტის ვებ-გვერდზე ამ ინფორმაციის გამოქვეყნების გზით.

(გ) გაანგარიშება და გადახდა: ობლიგაციებთან დაკავშირებული ნებისმიერი გადასახდელი თანხის (მათ შორის, საპროცენტო სარგებლის) დაანგარიშება და გადახდა უნდა მოხდეს წინამდებარე პროსპექტის პირობებისა და საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტის“ მიერ. ამასთან, „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტის“ მიერ დაანგარიშებული თანხა, აშკარა შეცდომის გარდა, წარმოადგენს საბოლოო თანხას ემიტენტისათვის. „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტის“ მიერ თანხის დაანგარიშება მოხდება შესაბამის გადახდის თარიღამდე არანაკლებ 3 (სამი) სამუშაო დღით ადრე და ეცნობება ემიტენტს. ემიტენტი ვალდებულია არაუგვიანეს შესაბამისი გადახდის თარიღამდე ერთი სამუშაო დღით ადრე „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტთან“ გახსნილ მის საბანკო ანგარიშზე განთავსოს შესაბამისი თანხები აშშ დოლარებში და მისცეს დავალება „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტს“ აღნიშნული თანხების გადარიცხვაზე. „ანგარიშსწორებისა და გადამხდელი აგენტი“ უფლებამოსილია, მაგრამ არა ვალდებული, ემიტენტის ანგარიშზე საკმარისი თანხების არსებობის შემთხვევაში, შესაბამისი დავალების გარეშე მოახდინოს ობლიგაციებთან დაკავშირებული ვადამოსული გადასახდელების გადარიცხვა, ხოლო ანგარიშზე საკმარისი თანხების არ არსებობის შემთხვევაში, აცნობოს აღნიშნულის თაობაზე ემიტენტს და „ობლიგაციონერებს“.

(დ) ფისკალური კანონმდებლობა: ნებისმიერი გადახდა უნდა მოხდეს საქართველოს მოქმედი ფისკალური / საანგარიშსწორებო კანონმდებლობისა ან/და სხვა კანონების, მარეგულირებელი ნორმებისა და სხვა კანონქვემდებარე აქტების დაცვით.

(ე) გადახდის დაგვიანება / არასამუშაო დღეები: „ობლიგაციონერი“ ვერ მოითხოვს პროცენტის, ჯარიმის ან მსგავსი გადასახდელის დაკისრებას ნებისმიერი გადასახდელის დაგვიანებით გადახდისთვის იმ შემთხვევაში, თუ ასეთი გადასახდელის გადახდის თარიღი არ ემთხვევა „სამუშაო დღეს“. ვადამოსული გადასახდელის გადახდა მოხდება მომდევნო „სამუშაო დღეს“.

10. დაბეგვრა

ემიტენტის მიერ ან მისი სახელით ობლიგაციების ძირითადი თანხისა და საპროცენტო განაკვეთის გადახდა მოხდება საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადების გადახდის წყაროსთან დაკავების შემდეგ.

11. დეფოლტის შემთხვევები

თუ დადგება და გრძელდება ნებისმიერი ქვემოთმოყვანილი შემთხვევა („დეფოლტის შემთხვევები“), (ა) პუნქტით გათვალისწინებული დარღვევისას თითოეული „ობლიგაციონერი“ დამოუკიდებლად, ხოლო დანარჩენი პუნქტებით გათვალისწინებული დარღვევისას - „პირობების“ მე-12 პუნქტის შესაბამისად, უფლებამოსილია „ემიტენტისათვის“ წერილობითი შეტყობინების გაგზავნით „ობლიგაციებიდან“ გამომდინარე მოთხოვნები გამოაცხადოს ვადამოსულად და მოითხოვოს „ემიტენტისაგან“ „ობლიგაციების“

დაუყოვნებლივ განადგება და ძირითადი თანხის (ნომინალის) 100 პროცენტისა და დარიცხული საპროცენტო სარგებლის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გადახდა:

(ა) **გადახდის ვალდებულების შეუსრულებლობა:** ემიტენტი ვერ შეძლებს ობლიგაციების ძირითადი თანხის, დარიცხული საპროცენტო სარგებლის ან ობლიგაციებიდან ან „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე რაიმე სხვა თანხის გადახდას, და ამგვარი დარღვევა არ გამოსწორდება ანგარიშსწორებისთვის განსაზღვრული თარიღიდან ხუთი დღის ვადაში; ან

(ბ) **სხვა ვალდებულების დარღვევა:** ემიტენტი არ/ვერ ასრულებს პროსპექტით ან „ხელშეკრულებით“ ნაკისრ ერთ ან რამდენიმე ისეთ ვალდებულებას (გარდა „პირობების“ 10(ა) პუნქტით გათვალისწინებული ვალდებულებისა), რაც „ობლიგაციონერების“ მოსაზრებით (i) არ ექვემდებარება გამოსწორებას და ამასთანავე არის არსებითი ან განმეორებადი ხასიათის; ან (ii) ექვემდებარება გამოსწორებას, მაგრამ დარღვევის თაობაზე „ობლიგაციონერების“ მიერ ემიტენტისათვის გაგზავნილი შეტყობინების მიღებიდან 30 დღის განმავლობაში, არ იქნა აღმოფხვრილი; ან

(გ) **ჯვარედინი დეფოლტი:** (i) ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ ნებისმიერი სხვა არსებული ან სამომავლო „ვალდებულება“ ნასესხებ ან მოზიდულ თანხებთან მიმართებით, ხდება (ან შესაძლებელია, გახდეს) დათქმულ ვადამდე გადასახდელი ვალდებულების ნებისმიერი შეუსრულებლობის მიზეზით, ან (ii) ნებისმიერი ასეთი „ვალდებულება“ არ შესრულდება დათქმულ დროში ან (iii) ემიტენტი ან რომელიმე მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ ვერ იხდის ნებისმიერ სხვა არსებული ან სამომავლო „ვალდებულებას“ დათქმულ დროში, იმ პირობით და იმის გათვალისწინებით, რომ „პირობების“ ამ მე-10(გ) ქვეპუნქტში ჩამოთვლილი ამგვარი შეუსრულებელი „ვალდებულებების“ ჯამური მოცულობა „ობლიგაციონერების“ გონივრული შეფასებით შეადგენს ან აღემატება 500,000 აშშ დოლარს ან მის ექვივალენტს ნებისმიერ სხვა ვალუტაში; ან

(დ) **გადახდისუუნარობა:**

(i) რომელიმე შემდეგი შემთხვევის დადგომა: (i) ემიტენტის ან მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მიმართ სალიკვიდაციო პროცესის ან გადახდისუუნარობის საქმისწარმოების დაწყება; ან (ii) ნებისმიერი „პირის“ მიერ ემიტენტის ან მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ წინააღმდეგ გადახდისუუნარობის პროცესის წამოწყება, თუკი ამგვარ მოთხოვნაზე ამ „პირს“ არ ეთქვა უარი მოთხოვნის წარდგენიდან 60 დღის განმავლობაში; ან (iii) ემიტენტსა და მის კრედიტორებს შორის მოლაპარაკებების დაწყება ემიტენტის ყველა ან არსებითად ყველა ვალის თაობაზე სასამართლოს გარეშე მორიგების მიზნით; ან (iv) ემიტენტის ან მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მიმართ ლიკვიდაციის პროცესის წამოწყება სისხლის სამართლის საქმეზე გამოტანილი სასამართლო გადაწყვეტილების საფუძველზე;

(iii) ემიტენტი ან მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ არ იხდის ან ზოგადად არ შესწევს უნარი გადაიხადოს ვადამოსული ვალები დროულად; ან

(iv) ემიტენტის აქციონერები/პარტნიორები დაამტკიცებენ ემიტენტის ლიკვიდაციის ან ემიტენტის დაშლის რაიმე გეგმას;

(ე) **შეუსრულებელი სასამართლო გადაწყვეტილებები, სამთავრობო ან სასამართლო ღონისძიებები:** ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მიმართ გამოტანილი სასამართლოს ან შესაბამისი კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა სამართალდამცავი ორგანოს მიერ მიღებული და აღუსრულებელი საბოლოო გადაწყვეტილება, განაჩენი, განჩინება თანხის დაკისრების ან გადახდევინების თაობაზე აღემატება 500,000 აშშ დოლარს ან მის ექვივალენტს ნებისმიერ სხვა ვალუტაში ან ვალუტებში, ან ამგვარი საბოლოო გადაწყვეტილება, განაჩენი ან განჩინება გამოიწვევს (ა) ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ ხელმძღვანელი პირ(ებ)ის სრულ ან ნაწილობრივ გადაყენებას, ან ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მიერ საქმიანობის განხორციელების უფლებამოსილების სრულ ან ნაწილობრივ შეზღუდვას, (ბ) ემიტენტის ან მისი

„მნიშვნელოვანი შვილობილის“ სააქციო კაპიტალის სრული ან უმრავლესი წილის, ასევე მისი შემოსავლების ან აქტივების სრულ ან ნაწილობრივ (მთლიანი საბალანსო ღირებულების 20 პროცენტის ან მეტი ოდენობის) ჩამორთმევას, ნაციონალიზაციას, კონფისკაციას ან იძულებით გასხვისებას; ან

(გ) **აღსრულება:** ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ ქონების, შემოსავლების ან აქტივების სრული ან არსებითი ნაწილის მიმართ ნებისმიერი სააღსრულებო პროცესის დაწყება, ან უზრუნველყოფების მფლობელი პირის მიერ მიერ მათი საკუთრებაში მიღება ან გასხვისება; ან

(ზ) **უფლებამოსილება და თანხმობები:** არ არის შესრულებული, მოპოვებული ან მიღებული ნებისმიერი ქმედება, პირობა ან გარემოება (მათ შორის ნებისმიერი საჭირო თანხმობა, განკარგულება, მოწონება, ავტორიზაცია, გამონაკლისის დაშვება, რეგისტრაცია, ლიცენზია, ბრძანება, ჩანაწერი, რეგისტრაცია ან სხვა უფლებამოსილება), რომელიც უნდა ყოფილიყო მიღებული, განხორციელებული ან შესრულებული იმისათვის, რომ (i) ემიტენტმა კანონიერად შეძლოს, თავისი მნიშვნელოვანი უფლებების მიღება და განხორციელება, და ობლიგაციებიდან და „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე გადახდის ვალდებულებების, ამ „პირობების“ მე-5 პუნქტიდან („დათქმები“) გამომდინარე ვალდებულებების, და ობლიგაციებიდან და „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე მისი სხვა არსებითი ვალდებულებების ჯეროვნად შესრულება, (ii) უზრუნველყოფილ იქნას ზემოთ აღნიშნული ვალდებულებების ნამდვილობა და მათი აღსრულებადობა, და (iii) ობლიგაციები, პროსპექტი და ხელშეკრულება დასაშვებ იქნას საქართველოს სასამართლოში მტკიცებულების სახით; ან

(თ) **ნამდვილობა და უკანონო:** ემიტენტი სადაოდ ხდის ობლიგაციების, პროსპექტის, ან „ხელშეკრულების“ ნამდვილობას, ან უარყოფს ობლიგაციებიდან, პროსპექტიდან ან „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე რომელიმე ვალდებულებას, ან ემიტენტის მიერ ობლიგაციების, პროსპექტის ან „ხელშეკრულების“ ფარგლებში ნაკისრი ერთი ან მეტი ვალდებულების შესრულება არის ან გახდება უკანონო, ან რომელიმე ხსენებული ვალდებულება გახდება აღუსრულებადი ან აღარ ჩაითვლება კანონიერად, ნამდვილად ან სავალდებულო ძალის მქონედ.

ემიტენტმა „ხელშეკრულებით“ იკისრა ვალდებულება, რომ შეტყობისთანავე, დაუყოვნებლივ აცნობებს „ობლიგაციონერებს“ „დეფოლტის შემთხვევის“ დადგომის თაობაზე, ან იმგვარი მოვლენის ან გარემოების შესახებ, რომელიც შეტყობინების გაგზავნის/მიღების, დროის გასვლის და/ან სერტიფიკატის/ცნობის გაცემის საფუძველზე ჩაითვლება „დეფოლტის შემთხვევად“ („პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“).

ემიტენტმა „ხელშეკრულებით“ ასევე იკისრა ვალდებულება მასზედ, რომ წლიური აუდირებული ფინანსური ანგარიშების მომზადებიდან 14 დღის ვადაში, „პროცენტის გადახდის თარიღიდან“ 14 დღის განმავლობაში და „ობლიგაციონერების“ მიერ მოთხოვნის წარდგენიდან 14 დღის ვადაში „ობლიგაციონერებს“ მიაწვდის მისი დირექტორის და ფინანსური დირექტორის მიერ ხელმოწერილ წერილობით დასტურს იმის თაობაზე, რომ გონივრული მოკვლევის შემდეგ, მისი ინფორმაციით და რწმენით, წერილობითი დასტურის თარიღის (შემდგომში „დადასტურების თარიღი“) მდგომარეობით არ დამდგარა „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“, და „დეფოლტის შემთხვევას“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევას“ ადგილი არ ჰქონია არც წინა „დადასტურების თარიღის“ შემდგომ პერიოდში (ან, წინა „დადასტურების თარიღის“ არ არსებობის შემთხვევაში, „ხელშეკრულების“ დადების თარიღის შემდგომ პერიოდში), ხოლო „დეფოლტის შემთხვევის“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევის“ არსებობისას ვალდებულია აცნობოს ამგვარი შემთხვევის დეტალები.

12. „ობლიგაციონერების“ კრებები, ცვლილებები და უფლებებზე უარის თქმა

„ობლიგაციების გამოშვების პირობების“ წინამდებარე პუნქტი შეიცავს დებულებებს „ობლიგაციონერების“ კრებების მოწვევის თაობაზე იმ საკითხების გადასაწყვეტად, რომლებსაც გავლენა აქვს „ობლიგაციონერების“ ინტერესზე, მათ შორის წინამდებარე „პირობებში“, ამ პუნქტის შესაბამისად, ცვლილებების და დამატებების

შეტანაზე თანხმობის მიცემის მიზნით, „პროსპექტის“ შესაბამისად სათანადოდ მოწვეულ კრებაზე დამსწრე ხმების 80%-ით მიღებული გადაწყვეტილების („სპეციალური გადაწყვეტილება“) თაობაზე. „სპეციალური გადაწყვეტილების“ განსახილველად მოწვეული ნებისმიერი კრების ქვორუმს წარმოადგენს ორი ან მეტი პირი, რომლებიც მოცემულ დროს ფლობენ ან წარმოადგენენ გაუნადგებელი „ობლიგაციების“ საერთო ძირი თანხის არანაკლებ ნახევარს განხილვის დროს, ან ნებისმიერ „განმეორებით კრებაზე“ - ორი ან მეტი „ობლიგაციონერი“ ან მათი წარმომადგენელი პირი, მიუხედავად „ობლიგაციების“ იმ ძირი ოდენობისა, რომელსაც ისინი ფლობენ ან წარმოადგენენ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ამგვარი კრების საქმიანობა მოიცავს, მათ შორის, შემდეგი წინადადებების განხილვას: შემდეგ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღება უნდა მოხდეს მხოლოდ „სპეციალური გადაწყვეტილების“ მეშვეობით: (i) „ობლიგაციების“ ნებისმიერი ფინანსური პირობის ცვლილება; (ii) „ობლიგაციებთან“ მიმართებით, ნებისმიერი ძირი თანხის ან პროცენტის გადახდის თარიღის ცვლილება; (iii) „ობლიგაციებთან“ მიმართებით, ნებისმიერი გადასახდელი თანხის ოდენობის გამოთვლის მეთოდის ცვლილება; (iv) „ობლიგაციებთან“ მიმართებით გადასახდელი ძირი თანხის ან პროცენტის ოდენობის ცვლილება; (v) თანხმობის გაცხადება ემიტენტის ან რომელიმე სხვა პირის აქციებში ან სხვა ვალდებულებებში ან ფასიან ქაღალდებში ობლიგაციების გადაცვლაზე, ჩანაცვლებაზე ან კონვერტაციაზე, (vi) ობლიგაციებთან დაკავშირებით ანგარიშსწორების ვალუტის შეცვლა (გარდა იმ ცვლილებებისა, რაც მოითხოვება შესაბამისი მარეგულირებელი კანონმდებლობით), (vii) „ობლიგაციონერების“ კრებებზე საჭირო ქვორუმის ან „სპეციალური გადაწყვეტილების“ მისაღებად საჭირო ხმების ოდენობის ცვლილება, (ან (viii) წინამდებარე „პირობების“ შესაბამისი „დეფოლტის შემთხვევების“ განსაზღვრების ცვლილება. ასეთ შემთხვევებში, „სპეციალური გადაწყვეტილების“ განსახილველად მოწვეული ნებისმიერი კრების, ქვორუმის აუცილებელი ოდენობა არის ორი ან მეტი პირი, რომელიც განსახილველ დროს ფლობენ ან წარმოადგენენ გაუნადგებელი „ობლიგაციების“ ძირი თანხის არანაკლებ ორ მესამედს, ან „განმეორებით კრებაზე“ - არანაკლებ ერთ მესამედს. ნებისმიერი სათანადოდ მიღებული „სპეციალური გადაწყვეტილება“ მხოლოდ „ობლიგაციონერებისთვის“ (მიუხედავად იმისა, ესწრებოდნენ თუ არა ისინი კრებას, რომელზეც მიღებულ იქნა ასეთი გადაწყვეტილება).

„ემიტენტი“ ან/და გაუნადგებელი „ობლიგაციების“ ძირი ოდენობის არანაკლებ 10 პროცენტის მფლობელი „ობლიგაციონერები“ (ან/და მათი სახელით მოქმედი „ნომინალური მფლობელები“) უფლებამოსილი არიან მოიწვიონ ამგვარი კრება.

იმ „ობლიგაციონერების“ (ან მათი უფლებამოსილი წარმომადგენლების) მიერ წერილობითი ფორმით მიღებულ გადაწყვეტილებას, რომლებიც გადაწყვეტილების მომენტში ფლობენ გაუნადგებელი ობლიგაციების 80%-ს ან მეტს, გააჩნია იგივე ძალა, რაც „სპეციალურ გადაწყვეტილებას“. ამგვარი გადაწყვეტილება წერილობითი ფორმით შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ერთი ან ერთი და იმავე ფორმისა და შინაარსის რამდენიმე დოკუმენტით, რომელთაგან თითოეული ხელმოწერილია ერთი ან რამდენიმე „ობლიგაციონერის“ მიერ.

„ობლიგაციონერების“ ნებისმიერ სხვა გადაწყვეტილება, მოთხოვნა, თანხმობა ან/და „ობლიგაციონერების“ „პირობებში“ ხსენებული ნებისმიერი სხვა ქმედება/გადაწყვეტილება, რომელიც არ კვალიფიცირდება „სპეციალურ გადაწყვეტილებად“, მიიღება მიცემულ ხმათა არანაკლებ 51% უმრავლესობით („ჩვეულებრივი გადაწყვეტილება“) და მხოლოდ მაშინ არის მართებული და შესასრულებლად სავალდებულო, თუ მიღებულია ჩვეულებრივი გადაწყვეტილების სახით. ამგვარი კრების მოწვევის უფლება გააჩნიათ „ემიტენტს“ ან/და განხილვის დროს გაუნადგებელი „ობლიგაციების“ ძირი ოდენობის არანაკლებ 5 პროცენტის მფლობელ „ობლიგაციონერებს“ (ან/და მათი სახელით მოქმედ „ნომინალურ მფლობელებს“). „ჩვეულებრივი გადაწყვეტილების“ მისაღებად მოწვეული კრების ქვორუმს წარმოადგენს ორი ან მეტი პირი, რომელიც ფლობს ან წარმოადგენს განსახილველ დროს გაუნადგებელი „ობლიგაციების“ საერთო ძირი ოდენობის ნახევარზე მეტს, ან ნებისმიერი „განმეორებითი კრების“ მიმართ - ორ ან მეტ პირს, რომელიც ფლობს ან წარმოადგენს „ობლიგაციონერებს“, მიუხედავად საკუთრებაში არსებული ან წარმოდგენილი „ობლიგაციების“ ძირი თანხისა.

გაუნადგებელი „ობლიგაციების“ იმ დროისთვის 51%-ის ან მეტის მფლობელი „ობლიგაციონერების“ მიერ ან მათი სახელით ხელმოწერილი წერილობითი გადაწყვეტილება ძალაში შევა ისევე, როგორც „ჩვეულებრივი

გადაწყვეტილება“. ამგვარი გადაწყვეტილება წერილობითი ფორმით შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ერთი ან ერთი და იმავე ფორმისა და შინაარსის რამდენიმე დოკუმენტით, რომელთაგან თითოეული ხელმოწერილია ერთი ან რამდენიმე „ობლიგაციონერის“ მიერ.

13. აღსრულება

ნებისმიერ დროს, მას შემდეგ, რაც დადება ობლიგაციების გადახდის ვადა, „ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“ უფლებამოსილია საკუთარი შეხედულებისამებრ და დამატებითი შეტყობინების გარეშე მიმართოს ნებისმიერ ზომას ემიტენტის წინააღმდეგ, რასაც იგი მიიჩნევს მიზანშეწონილად ობლიგაციებისა და „ხელშეკრულების“ პირობების შესრულების მიზნით. ამასთან, „ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“ არ არის ვალდებული განახორციელოს ამგვარი ქმედებები, თუ (ა) აღნიშნულ საკითხზე მას არ მიუღია შესაბამისი მითითება „სპეციალური გადაწყვეტილების“ ან/და იმ „ობლიგაციონერთა“ ან/და „ნომინალურ მფლობელთა“ წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე, რომლებიც ფლობენ მთლიანი განთავსებული ობლიგაციების ერთ მეოთხედს ან მეტს; და (ბ) „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ მიერ არ არის მიღებული სამართლებრივი დაცვის მექანიზმები მისთვის მისაღები ფორმით ან/და მისთვის წინასწარ არ არის გადახდილი შესაძლო ხარჯები. არცერთი „ობლიგაციონერი“ ან „ნომინალური მფლობელი“ არ არის უფლებამოსილი უშუალოდ განახორციელოს რაიმე სახის ქმედება ემიტენტის წინააღმდეგ, გარდა იმ შემთხვევისა, თუკი „ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“, რომელიც ვალდებულია იმოქმედოს, არ განახორციელებს საჭირო ქმედებას გონივრულ ვადაში და ეს უმოქმედობა გრძელდება. ყოველგვარი ეჭვის გამოსარიცხად, ნებისმიერი „ობლიგაციონერი“ უფლებამოსილია დამოუკიდებლად ან სხვა „ობლიგაციონერებთან“ ერთად მიმართოს სასამართლოს, თუკი (i) შესაბამისი გადასახდელის გადახდის ვადიდან გასულია 3 (სამი) თვე ან მეტი, (ii) გადასახდელი თანხა არ არის გადახდილი ემიტენტის მიერ სრული ოდენობით, და (iii) არანაირი ქმედება არ არის განხორციელებული „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ მიერ ნებისმიერი მიზეზით.

14. ობლიგაციონერების წარმომადგენლის დაცვა

„ხელშეკრულება“ შეიცავს პირობებს „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ დაცვის და მისი პასუხისმგებლობიდან გათავისუფლების თაობაზე.

„ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“ უფლებამოსილია, „ობლიგაციონერების“ ან „ნომინალური მფლობელების“ წინაშე ვალდებულების წარმოშობის გარეშე, დაეყრდნოს ნებისმიერი ბუღალტერის, ფინანსური მრჩევლის, ფინანსური დაწესებულების და სხვა ექსპერტის მიერ მომზადებულ ანგარიშებს, დადასტურებებს, ცნობებს ან რჩევებს, მიუხედავად იმისა, მომზადებულია თუ არა ამგვარი ანგარიში, დადასტურება, სერტიფიკატი თუ რჩევა კონკრეტულად მისთვის, ან შეზღუდულია თუ არა მათი პასუხისმგებლობის მოცულობა აღნიშნულთან დაკავშირებით (თავად შესაბამისი დოკუმენტის პირობით, „ობლიგაციონერების წარმომადგენელთან“ დადებული ხელშეკრულებით, ან სხვაგვარად) ფულადი ზღვარის დაწესებით, გამოყენებული მეთოდოლოგიის, თუ სხვა დათქმების მითითებით.

15. პუნქტის ბათილობა

„პირობების“ ნებისმიერი დებულების ბათილობა ან ძალის დაკარგვა არ მოახდენს გავლენას „პირობების“ სხვა დებულებებზე. იმ შემთხვევაში, თუ წინამდებარე „პირობების“ რომელიმე დებულების ფარგლები ფართოა რის შედეგადაც დაუშვებელია მისი აღსრულება, ეს დებულება იქნება აღსრულებული იმ მაქსიმალური ხარისხით და ფარგლებით, რამდენადაც ეს დასაშვებია კანონით.

16. შეტყობინებები

„ემიტენტი“ „ობლიგაციონერებს“ შეტყობინებებს გაუგზავნის მათ ელ-ფოსტაზე და „რეგისტრატორთან“. თუ, „ემიტენტი“ საჭიროდ ჩათვლის, იგი უფლებამოსილია შეტყობინება გააგზავნოს „ობლიგაციონერებისა“ და „ნომინალური მფლობელების“ „რეესტრში“ ასახულ მისამართებზე, გარდა „განმეორებითი კრების“ მოწვევის შესახებ შეტყობინებისა, რომელიც აუცილებელი წესით უნდა იქნას გაგზავნილი „ობლიგაციონერების“ ან/და „ნომინალური მფლობელების“ ამგვარ მისამართებზე.

17. ტერმინთა განმარტება

წინამდებარე „პირობებში“ გამოყენებულ ტერმინებს (თუკი კონტექსტი სხვაგვარად არ მოითხოვს) გააჩნიათ შემდეგი მნიშვნელობები:

„განმეორებითი კრება“ არის „ობლიგაციონერთა“ განმეორებითი კრება, რომლითაც გრძელდება წინამორბედი კრება, სადაც ვერ შედგა გადაწყვეტილების მისაღებად საჭირო ქცორუმი.

„აფილირებული პირი“ რომელიმე კონკრეტულ „პირთან“ მიმართებით არის (ა) ნებისმიერი სხვა „პირი“, რომელიც პირდაპირ ან ირიბად არის დაკავშირებული მასთან, რომელიც აკონტროლებს ან კონტროლდება პირდაპირ ან ირიბად ამ კონკრეტული „პირის“ მიერ ან იმყოფება ამ „პირთან“ ერთად საერთო კონტროლის ქვეშ, ან (ბ) ნებისმიერი სხვა „პირი“, რომელიც არის ამ კონკრეტული „პირის“ დირექტორი ან ხელმძღვანელობითი „ობლიგაციონერი“ ნიშნავს ობლიგაციების რეგისტრირებულ მესაკუთრეს (როგორც ეს განმარტებულია „ფასიანი ქაღალდების კანონით“).

„სამუშაო დღე“ არის ნებისმიერი დღე (შაბათის და კვირის გარდა), როდესაც კომერციული ბანკები ახორციელებენ გადახდებს და აწარმოებენ ჩვეულებრივ საქმიანობას (მათ შორის, სავალუტო ოპერაციებს) თბილისში.

„სამართლიანი საბაზრო ღირებულება“ ოპერაციასთან მიმართებით არის ის ღირებულება, რომელიც მიღებული იქნებოდა დაუკავშირებელ პირებს შორის განხორციელებული კომერციული ოპერაციისას ინფორმირებულ და დაინტერესებულ გამყიდველსა (რომელზეც არავითარი იძულება ან ზეწოლა გასხვისებაზე არ ხორციელდება) და ასევე ინფორმირებულ და დაინტერესებულ მყიდველს (რომელზეც არავითარი იძულება ან ზეწოლა ყიდვაზე არ ხორციელდება) შორის. „ობლიგაციონერები“ უფლებამოსილი არიან დაეყრდნონ ტრანზაქციის „სამართლიანი საბაზრო ღირებულების“ შესახებ „დამოუკიდებელ შემფასებლის“ ანგარიშს, დამატებითი მოკვლევის ან მტკიცებულებების გარეშე.

„ჯგუფი“ გულისხმობს ემიტენტს და მის „შვილობილებს“ ერთობლიობაში.

„კონტროლი“, წინამდებარე განმარტებებში გამოყენებული ფორმით, გულისხმობს ემიტენტის მართვის, პოლიტიკისა და საქმიანობის მიმართულებების განსაზღვრის შესაძლებლობას, სააქციო კაპიტალის ფლობით, სახელშეკრულებო ურთიერთობით ან სხვაგვარად.

„ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები“ („IFRS“) არის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები (ყოფილი საერთაშორისო საბუღალტრო სტანდარტები), რომელიც გამოიცემა საბუღალტრო სტანდარტების საერთაშორისო საბჭოს მიერ და ამავე საბჭოს საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშგების განმარტების კომისიის მიერ გამოცემული განმარტებები (მასში პერიოდულად შეტანილი ცვლილებებისა და დამატებების გათვალისწინებით).

„ფისკალური პერიოდი“ არის ნებისმიერი საანგარიშო პერიოდი, რომელთან მიმართებაშიც ემიტენტს მომზადებული აქვს კონსოლიდირებული ფინანსური უწყისები „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად, რაც „აუდიტორების“ მიერ არის აუდირებული ან მიმოხილული.

"ვალდებულება" ნებისმიერი „პირის“ მიმართ, ნებისმიერი მომენტისათვის გულისხმობს (დუბლირების გარეშე):

- (ა) ამ „პირის“ მიერ თანხების სესხების შედეგად წარმოქმნილი ყველა დავალიანება/ვალდებულებას,
- (ბ) ამ „პირის“ ყველა ვალდებულებას, რაც გამომდინარეობს ობლიგაციებიდან, სადებეტო ოპერაციებიდან, თამასუქებიდან ან სხვა მსგავსი ინსტრუმენტებიდან,
- (გ) ამ „პირის“ ყველა ვალდებულებას, რომელიც გამომდინარეობს აკრედიტივებიდან ან მსგავსი ინსტრუმენტებიდან (მათ შორის, ასანაზღაურებელი ვალდებულებები), მისი ჩვეული ბიზნეს-საქმიანობის ფარგლებში გამოშვებული ნებისმიერი აკრედიტივის, გარანტიის ან სხვა მსგავსი ინსტრუმენტის გამოკლებით,
- (დ) ამ „პირის“ ყველა ვალდებულებას ქონების, აქტივების ან მომსახურების გადავადებული და გადაუხდელი სარეალიზაციო ფასის გადახდასთან დაკავშირებით,
- (ე) სხვა „პირების“ ვალდებულებებს, რომლებიც უზრუნველყოფილია ამ „პირის“ აქტივებზე (რომელთა ღირებულება უნდა დადგინდეს უკანასკნელი საფინანსო წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად მომზადებული ფინანსური უწყისებში ასახული საბალანსო ღირებულებით) „უზრუნველყოფის ღონისძიებით“, მიუხედავად იმისა, კისრულობს თუ არა ეს „პირი“ აღნიშნული სხვა „პირების“ ვალდებულებებს,
- (ვ) სხვა „პირების“ ყველა დავალიანებას, რომელიც გარანტირებულია ან დაზღვეულია ამ „პირის“ მიერ, არაუმეტეს ამ „პირის“ მიერ ნაკისრი პასუხისმგებლობის მოცულობით,
- (ზ) ფასიანი ქაღალდების გამოშვების გზით მოზიდული ნებისმიერი თანხას, თუ ამგვარი ფასიანი ქაღალდები ექვემდებარება გამოსყიდვას,
- (თ) წმინდა ვალდებულებებს, რომლებიც გამომდინარეობენ ნებისმიერი სავალუტო ან საპროცენტო განაკვეთის ჰეჯირების ხელშეკრულებიდან, და
- (ი) ნებისმიერი სხვა ოპერაციის (მათ შორის, ნებისმიერი ფორვარდული ყიდვის ან გაყიდვის ხელშეკრულებების) ფარგლებში მოზიდული თანხას, რაც ეკონომიკური ან კომერციული შინაარსით სესხის იდენტურია,

და ნებისმიერი „პირის“ ვალდებულების მოცულობა ნებისმიერი თარიღისათვის განისაზღვრება ამ თარიღის მდგომარეობით ზემოთ აღნიშნული ყველა უპირობო ვალდებულების დაუფარავი მოცულობისა, და ყველა პირობადადებული ვალდებულების შესაძლო მაქსიმალური მოცულობის (რაც შეიძლება დადგეს, თუკი მატერიალიზებული იქნება ის პირობა, რაც იწვევს ამ ვალდებულების წარმოშობას) ჯამური ოდენობით.

წმინდა ფინანსური დავალიანება ნებისმიერ პირისათვის განსაზღვრის თარიღში ნიშნავს (დუბლირების გარეშე) დავალიანებას გამოკლებულხელზე არსებული ფული.

"დამოუკიდებელი შემფასებელი" არის „აუდიტორული კომპანია“ ან მესამე მხარე – ექსპერტი, რომელიც კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით შეირჩევა ემიტენტის მიერ და დამტკიცებულ იქნება „ობლიგაციონერების“ მიერ იმ პირობით, რომ ეს ფირმა ან მესამე მხარე არ უნდა იყოს ემიტენტთან „აფილირებული პირი“.

"გამოშვების თარიღი" ნიშნავს თარიღს, როდესაც ხდება ობლიგაციების გამოშვება, როგორც ეს მოცემულია პროსპექტის თავში - „შეთავაზების ძირითადი პირობები“.

"შნიშვნელოვანი შვილობილი" არის ემიტენტის ნებისმიერი „შვილობილი“:

- (ა) რომლის შემოსავლები უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისათვის“ შეადგენდა „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული შემოსავლების 5%-ზე მეტს, ან რომელიც უკანასკნელი „ფისკალური

პერიოდის“ დასრულებისას ფლობდა „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული მთლიანი აქტივებიდან 5%-ზე მეტს (უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისათვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული ემიტენტის კონსოლიდირებული ფინანსური უწყისების მიხედვით); ან

- (ბ) რომელსაც გადაეცემა პრაქტიკულად ყველა აქტივი და ვალდებულება ემიტენტის იმ „შვილობილისაგან“, რომელიც ამგვარი გადაცემის მომენტამდე წარმოადგენდა „მნიშვნელოვან შვილობილს“.

“ნომინალური მფლობელი” ნიშნავს ფასიანი ქაღალდების ნომინალურ მფლობელს “ფასიანი ქაღალდების კანონით” განსაზღვრული მნიშვნელობით.

“პირი” არის ნებისმიერი ფიზიკური ან იურიდიული პირი, კორპორაცია, ფირმა, ამხანაგობა, ერთობლივი საწარმო, ასოციაცია, სატრასტო გაერთიანება, დაწესებულება, ორგანიზაცია ან სახელმწიფო ორგანო, მიუხედავად იმისა გააჩნია თუ არა მას ცალკე იურიდიული პირის სტატუსი.

“რეპო ოპერაცია” ნიშნავს ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვის ან გადაყიდვის შეთანხმებას, ასევე უკუ-გამოსყიდვის ან უკუ-გადაყიდვის შეთანხმებას, ფასიანი ქაღალდების თხოვნის ან სესხების შეთანხმებას, ასევე ნებისმიერ შეთანხმებას, რომელიც უკავშირდება ფასიან ქაღალდებს და გააჩნია ზემოთ აღნიშნულის მსგავსი ხასიათი.

“აკრძალულ გადახდას” აქვს „პირობების“ 5(ზ) პუნქტით მინიჭებული მნიშვნელობა;

“ფასიანი ქაღალდების კანონი” ნიშნავს 1998 წლის 24 დეკემბერს მიღებულ საქართველოს კანონს „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ, მასში შეტანილი ცვლილებების გათვალისწინებით;

“უზრუნველყოფის ღონისძიება” ნიშნავს ნებისმიერ გირაოს, იპოთეკას, დატვირთვას, ყადაღა ან სხვა სახის უზრუნველყოფას (მათ შორის, ნებისმიერ იურისდიქციაში ზემოაღნიშნულის ანალოგიურ სხვა სახის სამართლებრივ უზრუნველყოფას);

“შვილობილი” ნებისმიერ “პირთან” (შემდგომში „პირველი პირი“) მიმართებით ნიშნავს ნებისმიერ მეორე „პირს“ (შემდგომში „მეორე პირი“) (ა) რომლის საქმიანობა და პოლიტიკა პირდაპირ ან ირიბად კონტროლდება „პირველი პირის“ მიერ, ან (ბ) რომელშიც „პირველი პირი“ პირდაპირ ან ირიბად ფლობს კაპიტალის, ხმის უფლების მქონე აქციების ან წილის 50 პროცენტზე მეტს;

“გადასახადი” ნიშნავს ნებისმიერი სახის გადასახადს, ბაჟს, მოსაკრებელს ან სხვა მსგავს გადასახადებს, მიუხედავად იმისა, თუ რომელი იურისდიქციით არის იგი წარმოშობილი (მათ შორის, დარიცხული ჯარიმები და საურავები) და რა ფორმით არის დაკისრებული.

„პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“ ნიშნავს იმგვარ მოვლენას ან გარემოებას, რომელიც შეტყობინების გაგზავნის/მიღების, დროის გასვლის და/ან სერტიფიკატის/ცნობის გაცემის საფუძველზე ჩაითვლება „დეფოლტის შემთხვევად“.

„დასაკუთრებული ქონება“ ნიშნავს ნებისმიერ არსებულ ან სამომავლო უძრავ ან/და მოძრავ ქონებას, რომელიც საოპერაციო საქმიანობის ფარგლებში, მოთხოვნის დაკმაყოფილების მიზნით, ემიტენტს საკუთრებაში მიღებული აქვს ან სამომავლოდ მიიღებს უზრუნველყოფილი სესხ(ებ)ის ხელშეკრულებ(ებ)ის საფუძველზე ან/და ამ ხელშეკრულებასთან/ხელშეკრულებებთან დაკავშირებული ხელშეკრულებ(ებ)იდან (მაგ. იპოთეკა, გიროვნობა და სხვა) გამომდინარე.

17. მარეგულირებელი სამართალი და იურისდიქცია

- (ა) **მარეგულირებელი სამართალი:** პროსპექტი და ობლიგაციები, ასევე მათგან გამომდინარე ან მათთან დაკავშირებული ნებისმიერი არასახელშეკრულებო ვალდებულება, წესრიგდება და განიმარტება საქართველოს კანონდებლობის შესაბამისად.

- (ბ) **იურისდიქცია:** საქართველოს სასამართლოებს გააჩნიათ ექსკლუზიური კომპეტენცია პროსპექტთან ან ობლიგაციებთან დაკავშირებით წარმოშობილ ნებისმიერ დავაზე (მათ შორის ნებისმიერ სარჩელზე, დავაზე ან შეუთანხმებლობაზე პროსპექტის ან/და ობლიგაციების გამოშვებასთან, მოქმედების შეწყვეტასთან ან ნამდვილობასთან დაკავშირებით, ან პროსპექტიდან ან ობლიგაციებიდან გამომდინარე ნებისმიერ არასახელშეკრულებო ვალდებულებებთან დაკავშირებით).

ფასის დადგენა

შეთავაზების საბოლოო მოცულობა პოტენციური ინვესტორებისათვის ობლიგაციების შეთავაზების პროცესში, ობლიგაციების შესყიდვაზე გამოვლენილი მოთხოვნების მოცულობიდან / პირობებიდან გამომდინარე (Book-building-ის შედეგად) დგინდება.

თუ საპროცენტო სარგებლის საბოლოო განაკვეთის ფორმირების (Book-building-ის) პროცესში პოტენციური ინვესტორებისაგან ობლიგაციების შესყიდვის თაობაზე განაცხადებით გამოხატულია ინტერესი იმაზე მეტი ობლიგაციის შეძენაზე, ვიდრე ამ პროსპექტით არის გათვალისწინებული, მაშინ განაცხადების დაკმაყოფილება მოხდება ნაწილობრივ, შემოსულ განაცხადებში მითითებული ოდენობების პროპორციულად ან სხვაგვარად, ემიტენტის გადაწყვეტილებისამებრ. ამასთანავე, იმ შემთხვევაში, თუ პოტენციური ინვესტორის განაცხადი დაკმაყოფილდა მხოლოდ ნაწილობრივ, პოტენციური ინვესტორი უფლებამოსილია უარი განაცხადოს ან გააგრძელოს ობლიგაციების შესყიდვის პროცესში მონაწილეობა. ამგვარი გადაწყვეტილების თაობაზე განთავსების აგენტს უნდა ეცნობოთ დაუყოვნებლივ (არაუგვიანეს მომდევნო სამუშაო დღის 14.00 საათამდე (თბილისის დროით)) მას შემდეგ, რაც ინვესტორს ეცნობება მისი განაცხადის კორექტირების (ობლიგაციების ოდენობის თვალსაზრისით) შესახებ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, განთავსების აგენტი უფლებამოსილია, თავისი შეხედულებისამებრ, კვლავ განიხილოს ინვესტორის საწყისი განაცხადი (მოთხოვნილი ფასიანი ქაღალდების სრულ ოდენობაზე), ან უარი განაცხადოს მასზე.

შეთავაზების საბოლოო მოცულობის განსაზღვრის (Book-building-ის) დასრულების შემდგომ განთავსების აგენტი განაცხადებს აღნიშნული მოცულობის შესახებ და იმ ინვესტორებს, რომელთა განაცხადებიც (მათ შორის, შეცვლილი რაოდენობით) დაკმაყოფილდა, მიაწვდის შესაბამის შეტყობინებას (ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად). შეტყობინებაში მითითებულ უნდა იქნას ობლიგაციების ის ოდენობა, რომლის ფარგლებშიც დაკმაყოფილდა პოტენციური ინვესტორის განაცხადი. შეთავაზების საბოლოო ოდენობის შესახებ გამოცხადების მომენტიდან იმ პოტენციურ ინვესტორთა („ხელმომწერი ინვესტორები“) განაცხადებს, რომლებიც დაკმაყოფილდა, ექნება გამოუთხოვადი და მავალდებულებელი ძალა „ხელმომწერი ინვესტორისათვის“.

განთავსება

ემიტენტი და/ან განთავსების აგენტი უფლებამოსილია მოახდინონ ობლიგაციების განთავსება გადავადებული განთავსების ფასით გამოშვების თარიღიდან შეთავაზების დასრულების თარიღამდე (ამ უკანასკნელი თარიღის ჩათვლით) პერიოდში. ობლიგაციების გადავადებული განთავსება მოხდება გადავადებული განთავსების ფასით. ინვესტორებს შეუძლიათ გადავადებით გამოსაშვები ობლიგაციების შესყიდვაზე ინტერესი გამოხატონ შესყიდვის შესახებ განაცხადის / შეტყობინების მიწოდებით განთავსების აგენტთან. ობლიგაციების ყიდვის სურვილის შეტყობინება დასაშვებია ელექტრონული კომუნიკაციის ან/და განთავსების აგენტის მიერ ნებადართული ნებისმიერი სხვა საშუალებებით.

„ხელმოწერი ინვესტორები“ და ის ინვესტორები, რომლებიც შეისყიდიან ობლიგაციებს გადავადებული განთავსების თარიღზე (შემდგომში ერთობლივად „ინვესტორები“), ვალდებულნი არიან შესაბამისი ოდენობის ობლიგაციების შესასყიდი თანხები სრულად განთავსონ საბროკერო ანგარიშზე გამოშვების თარიღამდე ან გადავადებული განთავსების თარიღამდე არანაკლებ 2 სამუშაო დღით ადრე. „ინვესტორის“ მიერ აღნიშნული საბროკერო ანგარიში გახსნილი უნდა იქნას განთავსების აგენტთან. ამავე ანგარიშზე მოხდება „ინვესტორის“ მიერ შესყიდული ობლიგაციების მიწოდება ემიტენტის მიერ შესაბამისად გამოშვების თარიღზე ან გადავადებული განთავსების თარიღზე. გამონაკლის შემთხვევებში, განთავსების აგენტს შეუძლია ერთპიროვნულად დართოს ნება „ინვესტორს“ ობლიგაციების გამოსასყიდი თანხები, ნაცვლად განთავსების აგენტთან გახსნილი საბროკერო ანგარიშისა, მიმართოს ემიტენტის ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე განთავსების აგენტთან. ასეთ შემთხვევაში, ობლიგაციების მიწოდება „ინვესტორისათვის“ მოხდება „რეგისტრატორთან“ ან სხვა უფლებამოსილ „ნომინალურ მფლობელთან“ არსებულ „ინვესტორის“ ანგარიშზე.

ობლიგაციების განთავსების შემდეგ „ობლიგაციონერებს“ შეუძლიათ ფლობდნენ ობლიგაციებს სხვა „ნომინალურ მფლობელთან“ გახსნილ ანგარიშ(ებ)ზე ან „რეგისტრატორში“ ჩანაწერის სახით.

ემიტენტი არ მოახდენს წინამდებარე პროსპექტში აღწერილი შეთავაზებით გათვალისწინებული ობლიგაციების გამოშვებას და/ან გააუქმებს ყველა გამოშვებულ ობლიგაციას (თუ კი ასეთი იარსებებს) ობლიგაციონერებისათვის ობლიგაციების შესაძენად გადახდილი თანხის დაბრუნებით, თუ გამოშვების თარიღზე არ მოხდება განთავსების მინიმალური ოდენობის ხელმოწერა და განთავსება.

თუ საბოლოო პროსპექტით გათვალისწინებული ობლიგაციების სრული რაოდენობა არ იქნება განთავსებული შეთავაზების დასრულების თარიღზე, განუთავსებელი ობლიგაციები ჩაითვლება გაუქმებულად (გაუქმდება) და ემიტენტი ობლიგაციების განთავსებული რაოდენობის შესახებ ინფორმაციას მიაწვდის საქართველოს ეროვნულ ბანკს, საფონდო ბირჟას – თუ ფასიანი ქაღალდი დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე და აგრეთვე გამოაცხადებს მას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

ფასიანი ქაღალდების სავაჭროდ დაშვება ბირჟაზე

ემიტენტს გამიზნული აქვს ობლიგაციების განთავსების შემდგომ მიმართოს საქართველოს საფონდო ბირჟას განაცხადით ობლიგაციების სავაჭროს სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტინგში დაშვების თაობაზე.

ობლიგაციების დაბეგვრა საქართველოში

ქვემოთ მოცემული ინფორმაცია წარმოადგენს ობლიგაციებთან დაკავშირებული ძირითადი საგადასახადო საკითხების ზოგად აღწერას. შესაბამისად, აღნიშნული არ წარმოადგენს ობლიგაციებთან დაკავშირებული საგადასახადო საკითხების ამომწურავ შეფასებას. ობლიგაციების პოტენციურმა შემძენებმა კონსულტაციები უნდა გაიარონ საკუთარ საგადასახადო მრჩეველებთან ობლიგაციების შეძენასთან, ფლობასთან და გასხვისებასთან დაკავშირებით, ასევე ობლიგაციებიდან პროცენტის, ძირითადი თანხის და/ან სხვა შემოსავლების მიღების შესახებ და ამგვარი ქმედებების საგადასახადო შედეგების თაობაზე. მიმოხილვა ეფუძნება წინამდებარე ემისიის პროსპექტის შედგენის თარიღისთვის მოქმედ კანონმდებლობას, რომელიც შეიძლება შეიცვალოს აღნიშნული თარიღის შემდეგ. ამ თავში წარმოდგენილი ინფორმაცია და ანალიზი შეეხება მხოლოდ საგადასახადო საკითხებს და პოტენციურმა ინვესტორებმა არ უნდა გამოიყენონ ეს ინფორმაცია ან ანალიზი სხვა სფეროებში, მათ შორის ობლიგაციებთან დაკავშირებული ტრანზაქციების ნამდვილობასთან მიმართებით.

პროცენტზე საშემოსავლო გადასახადის დაკავება

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის თანახმად, ობლიგაციების მფლობელებისათვის (რეზიდენტი და არარეზიდენტი ფიზიკური და არარეზიდენტი იურიდიული პირები) გადახდილი პროცენტი ექვემდებარება გადახდის წყაროსთან დაბეგვრას საშემოსავლო გადასახადის 5 (ხუთ) პროცენტის განაკვეთით. გარდა ამისა, ზემოთ მითითებული გადახდის წყაროსთან დაბეგვრილი საპროცენტო შემოსავალი არ ჩაითვლება მიმღები რეზიდენტი ფიზიკური პირის ერთობლივ შემოსავალში.

ობლიგაციებზე დარიცხული პროცენტი გათავისუფლებულია წყაროსთან საშემოსავლო გადასახადის დაკავებისგან და ის არ ჩაითვლება ობლიგაციის მფლობელის ერთობლივ შემოსავალში, თუ ობლიგაციები გამოშვებულია რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ 2023 წლის 1 იანვრამდე საჯარო შეთავაზების გზით და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ აღიარებულ ორგანიზებულ ბაზარზე არის სავაჭროდ დაშვებული (საქართველოს საფონდო ბირჟის A ან B კატეგორიის ლისტინგში).

ობლიგაციებზე დარიცხული პროცენტი გათავისუფლებულია წყაროსთან საშემოსავლო გადასახადის დაკავებისგან და ის არ ჩაითვლება ობლიგაციის მფლობელის ერთობლივ შემოსავალში, თუ ობლიგაციები გამოშვებულია საქართველოს რეზიდენტის მიერ და დაშვებულია სავაჭროდ უცხო ქვეყნის აღიარებულ საფონდო ბირჟის ლისტინგში.

ისეთი ობლიგაციების მფლობელებისათვის გადახდილი პროცენტი, რომლებიც რეგისტრირებულნი არიან იმ ქვეყნებში, რომელთაც შეღავათიანი დაბეგვრის რეჟიმი გააჩნიათ და საქართველოს მთავრობის მიერ აღიარებულნი არიან ოფშორულ იურისდიქციებად, დაიბეგრება 15 პროცენტის განაკვეთით.

საქართველოში მიღებული საპროცენტო შემოსავლის წყაროსთან დასაკავებელ გადასახადზე შესაძლოა ასევე გავლენა იქონიოს საქართველოსა და არარეზიდენტი ობლიგაციის მფლობელის რეზიდენტობის ქვეყანას შორის არსებულმა ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ საერთაშორისო შეთანხმებამ.

ობლიგაციების გასხვისების დაბეგვრა

რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ საქართველოში საჯარო შეთავაზების გზით გამოშვებული და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ აღიარებულ ორგანიზებულ ბაზარზე სავაჭროდ დაშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდის მიწოდებით მიღებული შემოსავალი გათავისუფლებულია დაბეგვრისაგან საქართველოს რეზიდენტი და არარეზიდენტი ფიზიკური და არარეზიდენტი იურიდიული პირებისათვის.

თუ ზემოხსენებული საგადასახადო შეღავათი არ ვრცელდება, ობლიგაციის გასხვისებისას შესაძლოა წარმოიშვას შემდეგი საგადასახადო ვალდებულებები:

- ობლიგაციის მფლობელი არარეზიდენტი იურიდიული პირების მიერ ობლიგაციების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავლის დაბეგვრა

არარეზიდენტი იურიდიული პირების მოგება (დასაბეგრი ობიექტი - საწყის და სარეალიზაციო ფასებს შორის არსებული სხვაობა) 15 პროცენტის განაკვეთით გადასახადის განაკვეთით იბეგრება (დასაბეგრი თუ ამგვარი რეალიზაცია საგადასახადო ვალდებულებას წარმოშობს, გამყიდველი არარეზიდენტი იურიდიული პირი ვალდებული იქნება სწორად მოახდინოს გადასახადის ანგარიშგება და გადახდა საგადასახადო ორგანოში ან თუ რეალიზაცია ხორციელდება საქართველოში მოქმედი საბროკერო კომპანიის საშუალებით, ეს კომპანია იქნება პასუხისმგებელი ამ გადასახადის წყაროსთან დაკავებაზე. საქართველოში მოგების გადასახადის გადახდაზე შესაძლოა გავლენა იქონიოს ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ საერთაშორისო შეთანხმებამ, რომელიც საქართველოს აქვს გაფორმებული ქვეყანასთან, რომლის რეზიდენტიც არის გამყიდველი პირი.

- ობლიგაციის მფლობელი არარეზიდენტი ფიზიკური პირების მიერ ობლიგაციების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავლის დაბეგვრა

არარეზიდენტი ფიზიკური პირების შემოსავალი (დასაბეგრი ობიექტი - საწყის და სარეალიზაციო ფასებს შორის არსებული სხვაობა) იბეგრება 20 პროცენტის განაკვეთით თუ ამგვარი რეალიზაცია საგადასახადო ვალდებულებას წარმოშობს, გამყიდველი არარეზიდენტი ფიზიკური პირი ვალდებული იქნება სწორად მოახდინოს გადასახადის ანგარიშგება და გადახდა საგადასახადო ორგანოში ან, თუ რეალიზაცია ხორციელდება საქართველოში მოქმედი საბროკერო კომპანიის საშუალებით, ეს კომპანია იქნება პასუხისმგებელი ამ გადასახადის წყაროსთან დაკავებაზე. საქართველოში მოგების გადასახადის გადახდაზე შესაძლოა გავლენა იქონიოს ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ საერთაშორისო შეთანხმებამ, რომელიც საქართველოს აქვს გაფორმებული ქვეყანასთან, რომლის რეზიდენტიც არის გამყიდველი პირი.

გამონაკლისები შეიძლება გავრცელდეს ობლიგაციების ცალკეულ მფლობელებზე, თუ ისინი ობლიგაციებს ფლობენ ორ კალენდარულ წელზე მეტი ხნით და არ იყენებენ მათ ეკონომიკურ საქმიანობაში.

- ობლიგაციის მფლობელი რეზიდენტი იურიდიული პირების მიერ ობლიგაციების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავლის დაბეგვრა

საქართველოს რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ ობლიგაციების გასხვისებისას მიღებული ნამეტი შემოსავალი (საწყის და სარეალიზაციო ფასებს შორის არსებული სხვაობა) იბეგრება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად, მოგების განაწილებისას (15%-იანი განაკვეთით).

- ობლიგაციის მფლობელი რეზიდენტი ფიზიკური პირების მიერ ობლიგაციების რეალიზაციით მიღებული წამეტი შემოსავლის დაბეგვრა

რეზიდენტი ფიზიკური პირების შემოსავალი (დასაბეგრი ობიექტი - საწყის და სარეალიზაციო ფასებს შორის არსებული სხვაობა) იბეგრება 20 პროცენტის განაკვეთით რეალიზაცია ხორციელდება საქართველოში მოქმედი საბროკერო კომპანიის საშუალებით, ის იქნება პასუხისმგებელი წყაროსთან შესაბამისი გადასახადების დაკავებაზე.

გამონაკლისები შეიძლება გავრცელდეს ობლიგაციების ცალკეულ მფლობელებზე, თუ ისინი ობლიგაციებს ფლობენ ორ კალენდარულ წელზე მეტი ხნით და არ იყენებენ მათ ეკონომიკურ საქმიანობაში.

ძირითადი თანხის გადახდის დაბეგვრა

ობლიგაციების გამოსყიდვისას მფლობელების მიერ მიღებული ძირითადი თანხა არ ჩაითვლება დასაბეგრ შემოსავლად და არ დაექვემდებარება საქართველოში დაბეგვრას იმ პირობით, თუ გამოსყიდვის ფასი ვადის დადგომისას არ აღემატება თავდაპირველი გამოშვების ფასს.

დამატებული ღირებულების გადასახადი

ობლიგაციების რეალიზაცია (მიწოდება) თავისუფლდება დამატებული ღირებულების გადასახადისგან საქართველოში.

